

KÖZFOGLALKOZTATÁSI ÉVKÖNYV

BELÜGYMINISZTERIUM

2023

2023

Közfoglalkoztatási **ÉVKÖNYV**

Miniszeri köszöntő	5	VI. A közfoglalkoztatás alapjain létrejövő szociális szövetkezetek	55
I. A munkaerőpiac 2023. évi folyamatainak áttekintése	7	VI.1. A „Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek támogatása” program szerepe a szövetkezetek fejlesztésében	58
I.1. A nyilvántartott álláskeresők főbb adatai	11	VI.2. A szociális szövetkezetek piaci lehetőségei	61
I.2. A közfoglalkoztatás főbb trendjei	12	VI.3. A szociális szövetkezetek jövője	62
II. A közfoglalkoztatási támogatások szabályszerű felhasználásának nyomon követése	21	VII. Jó gyakorlatok a 2023. évi közfoglalkoztatásban	65
II.1. A monitoring tevékenység tapasztalatai	22	VII.1. Járási startmunka mintaprogramok	66
II.2. Ellenőrzési és adatszolgáltatási feladatok	22	VII.2. Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási program	96
III. Képzés és szolgáltatás a közfoglalkoztatás rendszerében	25	VIII. Közfoglalkoztatási kiállítások	99
III.1. A kiemelt projekt keretei között megvalósuló képzési programok	26	VIII.1. A VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár	100
III.2. A kiemelt projekt képzési programjait segítő mentori szolgáltatás	28	VIII.2. A VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár kiállítóinak bemutatása	103
III.3. A kiemelt projekt monitoring tevékenysége	30	A) Baranya vármegye	104
III.4. Az EFOP Plusz-3.1.2-24 „Közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci integrációja”	31	B) Bács-Kiskun vármegye	107
IV. A 2023. évi közfoglalkoztatási programok	33	C) Békés vármegye	110
IV.1. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	34	D) Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye	116
IV.2. Járási startmunka mintaprogramok	35	E) Csongrád-Csanád vármegye	125
IV.3. Országos közfoglalkoztatási programok	36	F) Hajdú-Bihar vármegye	126
A) Vízügyi igazgatóságok	36	G) Heves vármegye	137
B) Állami erdőgazdaságok	36	H) Jász-Nagykun-Szolnok vármegye	140
C) Vízgazdálkodási társulások	37	I) Nógrád vármegye	145
D) Nemzeti park igazgatóságok	37	J) Pest vármegye	150
E) Rendészeti szervek, katasztrófavédelmi szervek és a Magyar Honvédség	37	K) Somogy vármegye	154
F) MÁV Magyar Államvasutak Zrt.	37	L) Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	157
G) Egyéb költségvetési szervek és karitatív szervezetek	37	M) Vas vármegye	165
IV.4. Országos közfoglalkoztatási mintaprogramok	38	N) Szociális szövetkezetek	166
A) Hajléktalan és egészségkárosodással, fogyatékkal élő személyek országos mintaprogramja	38	VIII.3. Vármegyei Közfoglalkoztatási Kiállítások	186
B) Magyar Közút Nonprofit Zrt. országos mintaprogramja	38	A) Somogy vármegye	186
IV.5. Parlafű-mentesítési program	39	B) Békés vármegye	187
V. Térségfejlesztés gazdaságélénkítéssel és felzárkóztatással – Kedvezményezett Települések Gazdaságélénkítő Programja	41	C) Tolna vármegye	189
V.1. A Gazdaságélénkítő program keretében 2023. évben átadott fejlesztések	42	D) Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye	191
V.2. A 2023. évben átadott fejlesztések képekben	47	E) Hajdú-Bihar vármegye	192
		F) Fejér vármegye	193
		G) Jász-Nagykun-Szolnok vármegye	195
		H) Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	197
		I) Zala vármegye	198
		J) Csongrád-Csanád vármegye	199
IX. Start Plusz díjban részesített közfoglalkoztatók	201		
X. Zárszó	203		

ISSN 2560-0842

Grafikai és nyomdai munkák:
Duna-Mix Kft., Vác (www.dunamix.hu)
Felelős vezető: Szabó Bálint ügyvezető

Tisztelt Olvasó!

A közfoglalkoztatás rendszerének egyik alapvető célja, hogy növelje a munkaerőpiacon hátrányban lévők, köztük az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatási esélyeit. A kedvezőtlen munkaerőpiaci mutatókkal rendelkező, gazdasági, társadalmi vagy infrastrukturális szempontból hátrányos helyzetű térségekben a közfoglalkoztatás továbbra is megoldást kínál a társadalmilag hasznos, értékteremtő munkavégzéssel elérhető jövedelemhez.

Azok számára, akik körülményeik, mentális, szociális vagy egészségügyi állapotuk miatt nem képesek vagy nem motiváltak a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésben, kizárólag a közfoglalkoztatás jelenti a kapcsolódást a munka világához, számos esetben a tisztességes megélhetés egyetlen biztosítását.

Az elmúlt években a közfoglalkoztatottak nyílt munkaerőpiaci visszailleszkedési esélyei csökkentek, ugyanakkor a munkaerőforrás fejlesztése érdekében a közfoglalkoztatásra továbbra is szükség van. Mindemellett a közfoglalkoztatásban kifejeződik a helyiek összefogása, a vidék hagyományainak őrzése, valamint az értékteremtés és a vidékfejlesztés.

Kiadványunk részletesen bemutatja a közfoglalkoztatók 2023. évi munkáját, azokat a jó gyakorlatokat, melyek alátámasztják a közfoglalkoztatási programok létjogosultságát. Ajánlom értő figyelmükbe!

Dr. Pintér Sándor
belügyminiszter

A munkaerőpiac 2023. évi folyamatainak áttekintése

2023-ban a Magyarországon foglalkoztatottak száma továbbra is magas szinten alakult és tovább bővült, ami leginkább az elsődleges munkaerőpiac és a külföldön dolgozók létszámnövekedésének eredménye. A közfoglalkoztatottak létszáma a Munkaerő-felmérés adatai szerint csökkent, a munkanélküliek száma pedig mindezek ellenére emelkedett egy éves viszonylatban.

2023-ban a 15-74 éves foglalkoztatottak létszáma 28,7 ezer fővel több volt, mint egy évvel korábban, és 4 millió 724,3 ezer főt tett ki. Míg a hazai elsődleges munkaerőpiacon dolgozók száma 24,7 ezerrel, a külföldön dolgozók pedig 11,6 ezerrel nőtt, addig a közfoglalkoztatottaké 7,6 ezerrel csökkent [1. ábra].

A 15–64 éves korcsoportra jellemző foglalkoztatási ráta 74,8 százalék volt, 0,4 százalékponttal magasabb, mint egy évvel korábban, a 15-74 évesek körében számolt ráta 10 százalékponttal alacsonyabb, 64,6 százalékot tett ki.

A foglalkoztatottak korösszetételében az idősebb munkavállalók részesedése egyre nagyobb arányú. A 60-64 éves korcsoportban javult legnagyobb mértékben a foglalkoztatási ráta, 3,7 százalékponttal 54,8 százalékra emelkedett egy év alatt, illetve az 55-59 évesek körében 2,4 százalékponttal 82,3 százalékra. A korcsoportokat összevonva az 55-64 évesek foglalkoztatási rátája megközelítette a 70 százalékot, amelyhez hozzájárul a nyugdíj

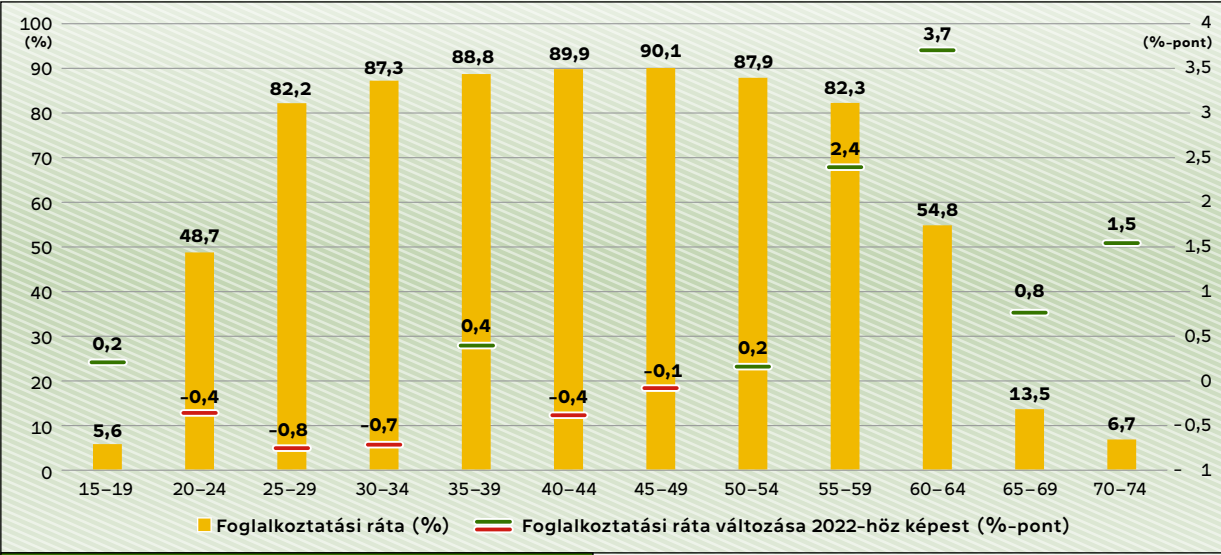
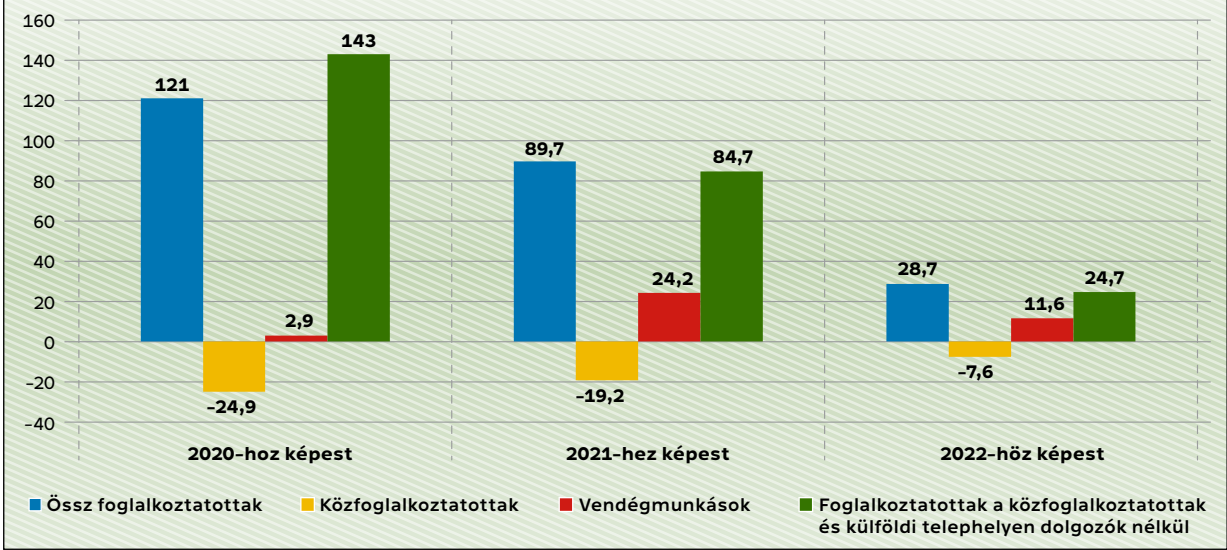
melletti munkavállalás gyakoriságának növekedése is [2. ábra].

A nők foglalkoztatási rátája 70,5 százalékot mutatott 2023-ban, amely 8,5 százalékponttal kisebb, mint a férfiak körében megfigyelt 79 százalékos arány. A két nem közötti különbség az elmúlt évek alatt fokozatosan csökkent, míg 2019-ben 10,2 százalékpont volt, addig 2023-ra ez 8,5 százalékpontra szűkült. A női foglalkoztatottak száma (15-64 évesek) 0,6 százalékkal, a férfiaké 0,2 százalékkal nőtt, így a nők adták a domináns részét (76,8 százalékát) a foglalkoztatottak bővülésének.

Az ágazati adatok szerint a domináns ágazatok közül az építőiparban és a kereskedelemben nőtt legnagyobb mértékben a foglalkoztatottak száma egy év alatt (10,7 ezer és 11,4 ezer fővel). Ezeken kívül a foglalkoztatás az oktatásban emelkedett nagyobb mértékben, 10,6 ezerrel. A legnagyobb csökkenés a közigazgatásban figyelhető meg. A feldolgozóiparban érdemben nem változott a foglalkoztatottak száma egy év alatt [3. ábra].

2023-ban Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében nőtt a legnagyobb mértékben, 3,2 százalékkal a 15–64 éves foglalkoztatottak száma egy év alatt. Győr-Moson-Sopron

1. ábra: A 15-74 éves foglalkoztatottak számának változása 2023-ban. Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, Munkaerő-felmérés

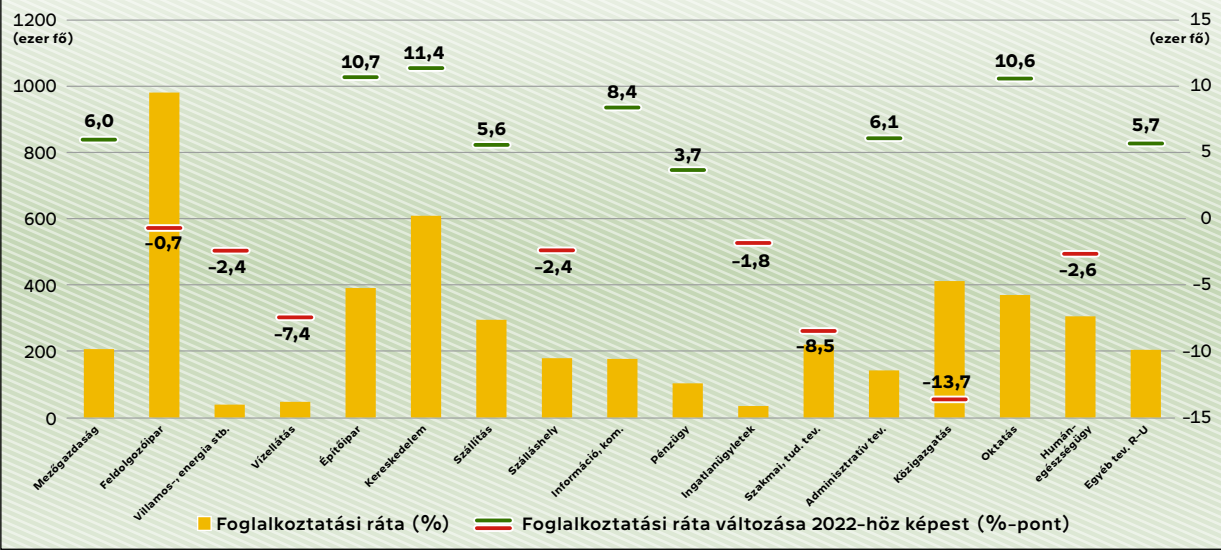
2. ábra: Foglalkoztatási ráta alakulása korcsoportonként 2023-ban. Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, Munkaerő-felmérés

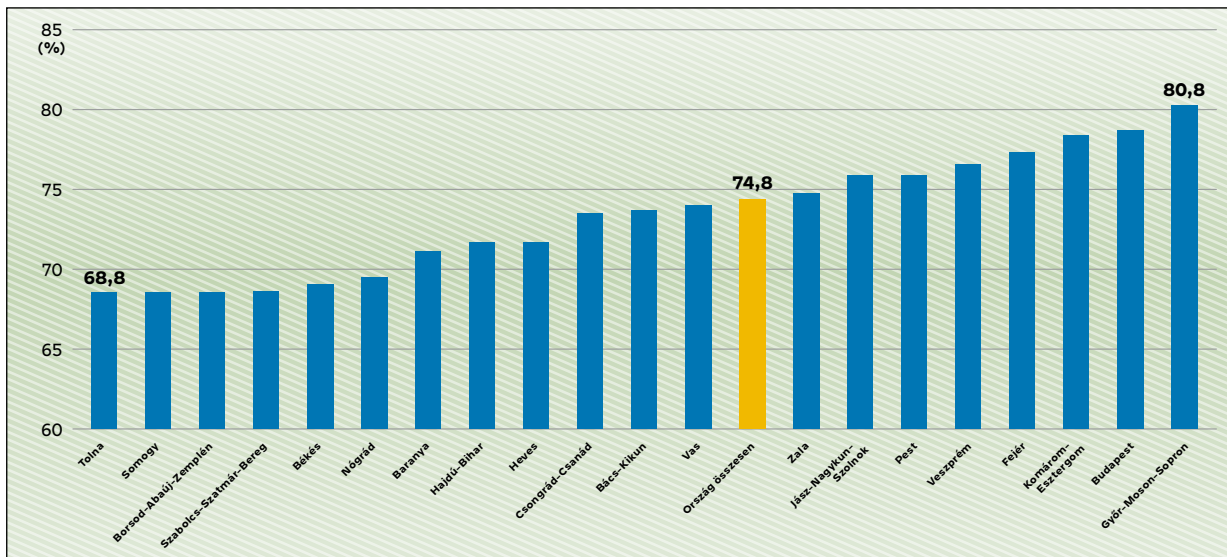
vármegye emelhető még ki, ahol 2,7 százalékos növekedés volt mérhető. A foglalkoztatottság csökkenése csupán 7 vármegyét érintett. A legnagyobb, 5,9 százalékos visszaesés Tolna vármegyét jellemezte, ahol a foglalkoztatottak népességen belüli aránya 68,8 százalék volt. A foglalkoztatottság szintje, Budapestet (79,2 százalék) is megelőzve, Győr-Moson-Sopron (80,8 százalék) vármegyében volt a legmagasabb. A legkedvezőbb és a

legrosszabb helyzetű vármegye közötti különbség 12,0 százalékpont volt [4. ábra].

A foglalkoztatottak számának emelkedésével párhuzamosan a munkanélküliek száma is nőtt, így egyre több a munkaerőpiacon megjelenő aktív résztvevők száma. A 15–74 éves munkanélküliek száma 2023-ban, az egy

3. ábra: 15-74 éves foglalkoztatottak számának változása nemzetgazdasági áganként 2023-ban. Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, Munkaerő-felmérés

4. ábra: 15-64 évesek foglalkoztatási rátája vármegyénként 2023-ban, %. Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, Munkaerő-felmérés

évvél korábbihoz képest 26,6 ezer fővel, 202,9 ezer főre, míg a munkanélküliségi ráta 0,5 százalékponttal, 4,1 százalékra emelkedett.

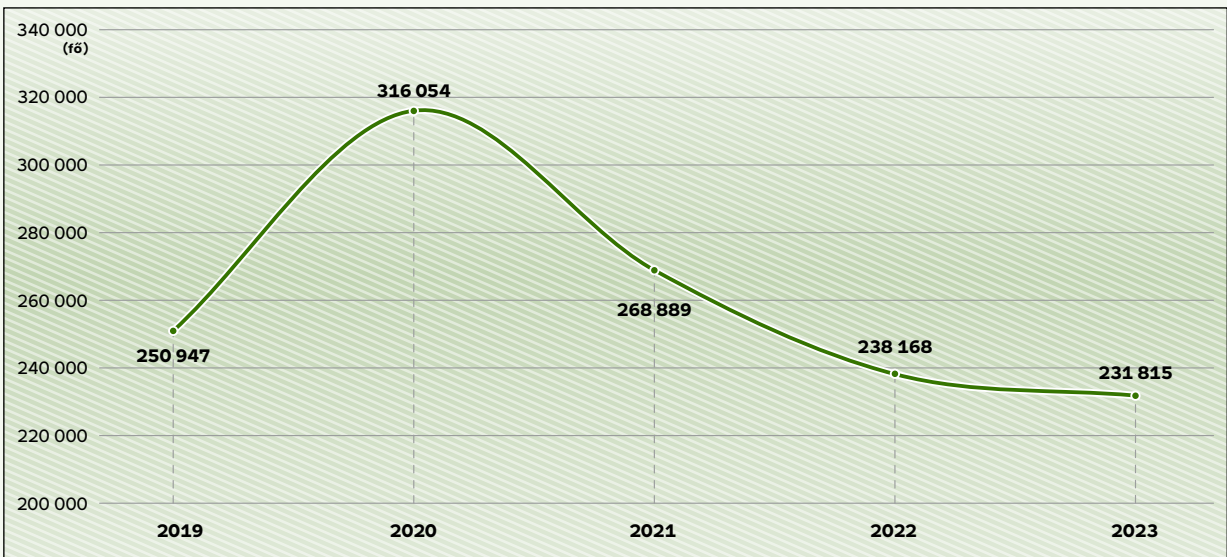
2023-ban 300,2 ezer fő tartozott a potenciális munkaerő-tartalék¹ csoportjához, számuk egy év alatt 14,8 ezerrel nőtt. A munkanélküliek egyre nagyobb részt képviselnek a tartalékban, míg az inaktívak aránya egyre kisebb. A potenciális munkaerő-tartalékba tartozók több mint egyharmada Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar vármegyében él. Többségüknek nincs érettségije, harmaduknak csak alapfokú végzettsége van, 14 százalékuk rendelkezik felsőfokú végzettséggel. Azok nagy része, akiknek már volt munkatapasztalatuk, korábban fizikai munkát végeztek, jellemzően a feldolgozó- és az építőiparban, a kereskedelemben, illetve közfoglalkoztatottként dolgoztak.²

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete 2023-ban 571 200 forint volt. A nettó átlagkereset

kedvezmények nélkül 379 800 forintot, a kedvezményeket figyelembe véve 393 700 forintot ért el. A keresetek 14,2 százalékkal nőttek 2022-höz képest.³ A 2023. év elején a bruttó közfoglalkoztatási bér – a minimálbér emelésével egyidejűleg – az előző évi 100 000 forintról 116 000 forintra emelkedett, vagyis 16 százalékkal nőtt. A garantált közfoglalkoztatási bér emelkedése 14 százalékos volt, 148 200 forintra nőtt. Az alap közfoglalkoztatási bér növekedésének mértéke ugyan magasabb volt, mint a teljes nemzetgazdaságban megfigyelt bruttó átlagkereset emelkedése, azonban az emelés abszolút mértékben csekély összegűnek (bruttó 16,0 ezer forint) tekinthető.

A kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum 2023. december 1-jétől hatályos emelése a közfoglalkoztatási bérek további emelkedését eredményezte. A közfoglalkoztatási bér 116 000 forintról 133 400 forintra (15 százalékos mértékben), a közfoglalkoztatási garantált bér 148 200 forintról 163 000 forintra (10 százalékos mértékben) emelkedett.

A fogyasztói árak drágulása legnagyobb mértékben az élelmiszereket érintette, áruk 25,9 százalékkal emelkedett. Ráadásul a magas infláció érzékenyebben érinti az alacsonyabb jövedelmű csoportokat (munkanélküliek, közfoglalkoztatottak, nyugdíjasok). A fogyasztói árak

5. ábra: Nyilvántartott álláskeresők éves átlagos zárónapi létszáma. Forrás: NISZ adattár

például a nyugdíjas háztartások körében magasabban, átlagosan 18,3 százalékkal nőttek 2023-ban. Minél szegényebb egy háztartás, annál nagyobb súllyal szerepelnek az élelmiszerek a fogyasztói kosarában, így kevesebb szabadon elkölthető jövedelem áll rendelkezésre. Mivel az élelmiszerekre fordított kiadás a legkevésbé rugalmas, ezért az ezeket a termékeket érintő infláció az alacsony jövedeleműeket sújtja leginkább.⁴

A reálkeresetek összességében 2,9 százalékkal csökkentek 2023-ban. A valós reálbércsökkenés azonban a legalacsonyabb jövedelműek esetében volt a legnagyobb, az ő fogyasztói kosarukban az átlagos 26 százalékhöz képest jóval nagyobb (30-40-50 százalékos) súlyú élelmiszerek ára ugyanis jóval nagyobb mértékben drágult az átlagosnál, és jelentősen meghaladta a bérek növekedésének ütemét is.

A munkaerőpiac feszessége csökkent, a munkaerő-kereslet enyhén mérséklődött 2023-ban az előző évhez képest. A versenyszférában, ezen belül leginkább a feldolgozóipar, a kereskedelem, az adminisztratív tevékenységek és az információ, a kommunikáció területén csökkent az üres álláshelyek száma.

4 <https://hold.hu/holdblog/elelmiszer-dragulas-magyar-megelhetes-recessziomoricz-daniel>

1.1. A nyilvántartott álláskeresők főbb adatai

A nyilvántartott álláskeresők számának csökkenése 2023-ban is folytatódott, számuk 231,8 ezer főre csökkent, amely ezzel a 2019-es szint alá mérséklődött, sőt, az elmúlt 12 évet tekintve a legalacsonyabb ez a létszám [5. ábra].

A visszaesés mértéke mérséklődött az elmúlt évhez képest, míg 2022-ben 2021-hez képest 11,4 százalékkal, addig 2023-ban 2,7 százalékkal csökkent az álláskeresők létszáma.

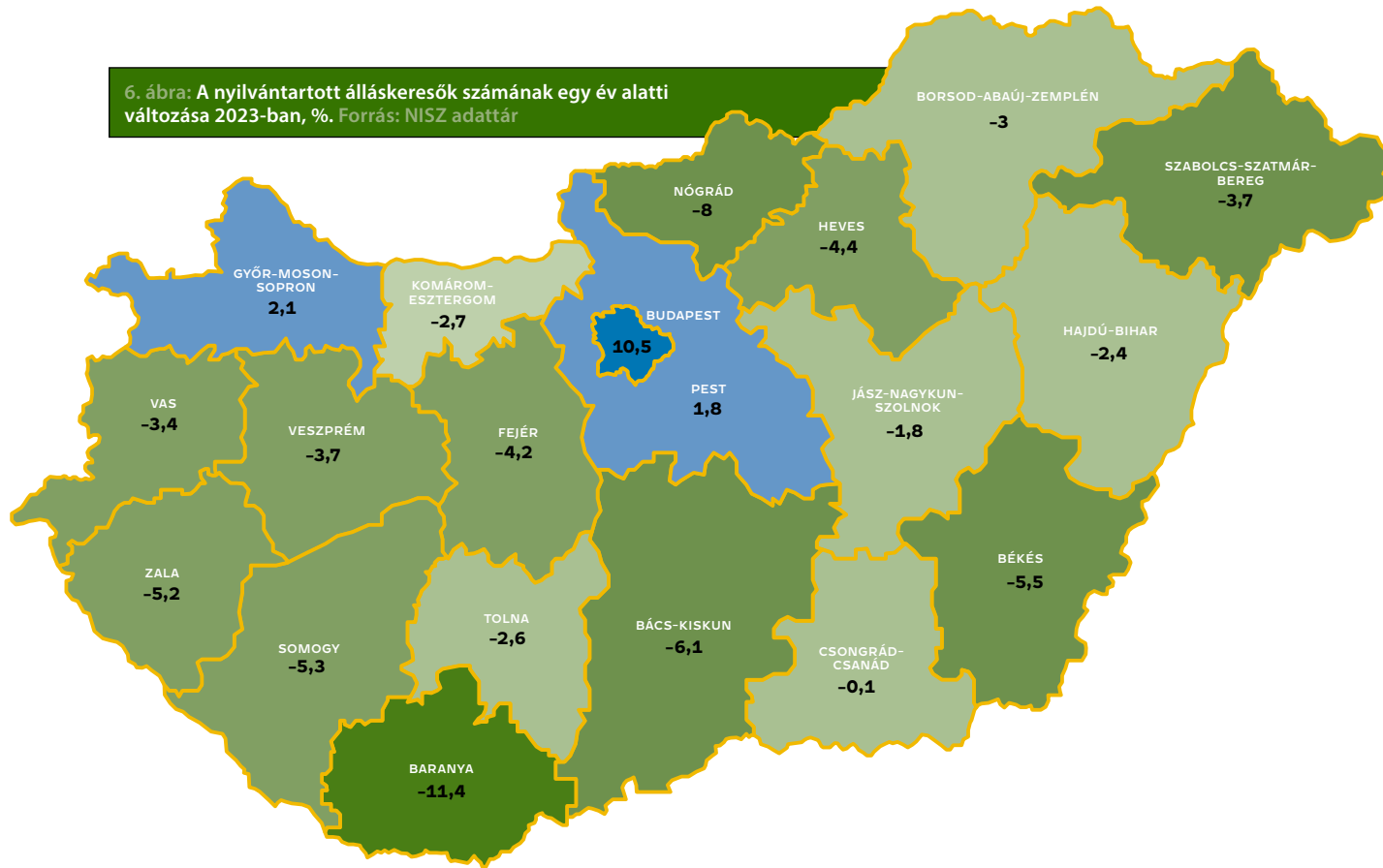
Az országos csökkenés ellenére három vármegyében emelkedett az álláskeresők száma: a legnagyobb mértékben Budapesten (10,5 százalékkal), valamint Pest és Győr-Ménfőcsanak vármegyékben (1,8-2,1 százalékos közötti mértékben). Az álláskeresők számának növekedése tehát az ország legfejlettebb térségeit érintette [6. ábra].

Az egy év alatt a legnagyobb visszaesés Baranya (11,4 százalékos) és Nógrád (8,0 százalékos) vármegyében látható, a többi vármegyében 0,1 és 6,1 százalék közötti volt a csökkenés mértéke.

Az álláskeresők számának trendjeiben ez egy lényeges, hatását tekintve hosszabban tartó jelenség. A pandémia alatt az álláskeresők száma elsősorban a jobb munkaerő-

6. ábra: A nyilvántartott álláskeresők számának egy év alatti változása 2023-ban, %. Forrás: NISZ adattár

piaci helyzetű területeken ugrott meg, s ez a megugrás ideiglenesnek bizonyult. A vármegyék döntő többségében 2023-ban a 2019-es alatti értékek voltak jellemzők (17 vármegyében a létszám alulmúlta a 2019. évi, két vármegyében csak kisebb, 2 százalékos körüli többlet volt megfigyelhető. A fővárosban továbbra is magasabb az álláskeresők létszáma, mint 2019-ben, jelentős (32,9 százalékos, 4,7 ezer fős) többlet figyelhető meg.

A tartós, 12 hónapnál hosszabb ideje nyilvántartásban szereplő álláskeresők száma 2023-ban tovább csökkent. Átlagos zárónapi létszámuk 82,1 ezer fő volt 2023-ban, ami egy 9 százalékos csökkenés eredménye, de még mindig nem csökkent vissza a pandémia előtti szintre, az összes álláskereső 35,4 százalékát tették ki.

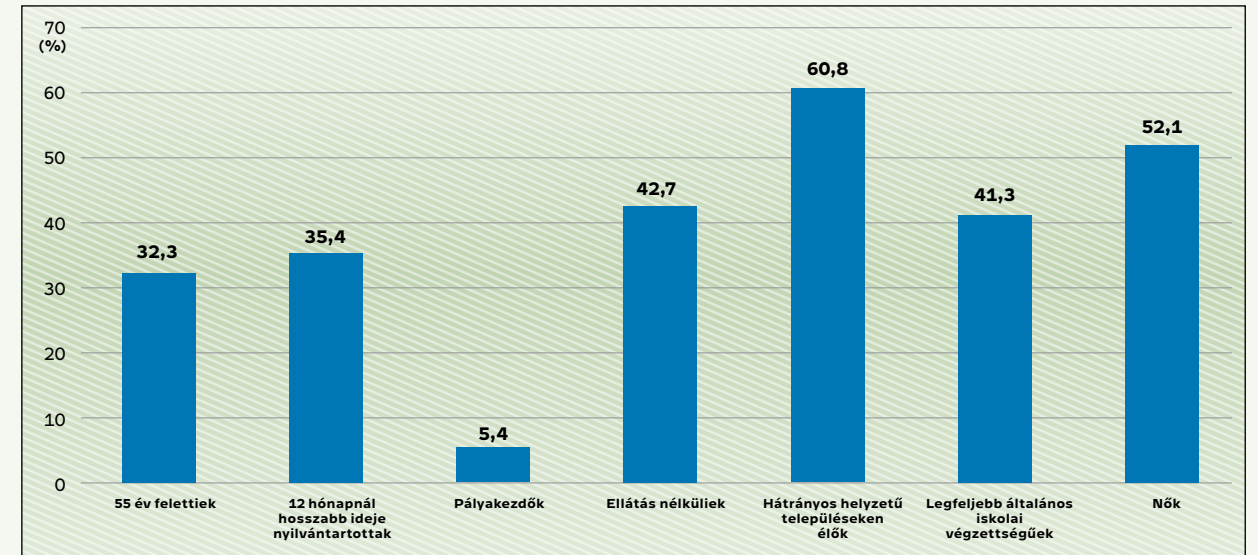
Az álláskeresők 60,8 százaléka hátrányos helyzetű településen él, 41,3 százaléka legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik és 42,7 százalékuk nem

részesül semmilyen álláskeresőkhöz köthető pénzügyi ellátásban [7. ábra].

1.2. A közfoglalkoztatás főbb trendjei

A közfoglalkoztatásban dolgozók átlagos száma 2023-ban a Belügyminisztérium adatai szerint 67,6 ezer fő volt, amely 11,2 százalékkal (8,6 ezer fővel) alacsonyabb a 2022. évinél, és 23,1 százalékkal elmarad a 2021-re jellemző átlagos létszámtól.

A közfoglalkoztatásban résztvevők havi létszáma 2023 során viszonylag egyenletesen alakult, az év első két hónapjában még az előző évi programok futottak, 68 ezer fő körüli átlagléttszámokkal. Márciustól elindultak az új programok, s a létszám átmenetileg – március hónapban – a létszámfelvételek elhúzódása miatt csökkent, ám az év további hónapjaiban egyenletesen magas, 67-69 ezer fő közötti átlagléttszámokkal futottak a programok. A 2022.

7. ábra: Nyilvántartott álláskeresők profilja 2023-ban. Forrás: NISZ adattár

év őszén jelentkező jelentősebb létszámcsökkenés tehát 2023-ban már nem ismétlődött meg [8. ábra].

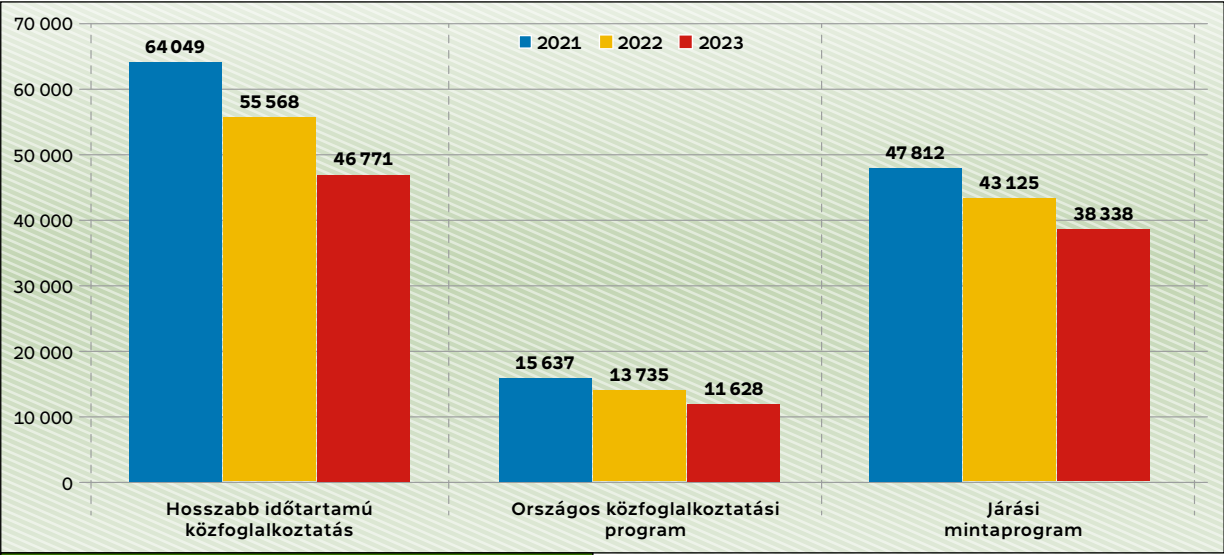
A közfoglalkoztatásba belépő álláskeresők száma 2023-ban 93,1 ezer fő volt, ami 12,4 százalékkal volt alacsonyabb, mint a megelőző évben. A 2023. évi programokba bevont egyének háromnegyede az előző évi programokban is foglalkoztatva volt, 83 százalékuk pedig a

megelőző három évben legalább egyszer már volt közfoglalkoztatott [9. ábra].

Továbbra is a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás a legdominánsabb közfoglalkoztatási forma. 2023-ban itt dolgozott a résztvevők 44,6 százaléka, bár e program-típus közfoglalkoztatáson belüli részesedése némileg

8. ábra: A közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma 2019. január - 2023. december között havonta (decemberi létszámok kiemelve). Forrás: BM-NISZ adattár

9. ábra: A közfoglalkoztatásba belépők nettó érintett létszáma támogatási típusonként. Forrás: BM-NISZ adattár

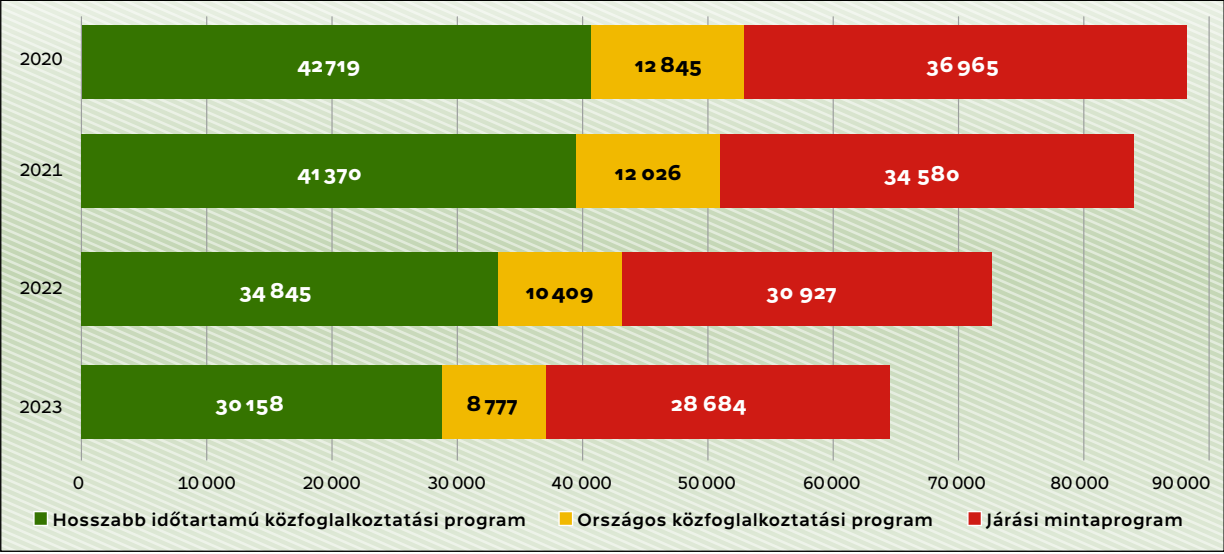
csökkent az elmúlt években. Éves átlagban 30,2 ezer fő dolgozott 2023-ban e programtípusban, 13,5 százalékkal kevesebben, mint 2022-ben [10. ábra].

Legkisebb mértékben a járási startmunka mintaprogramokban dolgozók száma csökkent egy év alatt, itt 7,3 százalékkal dolgoztak kevesebben az éves átlagot tekintve. A járási startmunka mintaprogramokban dol-

gozó összesen 28,7 ezer fős átlagos létszám az összes közfoglalkoztatott 42,4 százalékát tette ki.

Az országos közfoglalkoztatási programokban a közfoglalkoztatottak 13,0 százaléka dolgozott 2023-ban (ami 8,8 ezer főt jelent éves átlagban), és e programtípusnak csökkent a legnagyobb mértékben a létszáma 2022-höz képest, 15,7 százalékkal. A legnagyobb közfoglalkoztatók

10. ábra: Közfoglalkoztatás átlagos létszáma, programtípusonként, 2021-2023 (fő). Forrás: BM-NISZ adattár

	2021	2022	2023
Résztvevők átlagos létszáma	34 580	30 927	28 684
Az évben elindított programok száma	2304	2145	2048
Ebből:			
Mezőgazdasági program	870	816	776
Helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás	621	548	480
Szociális jellegű program	792	762	776
Egyéb mintaprogram	21	19	16
A programokban érintett települések száma	1235	1186	1153

1. táblázat: A járási startmunka mintaprogramok és egyéb mintaprogramok főbb adatai, 2021-2023. Forrás: BM-NISZ, adattár

azonban továbbra is az országos közfoglalkoztatásból kerülnek ki. 2023-ban a Magyar Református Szeretet-szolgálatnál 1,2 ezer fő dolgozott éves átlagban, ahogy a 2. és 3. legnagyobb létszámot foglalkoztató közfog-lalkoztatók is országos programot valósítottak meg, a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóságnál 0,8 ezer fő, az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóságnál 0,6 ezer fő volt az éves átlagos létszám. A legnagyobb létszámot foglalkoztatók toplistáján szerepel a Magyar Máltai Sze-retetszolgálat (0,4 ezer fős éves átlagos létszámmal) és az Ózdi Városüzemeltetési Intézmény (0,5 ezer fős éves átlagos létszámmal) is.

2023-ban a közfoglalkoztatás zászlóshajójának tekinthető járási startmunka mintaprogramokban foglalkoztatottak 35,5 százaléka dolgozott mezőgazdasági programban. Magas, 20,5 százalékos volt a helyi sajátosságokra épülő programok keretében dolgozók aránya. Szociális jellegű programokban dolgoztak relatívan a legtöbben a minta-programokon belül, a közfoglalkoztatottak 43,5 százaléka. A korábbi években is hasonló volt a járási startmunka mintaprogramok programelemeiben foglalkoztatottak megoszlása.

A járási startmunka mintaprogramokban foglalkoztatot-tak számánál kisebb mértékben csökkent az elindított programok száma és az érintett, hátrányos helyzetű tele-pülések száma. 2022-ben még 1186 településen összesen 2145 járási startmunka mintaprogram indult, 2023-ban 1153 településen 2048 program valósult meg, ami 4,5 százalékos csökkenést jelent a programok számában és 2,8 százalékos csökkenést a településekben 2022-höz

képest. A szakképzett, fiatalabb, fizikai munkákra alkal-mas férfi munkaerő fokozatos csökkenése a közfoglal-koztatásban a járási startmunka mintaprogramokban a legérzékenyebb. A járási startmunka mintaprogramok fokozatos térvésztesében a megfelelő munkaerő vissza-esése mellett az e programokat menedzselni, irányítani tudó szakemberek hiánya is áll.

A járási startmunka mintaprogramok közül a helyi sa-játosságra épülő programok száma csökkent a legna-gyobb mértékben 2022 és 2023 között, 548-ról 480-ra, ami 68-cal kevesebb programot jelent. A mezőgazdasági programok száma 40-nel csökkent, 2023-ban 776 ilyen program valósult meg. A szociális jellegű programok száma azonban emelkedett 14-gyel, így ezek a progra-mok elérték a mezőgazdasági programok számosságát. Összesen 1153 településen zajlottak 2023-ban járási startmunka mintaprogramok, számuk 2021-hez képest 82-vel csökkent [1. táblázat].

A közfoglalkoztatás területi szempontból 2023-ban is a rosszabb gazdasági-foglalkoztatási helyzetű területekre koncentrálódott. A közfoglalkoztatottak 45 százaléka Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén vár-megyében élt, s ennek a két vármegyének növekedett a részaránya évről évre a teljes közfoglalkoztatott lét-számon belül. Ez azt mutatja, hogy a két legtöbb köz-foglalkoztatottnak munkát adó vármegyében kevésbé csökkent a közfoglalkoztatottak létszáma az utóbbi években, mint országosan. Hajdú-Bihar vármegyében élt a közfoglalkoztatottak további 9,4 százaléka. A köz-foglalkoztatottak aránya itt és a többi vármegyében alig változott az elmúlt években.

A közfoglalkoztatottak átlagos létszámát a munkavállalási korú lakosság létszámához viszonyító közfoglalkoztatási mutató alapján a közfoglalkoztatás relatív súlya a fegyarmati, cigándi, gönci, edelényi, encsi, sellyei, csengeri és szikszói járásokban a legmagasabb. Ezekben a járásokban a közfoglalkoztatottak átlagos létszáma közelíti az álláskeresőket számát, és eléri az ott élő összes munkavállalói korú lakos 8-12 százalékát (nagyjából tehát minden 10. aktív korú lakost). Ezekben a járásokban találjuk azokat a jellemzően kistelepüléseket, ahol a közfoglalkoztatottak aránya a község munkavállalási korú népességének több mint 30 százalékát teszi ki. Ilyen település volt 2023-ban Magosliget, Kány, Rakacaszend, Pusztaradvány, Kispalád, Uszka, Hirics, Égerszög, Nyírpilis és Felsőgagy.

2023-ban több mint 10 000 hatósági szerződést kötöttek közfoglalkoztatási programok megvalósítására a vármegyei és járási kormányhivatalok a foglalkoztatókkal. Összesen 2793 magyarországi településen folyt valamilyen közfoglalkoztatási program, s a közfoglalkoztatásban részt vevő települések 70,5 százaléka hátrányos helyzetűnek⁵ tekinthető. Ez az arány a megelőző években is hasonlóan magas volt, bár a közfoglalkoztatásban részt vevő települések száma 136-tal csökkent 2021 óta [11. ábra].

A közfoglalkoztató szervezetek többsége helyi (vagy kisebb részt nemzeti) önkormányzat, illetve ezek hivatalai, társulásai voltak. A 2023. évben megkötött támogatási szerződések 78 százaléka, a szerződésekben vállalt létszám 72 százaléka önkormányzati foglalkoztatókhoz köthető.

Mellettük a nonprofit, egyházi szervezetek, egyesületek és alapítványok régóta részt vesznek a közfoglalkoztatási programok működtetésében, az indított programok 16 százaléka és a teljes létszám 13 százaléka ezen szervezetekhez kötődik. A legnagyobb, közfoglalkoztatásban jelentős szerepet vállaló ilyen szervezetek közé tartozik a Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, a Boldog Ceferino Intézet és a Baptista Szeretetszolgálat.

5 Hátrányos helyzetű települések: „A kedvezményezett járások besorolásáról” szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet alapján kedvezményezett járásokhoz tartozó települések, vagy a „Kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről” szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet alapján a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések vagy jelentős munkanélküliséggel sújtott települések tartoznak ebbe a kategóriába.

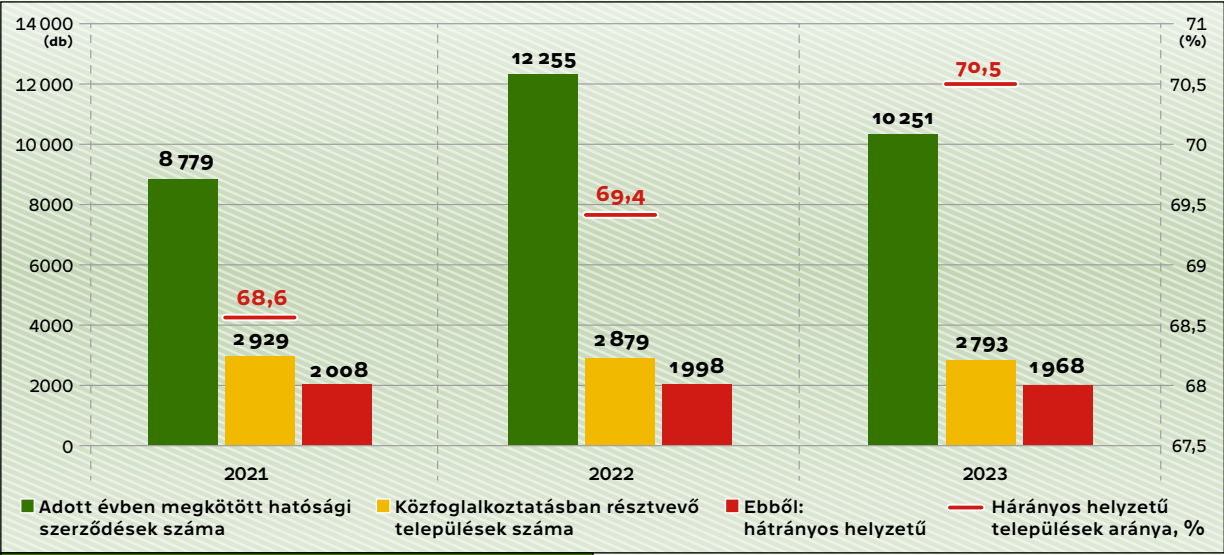
A közfoglalkoztatásban dolgozók között 2016-ban haladta meg először a nők létszáma a férfiakét, azóta kis mértékben, de évről évre emelkedett a nők aránya, vagyis a közfoglalkoztatottak között a férfiak száma nagyobb mértékben csökkent, mint a nőké. A 2023-as adatok szerint immár a közfoglalkoztatottak 62,8 százaléka volt nő.

A résztvevők kor szerinti összetételét tekintve egy lassú, de fokozatos idősödést figyelhetünk meg, egyre nő az 55 év feletti korosztály részaránya a közfoglalkoztatottak között. Arányuk 2023-ban 25,6 százalékot tett ki, a közfoglalkoztatottak 38,1 százaléka pedig 50 évesnél idősebb. A fiatalok (25 éven aluliak) részaránya 5,2 százalékot mutatott, az elmúlt 3 évben arányuk nem változott. A középkorúak (25-54 évesek) részaránya 69,2 százalékos volt, arányuk lassú csökkenést mutatott.

Fontos különbség látszik a férfi és női közfoglalkoztatottak korszerkezetét tekintve. Míg a férfi közfoglalkoztatottak 44,2 százaléka 50 évesnél idősebb, addig a nőknél 10 százalékponttal alacsonyabb, 34,5 százalékos az 50 évesnél idősebbek aránya. Ellenben a középkorúak (25-50 évesek) a nők körében lényegesen többen vannak (59,3 százalék), mint a férfiak között (48,7 százalék). Ez arra utal, hogy a közfoglalkoztatás egyre inkább a vidéki, kistelepülésen élő, gondozási kötelezettséggel rendelkező nőknek jelenti a munkaerő-piaci integráció lehetőségét akkor, amikor a helyben végezhető munka nagy érték számukra. A férfiak körében jóval jelentősebb az idősek visszaszorulása a közfoglalkoztatásba.

Egyértelmű tendencia volt az elmúlt években, hogy a közfoglalkoztatottak összességén belül emelkedett az alacsony, legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. Átlagos létszámuk csökkenése mellett arányuk 2021 és 2023 között 2 százalékponttal tovább emelkedett, s 61,7 százalékról 63,7 százalékra nőtt. Ezzel a közfoglalkoztatottak csaknem kétharmada már ezen alacsony képzettséggel rendelkezők csoportjába tartozik.

A közfoglalkoztatásban évek óta jellemző, hogy az új programokba jelentős részben ugyanazok a személyek kapcsolódnak be, ezért tendencia, hogy egyre inkább azok maradnak a közfoglalkoztatásban, akik foglalkoztatási hatósága a legrosszabb, és kimozdításuk a foglalkoztatási szolgálat részéről egyre nehezebb feladatot jelent [2. táblázat].

11. ábra: Közfoglalkoztatás hatósági szerződéseinek adatai. Forrás: BM-NISZ, adattár

A területi célzást jól mutatja, hogy a közfoglalkoztatottak 87,6 százaléka rossz gazdasági, foglalkoztatási helyzete miatt kedvezményezett településen élt 2023-ban.

A közfoglalkoztatás elsődleges célcsoportjai közé tartoznak mind a hátrányos helyzetű településen élő személyek, mind pedig az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező, szakképzettség nélküli álláskereső. 2023-ban a közfoglalkoztatottak 63,7 százalékának legmagasabb iskolai végzettsége általános iskolai vagy az alatti volt.

A teljes közfoglalkoztatotti létszámon belüli arányok esetén látszik, hogy 2023-ban a közfoglalkoztatottak 94,1

2. táblázat: Közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma, 2021–2023. Forrás: BM-NISZ adattár

		2021		2022		2023	
		fő	%	fő	%	fő	%
Nem	Férfi	34 413	39,1	28 860	37,9	25 146	37,2
	Nő	53 564	60,9	47 322	62,1	42 472	62,8
	Együtt	87 976	100,0	76 182	100,0	67 618	100,0
Kor	25 év alatt	4 500	5,1	4 186	5,5	3 549	5,2
	25-54 év	61 757	70,2	52 650	69,1	46 787	69,2
	55 év és felette	21 718	24,7	19 346	25,4	17 282	25,6
	Együtt	87 976	100,0	76 182	100,0	67 618	100,0
Legmagasabb iskolai végzettség	Alapfokú	54 250	61,7	47 375	62,2	43 064	63,7
	Szakiskola+szakmunkás	20 631	23,5	17 549	23,0	15 054	22,3
	Szakközépiskola+technikum	6 640	7,5	5 695	7,5	4 747	7,0
	Gimnázium	5 438	6,2	4 675	6,1	3 997	5,9
	Felsőfokú	1 017	1,2	887	1,2	740	1,1
	Együtt	87 976	100,0	76 182	100,0	67 601	100,0

2023	Kedvezményezett településen élő		Nem kedvezményezett településen élő		ÖSSZESEN	
Legmagasabb iskolai végzettség	fő	%	fő	%	fő	%
Általános iskolai végzettség nélküli	6 992	10,4	698	1,0	7 690	11,4
Általános iskola	31 398	46,7	3 724	5,5	35 122	52,3
Szaktanulmánytervező, szakiskola	12 924	19,2	2 032	3,0	14 955	22,3
Szakközépiskola, gimnázium	6 692	10,0	1 428	2,1	8 121	12,1
Felsőfokú	419	0,6	315	0,5	734	1,1
ÖSSZESEN	58 891	87,6	8 305	12,4	67 196	100,0

3. táblázat: A közfoglalkoztatottak átlagos létszáma legmagasabb iskolai végzettségük és lakóhelyük helyzete szerint a 2023. évben. Forrás: BM-NISZ, adattár

százaléka vagy gazdasági-foglalkoztatási szempontból kedvezőtlen helyzetű településen élt, vagy alacsony iskolai végzettséggel rendelkezett. A közfoglalkoztatottak 57,1 százaléka esetén mindkét, az elhelyezkedést erősen megnehezítő feltétel fennállt [3. táblázat].

A résztvevőket a közfoglalkoztatási programok nagy részében alacsony képzettséget igénylő, szakképzett-ség nélkül betölthető munkakörökben alkalmazzák a közfoglalkoztatók.

Az egyszerű mezőgazdasági foglalkozás mellett a nagyobb szakértelmet jelentő munkakörök közül az általános irodai, ügyviteli foglalkozások megtalálhatóak mindhárom programtípus leggyakoribb foglalkozásai között. Hasonló, adminisztratív munkaköröket töltenek be nagyobb számban a hosszabb időtartamú programok ügyintézői, az országos programok irodai szaknyilvántartói is.

A hosszabb időtartamú programok esetén nagyobb, 1200 fő feletti létszámban személygyűjtő és takarítói munkakörökben alkalmaztak közfoglalkoztatottakat. Ebben a programtípusban jelentős a személygondozási foglalkozásúak, valamint az üzemfenntartók létszáma is. Az országos programokban jelentősebb számban alkalmaztak egyszerű építőipari és erdészeti, vadászati foglalkozású személyeket. A járási startmunka mintaprogramokban

ezek mellett legnagyobb számban az egyszerű építőipari foglalkozások és az egyéb műszaki-, valamint szolgáltatási munkakörök tűnnek fel [4. táblázat].

A Belügyminisztérium a közfoglalkoztatásból kilépő személyek esetén minden egyes kilépésüket követően vizsgálja munkaerőpiaci státuszukat a támogatást követő 180. napra vonatkozóan. Ez a mutató azok arányát mutatja meg, akik a támogatást követő 180. napon munkában álltak a kilépők közül, valamint azt, hogy mekkora részarányuk rendelkezett nyílt munkaerőpiaci jogviszonnyal. A vizsgálat alapja az adóhatóság által kezelt biztosított foglalkoztatottak bejelentési adatbázisa, valamint a nyilvántartott álláskeresőök adminisztratív adatbázisa.

A 2021-ben és ezt követően kilépők esetén látszik, hogy ezekben az években a közfoglalkoztatást befejezők lényegesen kisebb része tudott elhelyezkedni. A 2021-ben kilépők között az elhelyezkedési arány 13,8 százalékos volt, amely 2022-re 12,2 százalékra mérséklődött. 2023-ban az I. féléves adatok állnak rendelkezésünkre, s ez az arány nem hasonlítható teljes mértékben a megelőző teljes évekhez, mivel az első félévi arányok a kilépések egyenlőtlen eloszlása miatt minden esetben alacsonyabb értékeket mutatnak [5. táblázat].

Jelentős különbség van a nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedési arányban a kilépők között életkor és legmagasabb iskolai végzettség szerint. 2022-ben a kilépő 26 év alattiak 17,9 százaléka volt nyílt munkaerőpiaci állásban a közfoglalkoztatást követő 180. napon, a 26 és 50 év

Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása		Országos közfoglalkoztatási program támogatása		Járási startmunka mintaprogram támogatása	
Munkakör	Létszám	Munkakör	Létszám	Munkakör	Létszám
Egyéb, egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	20 141	Egyszerű építőipari foglalkozások	1777	Egyéb egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozások	16 045
Takarítók és kisegítők	4 531	Egyéb egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozások	1729	Egyszerű mezőgazdasági, erdészeti, vadászati és halászati foglalkozások	5 611
Személygyűjtők és hasonló foglalkozások	1 272	Egyszerű mezőgazdasági, erdészeti, vadászati és halászati foglalkozások	1 284	Egyszerű építőipari foglalkozások	2 213
Általános irodai, ügyviteli foglalkozások	608	Takarítók és kisegítők	807	Üzemfenntartási foglalkozások	794
Egyszerű mezőgazdasági, erdészeti, vadászati és halászati foglalkozások	386	Egyszerű ipari foglalkozások	778	Egyszerű ipari foglalkozások	668
Személygondozási foglalkozások	371	Általános irodai, ügyviteli foglalkozások	407	Általános irodai, ügyviteli foglalkozások	461
Üzemfenntartási foglalkozások	349	Erdőgazdálkodási foglalkozások	268	Növénytermesztési foglalkozások	346
Egyéb irodai, ügyviteli foglalkozások	333	Irodai szaknyilvántartási foglalkozások	223	Személygyűjtők és hasonló foglalkozások	316
Egyszerű ipari foglalkozások	307	Növénytermesztési foglalkozások	163	Egyéb műszaki foglalkozások	171
Egyéb ügyintézők	229	Üzemfenntartási foglalkozások	156	Egyéb szolgáltatási foglalkozások	167

4. táblázat: A közfoglalkoztatás egyes típusaiban betöltött munkakörök TOP listája a 2023. évi átlagos létszám alapján. Forrás: BM-NISZ adattár

közöttiek esetén 14,0 százalékos, az ennél idősebbek esetén pedig 8,0 százalékos volt az elhelyezkedési arány.

Még markánsabb különbségek mutatkoznak a kilépők iskolai végzettsége szerint. A legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezők esetében 9,1 százalékuk, a középfokú végzettségűek esetében pedig 17,0 százalék dolgozott a vizsgált időpontban. Az alacsony számú felsőfokú végzettségű személy esetén az elhelyezkedési arány meghaladta a 27,0 százalékot.

2023-ban az I. féléves eredmények azt mutatják, hogy kisebb mértékben csökkentek az elhelyezkedési arányok, főként azoknál a csoportoknál, amelyek a korábbi időszakban is alacsonyabb arányban helyezkedtek el. Az általános iskolai vagy annál alacsonyabb végzettségűek nyílt munkaerőpiaci elhelyezkedési aránya 6,6 százalékra, az 50 év felettieké 5,4 százalékra esett vissza. ■

5. táblázat: A közfoglalkoztatottak nyomon követési adatai a kilépéstől számított 180. napon. Forrás: BM-NISZ, adattárház

Támogatás vége	A közfoglalkoztatási programokból kilépők létszáma foglalkoztatási jogviszonyuk szerint a kilépéstől számított 180. napon (fő)					A kilépők közül elhelyezkedettek aránya (%)	
	Nyílt munkaerő piacon	Közfoglalkoztatás	Álláskereső	Nem ismert	ÖSSZESEN	Nyílt munkaerő piacon	Közfoglalkoztatás
2021.	19 888	80 883	24 574	18 815	144 160	13,8	56,1
2022.	19 810	95 414	26 546	20 599	162 368	12,2	58,8
2023. 1. félév	7 137	55 907	10 218	8 320	81 582	8,8	68,5

A közfoglalkoztatási támogatások szabályszerű felhasználásának nyomon követése

II.1. A monitoring tevékenység tapasztalatai

A közfoglalkoztatási programok kontrollrendszerében kiemelt szerepet töltenek be a Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkárság (2024. augusztus 1-jétől Közfoglalkoztatási Helyettes Államtitkárság) állományában, vármegyei felelősi rendszerben tevékenykedő szakmai főtanácsadók.

Elsődleges feladatuk a települési önkormányzatokkal való kapcsolattartás, tervezési időszakban a közfoglalkoztatási programok előkészítésében történő részvétel, majd az indulást követően azok folyamatos figyelemmel kísérése, az állami források szabályszerű és célszerű felhasználásának kontrollja.

A szakmai főtanácsadók 2023. évben végzett monitoring tevékenységének statisztikai adatai:

- a monitoring vizsgálattal érintett települések száma: 1310 db (egy-egy település több alkalommal is monitorozás alá került, elsősorban a feltárt problémák miatt);
- a fővárosban/vármegyékben helyszíni monitoring vizsgálattal érintett programok száma: 2825 db;
- a monitoring vizsgálattal érintett közfoglalkoztatottak létszáma: 46 640 fő;
- a monitorozott programok támogatási összege: 75,7 milliárd forint.

II.2. Ellenőrzési és adatszolgáltatási feladatok

1. A 2023. évi országos vízügyi közfoglalkoztatási programok vizsgálata

Helyszíni ellenőrzésre összesen 8 vízügyi igazgatóság 28 munkavégzési helyszínén, 204 közfoglalkoztatottat érintően került sor. A támogatás összege a vizsgált igazgatóságoknál 2,7 milliárd forint volt.

A vizsgálatok a munkavégzés helyszíni megtekintése mellett a vonatkozó dokumentációk iratbekérés útján történő ellenőrzésére is kiterjedtek. A dokumentáció-vizsgálat eredménye alapján elmondható, hogy a szakaszmérnökségek a közfoglalkoztatási program működtetését megfelelő szakmai színvonalon végzik. A közfoglalkoztatottak

munkavégzése és az azzal kapcsolatos adminisztráció rendezett, átlátható, a jogszabályi előírásoknak megfelel. Ugyanakkor a munkaidő kihasználtság a nyári időszakban a szélsőséges meleg időjárás miatt nem lehetett maradéktalanul teljes. Azon illetékességi területeknél, ahol fennállt a kullancsfertőzöttség, vakcinázás történt, és/vagy kullancsriasztó krém biztosítására került sor a közfoglalkoztatottak részére. Több igazgatóságnál megállapítható volt, hogy a közfoglalkoztatottak nem kaptak új munkaruházatot a kihordási idő lejártát követően. A munkaruházat nyilvántartását/könyvelését alátámasztó dokumentumok (pl.: átvételi elismervény, készletnyilvántartás) egymással nem voltak összhangban.

2. Felügyeleti jellegű ellenőrzések

Átfogó ellenőrzések

A Miniszterelnökség 2023. évre vonatkozóan a Vas vármegyei és a Fejér vármegyei kormányhivatalok átfogó ellenőrzését határozta meg, ennek megfelelően a Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkárság (2024. augusztus 1-jétől Közfoglalkoztatási Helyettes Államtitkárság) Közfoglalkoztatási Statisztikai, Elemzési és Monitoring Főosztály Monitoring és Ellenőrzési Osztálya az érintett kormányhivataloknál a közfoglalkoztatással összefüggő tevékenységek vizsgálatát folytatta le, mely 12 járási hivatal 30 hatósági szerződését és 316 fő közfoglalkoztatottat érintett, a pénzügyi kötelezettségvállalás összege közel 360 millió forint volt.

Téma ellenőrzés

A Miniszterelnökség által jóváhagyott ellenőrzési terv alapján került sor Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében témaellenőrzésre. A vizsgálat közvetlenül 13 járási hivatal munkáját érintette, a 22 közfoglalkoztatási program összesen 712 fő közfoglalkoztatott alkalmazási feltételeinek szabályosságán keresztül, a kötelezettségvállalás összege 1,06 milliárd forintot tett ki.

Céllenőrzés

Céllenőrzésre a 2023. év során Csongrád-Csanád vármegyében került sor, amely összességében 7 járási hivatal munkáján keresztül vizsgálta a közfoglalkoztatási támogatás nyújtása során alkalmazott gyakorlatot, a pénzügyi kötelezettségvállalás összege 462 millió forint volt.

3. Közfoglalkoztatási programok végrehajtására irányuló ellenőrzések

Pénzügyi vizsgálat

Tételes pénzügyi vizsgálatra két önkormányzati közfoglalkoztató esetében került sor a 2023. év folyamán.

Az egyik közfoglalkoztató a vizsgálat megállapításai alapján az ellenőrzés megkezdését követően visszamenőlegesen készített el nyilvántartásokat, vevőszámlákat és hozzá tartozó utalványrendeleteket, ezzel súlyosan megszegve a vonatkozó pénzügyi jogszabályok előírásait. Emellett hamis magánokirat felhasználás vétségét is elkövette azzal, hogy a nem valós adattartalmú és nem az érintett közfoglalkoztatottak által aláírt jelenléti íveket használta fel a bérfizetés alapbizonylataként. Az ügyben a kormányhivatal tett feljelentést a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, valamint az illetékes Rendőrkapitányság irányába a hatáskörükbe tartozó jogsértések vonatkozásában.

A másik tételes pénzügyi vizsgálat megállapítása szerint a közfoglalkoztató több támogatás teljesítéseként nyújtott be elszámolásra számlákat a közfoglalkoztatási programban is végzett és részben külső vállalkozó bevonásával megvalósított munkákról. A Belügyminisztérium a nem valós gazdasági cselekmény további vizsgálatára az ügyet a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz áttette.

Bejelentések kezelése

A 2023. év során közvetlenül a Belügyminisztériumhoz közfoglalkoztatási programokat érintő közérdekű bejelentés 5 esetben érkezett. Tekintettel arra, hogy a bejelentések kivizsgálására a Belügyminisztérium közvetlen hatáskörrel nem rendelkezett, a panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény 1. § (5) bekezdés alapján azok kivizsgálásra és további ügyintézésre – a bejelentő értesítése mellett – áttételre kerültek a területileg illetékes kormányhivatalokhoz. A bejelentések közül 3 esetben a bejelentő a kormányhivatal felé is megtette a bejelentését.

4. Adatszolgáltatás

Közfoglalkoztatási programok ellenőrzéséről

A közfoglalkoztatási programok munkaerőpiaci hatósági ellenőrzéséről szóló eljárásrend alapján a vármegyei/

fővárosi kormányhivatalok az általuk és járási/fővárosi kerületi hivatalaik által végrehajtott, közfoglalkoztatási programokat érintő ellenőrzéseikről havi beszámolót készítenek, és küldenek meg a Belügyminisztérium részére. Ezen beszámolók nyilvántartását és összesítését, valamint az ezek alapján történő államtitkári tájékoztatást 2015 óta végzi az illetékes szakmai osztály. Emellett az éves adatszolgáltatás alapján készíti el az éves ellenőrzési jelentést, és gondoskodik annak nyilvános közzétételéről.

Közfoglalkoztatottakat ért balesetekről

A közfoglalkoztatottakat ért balesetekről az Országos Vízügyi Főigazgatóság folyamatosan, a vármegyei (fővárosi) kormányhivatalok havi rendszerességgel szolgáltatnak információt. Ezek összesítése szerint a 2023. évben összesen 262 közfoglalkoztatottat ért baleset, amelyek döntő többsége könnyű baleset volt. Két esetben következett be csonkolással járó baleset, ugyanakkor közfoglalkoztatással összefüggésben haláleset a 2023. évben nem történt.

Képzés és szolgáltatás a közfoglalkoztatás rendszerében

A közfoglalkoztatás rendszerének egyik legfontosabb célkitűzése, hogy a szegénységben és társadalmi kirekesztettségben élők számára átmeneti és értékteremtő munkalehetőséget biztosítson, akiknek az önálló állás-keresés hosszú ideig eredménytelen marad vagy akadályokba ütközik. Ahhoz, hogy a közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci helyzete javuljon, és a közfoglalkoztatásból minél nagyobb arányban be- illetve visszakerüljenek az elsődleges munkaerőiacra, támogatott programok keretében van lehetőség képzési és kompetenciafejlesztési, illetve a közfoglalkoztatásból történő kivezetést támogató személyes szolgáltatások nyújtására.

A közfoglalkoztatottak felzárkóztatása a 2016-2023 közötti időszakban a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programon belül a GINOP-6.1.1-15-2015-00001 azonosítós számú „Alacsony képzettségűek és közfoglalkoztatottak képzése” című kiemelt projekt (a továbbiakban: kiemelt projekt) keretében történt. A kiemelt projekt megvalósítását a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal, mint konzorciumvezető (a továbbiakban: NSZFH), a Belügyminisztérium, mint kiemelt konzorciumi partner (a továbbiakban: BM), és 18 konvergencia régióbeli vármegyei kormányhivatal (a továbbiakban: kormányhivatalok) bevonásával konzorciumi együttműködésben kezdte meg.

A kiemelt projekt legfontosabb célja volt, hogy ösztönözze az alacsony iskolai végzettséggel, munkaerőpiacon keresett kompetenciával vagy szakképesítéssel nem rendelkező felnőtt lakosság, kiemelten a közfoglalkoztatottak részvételét az oktatásban, képzésben, és lehetőséget biztosítson számukra a munkaerőpiaci szempontból releváns képzettség, ismeretek, készségek, kompetenciák megszerzésére. A 35,39 milliárd forint összköltségvetésű Széchenyi 2020 program keretében és az Európai Szociális Alap társfinanszírozásában megvalósult kiemelt projekt 2023. július 15-én sikeresen lezárult.

Indikátorok:

- Képzésben résztvevők számának célértéke 100 100 fő;
- A képzés során tanúsítványt vagy bizonyítványt szerző résztvevők célértéke 80 080 fő;
- A képzésben résztvevő alacsonyan képzettek (a belépéskor legfeljebb ISCED1-2 végzettséggel rendelkezők) célértéke 92 200 fő;

- A képzés során tanúsítványt vagy bizonyítványt szerző, a programba lépéskor legfeljebb ISCED 1-2 végzettséggel rendelkezők célértéke 73 760 fő;
- A „Belépés a digitalizált munka világába” képzési programban résztvevők célértéke 1000 fő.

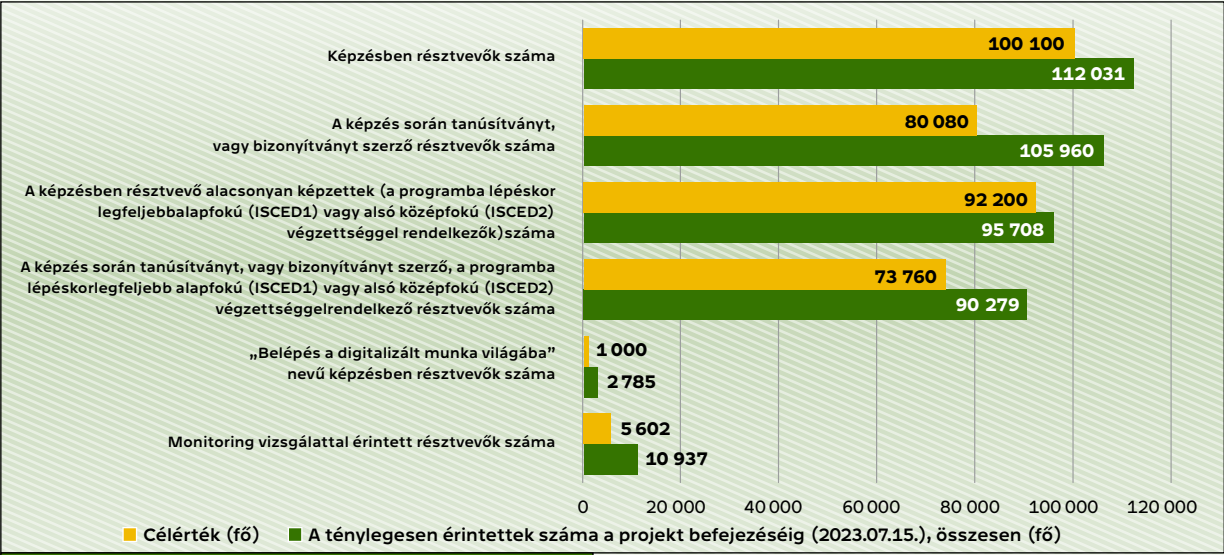
A záró adatok szerint a kiemelt projekt valamennyi indikátora 100 százalék felett teljesült (12. ábra). A 2016 és 2023. július 15. közötti időszakban a kiemelt projektben összesen 116 145 fő került képzésbe vonásra, ebből 112 031 fő számított a kiemelt projektben egyszer bevont személynek, ami a célérték 111,9 százalékát jelentette. A kiemelt projektben 105 960 fő (másodjára bevontakkal együtt) szerzett tanúsítványt vagy bizonyítványt, amely jelentős mértékben (132,3 százalék) meghaladta az elvárt célértéket. A programba lépéskor legfeljebb ISCED1-2 végzettséggel rendelkező, alacsonyan képzett képzésben résztvevők száma 95 708 fő volt, így a célindikátor 103,8 százalékban teljesült. A képzés során tanúsítványt vagy bizonyítványt szerző, a programba lépéskor legfeljebb ISCED 1-2 végzettséggel rendelkezők száma 90 279 fő volt, mely a célérték 122,4 százalékát jelentette.

A „Belépés a digitalizált munka világába” képzési programba összesen 2949 fő került bevonásra, így az elvárt célindikátor jelentős mértékben (294,9 százalék) teljesült [12. ábra].

III.1. A kiemelt projekt keretei között megvalósuló képzési programok

A kiemelt projekt keretében a résztvevők olyan, munkaerőpiaci keresleten alapuló, az elhelyezkedési esélyeket növelő képzések közül választhattak, amelyek vagy valamilyen szakmai képesítés megszerzésére, vagy munkatevékenység végzéséhez szükséges kompetenciák fejlesztésére irányultak.

A 2020. január 1-jén hatályba lépett új, a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény, illetve a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény módosítása értelmében jelentősen átalakult a szakképzés, illetve a felnőttképzés rendszere, amely közvetlenül érintette a kiemelt projekt keretében lebonyolítható képzéseket és a lebonyolítás feltételeit. A képzési programok 2021-ig elsősorban az állam által elismert Országos Képzési Jegyzékben (a továbbiakban: OKJ)

12. ábra: A kiemelt projekt célértékei és a kiemelt projektben ténylegesen érintettek számának alakulása 2016 és 2023.07.15. között. Forrás: NSZFH 2023. július 15-ei tanfolyami kimutatás

szereplő szakképesítés megszerzésére irányultak, 2022-től a kiemelt projekt befejezéséig szakképesítés, részzakma, szakképzésnek nem minősülő képzés, valamint hatósági szaktanfolyam elvégzésére volt lehetőség.

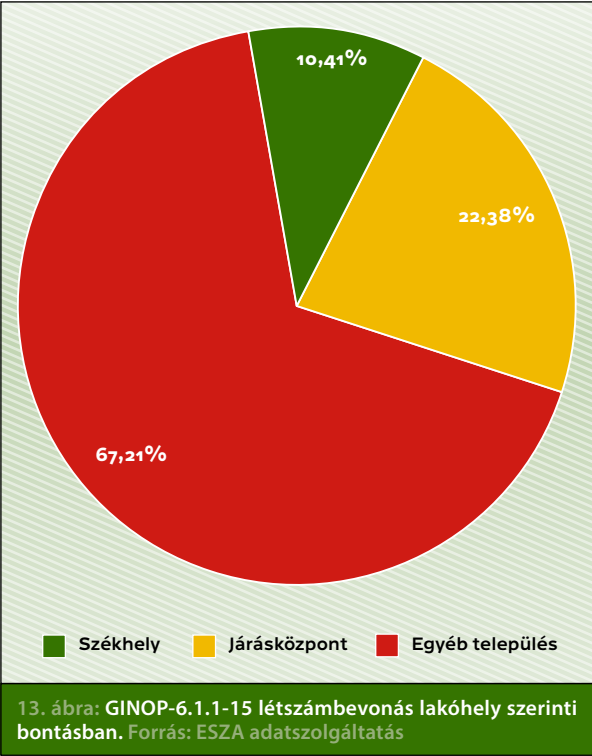
A kiemelt projekt elsődleges céljaként megfogalmazott elképzelés, hogy a közfoglalkoztatottak minél nagyobb arányban vegyenek részt munkaerőpiaci képzésben, a záró adatokat tekintve sikeresen megvalósult, a vállalt célindikátorok magasán teljesültek. A legnagyobb igény

a szakképesítést adó képzésekre, hatósági szaktanfolyamokra és – a célcsoport speciális adottságait figyelembe vevő, felzárkózásra lehetőséget nyújtó, kompetenciákat és digitális kompetenciákat fejlesztő – általános képzésekre mutatkozott. A kiemelt projekt keretében elindított képzések között a legnépszerűbb képzések – a képzésbe voltak és a képzések számát tekintve – a zöldterületi kisgép-üzemeltető, az építő- és anyagmozgató gép kezelője (targoncavezető), az alapkompentencia-fejlesztő és konyhai kisegítő képzések voltak [6. táblázat].

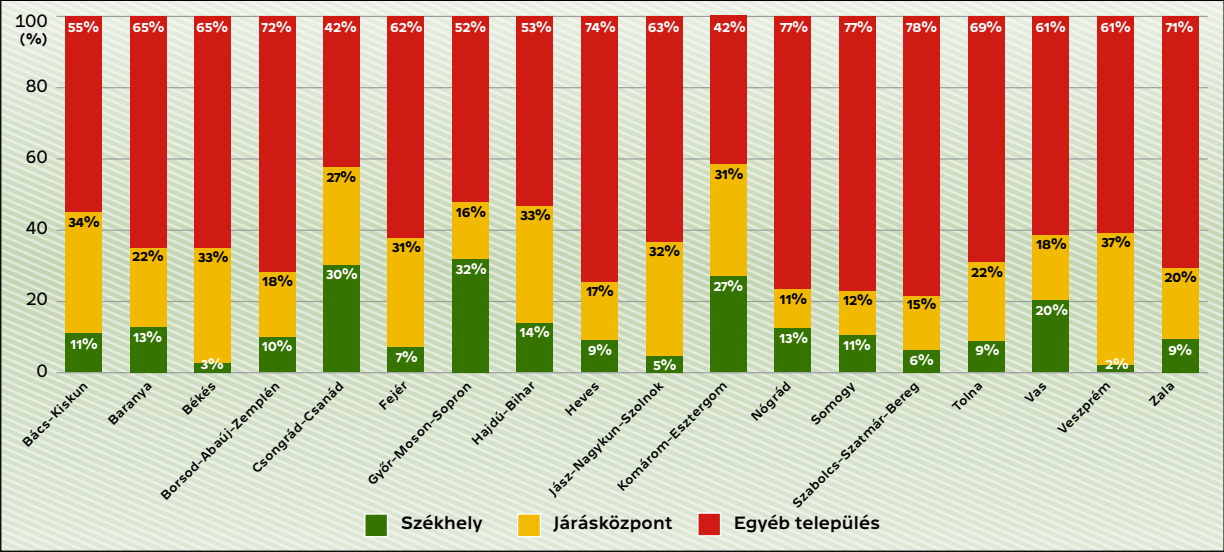
6. táblázat: A kiemelt projekt keretében elindult „TOP 10” képzések főbb adatai (2016-2023.07.15.). Forrás: NSZFH 2023. július 15-ei tanfolyami kimutatás

Sorszám	Képzés megnevezése	Bevontak száma (fő)	Képzések száma (db)
1	Zöldterületi kisgép-üzemeltető	7261	460
2	Építő- és anyagmozgató gép kezelője (targoncavezető)	6856	411
3	Alapkompentencia fejlesztés	5879	317
4	Konyhai kisegítő	4108	230
5	Parkgondozó	3669	217
6	Bio- és zöldhulladék hasznosítás, komposztálás	3534	204
7	Mezőgazdasági munkás	3339	188
8	Belépés a digitalizált munka világába	2949	188
9	Zöltség- és gyümölcsfeldolgozó	2612	157
10	Kerti munkás	2494	154

A közfoglalkoztatás elsősorban a hátrányos helyzetű településeken jelentős, így a bevontak lakóhely szerinti országos (13. sz. ábra) bontása és vármegyéenkénti (14. sz. ábra) megoszlása alapján megállapítható, hogy a

képzésben résztvevők több mint kétharmada a kisebb településekről került ki, Komárom-Esztergom és Csongrád-Csanád vármegye kivételével pedig mindenhol meghaladja az 50 százalékot. A lemorzsolódások leggyakoribb indokaként merül fel a hátrányos célcsoportoknál – a motiváltság hiányán túl – a lakóhely és a képzés helyszíne közötti távolság. Ezért volt fontos szerepe annak, hogy a legtöbb képzés a célcsoporttagok lakóhelyéhez közel valósult meg, ezzel is csökkentve az alacsony utazási hajlandóság kockázatát [13-14. ábra].

III.2. A kiemelt projekt képzési programjait segítő mentori szolgáltatás

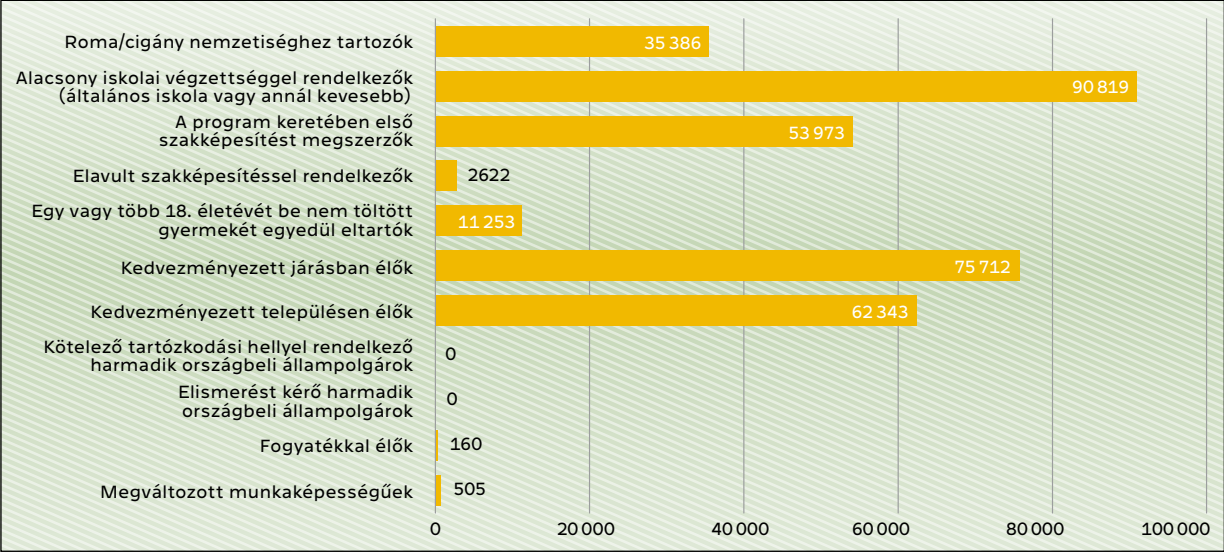
A mentorok elsődleges és legfontosabb szerepe a képzés eredményes befejezésének segítése, a lemorzsolódás minél hatékonyabb megakadályozása volt az egyén képzésben tartásával, amelyre jellemzően az ügyfél kérésére/kezdeménnyezésére került sor, illetve a képző intézmény, a járási hivatal, valamint a közfoglalkoztató/munkáltató jelzése alapján realizálódott. A mentori szolgáltatást egyéni és csoportos formában is igénybe vehette a célcsoport [7. táblázat].

A kiemelt projekt keretében bevontak 97,1 százaléka, azaz 108 793 fő részesült mentori szolgáltatásban. Ebből 82 873

Megnevezés	Tényadatok éves bontásban								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2021	2022	Kumulált (indikátor/figyelt adat)
Projektbe bevontak létszáma	34 413	30 028	19 371	10 294	4 884	6 645	4 964	1 432	112 031
Mentori szolgáltatásban részesült	31 012	28 488	21 539	9 763	5 239	6 124	5 092	1 536	108 793
ebből roma	11 062	9 459	6 775	2 596	1 664	1 928	1 493	409	35 386
megváltozott munkaképességű	135	122	96	32	37	34	49	0	505
nő	18 410	15 830	13 309	6 303	3 173	4 203	3 229	917	65 374
férfi	12 602	12 658	8 230	3 460	2 066	1 921	1 863	619	43 419
Mentoráltak korcsoport szerinti megoszlása									
25 éven aluliak	5 687	4 754	3 272	1 573	1 126	1 322	1 171	364	19 269
25-53 év közöttiek	21 299	19 825	15 202	6 947	3 568	4 003	3 274	999	75 117
54 évtől az öregségi nyugdíjkorhatárig	4 026	3 909	3 065	1 243	545	799	647	173	14 407
Mentoráltak munkaerőpiaci státusza szerint									
közfoglalkoztatott	30 889	28 385	21 353	9 599	5 132	5 997	4 879	1 508	107 742
munkaviszonyban álló	123	103	186	164	107	127	213	28	1 051
lemorzsolódott	1 098	2 738	2 915	1 032	826	379	436	79	9 503
csak csoportos mentorálásban részesült	23 879	21 252	16 855	7 684	2 694	5 534	3 697	1 278	82 873
csak egyéni mentorálásban részesült	247	557	313	156	15	25	52	11	1 376
csoportos és egyéni mentorálásban is részesült	6 886	6 679	4 371	1 923	2 530	565	1 343	247	24 544
Csoportos mentorálás alkalmainak száma (db)	6 297	8 271	7 275	3 608	2 047	2 127	2 395	618	32 638
Egyéni mentorálás alkalmainak száma (db)	11 424	13 320	9 203	3 733	2 241	2 985	1 933	481	45 320

7. táblázat: A mentori szolgáltatás főbb létszámadatai (fő). Forrás: BM-KKSZF 2023. július havi mentori adatszolgáltatás

15. ábra: A mentori szolgáltatást 2023.07.15-ig igénybe vevők hátrányos helyzetű csoportokba történő besorolása (önkéntes nyilatkozatuk alapján). Forrás: BM-KKSZF 2023. július havi mentori adatszolgáltatás

fő csak a csoportos, 1376 fő kizárólag az egyéni és 24 544 fő a csoportos és az egyéni mentorálást egyaránt igénybe vette. A mentori szolgáltatásban részesültek közül összesen 9503 fő, a mentoráltak 8,7 százaléka morzsolódott le.

A mentori szolgáltatásban résztvevők önkéntes nyilatkozata alapján megállapítható, hogy a résztvevők 83,5 százaléka alacsony iskolai végzettséggel rendelkezett. A bevont roma nemzetiséghez tartozók 97 százaléka vette igénybe a mentori segítséget a kiemelt projekt keretein belül [15. ábra].

A kiemelt projektbe vont célcsoporttagok jelentős számában olyan közfoglalkoztatottak voltak, akik egy része súlyos szociális és mentális akadályokkal, hátrányokkal küzdött. Ezen személyek felnőttképzési programba vonása, a képzésben tartásuk, a tanfolyam sikeres elvégzésének segítése, a tanúsítvány, bizonyítvány megszerzésének ösztönzése, a motiváció fenntartása, valamint a hiányzások megakadályozása nem csak a képző intézményeket, oktatókat, hanem a mentorokat is nem mindennapi kihívás elé állította, ezért különösen fontos szerepet kapott a személyre szabott segítségnyújtás. A résztvevők jellemzően halmozott hátrányokkal küzdöttek, sok esetben segítő intézménnyel (egészségügyi és szociális szolgáltatóval, karitatív szervezettel) nem volt kapcsolatuk, a munkanélküli lét pedig több generációjukat is érinthette. A fentiek alapján, valamint a célcsoport helyzetéből adódóan a tapasztalatok azt támasztották

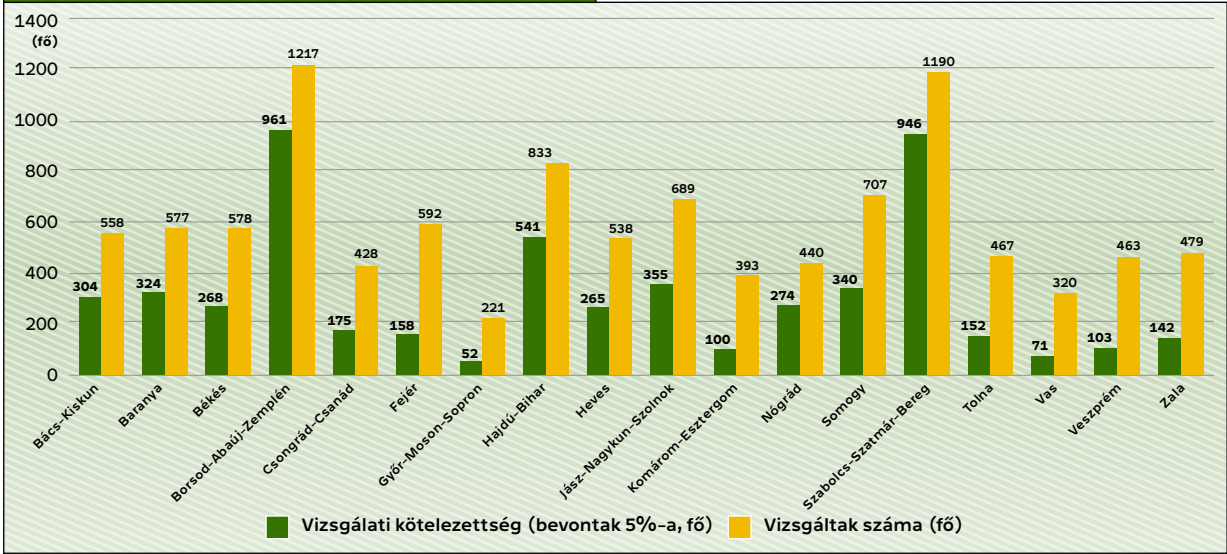
alá, hogy tagjaik jellemzően nem voltak képesek elmozdulni, nyitni a munkaerőpiac irányába egyénre szabott, többirányú, összehangolt segítség nélkül.

III.3. A kiemelt projekt monitoring tevékenysége

A kiemelt projekt megvalósítási időszakában az NSZFH és a BM támogató monitoring tevékenységet végzett. A BM által lefolytatott monitoring vizsgálatok a megtekintett képzések esetében a képzésbe vonás ütemezésének nyomon követését, a projektdokumentumok kötelező arculati elemeinek, valamint a Képzési Módszertani Útmutató és mellékleteiben foglaltaknak való megfelelés vizsgálatát jelentette. A vizsgált tanfolyamok esetében – a papír alapú ellenőrzéssel párhuzamosan – a bevont ügyfelek Integrált Rendszerben rögzített adatainak vizsgálata is megtörtént az informatikai rendszerben.

A kiemelt projekttel összefüggésben 2016. évtől 2023. július 15-ig összesen 10 690 fő (másodjára bevontakkal együtt: 10 937 fő) személyi anyagának vizsgálatára került sor. Ez a bevont létszám (másodjára bevontak nélkül 110 599 fő) 9,67 százalékos vizsgálati arányát jelentette, amely mind országosan, mind az egyes vármegyékben jelentősen meghaladta a kiemelt projektre előírt teljes vizsgálati kötelezettséget (5 százalék) [16. ábra].

16. ábra: Az előírt vizsgálati kötelezettség (bevontak 5%-a) és a valójában vizsgálattal érintett személyek száma (másodjára bevontak nélkül), vármegyei bontásban 2016 és 2023.07.15. között. Forrás: GINOP-6.1.1-15 - Monitoring statisztika tábla

III.4. Az EFOP Plusz-3.1.2-24 „Közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci integrációja”

A 2021-2027-es programozási időszakban a hátrányos helyzetben élők esélyteremtése, felzárkóztatása, integrációja – az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásakor – az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Pluszban a Társadalmi felzárkózási fejlesztések prioritásában kerültek meghatározásra, összesen 82,68 milliárd forint keretösszegeből. Az elkövetkező programozási időszakban a közfoglalkoztatottak felzárkóztatása az EFOP Plusz 3.1.2-24 „Közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci integrációja” elnevezésű kiemelt projekt (a továbbiakban: EFOP Plusz projekt) keretében kerül megvalósításra.

Az EFOP Plusz projekt a BM, mint konzorcium vezetésével és 19 vármegye kormányhivatalának konzorciumi partnerségével 25,78 milliárd forintból kerül megvalósításra, tervezetten 2029. év végéig. Az EFOP Plusz éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1308/2023. (VII. 20.) Korm. határozat szerint a Felhívás várható megjelenése 2024. I. félév.

A közfoglalkoztatottak munkaerőpiaci integrációját célzó program forrásának 65 százaléka Magyarország négy kevésbé fejlett régióra fókuszál, továbbá a forrás 30 százaléka a fejlesztendő járásként kerül biztosításra.

Az EFOP Plusz projekt célja a munkára kész állapotot hátráltató tényezők feltárása, az elhelyezkedést gátló tényezők és a közfoglalkoztatottak meglévő erősségeinek mérőeszközzel történő felmérése, majd humán szolgáltatásba történő bevonás, amellyel objektív képet kaphatunk az egyén fejlesztendő területeiről, a képzés szükségességéről. Az EFOP Plusz projekt egyénre szabott komplex segítségnyújtással biztosíthatja az előrelépést a célcsoporttagoknak.

2023-ban megkezdődött az EFOP Plusz projekt 2024. évi indításának előkészítése, s ehhez kapcsolódóan a 2021-2027-es programozási időszakban a tervezett támogatási forrás törvényes felhasználása érdekében a jogszabályi környezet előkészítése.

A 2023. évi közfoglalkoztatási programok

A Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. törvény és a 613/2022. (XII. 29.) Korm. rendelet 117,8 milliárd forint összegben határozta meg a 2023. évi „Start-munkaprogram” előirányzatot.

Az előirányzatot ütemezetten, a közfoglalkoztatók igényeinek megfelelően használtuk fel az év folyamán, figyelemmel arra is, hogy legalább 70 ezer fő közfoglalkoztatása a 2023. évben is biztosított legyen.

Az egyes programtípusokat az alábbiak szerint finanszíroztuk:

• Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	30 853 fő	41,21 milliárd Ft
• Járási startmunka mintaprogramok	29 972 fő	49,17 milliárd Ft
• Országos közfoglalkoztatási programok	8 665 fő	14,29 milliárd Ft
• Országos és egyéb mintaprogramok	1 020 fő	1,95 milliárd Ft

A rendelkezésre álló források nem voltak elegendők arra, hogy az induló létszám egész éves közfoglalkoztatása egy ütemben biztosított legyen. A márciusi programindulásokkal az országos közfoglalkoztatási programokban 2023. augusztus 31-ig, a hosszabb időtartamú programokban 2023. november 30-ig volt lehetőség támogatást megállapítani. A kormányhivataloknál keletkezett, kötelezettségvállalással nem terhelt maradványok, illetve meghíúsulások havonta történő visszavonásával a programok év közbeni folytatása biztosíthatóvá vált.

A 2023. évi forrásból összességében 106,9 milliárd forint tárgyévi keretösszeget biztosítottunk a miniszteri döntések alapján az egyes programok támogatására. Emellett 18,2 milliárd forint keretösszeg volt szükséges a 2022. évről áthúzódó programok finanszírozására. A közfoglalkoztatási programok támogatására így mindösszesen 125,1 milliárd forint keretösszeget biztosítottunk a vármegyei/fővárosi kormányhivatalok számára.

A vármegyei/fővárosi kormányhivatalok számára 2023. év elején meghatározásra került a járási startmunka, az országos és egyéb mintaprogramok, illetve az országos közfoglalkoztatási programok indítására felhasználható központi keret, valamint a decentralizálás elveinek meg-

felelően került leosztásra a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatásához szükséges decentralizált keret.

A decentralizálás elvei során az alábbi szempontokat vettük figyelembe:

- a 2022. évi hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok megyei átlagléttszámait a 2022. január 1. – 2022. december 31. közötti időszak alapján;
- a 2022. évi hosszabb időtartamú közfoglalkoztatásra biztosított források megyei/fővárosi felhasználási adatai;
- a 2023. évi közfoglalkoztatásra vonatkozóan az érintett tárcák által elfogadott négyoldalú megállapodásban megfogalmazott általános célok;
- a 2023. évben rendelkezésre álló Start-munkaprogram előirányzat mértéke;
- az egyes közfoglalkoztatási támogatástípusokra tervezett további létszámok.

IV.1. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása

A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény alapján kérelem benyújtására jogosult közfoglalkoztatók által támogatás igényelhető a kötelezően ellátandó, illetve önként vállalt, a lakosságot vagy települést érintő feladatok ellátására vagy közhasznú tevékenység folytatására.

Azokban a megyékben, ahol nem, vagy kevés mintaprogram indul, illetve ahol a járási startmunka mintaprogramokból a települések kikerültek, vagy a kialakított kapacitások fenntartása már nem igényel jelentősebb mértékű költséggráfordítást, a hagyományos hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása jelent megoldást a foglalkoztatási feszültségek kezelésére.

A 2023. évben a Start-munkaprogram előirányzat összege – az előző évekhez hasonlóan – 2200 millió forint összeggel csökkent a 2022. évhez viszonyítva (120 000 millió forintról 117 800 millió forintra), mely jelentős mértékben korlátozta a közfoglalkoztatási programokra biztosított források mértékét. E tény figyelembevételével kerültek megalkotásra a 2023. évi közfoglalkoztatási programok támogatását érintő szabályok, kerültek leosztásra a decentralizált vármegyei/fővárosi keretösszegek.

A 2023. évi Start-munkaprogram előirányzatból a költségek támogatási arányának a bérköltségtámogatás javára történő változtatásával volt biztosítható, hogy a rendelkezésre álló forrásból megközelítőleg ugyanolyan létszámú álláskereső számára legyen biztosított a közfoglalkoztatás mindaddig, míg a nyílt munkaerőpiacon nem tud munkát vállalni.

A 2023. évi hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatására 37 168 millió forint tárgyévi keretösszeg decentralizálására került sor az év elején. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programokban csak mérsékelt összegű forrás allokálására volt lehetőség, ami nem biztosította a bevont személyek 12 hónapon át tartó közfoglalkoztatását, így a 2023. évi decentralizált keret 29 000 fő álláskereső átlagosan 9 havi, napi 8 órás közfoglalkoztatását tette lehetővé 2023. március 1-jétől. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok 2023. december 1-jétől történő meghosszabbításához szükséges forrást a Belügyminisztérium az előirányzatban év közben felszabaduló forrásból (meghiúsulások) biztosította.

IV.2. Járási startmunka mintaprogramok

A közfoglalkoztatás fókuszában a 2023. évben is a járási startmunka mintaprogramok értéktéremtő programjai álltak, amelyek az ország 1 149 településén valósultak meg. A Belügyminisztérium a programok indításával összesen 29,9 ezer fő foglalkoztatásához nyújtott támogatást 53,8 milliárd forint tárgyévi forrás bevonásával. A programok jelentős részében mezőgazdasági tevékenység keretében növénytermesztés, állattartás és az ezekhez kapcsolódó feldolgozó tevékenység, valamint a szociális programon belül belterületi utak karbantartása és az utakat, belvízelvezető árkokat övező növényzet kezelése valósult meg. A programok révén biztosítva voltak a friss mezőgazdasági termékek a helyi közétkeztetés és a település rászoruló lakossága részére, továbbá javult a településen élők közlekedésének biztonsága, a települések élhetőbbek lettek.

A járási startmunka minta- és ráépülő programok (a továbbiakban: járási startmunka programok) tervezése során a 2023. évben is alapvetés volt, hogy elsődlegesen a hátrányos helyzetű térségekben a munkaerőpiaci

szempontból kedvezőtlen helyzetben lévő állástanak foglalkoztatásának lehetőségét, a meglévő kapacitások fenntartását és működtetését kell biztosítani a közfoglalkoztatóknak azzal a feltétellel, hogy a közfoglalkoztatásban résztvevők elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedését továbbra is elősegítik.

A 2023. évben – hasonlóan a korábbi évekhez – Komárom-Esztergom és Vas vármegye települései nem indíthattak járási startmunka programot, tekintettel arra, hogy ezen térségek gazdasági és munkaerőpiaci helyzete nem indokolta a mintaprogram indítását. E vármegyeekben a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programok voltak tervezhetőek a települések számára. A korábbi évektől eltérően azonban a 2023. évben a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet 3. mellékletében szereplő, Győr-Moson-Sopron vármegye téti járásában található településeken lehetőség volt járási startmunka programok indítására.

Tekintettel a közfoglalkoztatásba bevonhatók körének csökkenő létszámára, a járási startmunka programok létszámának tervezésekor a közfoglalkoztatóknak minden esetben figyelembe kellett venniük az előző évi járási startmunka programok 2022. március 1. és 2022. szeptember 30. közötti átlagléttszámát, illetve a tervezett tevékenységek optimális létszámgényét.

A járási startmunka programok megvalósítására rendelkezésre álló forrás hatékony, a szükséges létszám foglalkoztatását biztosító felhasználásának megtervezése érdekében 2023. évben vármegyei kereteket határoztunk meg az ajánlott vármegyei foglalkoztatotti létszámokat és az átlagos fajlagos költséget alapul véve. A megadott vármegyei keretösszegeket a tervezés során nem lehetett túllépni.

2023. március 1-jétől a közfoglalkoztatók a járási startmunka programok keretében 3 programelemet tervezhettek, ennek megfelelően mezőgazdasági, helyi sajátosságokra épülő, illetve szociális jellegű programok indultak.

A mezőgazdasági programelemek esetében az elmúlt évekhez hasonlóan az egy hektárra vetített költség-határokat határoztuk meg. Ennek során az alkalmazott költségek a gyakorlati tapasztalatok alapján, mezőgaz-

dász szakember bevonásával kerültek pontosításra és kiegészítésre. A termelési és beszerzési költségeken túl beruházási és dologi költségekre további legfeljebb 3 millió forint volt tervezhető. Új előírás volt, hogy a beruházási és dologi költség összességében nem haladhatta meg a 40 millió forintot.

A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága (a továbbiakban: BVOP) agrártevékenységet ellátó gazdasági társaságával a 2023. évben ismét együttműködés valósult meg a mezőgazdasági programelemek állatállomány szükségletének teljesítése érdekében. A közfoglalkoztatottak körében a megrendelés lehetősége biztosított volt a BVOP által meghatározott feltételek alapján.

A helyi sajátosságokra épülő, illetve a szociális jellegű programelem tekintetében fajlagos költség került meghatározásra, amelyet a közfoglalkoztatottak nem haladhattak meg a tervezésnél. A 2023. évben a fajlagos költség a helyi sajátosságokra épülő programelem esetében 130 000 Ft/fő/hó, a szociális jellegű programelem tekintetében 120 000 Ft/fő/hó volt.

IV.3. Országos közfoglalkoztatási programok

A 2023. évben az országos közfoglalkoztatási programok két ütemben, ütemenként legfeljebb 6-6 hónapos támogatási időszakkal voltak tervezhetőek, első ütemben 2023. március 1-jei, majd ezt követően 2023. szeptember 1-jei indítással. A közvetlen- és anyagköltségekhez nyújtható támogatás maximális mértéke legfeljebb 12 százalékban, a vízügyi ágazat esetében 20 százalékban került meghatározásra. A 2023. évi programok igényelt létszámai esetében az országos közfoglalkoztatóknak is a 2022. március 1. és 2022. szeptember 30. között ténylegesen megvalósult átlagos közfoglalkoztatotti létszámot kellett alapul venniük.

A) Vízügyi igazgatóságok

A vízügyi igazgatóságok közfoglalkoztatási programjainak célja, hogy működtessék a kizárólagosan állami tulajdonban lévő vízi létesítményeket, gondoskodjanak a közcélú, állami és önkormányzati, továbbá saját célú vízi létesítmények fejlesztéséről, fenntartásáról, üzemeltetéséről. A

közfoglalkoztatottak közreműködnek a települési ivóvízművelés javításában, valamint a települési szennyvíztisztítási, illetve vízkár-elhárítási feladatokban. Az időjárás változásából eredő rendszeresen ismétlődő munkák a cserjeirtás, iszapolás, rézsú burkolatok tisztítása, karbantartása.

A Belügyminisztérium 2023-ban 8,04 milliárd forint támogatást nyújtott a vízügyi igazgatóságok közfoglalkoztatási programjaihoz. A programokban 12 hónapra számítva átlagosan 4229 fő vett részt. A közfoglalkoztatottak többek között a belvívcsatornák és a hullámtér levezető képességének javítását, a mederben és a felrakódásokon keletkezett vízfolyási akadályok eltávolítását végezték el. Ez utóbbi tevékenység nagymértékben hozzájárult a belvizek elvezetésének javításához, vízkárok csökkentéséhez és a termésbiztonság növeléséhez. Emellett az árvízvédelmi célokat szolgáló erdőrészekben cserjeápolást, pótlást végeztek, valamint a biztonságos védekezés érdekében töltéscsatornák állagát javították, szivárgókat, átereszeket tisztítottak.

B) Állami erdőgazdaságok

Az erdészeti közfoglalkoztatási program alapvető célja az erdőgazdálkodásban az alacsony technológiát igénylő műveletek elvégzése, úgy, mint az erdőterületek rehabilitációja, erdészeti sétatutak, tanösvények, turistautak kijelölése, karbantartása, tűz megelőzést szolgáló feladatok ellátása, erdőterületek kommunális szennyeződéstől való megtisztítása.

A programban résztvevők feladatai közé sorolható továbbá a talaj előkészítése, ültetés, sorkapálás, parlagfű és egyéb allergén gyomnövények irtása, sarj leverése, törzsápolása, vadszőlő eltávolítása. Az erdei pihenőhelyeken, arborétumokban, tanösvényeken, kilátók környezetében és egyéb kirándulóhelyeken kommunális hulladék összegyűjtése, elszállítása, valamint az államhatár közelében a határjelek és azok környezetének karbantartása, a tűz megelőzés érdekében pedig tűzpászta készítése történik. A közfoglalkoztatottak a munkaterületeken a kerületvezető erdészek irányítása mellett végzik mindennapi feladataikat, ezzel hozzájárulnak az erdők állapotának és szolgáltatásainak javításához, a lakosság pihenéséhez, rekreációjához. Mind az erdő közjóléti funkcióját igénybe vevő lakosság, mind pedig a munkát végzők olyan

előnyökhöz juthatnak, amelyekre a program nélkül nem lenne lehetőségük.

A 2023. évi programokban átlagosan 703 fő tevékenkedett ezekben a munkálatokban az 1,2 milliárd forint támogatási összegnek köszönhetően.

C) Vízgazdálkodási társulatok

A vízgazdálkodási társulatok a közfoglalkoztatás keretében is olyan, a köz érdekeit szolgáló feladatokat látnak el, amelyek javítják az ország környezeti értékeit, infrastruktúrális hálózatát, s igen hatékonyan bizonyulnak a belvív és árvíz elleni védekezésben is. Részt vesznek a belvízmentesítésben és vízpótlásban, mezőgazdasági vízszolgáltatásban, csatorna-felújításban, tereprendezésben, cserje- és növényirtásban, iszapcsapolásban.

A programokban 2023-ban átlagosan 276 fő közfoglalkoztatása valósult meg 475 millió forint közfoglalkoztatási támogatásból.

D) Nemzeti park igazgatóságok

A közfoglalkoztatás keretében a nemzeti park igazgatóságok által elvégzett tevékenység célja, hogy ellássák a védett és fokozottan védett természeti értékek, területek, a Natura 2000 területek, valamint a nemzetközi természetvédelmi egyezmény hatálya alá tartozó területek és értékek természetvédelmi kezelésével kapcsolatos munkálatokat.

2023-ban a program keretében a természetvédelmi kezelési munkákat, tájidegen fajok irtását, allergén növények eltávolítását, madáretetőket, nagyvadetetőket felújítását, játszóterek, tanösvények és túraútvonalak tisztán- és karbantartását, legelő és állattartást kisegítő feladatokat, valamint a nemzeti parkok kezelésében lévő épületek állagmegőrzését végezték el átlagosan 52 fő bevonásával, 90,8 millió forint összegű támogatás felhasználásával.

E) Rendészeti szervek, katasztrófavédelmi szervek és a Magyar Honvédség

A rendészeti szervek, katasztrófavédelmi szervek, valamint a Magyar Honvédség közfeladatokat látnak el.

Működési területükön a tulajdonukban, vagyonkezelésükben, valamint használatukban lévő ingatlanok karbantartása, állagmegóvása, takarítása, raktári munkák ellátása, gépjárművek tisztán tartása, kézbesítési munkákban való segítségnyújtás a közfoglalkoztatottak feladata. A program olyan álláskeresőknél biztosít munkalehetőséget, akik valamilyen okból nem tudnak az elsődleges munkaerőpiacon elhelyezkedni, itt elvégzett munkájukkal viszont hozzájárulnak a foglalkoztató feladatainak hatékony elvégzéséhez. A fegyveres szervek évről évre kialakult gyakorlata, hogy a távozó munkavállalóik helyére az ott dolgozó közfoglalkoztatottakat saját állományba nevezik ki, ezzel is megbecsülve az elvégzett munkájukat.

A 2023. évben végzett feladataik színvonalas ellátásához 1,24 milliárd forint támogatást kaptak, ami átlagosan 690 fő közfoglalkoztatását tette lehetővé.

F) MÁV Magyar Államvasutak Zrt.

A vasúti pályahálózatot működtető Magyar Államvasutak Zrt. a 2023. évi közfoglalkoztatási programjában – a korábbiakhoz hasonlóan – a vasúti pálya és környezete tisztántartásával, a kapcsolódó területek növényzetének karbantartásával, a vasúti üzemi létesítmények állagmegóvásával kapcsolatos tevékenységeket valósított meg. A közfoglalkoztatottak elsősorban a vasútállomások peronjait, pénztár- és várócsarnokait, azok környezetét tisztították és tartották rendben, valamint az elgazosodott, rendezetlen zöldterületeket kaszálták. Összeszedték a vasútvonalak melletti területeken elszórt vagy illegálisan lerakott szemetet, és a parlagfű irtásban is hathatós segítséget nyújtottak. A program résztvevői által végzett munka egyfelől hozzájárult a települések megítélésének javításához, másfelől az utazóközönség elégedettségére is hatással volt, mivel a vasútállomások tisztábbá, rendezettebbé váltak. A 2023. évi programjukat a Belügyminisztérium 515,3 millió forint összeggel támogatta, ami 300 fő közfoglalkoztatását tette lehetővé.

G) Egyéb költségvetési szervek és karitatív szervezetek

A kulturális közfoglalkoztatási programban résztvevő szervek hozzájárulnak a kulturális javak megőrzéséhez,

archiválásához, digitalizálásához. A közfoglalkoztatottak támogatják a szolgáltatást, valamint leltári, illetve selejtezési feladatokat végző közalkalmazottak munkáját, közreműködnek az intézmények és azok környezetének tisztántartásában, a tárgyi környezet karbantartásában. A program lehetőséget biztosít a magasabb – közép- és felsőfokú – iskolai végzettséggel rendelkező személyek szakmájukban történő átmeneti elhelyezkedésére is. 2023-ban a Belügyminisztérium által nyújtott 295,4 millió forint összegű támogatással átlagosan 174 fő foglalkoztatása valósult meg.

Az egyházi és karitatív szervezetek közfoglalkoztatási programjában többségében szakképzettséggel nem rendelkező közfoglalkoztatottakat alkalmaznak konyhai kisegítői, intézmény takarítói, karbantartói, parkgondozói, szociális segítői munkakörökben, de előfordul szakképzett munkaerő – főként adminisztrátori munkakörben – alkalmazása is. Jellemzően a templomok környezetének, valamint az intézmények tisztántartási feladatait látják el, elhanyagolt temetőkertek és parókiák karbantartását, zöld területek rehabilitációját, épületek kisebb felújítási munkálatait végzik. A közfoglalkoztatottak munkájának köszönhetően a tulajdonukban, vagyonkezelésükben lévő intézmények és környezetük megtisztul, megújul. Karitatív tevékenység keretein belül szociális intézményekben mosást, konyhai és étkeztetési kisegítő feladatokat, lelki rendezvények szervezési feladatait, adománygyűjtő és elosztó tevékenységet látnak el.

A 2023. évben a Belügyminisztérium átlagosan 2240 fő foglalkoztatásához 3,61 milliárd forint támogatást biztosított.

IV.4. Országos közfoglalkoztatási mintaprogramok

A) Hajléktalan és egészségkárosodással, fogyatékossgal élő személyek országos mintaprogramja

A 17 vármegyében, valamint a fővárosban indított, hátrányos helyzetű társadalmi csoportok foglalkoztatására irányuló országos közfoglalkoztatási mintaprogramban összesen 586 fő kapott munkalehetőséget, ezáltal elősegítve a megélhetésüket, társadalmi integrációjukat,

melyhez a Belügyminisztérium összesen 1,125 milliárd forint támogatást biztosított.

A hajléktalan személyek integrációját segítő országos mintaprogramban 561 fő hajléktalan álláskereső személy, az egészségkárosodással, fogyatékossgal élő, aktív korú álláskereső személyek foglalkoztatását támogató országos mintaprogramban 25 fő megváltozott munkaképességű személy foglalkoztatása valósult meg.

Az országos közfoglalkoztatási mintaprogramok mentális biztonságot, stabil jövedelmet és megfizethető, elfogadható minőségű lakhatást biztosítanak a programban résztvevők számára, ezáltal elősegítik a célcsoport társadalmi integrációját és az elsődleges munkaerőpiacra történő kiáramlását.

A hajléktalan személyek integrációját segítő országos mintaprogramban végzett értékkeremtő tevékenységek között szerepelt bútorfelújítás, konyhai kisegítő munka, intézményi takarítás, kézi mosás, vasalás, mosodai tevékenység, kerámia tárgyak készítése, varrodai tevékenység, kézműves és textiltermékek készítése, rongyszőnyeg készítés, portaszolgálat, segédápolói tevékenység ellátása, állatgondozás, ruhaadományok rendbetétele, épület karbantartási munkák elvégzése, anyagmozgatás, gép- és eszközkarbantartás, gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, parkgondozás, kertészeti munkák, virág- és növénytermesztés, szabadföldi és fóliasátras zöldség- és gyümölcstermesztés, zöldhulladékkezelés és szállítás, erdőművelés, gallyazás, faanyagfeldolgozás, szociális tűzifa aprítása, valamint szegélykő gyártása, bazaltkocka válogatás.

Az egészségkárosodással, fogyatékossgal élő, aktív korú álláskereső személyek foglalkoztatását támogató mintaprogramba bevont közfoglalkoztatottak ruha- és ételosztást, takarítást végeztek, valamint zöldterületkezelési, kertészeti munkát és épületkarbantartási feladatokat láttak el.

B) Magyar Közút Nonprofit Zrt. országos mintaprogramja

Az előző évekhez hasonlóan a Magyar Közút Nonprofit Zrt. (a továbbiakban: Közútkezelő) a 2023. évben is egy-egy országos közfoglalkoztatási mintaprogramot valósított meg, amelyben a következő fő feladatokat látták el:

- A közúti közlekedés biztonságának növelése, a forgalom biztonságát zavaró növényzet eltávolítása, kézi kaszálása, valamint a burkolatok és burkolaton kívüli területek takarítása, tisztántartása.
- Az országos közúthálózat és az autópályák szakaszain forgalombiztonságot javító feladatok ellátása, mely jelenti az utak burkolatának javítását, a padkák és burkolaton kívüli területek tisztítását, a vízelvezető rendszerek karbantartását.
- Mezőgazdasági földterületek és a közutak között fekvő területek tisztántartása, melynek keretében cél a mezőgazdasági területek és közutak között fekvő elhanyagolt területek rendbetétele, a téli időszakban a hófogóhálók kihelyezése, beszedése és karbantartási munkálatok elvégzése.

A Közútkezelő a 2023. évre tervezett országos mintaprogramot átlagosan 210 fő közfoglalkoztatott bevonásával, mindösszesen 428,333 millió forint támogatásból valósította meg. Kimagasló eredménynek minősíthető, hogy a Közútkezelő a 2023. évi programjából 3 fő közfoglalkoztatottat vett át saját állományba, valamint 21 fő a nyílt munkaerőpiacion tudott elhelyezkedni.

IV.5. Parlagfű-mentesítési program

A közfoglalkoztatás keretében végzett parlagfű elleni védekezést a 2012. évben kezdte meg a Belügyminisztérium a Magyarország Parlagfű Elleni Rövid és Középtávú Védekezési Akciótervről szóló 1230/2012. (VII. 6.) Korm. határozat feladatainak megfelelően.

Hasonlóan az előző évekhez, a védekezés hatékonyságának érdekében, az Agrárminisztériummal egyeztetve, ötszöri kaszálás került meghatározásra az év elejétől folyamatban levő közfoglalkoztatási programokban.

A kaszálási időpontok a 2023. évben az alábbiak voltak:

- 1. kaszálási ütem: június 19–23.
- 2. kaszálási ütem: július 10–14.
- 3. kaszálási ütem: július 31 – augusztus 04.
- 4. kaszálási ütem: augusztus 21–25.
- 5. kaszálási ütem: szeptember 11–15.

A parlagfű-mentesítés közfoglalkoztatás keretén belül önkormányzati területeken, magán erdőgazdálkodók

által kezelt területeken, valamint állami tulajdonban lévő területeken (vízügyi igazgatóságok, állami erdészetek területein, közutak mellett, vasúthálózat mentén, rendészeti és katasztrófavédelmi szervek ingatlanjain) valósult meg a fent meghatározott időszakokban.

Az öt ütemben elvégzett parlagfű-mentesítésben jellemzően ugyanazok a személyek vettek részt, valamint ugyanazon területek többszöri kaszálása történt meg, ezért az összesítés alapján a közfoglalkoztatottak által parlagfű-mentesített terület nagysága a 2023. évben 52 802 711 m², azaz 5 280,3 hektár, a bevont létszám 26 376 fő volt. A közfoglalkoztatási programokat a „*Start-munkaprogram*” 2023. évi kiadási előirányzatában meghatározott keret terhére indították. ■

Térségfejlesztés
gazdaságélénkítéssel
és felzárkóztatással –
Kedvezményezett Települések
Gazdaságélénkítő Programja

A Kormány az 1403/2019. (VII. 5.) Korm. határozat alapján döntött a Kedvezményezett Települések Gazdaság-élénkítő Programjának (a továbbiakban: GÉP program) elindításáról, amely hatékonyan hozzájárul a gazdasági mutatók alapján elmaradott települések hátrányainak csökkentéséhez, a helyi foglalkoztatás bővítéséhez, a vidék lakosságmegtartó képességének növeléséhez. A programba a Magyarország egyes területei közötti gazdasági egyenlőtlenség csökkentése érdekében szükséges fejlesztési program kidolgozásáról szóló 1206/2019. (IV. 18.) Korm. határozat értelmében azokat a kiválasztott kedvezményezett településeket vonták be, ahol a szociális és a gazdasági fejlesztés alapjai adottak voltak.

Az ország 3178 településéből 445 település (14 százalék) került kiválasztásra, e körből 127 település rendelkezik a közfoglalkoztatásban létrejött, a helyi felhasználást meghaladó mértékű termelési kapacitással. A GÉP program 2019-ben elindult első ütemébe e 127 település közül 50 település került meghívásra, ahol a tartósan munka nélkül lévő személyek aránya a legmagasabb volt. A GÉP program további ütemeibe ugyanezen elvek mentén került kiválasztásra a következő 50-50 település.

A GÉP program I-III. ütemében 93 település 94 fejlesztési elképzelésének megvalósítására a Belügyminisztérium összesen 18,573 milliárd forint összegű támogatást biztosított, 351 új piaci munkahelyet teremtvé.

A GÉP programba ütemezetten, eddig összesen 200 település került bevonásra, azonban az utolsó, IV. ütemben kiválasztott 50 településen a támogatásra javasolt fejlesztési projektek már nem kezdődtek meg. *A Magyarország szomszédságában zajló háború idején a rezsi csökkenés megvédése és a honvédelmi célok teljesítése érdekében szükséges költségvetési intézkedésekről szóló 1281/2022. (VI. 4.) Korm. határozat* 2. pontjában, valamint az ehhez kapcsolódó, *az állami építési beruházások felülvizsgálata érdekében szükséges intézkedésekről szóló 2175/2022. Korm. határozatban* foglaltak alapján a GÉP program IV. ütemében a támogatásra javasolt 27 települési önkormányzat fejlesztéseinek megvalósítására megkötött támogatói okiratok visszavonásra kerültek.

A GÉP program I-III. ütemében támogatásban részesített 93 település közül:

- 71 településen a program befejeződött (ebből 55 település programja esetében a fenntartási és foglalkoztatási kötelezettség teljesítése megkezdődött, vagy folyamatos);
- 18 településen a program megvalósítása folyamatban van;
- 2 település (*Rátka, Sárrétudvari*) esetében a Belügyminisztérium a támogatási jogviszony megszüntetéséről és a biztosított költségvetési támogatás visszavonásáról döntött;
- 2 település (*Karcsa, Somogyvár*) esetében, az egyes beruházásokat érintő veszélyhelyzeti szabályokról szóló 174/2023. (V.12.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében a programok megvalósítására létrejött támogatási jogviszony a jogszabály erejénél fogva megszűnt.

A GÉP programban támogatott, 2023. évben megvalósított és átadott beruházások keretében egyebek között komplex turisztikai fejlesztések, homoktövisfeldolgozó üzem és bemutatóterem, zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzem építése, mosoda kialakítása valósult meg, gluténmentes süteményelőállító és gyümölcsfeldolgozó manufaktúra jött létre, szabadidőcentrum és vízi tábor, valamint erdei tábor került kialakításra, melegkonyha és a hozzá tartozó étterem, savanyítóüzem, vendégház felújítása készült el, valamint strand fejlesztésére és az építési hulladék komplex felhasználásának érdekében eszközbeszerzésre került sor.

V.1. A Gazdaságélénkítő program keretében 2023. évben átadott fejlesztések

BÁCS-KISKUN VÁRMEGYE

Kedvezményezett: Dunapataj Nagyközség Önkormányzata

Program címe: Szelidi Sport- és Szabadidő Centrum
Program leírása: A program keretében az Önkormányzat a Szelidi-tó környezetében található üdülőterület fejlesztését, a meglévő turisztikai szolgáltatások bővítését valósította meg egy négyévszakos sport- és szabadidőcentrum létesítésével. A komplex szolgáltatások biztosítása érdekében négyállásos bowlingpályát, játéktérmet, büfét és akadálymentesített kiszolgáló helyiségeket

építettek. A játéktérben biliárd, csocsó, darts, léghoki, rex sportjátékok eszközeit, berendezéseit szerezték be, amelyek szezonról függetlenül, egész évben hozzájárulnak a szabadidő kellemes eltöltéséhez. A megvalósult beruházással, fejlesztéssel 3 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatása valósul meg.

Támogatás összege: 300 000 000 Ft (amiből 200 000 000 Ft a Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkárság (2024. augusztus 1-jétől Közfoglalkoztatási Helyettes Államtitkárság) támogatása a GÉP program keretén belül, 100 000 000 Ft a Belügyminisztérium Önkormányzati Államtitkárságának támogatása, valamint 15 000 000 Ft önkormányzati saját forrás)

Kedvezményezett: Harta Nagyközség Önkormányzata

Program címe: Hartai Felsőzátonyi sziget turisztikai célú, valamint konyhai kapacitást bővítő fejlesztése
Program leírása: A beruházás keretében a Duna partján, 2,2 hektáros önkormányzati terület által körbevett, 800 m²-es telken lévő Panoráma Halászcsernye megvásárlásával, annak felújításával, a szükséges konyhatechnológiai eszközök és két db hűtőkamra beszerzésével egy 150 főt kiszolgáló, korszerű, kibővített konyha és étterem létesült. A megvalósult beruházással, fejlesztéssel 6 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatása valósul meg.
Támogatás összege: 229 859 143 Ft, valamint 1 288 939 Ft önkormányzati saját forrás.

BARANYA VÁRMEGYE

Kedvezményezett: Felsőszentmárton Községi Önkormányzata

Program címe: Szent Márton Vendég- és Gyógynövény ház kialakítása
Program leírása: A program keretében megvásárlásra került a település központjában található ingatlan, amely az átalakítást követően vendégházként funkcionál. A megvásárolt ingatlan felújításával egy 10 szobából álló, 25 férőhelyes szálláshely jött létre, a szükséges konyhai, szobai, kültéri eszközök, merülődézsza beszerzésével. Az ingatlanhoz tartozó telken mini arborétum, gyógynövénykert került kialakításra. Ehhez kapcsolódóan beszerzésre került egy befűző automata a tartozékaival együtt, amely ivólé és lekvárfűző adapterrel is rendelkezik. A program további célja volt egy gyaloghíd és kegyhely

kialakítása, ahol a Međugorjében felszentelt Máriaszobor került elhelyezésre a zarándok turistáknak. Az önkormányzat a megvalósított beruházással, fejlesztéssel 2 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatását vállalta.

Támogatás összege: 177 112 733 Ft

BÉKÉS VÁRMEGYE

Kedvezményezett: Kevermes Nagyközség Önkormányzata

Program címe: HELYEK - avagy turisztikai attrakció Kevermesen
Program leírása: A program keretében az Önkormányzat tulajdonát képező ingatlan felújításával egy 32 férőhelyes szálláshely került kialakításra, kihasználva a fejlesztéssel érintett épület adottságait. Az épületen belül létrejött 6 db kétszemélyes apartman, 2 db hatszemélyes és 1 db nyolcszemélyes hostel-szintű szálláshely, valamint kiszolgáló és személyzeti helyiségek, közösségi terek épültek a mai kor színvonalának megfelelően. Megújult az épületen belül korábban működő konyha, mely biztosítani tudja az egyéni és csoportos szálláshelyszolgáltatást igénybe vevők napi étkeztetését. Teljes egészében megújultak a belső közüzemrendszerek (épületgépészet, épületvilágossági hálózatok, biztonságtechnikai rendszerek). A szolgáltatások színvonalának szélesítése érdekében egy 18 férőhelyes kisbuszt is beszerettek. A megvalósult beruházással, fejlesztéssel 4 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatása valósul meg.
Támogatás összege: 225 327 530 Ft

Kedvezményezett: Mezőkovácsháza Város Önkormányzata

Program címe: Termálvíz hasznosítása, ráépülő mezőgazdasági tevékenység kialakítása
Program leírása: A GÉP program keretében a mezőgazdasági tevékenység fejlesztését, ezzel együtt a meglévő hévízkapacitás bővítését, újszerű felhasználásának lehetőségét teremtették meg. Egy 3000 m²-es új fóliasátor kialakítása, valamint a már meglévő 3000 m²-es fóliasátor felújítása, továbbá öntözőrendszerének és fűtésének kiépítése történt meg. Ehhez kapcsolódóan felújításra került a már meglévő hévíz kút, alkalmassá téve azt a folyamatos üzemelésre, valamint a mezőgazdasági célú hévíz kivételére. Megépült a hévízkutat és a mindösszesen 6000 m²-es fűthető fóliasátrakat összekötő hévízvezeték, illetve a

lehűlt hévíz visszavezetésére szolgáló vezeték. A megvalósult beruházással, fejlesztéssel 2 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatása valósul meg.
Támogatás összege: 261 993 223 Ft

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN VÁRMEGYE

Kedvezményezett: Alsóberecki Község Önkormányzata
Program címe: Szálláshely és főzőkonyha üzemeltetése
Program leírása: A GÉP program keretében megvalósult fejlesztés eredményeként olyan hiánypótló szolgáltatások váltak elérhetővé a településen, amelyek részben a helyi és környékbeli lakosok kényelmét szolgálják (étkeztetés), részben pedig az idelátogató turistákat vonzzák. A beruházással az önkormányzat tulajdonában lévő bezárt iskolaépület hasznosítása valósult meg, 8 db apartman került kialakításra, amelyek egyenként 5 fő elszállásolására alkalmasak. Az apartmanok mellett kialakításra került egy mini wellness szaunával és jakuzzival, egy étkezős terasz, valamint konferenciaterem és játszószoja is. A meglévő főzőkonyha felújítása is megtörtént, új konyhatechnológiai gépekkel és eszközökkel lett felszerelve. A szálláshely és a főzőkonyha üzemeltetése 5 fő számára biztosít hosszútávú munkalehetőséget. A fejlesztés kiváló eszköze a helyi gazdaságfejlesztésnek, elősegíti a helyi foglalkoztatást, és hozzájárul a település népességmegtartó képességének javulásához.
Támogatás összege: 258 429 198 Ft

Kedvezményezett: Bodrogheresztúr Község Önkormányzata
Program címe: „Fülöp a golya”, vízitábor a Bodrog folyón
Program leírása: A program keretében egy négyévszapos vízitábor került kialakításra, amely szálláslehetőséget biztosít a Bodrog folyóra érkező turisták számára. A tábor központi eleme egy nagyobb közösségi teret, tálalókonyhát, étkezőt, férfi és női mosdót magában foglaló épület és 10 db hőszigetelt, teljes komfortfokozatú kis ház. A program megvalósításával szabadtéri és fedett helyen sportolási lehetőségek váltak elérhetővé, továbbá sporteszközök – kajak, kenu, mentőmellény – bérletére is lehetőség nyílt. A megvalósult beruházással, fejlesztéssel 2 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatása valósult meg.
Támogatás összege: 248 229 753 Ft

Kedvezményezett: Bodrogolaszi Községi Önkormányzat
Program címe: Ifjúsági- és Sportszálló, Szabadidő Park tárgyi feltételeinek megteremtése
Program leírása: Az Önkormányzat a tulajdonában álló épületek felújításával egy magas színvonalú, turisztikai funkciót betöltő komplexumot hozott létre. A felújított épületekben helyet kaptak két- és hatágyas apartmanok, melegítő konyha és étkező is, amely 40 fő kiszolgálására alkalmas. Kivitelezésre került egy gépjármű parkoló és egy játszóudvar. A megvalósult beruházással, fejlesztéssel 2 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatása valósul meg.
Támogatás összege: 248 229 753 Ft

Kedvezményezett: Dédestapolcsány Község Önkormányzata
Program címe: Bánvölgye Élménytábor turisztikai célú fejlesztése
Program leírása: A program keretében a tábor főépületének felújítása, benne konyha kialakítása valósult meg a szükséges berendezési tárgyak beszerzésével együtt. Elbontásra került továbbá 8 meglévő, komfort nélküli faház, melyek helyére 7 db új faház épült, megfelelő hőszigeteléssel, fürdő helyiséggel és mini konyhával. A 7 db faház elhelyezkedése szerint 3 db iker faház (2 db tetőteres beépítéssel, 1 db földszintes), valamint 1 db szabadon álló faház tetőteres beépítéssel. Összesen 42 modern, komfortos férőhely kialakítására került sor a fejlesztés által. Az Önkormányzat a megvalósított beruházással, fejlesztéssel 2 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatását vállalta.
Támogatás összege: 256 857 093 Ft

Kedvezményezett: Vajdácaska Község Önkormányzata
Program címe: A megkezdett szociális konyha épületének közművesítése és berendezése, valamint a meglévő savanyítóüzem fejlesztése
Program leírása: A szociális konyha kialakítását a korábban üzletként használt ingatlan vásárlásával a 2018. évben kezdte meg az Önkormányzat közfoglalkoztatási támogatás keretében, amelynek célja egy 300 adagos konyhai kapacitás létrehozása volt. A közétkeztetés megoldására ideiglenesen az egyik szomszédos településsel kötöttek szerződést, onnan látták el Vajdácaska település napi étkeztetési igényét. A településen iskola, óvoda és

bölcsőde is működik, ami napi szinten megközelítőleg 150-200 fő közétkeztetését jelenti. A megfelelő minőséggel és kapacitással működő konyha megvalósításával a település turisztikai mozgástere is megnőtt, lehetőségei bővültek, pl. nagyobb rendezvények konferenciák, tömegrendezvények szervezésére.
A savanyítóüzem idényjelleggel működött, a feldolgozás a hűtő- és tárolókapacitás hiányában a növények érési ciklusára korlátozódott. Az Önkormányzat a saját termények feldolgozásán túl a környékbeli települések szezonális terményeit is felvásárolta, feldolgozta, majd értékesítette. A savanyítóüzem kapacitásnöveléséhez szükséges volt egy 123 m² alapterületű hűtőház és egy 54 m²-es készáruraktár megépítése, valamint az ehhez nélkülözhetetlen technológia beszerzése. A hűtőház és az áruraktár megépítésével a savanyítóüzem működési ideje kitolódik, valamint a környék mezőgazdasági termelői számára bértárolási/hűtési szolgáltatást is tudnak biztosítani. A savanyított termékek vásárlói köre a környező önkormányzatok, sárospataki éttermek, valamint a helyi lakosság.
A megvalósult beruházással, fejlesztéssel az Önkormányzat a beruházásban érintett telephelyen 2 fő teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló 3 éves folyamatos foglalkoztatását vállalta.
Támogatás összege: 200 000 000 Ft

CSONGRÁD-CSANÁD VÁRMEGYE

Kedvezményezett: Balástya Község Önkormányzata
Program címe: 350 adagos melegkonyha kialakítása
Program leírása: A program keretében egy elavult konyha épületének felújítására és bővítésére került sor, amelynek révén a közétkeztetési feladatok kiszolgálásán túl a piaci alapú vendéglátásra is lehetőség nyílik. Az új épületben 350 adag/nap kapacitású konyha került kialakításra. A megvalósított program elsődleges célja a köz- és a szociális étkeztetés magas színvonalú biztosítása helyi alapanyagokból, közép- és hosszú távon diétás és speciális étrendek biztosítása, valamint családi és társasági rendezvények teljes körű lebonyolítása helyszín biztosításával. A megvalósult beruházással, fejlesztéssel 2 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatása valósul meg.
Támogatás összege: 229 600 000 Ft, valamint 27 000 000 Ft önkormányzati önerő

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYE

Kedvezményezett: Tetétlen Községi Önkormányzat
Program címe: Homoktővisfeldolgozó üzem és bemutatóterem kialakítása
Program leírása: A GÉP program keretében a településen közel egy évtizede folytatott homoktővistermesztésre és feldolgozásra alapozva egy 422 m²-es könnyűszerkezetes üzemcsarnok, feldolgozóüzem és bemutatóterem került kialakításra. Az Önkormányzat 5 éves fenntartási kötelezettséget vállalt, és a megvalósult beruházással, fejlesztéssel 6 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatása valósul meg.
Támogatás összege: 253 549 591 Ft

HEVES VÁRMEGYE

Kedvezményezett: Kisköre Városi Önkormányzat
Program címe: Patyolat kialakítása
Program leírása: A programban jövedelmező mosoda került létrehozásra, aminek célja az üzletág fejlesztése, korszerű épülettel, illetve gépekkel, eszközökkel és házhozszállítási szolgáltatással. A program keretében új létesítmény került kialakításra egy bértárral épülettel együtt. Megvásárlásra kerültek a mosodai szolgáltatás biztosításához szükséges gépek, eszközök. A megvalósult fejlesztés a településen 4 fő részére teremt új munkahelyet.
Támogatás összege: 257 999 998 Ft

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYE

Kedvezményezett: Nagyiván Községi Önkormányzat
Program címe: Gluténmentes sütemény-előállító és gyümölcsfeldolgozó manufaktúra kialakítása
Program leírása: A program keretében egy gluténmentes sütemény-előállító üzem, valamint gyümölcsfeldolgozó valósult meg. Az üzemben két termelőegység került kialakításra, a gluténmentes süteményeket, valamint a feldolgozott gyümölcsöket előállító gyártósor. Megvásárlásra került a régi tejcsarnok, ahol kialakították az üzemet a teljes infrastruktúrával együtt. A megvalósult beruházással, fejlesztéssel 3 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatása valósul.
Támogatás összege: 256 897 015 Ft

PEST VÁRMEGYE

Kedvezményezett: Tápióbicske Község Önkormányzata

Program címe: Tápióbicskei Erdei Programközpont komplex turisztikai fejlesztése

Program leírása: A falusi, erdei turizmus fejlesztése érdekében a funkcióját veszített „tanyai iskola” területén 6 apartmanból álló, összesen 24 férőhelyes új szálláshely létesült, a meglévő épületben előadóterem, kis konyha és illemhely került kialakításra, és a működtetéshez szükséges eszközök beszerzésére került sor. A programban komplex fejlesztés valósult meg, az erdei programközpont széleskörű hasznosítási lehetőségei egyaránt szolgálhatnak erdei szálláshelyként, oktatási centrumként és erdei iskola helyszínéül. Az Önkormányzat a megvalósított beruházással, fejlesztéssel a támogatás lejártát követően 3 év időtartamban, 3 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatását vállalta.

Támogatás összege: 258 988 618 Ft

Kedvezményezett: Tóalmás Község Önkormányzata

Program címe: Szent András gyógyvizes strand komplex fejlesztése az egész évben nyitva tartás, a gyógyturizmus fejlesztése érdekében

Program leírása: A program keretében a tóalmási strand egész éves üzemeltetésének biztosítása érdekében új medence létesítését, a meglévő öltöző felújítását, és gyógyászati helyiségek kialakítását hajtották végre. Megvalósult a meglévő három medence burkolatfelújítása, különböző gyógyászati élményelemek beépítése. Új célcsoport bevonása érdekében egy pancsolómedence épült a kisgyermekes családok fogadására. A program keretében elvégezték a medencék körüli környezet rendezését, a burkolatok csúszásmentesre cserélését. A megvalósult beruházással, fejlesztéssel 4 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatása valósul meg.

Támogatás összege: 259 889 226 Ft (708 624 Ft önkormányzati saját forrás)

SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYE

Kedvezményezett: Gávavencsellő Nagyközség Önkormányzata

Program címe: Zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzem építése, gépek beszerzése

Program leírása: A projekt során sor került a zöldség- és gyümölcsfeldolgozó csarnok építésére, burgonya- és almafeldolgozó gép és egy targonca beszerzésére. A zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzemben tisztított, darabolt, konyha- és félkész, valamint további feldolgozásra szánt termékek előállítása történik, főként burgonya, sütőtök, alma és szilva feldolgozásával. Az üzemben feldolgozásra kerülő burgonyát, almát, szilvát és sütőtöket közfoglalkoztatás keretében termesztik, illetve a település és a környező települések őstermelőitől, mezőgazdasági vállalkozásaitól vásárolják fel. A feldolgozott almát a helyi konyha használja fel, míg a szilva, sütőtök és burgonya a településen működő társaságokhoz kerül további feldolgozásra, akik azokat térsztaüzemükben használják, dolgozzák fel (az előállított félkész és késztermékeket egész Európába terítik: az egyik cég a LIDL legnagyobb derelye, gombóc beszállítója). A megvalósult beruházással, fejlesztéssel 3 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatása valósul meg.

Támogatás összege: 259 799 907 Ft

Kedvezményezett: Kállósején Nagyközség Önkormányzata

Program címe: Betontörő gép és forgó-rakodógép beszerzése az építési hulladék komplex felhasználása érdekében

Program leírása: Kállósején Nagyközség Önkormányzata egy olyan komplex géppark beszerzésére és kamerarendszerrel ellátott irodahelyiség kialakítására kapott támogatást, amellyel nemcsak nagy mennyiségű betontörmelék tudnak újrahasznosítani, hanem a már meglévő, a közfoglalkoztatási programok keretében beszerzett gépekkel együtt komplett építési és bontási tevékenységet tudnak ellátni. A megvalósult beruházással, fejlesztéssel 3 fő nyílt piaci munkavállaló foglalkoztatása valósul meg.

Támogatás összege: 191 445 113 Ft

V.2. A 2023. évben átadott fejlesztések képekben

1. Dunapataj 2023. 04. 28.

Szelidi Sport- és Szabadidő Centrum

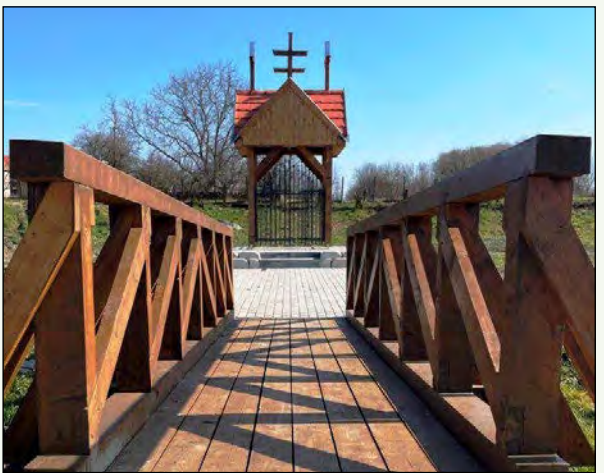
2. Harta 2023. 05. 24.

Hartai Felsőzátonyi sziget turisztikai célú, valamint konyhai kapacitást bővítő fejlesztése

3. Felsőszentmárton 2023. 04. 19.

Szent Márton Vendég- és Gyógynövény ház kialakítása

4. Kevermes

2023. 04. 14.

HELYEK – avagy turisztikai attrakció Kevermesen

6. Alsóberecki

2023. 11. 15.

Szálláshely és főzőkonyha üzemeltetése

5. Mezőkovácsháza

2023. 07. 19.

Termálvíz továbbhasznosítása, ráépülő mezőgazdasági tevékenység kialakítása

7. Bodrogkeresztúr

2023.08.31.

Fülöp a gólya vízitábor a Bodrog folyón

8. Bodrogolaszi

2023. 06. 07.

Ifjúsági- és Sportszálló és Szabadidő Park tárgyi feltételeinek megteremtése

9. Dédestapolcsány

2023. 04. 21.

Bánvölgye Élménytábor Turisztikai célú fejlesztése

Dédestapolcsány

10. Vajdácscsa

2023. 10. 17.

A megkezdett szociális konyha épületének közművesítése és berendezése, valamint a meglévő savanyítóüzem fejlesztése

11. Balástya

2023. 10. 13.

350 adagos melegkonyha kialakítása

12. Tetétlen

2023. 09. 29.

Homoktővis feldolgozó üzem és bemutatóterem kialakítása

13. Kisköre

2023. 06. 24.

Patyolat kialakítása

14. Nagyiván

2023. 10. 05.

Gluténmentes sütemény-előállító és gyümölcsfeldolgozó manufaktúra

15. Tápióbicske 2023. 08. 16.

Erdei Programközpont komplex turisztikai fejlesztése

16. Tóalmás 2023. 05. 17.

Szent András gyógyvizes strand komplex fejlesztése az egész évben nyitva tartás és a gyógyturizmus fejlesztése érdekében

17. Gávavencsellő 2024. 01. 17.

Zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzem építése, gépek beszerzése

18. Kállósemjén 2023. 06. 19.

Betontörő gép és forgó-rakodógép beszerzése és építési hulladék komplex felhasználása

A közfoglalkoztatás alapjain létrejövő szociális szövetkezetek

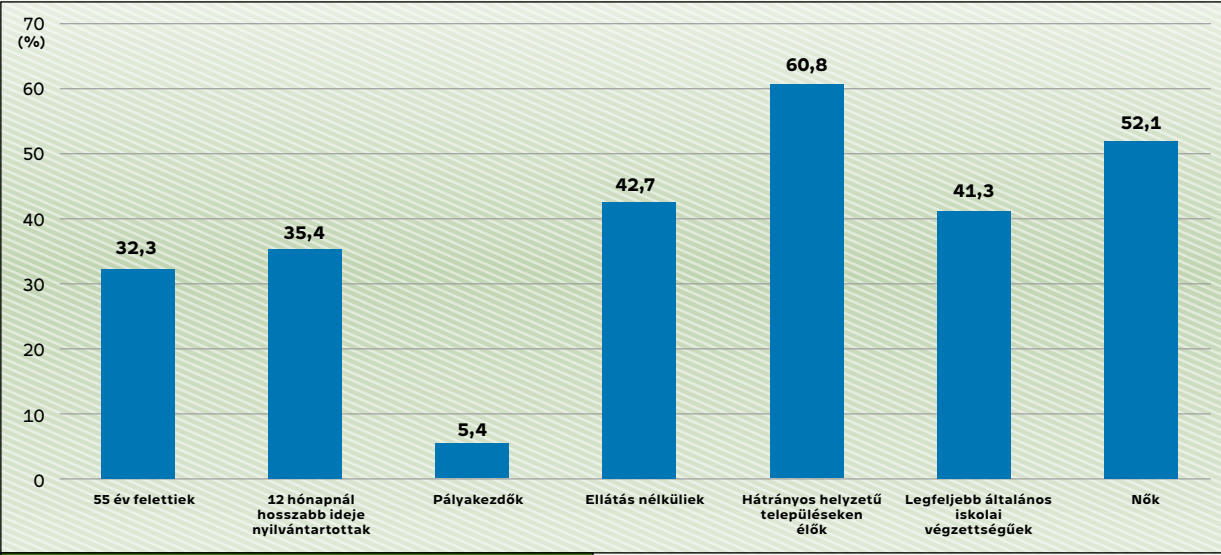
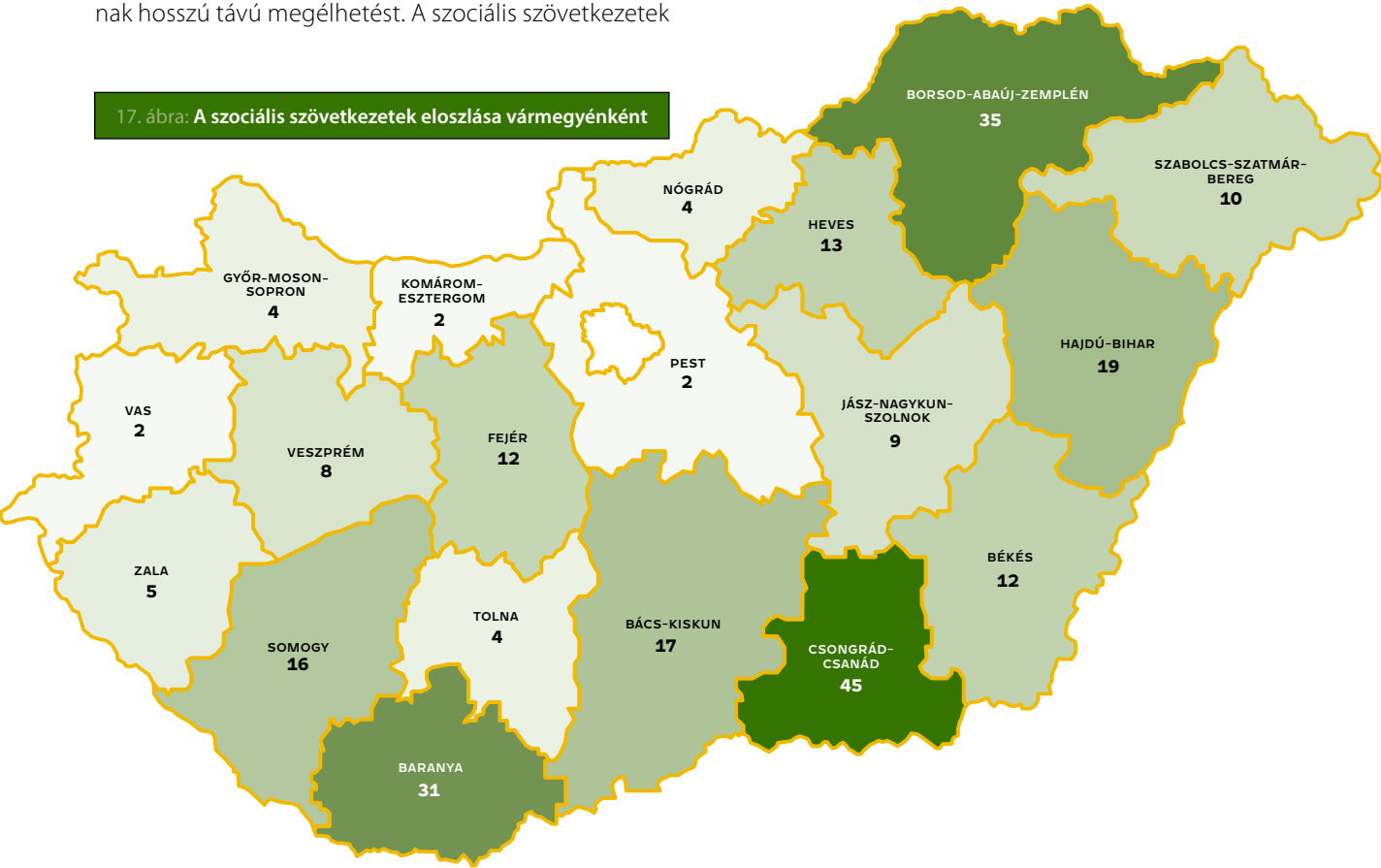
A szövetkezetek az európai jogrendszerben elismert, az önszerveződés elve alapján létrehozott társadalmi vállalkozások, amelyek más piaci szereplőkhöz képest sajátosságokat mutatnak célkitűzéseikben, működésükben és értékeikben. Tevékenységük jellemzően valamely társadalmi igény vagy probléma megoldására irányul, amelyek eléréséhez és finanszírozásához elengedhetetlen a bevételt generáló üzleti tevékenység folytatása, vagyis olyan versenyképes termékek vagy szolgáltatások értékesítése, amelyből a társadalmi céljuk, továbbá a hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatása és munkaerőpiaci integrációja megvalósul. Magyarországon 2006. július 1-je óta van lehetőség szociális szövetkezetek létrehozására és működtetésére.

A Belügyminisztérium 2011 óta aktív szerepet vállal a közfoglalkoztatás támogatásában, továbbá abban, hogy a közfoglalkoztatás keretében olyan értékteremtő tevékenységeket végző kapacitások működjenek, amelyek a hátrányos helyzetben lévő személyeknek biztosítanak hosszú távú megélhetést. A szociális szövetkezetek

munkahelyet teremtenek olyan területeken, ahol a hagyományos vállalkozói struktúrák kevésbé vannak jelen. Legfontosabb partnereik a települési önkormányzatok, amelyek lehetővé teszik, hogy a helyi fejlesztések komplex rendszerben valósuljanak meg, továbbá meghatározó szerepet töltenek be a felmerülő likviditási problémák, illetve az adminisztratív feladatok kezelésében. A közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezeti modell lényege, hogy olyan településhez kötődő, helyi adottságokra épülő foglalkoztatás valósuljon meg, amelynek eredményeként piacképes termékek és szolgáltatások jelennek meg és kerülnek értékesítésre.

A szociális szövetkezetek működésének támogatása tekintetében így továbbra is alapvető cél, hogy a – járási startmunka mintaprogramok bázisán – megalakult szociális szövetkezetek lehetőség szerint hasznosítsák és működtessék a közfoglalkoztatás keretében beszerzett eszközöket, járuljanak hozzá a helyi közösség fej-

17. ábra: A szociális szövetkezetek eloszlása vármegyéenként

18. ábra: Start Szociális Szövetkezetek értékesítésből származó nettó árbevételei (MFt) és foglalkoztatotti létszámai (fő)

lesztéséhez, továbbá valódi piaci szereplők legyenek. A létrejött szervezetek működését és fenntarthatóvá válását a Belügyminisztérium szakmai felügyeletével megvalósuló, 2016. évben meghirdetésre került „Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek támogatása” (a továbbiakban: Fókusz) program segítette elő.

Az elmúlt években rendelkezésre álló szűkös pályázati lehetőségek, a korábbi pályázatokban vállalt fenntartási kötelezettségek teljesítése, a COVID 19 járvány hatásai, valamint az alapanyagárak és rezsiköltségek drasztikus emelkedése következtében a kis- és középvállalatokhoz hasonlóan azok a szociális szövetkezetek maradtak gazdaságilag aktívak, amelyek rugalmasan tudtak reagálni az elmúlt évek gazdasági környezetében bekövetkező változásokra.

A 2023. év végén 250 közfoglalkoztatás alapjain szerveződött szociális szövetkezet működött, elsősorban az ország hátrányos helyzetű településein. Fő tevékenységük jellemzően az élelmiszer feldolgozás, szolgáltatási és kereskedelmi tevékenység, melyek alapját túlnyomóan a közfoglalkoztatás támogatásából beszerzett – haszonkölcsön szerződés keretében átadott – infrastruktúra képezi. [17. ábra].

A 2023. decemberi állapot szerint országosan 46 önkormányzat és szociális szövetkezet között volt hatályos haszonkölcsön-szerződés, az ily módon átadott vagyon beszerzési értéke meghaladta az 1,8 milliárd forintot. A szociális szövetkezetek részére átadott vagyon üzleti terv szerinti hasznosítását – a haszonkölcsön-szerződés lejártáig – a Belügyminiszter által kijelölt állami képviselők kísérik figyelemmel.

A közfoglalkoztatás alapjain szerveződött szociális szövetkezeteken belül beszélünk a Start szociális szövetkezetekről. A szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény 2019. évi módosításával azok a szociális szövetkezetek, ahol a szövetkezet alapításában és működtetésben folyamatosan részt vesznek a közfoglalkoztató önkormányzatok, illetve a közfoglalkoztatottak, Start szociális szövetkezetként külön is nevesítésre kerültek a törvényben.

Annak ellenére, hogy a szociális szövetkezetek száma általánosságban csökken, a start szociális szövetkezetek száma változatlan, 2023-ban 148 start szociális szövetkezet volt a Belügyminisztérium látókörében.

Látható, hogy a start szociális szövetkezetek jelenléte és tevékenysége hangsúlyos mind a kistérségek foglalkoztatási potenciáljának megtartásában, mind a gazdasági mutatókban. Bár az elmúlt években a start szociális szövetkezetek által foglalkoztatott munkavállalók

száma kismértékű csökkenést mutat, az általuk realizált árbevétel évről évre emelkedik. A szövetkezetek stabil működése hozzájárult a kistelepülések munkahelymegtartó képességének erősödéséhez, a hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatási és családjaik megélhetési szintjének növekedéséhez [18. ábra].

A start szociális szövetkezetek az alábbi területeken élvezhetnek előnyt a többi szociális szövetkezettel szemben:

- a közbeszerzési törvény 111. § y) pontja értelmében az éves szinten tízmillió forintot meg nem haladó árbevételű start szociális szövetkezetek az általuk előállított áruk, teljesített szolgáltatások, illetve építési beruházások kapcsán felmerülő beszerzés esetén kivételt képeznek a közbeszerzési eljárás lefolytatása alól, amennyiben annak értéke nem éri el az uniós értékhatárt;
- a 2021. évi L. törvény 23. §-a alapján a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény 1. § (3) bekezdése kiegészült azzal, hogy a start szociális szövetkezetek szélesebb körben lehetnek közfoglalkoztatók, mint más szociális szövetkezetek.

A Belügyminisztérium szakmacsoportja szükségesnek látja további pozitív megkülönböztetések biztosítását a start szociális szövetkezetek számára annak érdekében, hogy fenntartható működtetésüket elősegítse, és kedvezőbb feltételekkel pályázhassanak, mint azok a kis- és középvállalkozások, akik nem hátrányos helyzetű célcsoporttal dolgoznak.

VI.1. A „Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek támogatása” program szerepe a szövetkezetek fejlesztésében

A szociális szövetkezetek működtetése kapcsán a foglalkoztatási és a működtetéshez kapcsolódó költségek kigazdálkodása jelenti az egyik legjelentősebb erőpróbát, így a források felkutatása és biztosítása elsődleges feladat. Annak érdekében, hogy a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek tényleges piaci szereplőkké váljanak, a Belügyminisztérium kezdeményezésére, együttműködve a Nemzetgazdasági Minisztériummal és az Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft.-vel, kiírásra került a Fókusz pályázati program.

A 2016-2024. év közötti időszakban megvalósítás alatt álló Fókusz program keretében 199 szociális szövetkezet részesült összesen 14 milliárd forint támogatásban, melynek eredményeképpen több mint 1000 fő hátrányos helyzetű álláskereső részére jött létre munkahely.

A munkavállalói státuszok ki- és belépésének vizsgálatával megállapítható, hogy 2023. december 31-ig összesen 3478 fő volt jelen szociális szövetkezeti munkavállalóként hosszabb vagy rövidebb ideig. A támogatási program elsősorban a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő szociális szövetkezetek foglalkoztatási képességének növe-

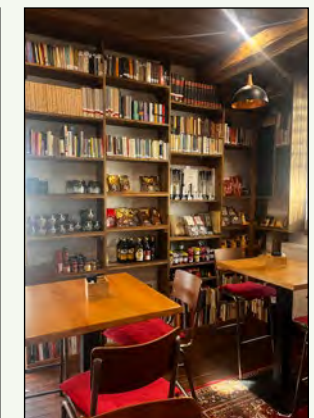
léséhez, önfenntartó piaci szereplővé válásához nyújtott ösztönzést és támogatást.

A Fókusz program nemcsak munkahelyek létrehozását segítette elő, hanem az egymásra épülő kiegészítő programelemek segítségével a szociális szövetkezetek piaci pozíciójának erősítéséhez és fenntarthatósági céljain eléréséhez is hozzájárult.

A 2023. év folyamán a Belügyminisztérium javaslatára a Fókusz pályázati program maradványösszegeinek terhére két olyan alprogram került meghirdetésre – Fókusz Start program, Komplex Energetikai program –, melyek kizárólag a start szociális szövetkezetek számára voltak igénybe vehetők.

A Fókusz program eddig elért eredményei:

- a Fókusz program eredményeképp több mint 3400 fő jutott álláshoz, így a program közvetve 3478 hátrányos

Minden, Ami Zöldség
(Klárafalva, Csongrád vármegye)

helyzetű személy és családja megélhetési körülményeit segítette, a támogatási program keretében 161 szociális szövetkezetnek 2023 végéig összesen több mint 9,6 milliárd forint került kifizetésre;

- a *Fókuszban a piac* alprogram segítségével a szövetkezetek termékei felkerültek az online értékesítési térbe, a szövetkezeti termékek arculati elemei a mai piaci elvárásoknak megfelelően kerültek átalakításra, és előtérbe kerültek a szövetkezeti együttműködések, továbbá egymás termékeinek értékesítése. 2023 végéig az alprogram keretében 64 szociális szövetkezet számára több mint fél milliárd forint került kifizetésre;
- az *Igény-kosár* alprogramnak köszönhető infrastrukturális beruházásokkal a szociális szövetkezetek termelési hatékonysága nőtt, a program keretében igénybe vehető speciális szaktudással bíró szakemberek hozzájárultak mind a termékek, mind a szolgáltatások fejlesztéséhez. Az alprogram keretében 71 támogatott szociális szövetkezetnek 2023 végéig több mint 1 milliárd forint került kifizetésre;

- az *Integrációt elősegítő szakértői tevékenység* segítségével mára 26 szociális szövetkezet 103 terméke *Magyar Termék*, 49 terméke pedig *Hazai Termék* tanúsító védjegy használatának a jogát szerezte meg, amely egy minőségi garanciát jelent mind a piaci szereplők, mind a vásárlók irányába;
- a *Fókusz Start munkahelymegőrző bértámogatási program* keretében 44 start szociális szövetkezet 137 millió forint összegű támogatási összeget nyert el. A programelem 83, korábban hátrányos helyzetű személy munkahelyének a megőrzéséhez járul hozzá;
- a *Komplex Energetikai program* keretében 27 támogatott start szociális szövetkezet energiahatékonyságot eredményező beruházása valósul meg összesen 520 millió forint összegű támogatás mellett.

A Fókusz támogatási program és alprogramjai hiánypótló lehetőséget teremtettek a közfoglalkoztatás alapjain szerveződött start szociális szövetkezetek piaci pozíciójának erősítésében, fenntartható fejlődésük elősegítésében.

Mórahalmi Szociális Szövetkezetek
(Csongrád-Csanád vármegye)

VI.2. A szociális szövetkezetek piaci lehetőségei

A szociális szövetkezetek jórészt kistelepüléseken működnek, és sokszor a helyi, korábban regisztrált állásukeresői (közfoglalkoztatott) státuszban lévő munkavállalók alkalmazásával állítanak elő prémium minőségű kézműves termékeket és nyújtanak helyben vagy a tágabb térségben kiemelkedő színvonalú szolgáltatásokat.

Az elmúlt évek kihívásai, továbbá a fogyasztói szokások átalakulása arra ösztönözték őket, hogy termékeikkel, szolgáltatásaikkal egyre inkább megjelenjenek az online térben is, akár saját webshopos értékesítéssel, akár valamilyen közösségi online termelői piachoz való csatlakozással. Mára a szociális szövetkezeti termékek elérhetők nagyobb online kereskedelmi áruházakban (pl. a Kifli.hu-n), továbbá több kosár-közösségben és online közösségi piacokon is.

Ennél is nagyobb eredmény, hogy az elmúlt évek termékfejlesztéseinek és vásárlói igényekhez való alkalmazkodásának következtében több szociális szövetkezeti árucikk megtalálható a kereskedelmi láncok – Müller, DM, SPAR, COOP, Auchan – polcain.

2023-ban a legjobban működő szociális szövetkezetek két országos rendezvényen ismertethették meg termékeiket, szolgáltatásaikat az érdeklődőkkel. A Belügyminisztérium 2023. év szeptemberében rendezte meg a VI. Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásárt, amelyen a minőségi terméket előállító önkormányzatok és gazdasági

társaságok mellett 20 szociális szövetkezet mutatta be portékáit az érdeklődő magánszemélyek és a kiállításon megjelent kereskedelmi láncok képviselői számára. A rendezvényen a kereskedelmi láncok mellett olyan start-up vállalkozások és társadalmi vállalkozások is részt vettek, amelyeknek célja a magyar termelők, gazdálkodók segítése és piacképes termékeik integrálása mind a hazai áruházláncok, mind a legnagyobb online kereskedelmi forgalmat lebonyolító rendszerek felületére.

A Belügyminisztérium szakmacsoportjának közbenjárására nyolc szociális szövetkezetnek nyílt lehetősége arra, hogy a 2023. október 20-22. közötti időszakban megrendezésre kerülő Országos Mezőgazdasági Élelmiszeripari Kiállításon és Vásáron részt vegyen, ahol az értékesítés mellett lehetőségük nyílt arra, hogy kapcsolatot létesítsenek az agrárgazdaság jeles képviselőivel, továbbá hazai és külföldi partnerekkel.

Natúr Ízek (Zalaszentgrót,
Zala vármegye)

VI.3. A szociális szövetkezetek jövője

A szociális gazdaság szervezetei közé tartoznak a szociális szövetkezetek, amelyek gyakran olyan gazdasági lehetőségek megteremtésére törekednek, amelyek előmozdítják a társadalmi befogadást és a hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci integrációját. A szociális gazdaság szervezetei elsősorban nem a hatékonyságnövelésre és a nyereség maximalizálására törekednek, hanem elsődlegesen arra összpontosítanak, hogy pozitív társadalmi hatásokat idézzenek elő. Ezek a szervezetek sokszor az ország leghátrányosabb helyzetű településein működnek, ahol helyi vagy térségbeli személyeknek biztosítanak munkalehetőséget, tehát eltérőek az adottságaik mind humán erőforrás, mind piaci lehetőségek tekintetében, mint a nagyobb városokban működő kis- és középvállalkozásoknak. A jelenlegi pályázati rendszer, eltekintve a Fókusz, valamint a korábbi GINOP-5.1.3, továbbá GINOP-5.1.7. pályázati konstrukcióktól, úgy kezeli őket, mint bármely más kis- és középvállalkozást (a továbbiakban: kkv), ugyanazokat a feltételeket kell teljesíteniük, ugyanazt az önerőt kell kitermelniük, mint bármelyik más kkv-nak. Ugyanakkor nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy ezek a szervezetek sokszor nehezebb munkavállalói célcsoporttal dolgoznak, emiatt más a termelékenységi hatékonyságuk, és sokszor a rendszer által financiálisan el nem ismert tranzitfoglalkoztatást valósítanak meg, amely foglalkoztatáspolitikai szempontból kiemelt jelentőségű.

Nincs könnyű helyzetben az a személy, aki egy szociális szövetkezet vagy társadalmi vállalkozás vezetésére vállalkozik, mert sokszor egy személyben kell lennie vezető-

nek, termelőnek, értékesítőnek, pénzügyi szakembernek. Mára világossá vált, hogy a jelenlegi projektalapú gondolkodásból és finanszírozási mechanizmusból ki kell lépni ahhoz, hogy új feltételrendszerek mellett a társadalmi vállalkozások, köztük szociális szövetkezetek sajátosságait figyelembe vevő hatékony támogatási rendszerek kerüljenek kidolgozásra. Szükség van olyan támogató intézkedésekre, valamint kedvező pénzügyi, igazgatási és jogi környezet kialakításra, amelyek figyelembe veszik ezen szervezetek üzleti modelljeinek sajátosságait. Ennek első lépcsőjeként elengedhetetlen a társadalmi vállalkozások működését szabályozó országos szintű és elfogadott stratégia kidolgozása.

Egyre több szervezet és szakember hangsúlyozza annak jelentőségét, hogy a társadalmi vállalkozások, köztük szociális szövetkezetek életben tartásához és fejlesztéséhez az eddigiektől eltérő szabályozási környezetre

és támogatási struktúrára van szükség. Annak érdekében, hogy a szakmacsoportok közötti konszenzus és együttműködés meglegyen ebben a tekintetben, 2023. második felében a társadalmi vállalkozások hosszú távú fejlődésének elősegítésére az Országos Foglalkoztatási Közhatalom Nonprofit Kft. egy munkacsoportot hozott létre, amelynek a Belügyminisztérium szakmacsoportja is aktív tagja. A munkacsoport ülés konklúziója, hogy szükséges az eddigi támogatási rendszertől eltérő, a társadalmi vállalkozások differenciálásához kapcso-

lódó későbbi támogatási struktúra bevezetése. Első lépcsőként szükséges a társadalmi vállalkozások minősítő rendszerének kidolgozása, majd egy előminősítő rendszer létrehozása a későbbi pályázati programokhoz kapcsolódóan.

Bízunk abban, hogy a tárcák közötti együttműködés eredményeként a társadalmi vállalkozások, köztük a szociális szövetkezetek ismertsége és elismertsége a közeljövőben pozitívan változik. ■

Jó gyakorlatok a 2023. évi közfoglalkoztatásban

VII.1. Járási startmunka mintaprogramok

A közfoglalkoztatás ma Magyarországon a helyi önkormányzatok számára számos előnyt hordoz. A támogatások hozzájárultak intézményeik hatékonyabb működtetéséhez és szervezeteik önellátásának kialakításához.

Már 2011-ben elindultak az első startmunka mintaprogramok, amelyek kifejezetten a hátrányos helyzetű települések számára jelentettek jelentős forrásbővülést, és a foglalkoztatás költségeinek 100%-os támogatása mellett lehetővé tették eszközök, gépek beszerzését, beruházások megvalósítását.

A közfoglalkoztatási programok közösségformáló hatásúak, élhetőbbé, lakhatóbbá teszik a településeket, azok közvetlen környékét, növelik a lakosság szubjektív biztonságérzetét. A közfoglalkoztatottak munkájának eredményeképpen javult a települések összképe, rendezettsége, szebbé, tisztábbá vált a lakó és természeti környezet, megvalósult a lakosság értékeinek védelme, jobb lett a közbiztonság, ennél fogva nőtt a települések idegenforgalmi vonzereje, valamint javult az intézményi étkeztetés minősége. Mindezek okán erősödött a közöségért tenni akarás.

Települési szinten megtakarítások jelentkeztek, és a visszaforgatott bevételekből sajátérs beruházásokat finanszíroztak. Az önkormányzatok jelentős költséget takarítanak meg azáltal, hogy a feladataik ellátását a közfoglalkoztatás keretében végzik. Ráadásul jelentős vagyont halmoztak fel az elmúlt években. A közfoglalkoztatás a tehetséges és ambiciózus településvezetés kezében a helyi gazdaságfejlesztés eszköze. Lehetőséget teremtett a magyar falu újraszervezésére és stabilizálódására, a helyi foglalkoztatási szint növekedésére, az infrastruktúra és a termelő kapacitások fejlődésére.

A járási startmunka mintaprogramok három program-eleme önállóan is indítható, de együtt indítva amellet, hogy nagy létszámban biztosít munkalehetőséget a településen élők számára egész évben, egymást kiegészítve számos fejlesztés, új beruházás megvalósításához nyújt támogatást.

A) A mezőgazdasági programelem

Nem hangsúlyozható eléggé a csaknem 800 kistelepülésen előállított mezőgazdasági termékek szerepe, mely jó minőségű alapanyagként szolgál a helyi közétkeztetés/ szociális étkeztetés számára. A szántóföldi növényeket takarmányként hasznosítják, a saját nevelésű dísnövény-palánták a települést szépítik, melynek köszönhetően a közterületek, középületek, temetők egyre virágosabbak lettek. A kertészetekben fűszer-, illetve gyógynövényeket is természetnek, gyümölcsstermesztéssel is foglalkoznak. A gyümölcsökből jó minőségű gyümölcslevek, szörpök, lekvárok, befőttek, a zöldségekből savanyúságok, lecsó, sűrített paradicsom, zöldségkrémek készülnek, az önkormányzati tulajdonú gyümölcsösökben minden évben keletkező vessző és egyéb nyesedékek elégetésével fűtési költséget takarítanak meg.

A növénytermesztés mellett állattartással is foglalkoznak a közfoglalkoztatók, az állatokat saját vágóhídon dolgozzák fel saját használatra. Sok önkormányzat hasznosítja a tojást a saját téstaüzemében, a tehén-, illetve kecsketejből különféle tejtermékek készülnek. Van, ahol a mezőgazdasági programelem keretében állatsimogatót hoztak létre a látogatók nagy örömeire, de van olyan település, ahol a csökkenő vad fánállomány védelme érdekében a fának nevelésével foglalkoznak több éve.

A programok keretében több településen épült fóliasátor, üvegház, a megtermelt növények tárolására raktárépületeket, hűtőházakat alakítanak ki. Épültek takarmánytárolók, sertéshizlaldák, az állattartásból származó húst saját húszemükben dolgozzák fel. Termékeik értékesítésére mintaboltokat alakítanak ki, rendszeresen részt vesznek rendezvényeken, vásárokon.

■ BALÁSTYA KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT (Csongrád-Csanád vármegye)

Balástya településen ötektáros területen folyik a gazdálkodás, elsősorban burgonya és gabonafélék termesztésével foglalkoznak.

2016-ban egy önkormányzati tulajdonú tanyán felújították az állatok tartására alkalmas istállót és „Állatsimogatót” hoztak létre, ahol kis létszámban sertéseket és egyéb háziállatokat mutatnak be. A megtermelt gabonanövényeket az állattenyésztésben hasznosítják. A vágósertések húását és a burgonyát az iskola konyháján, a közétkeztetésben, valamint a szociális étkeztetésben használják fel.

■ BAZSI KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (Veszprém vármegye)

„Bazsi a Bakony déli nyúlványainál fekszik, apró völgykagylóban, amelynek bazalt-legyezője nagy csillogó rétségre nyúlik, s a fénypáras messzeség a sümegi hegy

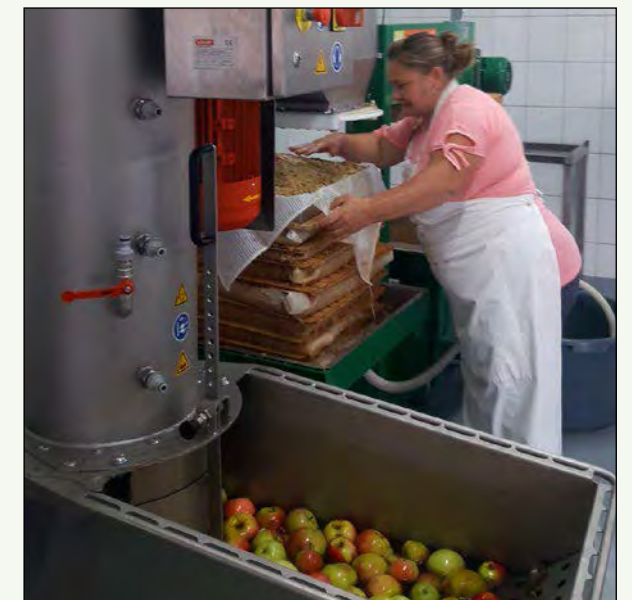
kúpjában fut össze, a hegyen az ősi várrommal, mint valami nemes gálya-orr isten-feje.” (Juhász Ferenc)

A mezőgazdasági program indításával nem titkolt cél volt, hogy a programba bevont dolgozók a munkájuk során megszerzett tudást a magánéletükben hasznosítsák. A korábbi években a mezőgazdasági programok keretében foglalkoztak konzervuborka, burgonya és szárazbab termesztéssel is. Állattenyésztési tevékenységük keretében keltető üzemükből látták el a környék településeit őshonos magyar baromfi fajtákkal.

A dolgozók bevonásával valósították meg a mezőgazdasági tevékenység infrastrukturális feltételeit. Gépszínt, takarmánytárolót, takarmánykeverőt, sertéshizlaldát, tojóházakat, raktárakat és szociális helyiségeket alakítottak ki. A tevékenységük 2023-ban már csak a szántóföldi növénytermesztésre, gyümölcsstermesztésre, tojótyúk tartásra és sertés hizlalásra korlátozódott.

A sertéshizlaldában nevelt sertések takarmányozása mintegy 8 hektáron előállított gabona és egyéb takarmánynövény felhasználásával történik. A vágósertések elsősorban a településen kerülnek értékesítésre, de jut belőle a helyi önkormányzati rendezvények sertéshús igényének kielégítésére is. A lakosság sertésvágási kedvét a program keretében használt mini húsfeldolgozó lakossági célú átengedésével próbálják ösztönözni.

A szabadtartásos tojótyúk állományból származó tojásmennyiséget a helyi lakosság körében értékesítik.

A gyümölcstermesztési tevékenység az önkormányzati tulajdonú Gyümölcsfa génbank és egyéb gyümölcsösök művelésére irányul. A termést a gyümölcsfeldolgozóban elsősorban a rendezvények gyümölcsle szükségletének biztosítása céljából dolgozzák fel, de a lakosság igénye is biztosított.

Az állatállomány takarmányozása kizárólag helyben előállított gabonával történik, és az alkalmazott tartás-technológiával együtt szavatolja a lakosságnak átadott élelmiszer alapanyagok kiváló, prémium minőségét.

■ BERNECEBARÁTI KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Pest vármegye)

Az önkormányzat a több mint egy évtized alatt egy több hektáros gazdaságot alakított ki. Az alacsonyabb termőképességű területeken nemes nyár- és akácfa-csemetéket telepítettek, mintegy 8 hektáron, továbbá 3000 m² alapterületen fenyőfákat ültettek.

Bernecebaráti

A 6 hektár jobb minőségű, termőképesebb földön gyümölcsöst (ribizli, feketeberkenye) és konyhakertet alakítottak ki. A zöldségeket az üzemi étkezőben használják fel. 2015-ben átadásra került egy feldolgozó üzem, amelyben többféle savanyúságot, lekvárt és gyümölcslevet is készítenek.

Az üvegházban foglalkoztatottak – egy korábbi beruházásnak köszönhetően – fűthető körülmények között gondozzák a palántákat.

■ CECE NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Fejér vármegye)

Cece

Az önkormányzat 2012 óta folytat közfoglalkoztatási tevékenységet. Eleinte 5 db fóliasátorban folyt a termelés, amelynek keretében főként konyhakerti növényeket termesztettek, majd fűszerpaprika feldolgozásba is belekezdtek.

A 2013. évben szörme- és hús nyulak tenyésztésébe fogtak. A sokrétű tapasztalatból fakadóan a piacra lépés sikeres volt. Az évek előrehaladtával a szörme nyulak tenyésztését hús hibrid nyulak tartása váltotta fel, amelyet a piac igényei indukáltak.

2023-ban tojó hibrid tyúkok tartására és tojás termelési tevékenységre váltottak. Átlagosan naponta több száz db tojással számolnak, ami értékesítésre kerül a lakosság számára, a közétkeztetést biztosító vállalkozás, valamint egy tojást felvásárló partner felé.

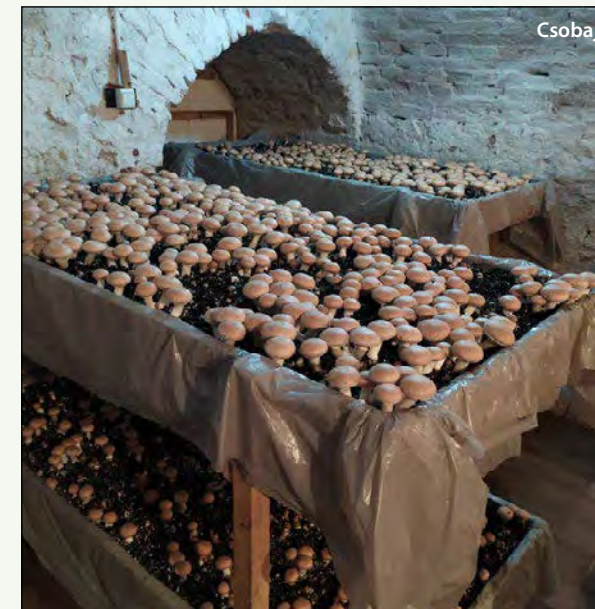
■ CSOBAJ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye)

Az önkormányzat több mint 10 éve vesz részt közfoglalkoztatási projektekben. Birtokba vették az egy hektár területű önkormányzati tulajdonú szántóföldet, amelyen kertészeti kultúrák termesztését kezdték meg. Az évek során területeiket folyamatosan bővítették, melyet az idei évre 4,6 hektárra sikerült bővíteni.

Eleinte alapvető zöldségek termesztésével foglalkoztak, majd uborkatermesztésbe kezdtek, melyet a mai napig végeznek. Ezen kívül gombatermesztést is folytatnak (fehér és barna csiperke) az önkormányzat tulajdonában lévő épület alatti pincében. Mindemellert gyümölcsfa termesztéssel és gondozással is foglalkoznak.

A megtermelt javak az önkormányzat tulajdonában lévő konyhán kerülnek felhasználásra, mely az iskola és

Csobaj

óvoda, valamint a szociális étkeztetés kisegítését szolgálja, illetve egy része a helyi lakosok számára eladásra kerül (zöldségfélék, tojás, gyümölcs). A tojás hasznosítását száraztészta készítéséhez is alkalmazzák, melyek szintén a konyhán kerülnek felhasználásra.

A növénytermesztés mellett 2018-tól állattartással is foglalkozni kezdtek, mely tevékenységet 150 egyed tojóhibriddel indították el, majd 2019-ben 20 méhcsaláddal, még 300 egyed tojóhibriddel és 3 egyed hízó beszerzésével bővítették az állományt. Az állatállomány folyamatosan bővül, az állattenyésztéshez szükséges takarmány egy jelentős részét már saját termesztésű kukoricával és búzával biztosítják. Az állattenyésztésnek köszönhetően hússáruval is el tudják látni konyhájukat.

A konyhai szükséglet felett megtermelt javakat (tojás, uborka, gomba stb.) helyben és a környező települések számára értékesítik.

Szoros együttműködést alakítottak ki a Szegilongi Önkormányzat által üzemeltetett vágóhíd és húsbolttal. A vágás során keletkezett többlet húst a longi kézműves húszüzem számára értékesítik.

■ ERDŐTARCSA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Nógrád vármegye)

A település önkormányzata azzal a céllal indította el a járási startmunka mintaprogramot, hogy a településen élő – főleg női – munkanélkülieknek is tudjanak a megélhetésben támogatást nyújtani. Figyelnek az egészséges táplálkozás népszerűsítésére és arra, hogy egész évben tudjanak munkát biztosítani a dolgozóknak.

A foglalkoztatás mellett cél, hogy a többségében konyhakerti növények termesztésével el tudják látni az

óvoda főzőkonyháját, és a településen élők részére is biztosítsanak friss zöldségfélét. Önkormányzati tulajdonú elhagyatott telekre gyümölcsfákat ésogyoróbokrokat telepítettek, melyeknek a gondozása, ápolása folyamatosan zajlik. A konyhakertben a mindennap használatos zöldségeken kívül ültettek batátát, paszternákot, céklát, valamint csicseriborsót is. 3 db fóliasátorban primőr-árú (retek, saláta, újhagyma) termesztésére is sor kerül. A közfoglalkoztatotti ház pincéjében fehér és barnacsi-perkét termesztnek.

A programban résztvevők otthonukban is kedvet kaptak a termeléshez: konyhakertet, virágoskertet művelnek, a mintaprogramban szerzett tapasztalatukat kamatoztatva.

■ FÁBIÁNHÁZA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

2023-ban az önkormányzat – az elmúlt évekhez hasonlóan – a mezőgazdasági program keretében tovább folytatta különféle zöldségfélék termesztését. Ezek egy része az önkormányzat fenntartásában lévő óvoda 300 adagos konyhájára, másik része feldolgozásra kerül, a megtermelt almapaprika, valamint szárazbab egy részét pedig sikeresen értékesítik a helyi piacon.

A programban dolgozók savanyítással és befőzéssel is foglalkoznak, mely fontos része a programnak, mivel ezáltal a friss alapanyagok változatos formában, hosszabb ideig megőrizhetők, és így az egész év során élvezhetők.

A program keretein belül készül a különleges helyi termék, az othello szőlőlekvár is, amely nagyon népszerű a helyiek körében.

■ FELSŐDOBSZA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT

(Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye)

Felsődobszán 2010-ben kezdték el megépíteni a község védőgátját, melyhez a szükséges földet egy önkor-

mányzati területről kellett elszállítani. Ezen a területen kezdődhetett meg később közfoglalkoztatás keretében a zöldségek nevelése. A csepegtető öntözőrendszer kiépítésének köszönhetően nagyobb hatékonysággal művelhető a terület. A területen primőr zöldségeket (paprika, paradicsom, uborka) termesztnek. Az intenzív növénytermesztés területe sajnos a nem megfelelő talajadottságok miatt a 2022. év során csökkentésre került. A növénymagokat az önkormányzat 500 m² nagyságú polikarbonát növényházában vetik el, majd gondos odafigyelés után május hónapban kerülnek kiültetésre.

A 2021-es év folyamán megkezdtek a virágok nevelését is, mely minden év során egyre sikeresebb, s azt remélik, hamarosan jelentős bevételi forrássá válik. A közfoglalkoztatottak munkájának köszönhetően közterületeik, középületeik, temetőik egyre virágosabbak, melyet a nyári időszakban a településre látogatva bárki megcsodálhat.

A 2017. év során megvalósult zártkerti revitalizációs pályázatuk eredményeként kialakításra került az önkormányzat gyümölcsöse, amely kedvező időjárási viszonyok esetén – reményeik szerint már 2024-ben – bőséges termést biztosít.

■ FÜLÖP KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Hajdú-Bihar vármegye)

Az önkormányzat sertés és tojótyúk tartással, valamint málna, burgonya, alma és tv paprika, kordonos uborka, illetve zöldségtermesztéssel foglalkozik. A program sajátossága, hogy száraztészta gyártással, savanyítással, a gyümölcsök, zöldségek fagyasztásával is foglalkoznak.

A tészta gyártásához szükséges tojás mennyiségét a tojótyúk állomány biztosítja. A száraztészta között meg-

található a szélesmetélt, a lebbencstészta, a cérnametélt, az eperlevél és a csigatészta egyaránt. A megtermelt zöldség egy részéből savanyúságot (savanyú káposzta, vegyesvágott, csemege uborka, ecetes paprika), lecsót és sűrített paradicsomot készítenek, a további mennyiséget (sárgarépa, petrezselyem, paprika) fagyasztják, értékesítik vagy a helyi közétkeztetésben használják fel.

■ HUNYADFALVA KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

(Jász-Nagykun-Szolnok vármegye)

Az önkormányzat évek óta tart szarvasmarhát, galambokat, és művelnek konyhakertet. A programban húsfajtájú szarvasmarhákat vásárolnak, főként limousint és magyartarkát. Az üszők karámban, szabadtartásban élnek. Amint eléri a megfelelő súlyt, külföldre (Szerbia, Horvátország, Törökország) kerülnek értékesítésre, ahol igen nagy kereslet van a természetes takarmánnyal etetett szarvasmarhákra.

petrezselyem, sárgarépa), valamint alma termesztésével is foglalkoznak.

A mezőgazdasági program keretein belül a megtermelt zöldségek savanyításával és gyümölcsök, zöldségek préselésével is foglalkoznak, amit a saját zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzemükben az ősz folyamán végeznek el.

A sertésenyésztési tevékenységük ellátáshoz rendelkezésükre áll egy hűtőház is az előállított és megtermelt áruk biztonságosabb és szakszerű tárolásának biztosítása érdekében.

A programban előállított sertéshúst, gyümölcslevet, savanyúságokat, konyhakerti zöldségeket az önkormányzati konyhára értékesítik. A településen működő, önkormányzat által fenntartott Ilki Aprók Háza Óvoda és Konyhában biztosított gyermekétkeztetés kiszolgálásával bevételt produkál közfoglalkoztatásuk, ezt visszaforgatva a programokba, minden évben sikerül továbbfejldniük.

■ ILK KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

Ilk település a mezőgazdasági programban közel 20 hektáron gazdálkodik, aminek túlnyomó része kertek bérleményéből származik. Az időskorú lakosság az önkormányzat részére szívesen átadja használatra a földterületeket, tekintettel arra, hogy a koruk miatt már nem tudják megművelni telkeiket. Ez az önkormányzatnak és a lakosoknak is nagyon hasznos, hiszen egyrészt nem maradnak parlagfűvel szennyezett területek, másrészt megfelelő mennyiségű takarmányt tudnak termelni meglévő sertésenyésztetük fenntartására.

A programban kukorica, burgonya és konyhakerti zöldségfélék (paradicsom, tv paprika, hagyma, fejeskáposzta,

■ JÁSZLADÁNY NAGYKÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

(Jász-Nagykun-Szolnok vármegye)

A kezdetektől fogva működik a mezőgazdasági program Jászládányon, melynek keretében több kis zártkertben, összesen közel 2 hektár területen konyhakerti növényeket (burgonyát, sárgarépát, petrezselymet, retket, hagymát, főző- és sütőtököt) termesztnek.

190 gyümölcsfát is gondoznak, mely egy része már termőre fordult. A megtermelt javak az önkormányzat saját napközi konyháján és az idősek otthona konyháján kerülnek felhasználásra.

■ KARANCSKESZI KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Nógrád vármegye)

Karancskeszi Község Önkormányzatánál a mezőgazdasági programban – a korábbi évek tapasztalataira alapozva – folytatták a tojótyúkok tartását, illetve a tojástermelést. A tojástermelés alapvetően a közétkeztetésben hasznosul, a megmaradó mennyiséget a helyi lakosok számára

értékesítik. A felhasználás napi szintű, így mindig friss áru kerül a főzőkonyhára és a lakosok asztalára. A tojás közkedvelt, mert falusias környezetben, szabadtartásban nevelt tyúkoktól származik. A szabadföldi termelés egy része szemestakarmány, ami a tyúkok etetéséhez járul hozzá.

Tekintettel a megváltozott időjárás viszonyokra, a zöldségfélék közül szabad földön a hagymát tudják nagyobb területen termesztetni, amit szintén a közétkeztetésben használnak fel. Az egyéb zöldségfélék termőterülete a „Falusi udvar”, ahol a gondozáshoz szükséges struktúra rendelkezésre áll és fejleszthető. A fóliasátorban és kisebb szabad területen megtermelt zöldségek szintén a közétkeztetést szolgálják, a többletet a dolgozók és a lakosság részére értékesítik.

■ KENGYEL KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

(Jász-Nagykun-Szolnok vármegye)

Kengyel településen 11,4 hektáron fóliás és szabadföldi növénytermesztéssel foglalkoznak. A mezőgazdasági területeken eper, paradicsom, paprika, uborka, valamint virágpalánták, homoktövis és cirok termesztését végzik. A megtermelt zöldségeket helyben és a környező településeken értékesítik, valamint savanyító üzemeknek adják el. A palackozott homoktövis velőt a lakosság részére értékesítik.

A 3 hektáron termesztett cirok a seprűkészítéshez biztosít alapanyagot, de szőnyegszövésével és kosárkészítéssel is foglalkoznak. Termékeik nagyon népszerűek a lakosság és a környező települések körében, a tiszatenyői, törökszentmiklósi és a kengyeli piacon folyamatos az értékesítés.

■ KÉK KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

A település mezőgazdasági programjában kiemelt szerepet tölt be az élelmiszer alapanyagok megtermelése, amelyet elsősorban az önkormányzat fenntartása alatt működő konyhán használnak fel. Az önkormányzat kiterjedt intézményhálózattal rendelkezik, a bölcsődében, az óvodában, az általános iskolában a gyermekek, az idősek otthonában és a szociális étkeztetés keretében az idős, rászoruló személyek veszik igénybe az önkormányzati konyha által nyújtott étkeztetési lehetőséget.

Évek óta megtermelik a burgonyát, vöröshagymát, petrezselymet, sárgarépat, babot, zellert, uborkát, borsót, ka-

ralábét, csemegekukoricát, fejeskáposztát, görögdinnyét. Három fóliaházban kora tavasztól újhagymát, hónapos retket, fejes salátát, újburgonyát, új káposztát, paprikát, paradicsomot és uborkát is nevelnek.

Hét évvel ezelőtt megkezdtek az édesburgonya és a fűszerpaprika termesztését, valamint feketeberkenyét is telepítettek. A káposzta egy részét a téli hónapokban feldolgozzák, savanyítják, a fűszerpaprikából őrleményt készítenek, a feketeberkenyét pedig 100 százalékos gyümölcsléként és lekvárként használják fel a konyhán.

■ KISNAMÉNY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

Kisnamény mezőgazdasági programja 2020-tól vett új lendületet, három alappillére a szántóföldi növénytermesztés, az intenzív zöldségtermesztés és a haszonállat hizlalás. A program keretében megtermelt gabonaféléket 100 százalékban állatállományuk takarmányozására fordítják. Intenzív zöldségtermesztésük keretében nyári fejes káposzta, ipari paradicsom, konzervuborka és kony-

hakerti zöldségek termelését folytatják 0,5 hektáron fóliasátorban, illetve 2-2,5 hektáron csepegtető öntözéssel ellátott belterületi kertekben és szántókon.

A támogatásból éves szinten 60 egyed sertést hizlalnak és nevelnek fel, illetve további 60-80 egyed sertést önerőből és a bevétel visszaforgatásából tartanak. A mezőgazdasági program bevételei tették lehetővé a szarvasmarha tartás elindítását 2020-tól, a kezdeti évi 30-40 darabról jelenleg 80-100 darabra növekedett az állomány. Az általuk felnevelt borjak koszovói exportpiacra kerülnek és a balkáni tengerpartok sétányainak egyik kedvenc grillezett csemegéjét adják.

Gazdálkodási filozófiájuk őseik paraszti észjárását átmentve és az új kor szemléletének megfelelően „a bőrében a termést” értékesítési módszer, ami révén az általuk megtermelt takarmánnyal hizlalt állatok kerülnek eladásra.

Meglátásuk szerint szakmai tudásuk hozzáadott értéke, valamint a jól működő támogatási rendszer együttesen segítik értéktéremtő munkájukat. Programjuk keretében foglalkoztatási- és szociálpolitikai, illetve településfejlesztési célokat is igyekeznek megvalósítani.

■ KOMORÓ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

Komorón a mezőgazdasági programban konyhakertek művelését végezték összesen 1 hektár területen. A kertekben hagyományos műveléssel konyhakerti növénye-

ket – burgonyát, hagymát, sárgarépat, petrezselymet és szárazbabot, valamint laskatököket – termesztettek, mely zöldségeket a közétkeztetésben az önkormányzat 300 adagos konyháján használták fel.

■ MEZŐKOMÁROM KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Fejér vármegye)

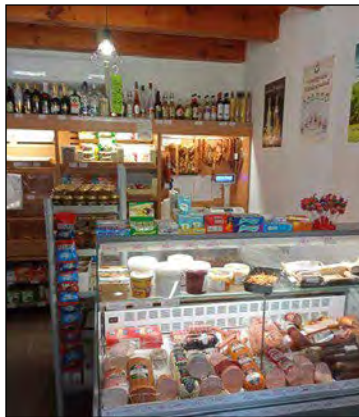

Mezőkomárom Község Önkormányzata kezdetben több programelemet is indított, de mezőföldi település révén a meghatározó programelem az elmúlt tíz évben a mezőgazdaság volt. Az önkormányzat azzal a céllal indította a programot, hogy főzőkonyháját elláthassa alapanyaggal. Gyümölcsfákat telepítettek és kialakítottak egy, a konyha igényének ellátására alkalmas kertet. A megművelt területet folyamatosan növelték, és az évek során a megműveléshez szükséges eszközöket, gépeket is beszerezték. A közfoglalkoztatottak munkája révén friss gyümölcs és zöldség kerül az óvodás gyermekek asztalára.

A frissen fel nem használt zöldségeket, gyümölcsöket feldolgozzák, készül lekvár, savanyúság és lecsó is. 2013 óta már nem csak zöldséggel és gyümölccsel látják el az óvodát, de az intézmény teljes sertéshús igényét is fedezik, mely 105 fő ellátását biztosítja. Az óvoda igényeinek ellátásán felül feldolgozott húsrut helyben, a lakosság számára értékesítik. A kiskerti növénytermesztés mellett 5 hektáros területen megtermelik az állatok etetéséhez szükséges takarmány jelentős részét.

■ NYÁRÁD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA, BITVAMENTI START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET (Veszprém vármegye)

Nyárad Község Önkormányzata 2015. óta vesz részt a járási startmunka mintaprogramban, amely segítségével rentábilis, fenntartható gazdasági programot alakítottak ki, és ez lehetővé tette a szociális szövetkezet létrehozását is.

A mezőgazdasági programban megtermelt terményeket, húsokat (csirke, marha), tojást és füstölt árukat a szövetkezet értékesíti a helyi boltban. Az üzlet mögötti fóliasátorokban termesztik a konyhakerti növényeket, a csirkék és marhák a bolttól 400 méterre nőnek fel, a füstölt áru helyben készül, így a boltban a termékek java valóban helyi termék. A mezőgazdasági programban megtermelt áruk a szociális étkeztetés biztosításával és a településen történő értékesítéssel helyben fogynak el.

A szövetkezet 2016 augusztusában jött létre, 6 magánszemély és Nyárad Község önkormányzatának részvételével. A magánszemélyek között két fő közfoglalkoztatott volt. Eredményességét segítették az önkormányzattól haszonkölcsön szerződés keretében átvett eszközök és rendelkezésre bocsátott telephelyek (raktárhelyiségek, mérlegház, százaz istállók, szerelóműhely – az egykori termelőszövetkezeti telep részei –, amelyet az önkormányzat állami céltámogatással szerzett meg), valamint a mezőgazdasági programban megtermelt termények és tartott állatok (tyúk, sertés, szarvasmarha). A szövetkezet alapításával a település gazdasági potenciálja erősödött, a gazdasági és önkormányzati partnerség egyre erősebbé vált. A Bitvamenti Start Szociális Szövetkezet célja a térségi gazdaság fejlesztése és partnerségek, illetve rövid ellátási láncok kialakítása, erősítése. A szövetkezet tevékenysége jelenleg több lábon áll, alapvetően szolgáltatási tevékenység nyújtásán alapul az alábbiak

szerint: gabona bértárolás; zöldfelület karbantartás; gépi földmunka végzés; termékek kiskereskedelme, kisbolt működtetése (www.bitvavegyesbolt.hu). A szociális szövetkezet 11 főnek biztosít munkahelyet.

Az önkormányzat által 2022. tavaszán létrehozott üzlet és piac működtetését a szociális szövetkezet végzi. A vegyesboltban elsősorban helyi termelők és partnerségben álló szociális szövetkezetek termékeit kínálják.

Nyáradon a járási startmunka mintaprogram és a szövetkezet tevékenysége egymásra épül, egymást kiegészíti, és ezzel a helyi közösség fejlődését szolgálja innovatív, mégis helyi, organikus módon. A szövetkezet életében a fejlesztések folyamatosak. 2023. tavaszán FALODA nyílt a bolt mellett, a piac udvarán, 2023. szeptember 1-jétől a postaszolgáltatást is a szövetkezet végzi, 2024. februárjától pedig a Szerencsejáték Zrt. szolgáltatásai is elérhetők náluk.

■ NYÍRACSÁD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (Hajdú-Bihar vármegye)

Nyíracsaád Község Önkormányzata a mezőgazdasági programjában termelt zöldségeket és gyümölcsöket (málna, szeder, őszibarack, paprika, paradicsom, hagyma, káposzta) feldolgozva többek között savanyúságot, lekvárt és befőttet készít. A komplex technológiának köszönhetően megvalósul a megtermelt nyersanyagok feldolgozása, tartósítása, csomagolása és tárolása egyaránt, ezt nagyban segítik a korábbi közfoglalkoztatási program keretében beszerzett vákuum csomagolóhoz szükséges eszközök is. A kész termékek egy részét értékesítik, a továbbiak pedig a helyi intézmények szükségleteit elégítik ki.

■ NYÍRBOGÁT VÁROS ÖNKORMÁNYZATA (Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

A 2021. szeptember 1-től városi címmel büszkélkedő Nyírbogát a 2002. évtől folyamatosan, de változó létszámmal és feladatkörrel aktívan részt vesz a közfoglalkoztatásban. A településen a legfontosabb programelem a mezőgazdasági program, melynek keretében fóliasátras zöldségek, szántóföldi növények és gyümölcsök termesztése történik.

Szántóföldön termelnek burgonyát, hagymát, káposztaféléket, uborkát, sárgarépát, petrezselymet, paprikát (almapaprika, TV paprika) és paradicsomot. A vetésforgó betartása miatt a 2023. évben vetettek olaj napraforgó magot. Alma, meggy, barack, cseresznye és birsalma termesztéssel is foglalkoznak.

A savanyító és befőző üzemükben befőttek készülnek. A fóliasátorban megtermelik a korai zöldségféléket (paradicsom, paprika, uborka, virágpalánta). A szántóföldi zöldségtermesztés során megtermelt áruk nagy részét a közétkeztetésben használják fel frissen és tartósítva, a többlettermést pedig értékesítik.

Tartósításkor készítenek csalamádét, csemegeuborkát, lecsót, sűrített paradicsomot, darált paprikát, de édes befőttek elrakására is sor kerül (meggy, alma, barack, cseresznye). A téli hónapokban száraztésztát készítenek, melyet szintén az önkormányzat konyhája használ fel a közétkeztetésben. A méhcsalád megvásárlásával virágmezt állítanak elő.

■ NYÍRLUGOS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

(Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

A szántóföldi és a fóliás növénytermesztést az önkormányzat tulajdonában lévő földterületeken végzik, melyeket a program keretében sikerült körbekeríteni, ezáltal a vadaktól védeni, illetve öntözéssel ellátni. A szélsőséges időjárási viszonyok miatt fóliás növénytermesztést is

végeznek. A 2500 m² alapterületű fóliásátor alatt meleg van, szabályozható a hőfok és a páratartalom, ezáltal a termesztési időszak jelentősen kitolható, vagyis korábban elkezdhető és tovább folytatható. Ez a fólia öntözőrendszerrel ellátott, itt termelik a korai zöldségféléket és a palántákat saját maguk nevelik.

A műveléshez szükséges mezőgazdasági gépeket (permetező, tárcsa, traktor és a pótkocsi) szintén közfoglalkoztatás keretében szerezték be.

A megtermelt zöldségfélék (burgonya, fejes káposzta, kelkáposzta, vöröskáposzta, karalábé, hagyma, paprika, paradicsom, sárgarépa, petrezselyem, és zöldbab) nagy részét az önkormányzati konyhán közétkeztetésre használják. A helyben megtermelt alapanyagok felhasználásával jelentős megtakarítást érnek el. A felhasznált mennyiségen túl még megmaradt zöldségféléket a rászorulóknak részére osztják ki térítésmentesen, ezáltal is segítve a lakosság szociális helyzetét.

■ ÓZD VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, ÓZDI VÁROSÜZEMELTETŐ INTÉZMÉNY

(Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye)

Az Ózdi Városüzemeltető Intézmény (a továbbiakban: ÓVI) több mint egy évtizede közfoglalkoztató a településen. A zöldfelület-gazdálkodás és a mezőgazdasági munkafolyamatok egymásra épülését és komplex, körforgásszerű működését mutatja a korábbi években közfoglalkoztatás keretében megkezdett 2900 m² alapterületű, évi 5000 tonna kapacitással rendelkező komposztáló telep létrehozása, ahol a fűnyírásból, gallyazásból és a falevelből származó zöldhulladékot prizmákká alakítják. Az így előállított komposztot a város közterületein lévő virágágyások ápolásához, valamint a fóliásátrakban, a

levendula- és a gyógynövényültetvény gondozása során használják fel.

A fóliásátraikban a város virágosítására szánt egynyári virágokat nevelik évről évre. A kertészetükben nagy területen levendulát termesztene, ahol bogysógyűmölcsökkel is foglalkoznak. A gyógynövényültetvényen 5000 tő, közel 80féle gyógyhatású növény található meg. A gyógynövényeket egyedi textil termékek (illatpárnák, textil figurák) készítése során használják fel, mely cikket rendezvényeken, fesztiválokon, helyi vásárokon értékesítenek nagy sikerrel.

Egy korábbi mezőgazdasági programelem keretében létrehozták a Nagyvölgyi Állatsimogatót, ahol a látogatók számos állatfajjal és azok szokásaival ismerkedhetnek meg, a „hagyományos” házi állatoktól kezdve az egzotikus állatokig egyaránt. A díjmentesen látogatható létesítmény rendszeres vendégei a családokon túl az óvodai, iskolai csoportok is.

A város életében korábban meghatározó szerepet betöltő Drótos tetőt közfoglalkoztatás keretében teljesen megtisztították, és egy fás, ligetes arborétum jellegű, kerítéssel védett terület alakítottak ki játszótérrel, szalonnasütőkkel. A park a lakosság körében nagy sikert aratott, a családok, baráti társaságok, óvodai, iskolai csoportok népszerű kirándulóhelyévé vált.

Az ÓVI az állattartási és növénytermesztési feladatokon túl az iskolai konyhák üzemeltetését, varrodai tevékenységet, az állategészségügyi telep működését segítő feladatokat, betonelem gyártási tevékenységet is ellát. A saját előállítású járdalapok, gyeprács-kövek, mederelvények a város területén végzett felújításoknál hasznosulnak. A város célja a fenntartható városfejlesztés egymásra épülő és egymást kiegészítő tevékenységekkel.

■ POCSAJ NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Hajdú-Bihar vármegye)

Pocsaj Nagyközség Önkormányzata a járási startmunka mintaprogram mezőgazdasági programelemében állattartással foglalkozik, és az állattartáshoz szükséges takarmány nagy részét is megtermeli. Az állattartó telep jelenleg tyúk-, sertés- és báránytenyésztéssel foglalkozik.

A tojás tisztítását a mosó és csomagoló helyiségben végzik, a tyúktojást a száraztészta készítése során használják fel, illetve a megmaradt tojásokat értékesítik. A sertés, bárány és tyúk szaporulat szintén értékesítésre kerül. Az önkormányzat savanyító üzemében savanyúságot, lekvárt, savanyú káposztát, szörpöt, paprikakrémet, sült padlizsánt, valamint befőttet is készítenek, a betonelemgyártás során zsalukövet, térkövet és betonoszlopot készítenek, de rendelkeznek kovácsműhellyel és asztalosüzemmel is. Az előállított termékek nagy részét értékesítik.

■ PRÜGY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye)

Az évek során a lehetőségeiket mérlegelve úgy döntöttek, hogy a mezőgazdasági programban megtermelt javakat a közel 400 főre meleg ételt előállító, helyben működő konyha rendelkezésére bocsátják. A korábbiakban saját

Prügy

forrásból megépült hűtőháznak és előkészítő konyhának köszönhetően egész évben tudják biztosítani a helyben termelt javak közétkeztetésbe kerülését. A helyi programban dolgozók munkája révén olyan végterméket képesek előállítani, amely teljes mértékben képviseli az egyedi falusi ízeket, mely térségenként és településenként is változó, ezért méltán nevezhetik azokat egyedinek és helyi sajátosságnak.

A 2022. évtől kezdődően a mezőgazdasági programot kiegészítve 20 méhcsalád megvásárlásával méz előállítását is végzik, amelyet szintén a közétkeztetés keretein belül használnak fel. A méhészetben lehetőséget biztosítanak a felnövekvő nemzedéknek, hogy megismerhessék a méhek áldásos tevékenységét.

A támogatásoknak köszönhetően évről évre fejlesztették a mezőgazdasági földműveléshez szükséges gépparkot és a feldolgozásban használatos eszközöket.

■ PUTNOK VÁROS ÖNKORMÁNYZATA, PUTNOKI VÁROSGONDNOKSÁG (Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye)

A mezőgazdasági programoknak négy fő tevékenysége van. Az első a dísznövény kertészet, ahol a fóliasátorban álló- és futómuskátlit, egynyári- és balkon növényeket, krizantémot és árvácskát nevelnek a megvásárolt magon-

Putnok

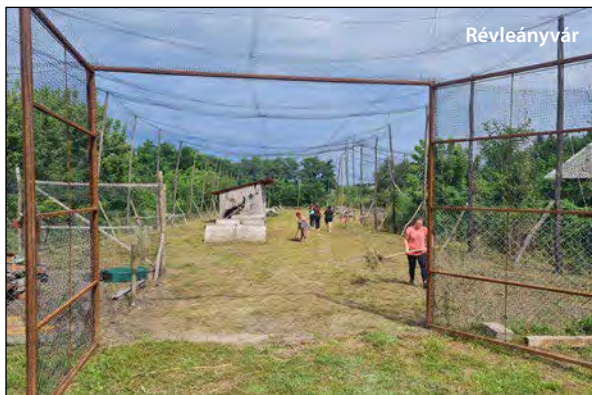
cokból kiültetésig. A fóliasátorban történő nevelés után virágládákba és különböző virágedényekbe, valamint közterületi parkok, intézményeik kertjeibe kerülnek. A krizantémokat október végén, november elején értékesítik.

Második tevékenységük a konyhakerti növények termesztése (paradicsom, paprika, uborka, stb.). A megvásárolt magokat a fóliasátorban nevelik palánta állapotig, ezt követően kerülnek kiültetésre. A betakarítás után értékesítésre kerül az önkormányzat közétkeztetését ellátó konyhájának.

Harmadik tevékenység a szántóföldi növénytermesztés (kukorica, búza, zab, árpa). A megtermelt gabonafélék az állattenyésztés során kerülnek felhasználásra.

A negyedik tevékenység az állattenyésztés (sertés, tojótyúk). A sertéseket értékesítik, a megtermelt tojások elsősorban a közétkeztetés számára kerülnek értékesítésre.

■ RÉVLEÁNYVÁR KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye)

Révleányvár

Révleányvár Község Önkormányzata a mezőgazdasági program keretében 2013 óta növénytermesztéssel foglalkozott néhány tojótyúk nevelése mellett, főként a helyi közétkeztetés alapanyagigényének részbeni kielégítésére.

A lassan, de jelentősen csökkenő vad fácánállomány védelme érdekében a 2022. évi program keretében létrehozta egy 2200 m²-es voliért, és 1600 darab vegyes ivarú előnevelt fácánt és takarmányt vásároltak. A kezdeti nehézségek leküzdésében rengeteg külső segítséget kaptak. Fő partnerük a Szarvas Vadker Kft. lett, mely cég minden szakmai segítséget megadott a program sikeres végrehajtásához.

A 2023. évi programban 1200 darab előnevelt madarat sikerült beszerezni 80 százalékos kakas ivararányal, valamint a takarmány felét is a támogatási keretből finanszírozták, a másik fele saját termelésű takarmány volt. A piaci viszonyokhoz igazodva az értékesítés során az alsó harmad árait megcélózva értékesítették az állományt. Az igények meghaladták a tervezési időszak mennyiségét.

■ SOMOGYFAJSZ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (Somogy vármegye)

A mezőgazdasági program keretében fóliasátras és szabadföldi zöldségtermesztéssel foglalkoznak 3,5 hektár területen. A nyári hónapokban kiépített fóliás ágyásrendszereket a téli hónapokban elbontják, valamint a műtrágyázást és a szélek ásását is a téli időszakban végzik el. Kezdetben kis mennyiségben, teljesen a települési igények figyelembevételével alakították ki a termékpalettát, mellyel az oktatási intézmények és a szociális étkeztetés zöldség szükségletének jelentősebb részét biztosították.

Somogyfajsz

Jelenleg a helyi és piaci igényeket, valamint a munkaerőpiaci helyzetet figyelembe véve végzik tevékenységüket, és választják ki a termesztendő növénykultúrákat.

2019-ben uborkatermesztésbe és értékesítésbe kezdtek. A megtermelt uborka egy részét helyben értékesítik, a másik részét savanyítással tartósítják. Az uborka mellett feldolgozásra, tartósításra kerül több más termék is, melynek eredményeként lecsó, sűrített paradicsom és tökmagolaj is készül.

Hosszabb távú terveik között szerepel a zöldségfélék helyi feldolgozása, amit az egyik önkormányzati ingatlan felújítását követően kialakított tartósító üzemben kívánnak megvalósítani.

■ SZABADHÍDVÉG KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (Fejér vármegye)

Szabadhídvég Község Önkormányzata programjait egymásra építi, a mezőgazdasági programban termelt zöldséget és gyümölcsöt tisztítják és feldolgozzák, az energianövényt aprítékolják, és saját célra használják fel.

Az évek folyamán a közfoglalkoztatási programok keretében beszerzett géppark és fóliasátrak korszerű, magas színvonalú termelést tesznek lehetővé. Közel 50 hektáron gazdálkodnak, ebből 38 hektár az energia nyárfa, amelynek gondozása, termelési folyamatai, aprítékolása folyamatos munkát biztosít. Az önkormányzat intézményeinél lévő két kazán, valamint a mezőgazdasági programban a fóliasátrak fűtésére használják az év közben termelt aprítékot.

A zöldség- és gyümölcsfélék elsősorban a település közétkeztetését hivatottak biztosítani, de a nagy volumenű termelés eredményezte termésmennyiséget különböző csatornákon keresztül értékesítik is. A helyi piacon történő értékesítéssel lehetőséget kínálnak az embereknek, hogy szabadhídvégi zöldség és gyümölcs kerüljön az asztalukra.

A zöldség, valamint az étkezési- és fűszerpaprika intenzív termesztése fűtött fóliasátorban és szabadföldön történik bakhát fólia és csepegtető rendszer segítségével.

■ SZABADSZÁLLÁS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA (Bács-Kiskun vármegye)

A mezőgazdasági program keretében három fóliasátorban, összesen 1040 m² alapterületen dísnövény palánták nevelését végezték. A 2023. évben közel 7000 tő egyvári

virágpalánta került kiültetésre, melyek napi gondozást igényeltek. A kiültetett színes virágpalántáknak köszönhetően a város parkjai virágzó, gondozott képet nyújtottak az átutazóknak és a lakosságnak.

A program keretén belül szántóföldi növénytermesztés is folyt. A szántóföldön sütőtök, cékla és vöröshagyma termesztése zajlott. A betakarított konyhakerti növények tekintetében a vöröshagyma és a sütőtök szociális segélyként, rászorultsági alapon kiosztásra került a családsegítő szolgálat közreműködésével. A céklát értékesítették, s az ebből befolyt árbevételt visszaforgatták a közfoglalkoztatásba.

■ SZENTKIRÁLY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (Bács-Kiskun vármegye)

Közel 10 éves működési tapasztalattal a háta mögött az önkormányzat járási startmunka mintaprogramja mezőgazdasági elemének középpontjában zöldségek és gyümölcsök termesztése, betakarítása és feldolgozása állt 2023-ban.

Elsődleges cél a közétkeztetés könnyítése, az egészségesebb és változatosabb étkezés biztosítása a helyi bölcsőde, óvoda, iskola, valamint a szociális étkezők számára is. A gyermekek és felnőttek körében egyaránt közkedvelt terményeik az őszibarack, a szamóca, meggy, málna, szilva, a borsó, uborka, paradicsom, zöldbab, kukorica, sárgarépa és a paprika. A program meghatározó mértékben hozzájárul az intézményi közétkeztetés költségeinek csökkentéséhez.

A megtermelt növények házikerti termesztés után kerülnek befőzésre, savanyításra, fagyasztásra, de készül belőlük sűrítmény is.

■ TAMÁSI VÁROS ÖNKORMÁNYZATA (Tolna vármegye)

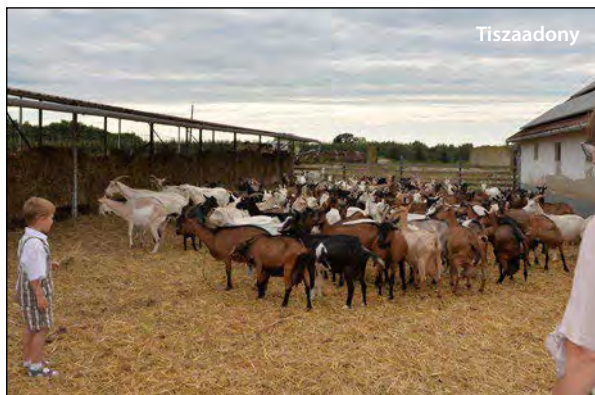

A város 2011-től vesz részt a közfoglalkoztatási programok megvalósításában. A térség hagyományos mezőgazdasági jellegéből adódóan a mezőgazdasági termesztéshez és feldolgozáshoz kapcsolódó programok már a kezdetektől megvalósultak. A földeken takarmánynövényeket, (vetésforgónak megfelelően) zöldségféléket és különféle gyümölcsöket termesztenek, amelyekkel egész évben ellátják a helyi piacot. Nagy mennyiségben termesztenek burgonyát és vöröshagymát, melyet a környező települések helyi piacaira értékesítenek. Ezen túlmenően a díszfák termelése is jelentős mértékű. 2013-tól a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet által biztosított 50 hektár terület is bekerült a programba. A helyben termelt zöldséget és gyümölcsöt szívesen vásárolják a lakosok. A térségben példaértékű a fóliasátras palántanevelés, a dísnövény és zöldségpalánta előállítás.

Az alap növénytermesztésen túl elmondható, hogy a közfoglalkoztatási program keretében a járás legnagyobb dísnövény kertészete is itt üzemel. A fűthető fóliasátorban 80 000 tő dísnövény nevelését sokéves tapasztalattal bíró dolgozók végzik, emellett egyéb termesztést könnyítő technológia is rendelkezésre áll. Az előállított dísnövények közül számos a városban kerül kiültetésre, így a település a tavaszi-nyári-őszi időszakban a kistérség ékkövévé válik. A piaci értékesítésen túl a járás települései is igényt tartanak a dísnövényekre.

Az uniós forrásból megvalósuló képzések során több csoportban volt lehetőség a mezőgazdasági termesztési és feldolgozási ismeretek elsajátítására, a mai napig több olyan személy is dolgozik a program megvalósításában, aki itt szerezte meg a szükséges elméleti és gyakorlati tudását.

■ TISZAADONY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

A mezőgazdasági program keretében fóliasátorban virágpalántákat nevelnek, melyek egész évben biztosítják a település számára a virágosításhoz szükséges növényeket. Egy hektár területen kukoricát is termesztnek.

Kecskenyészetükben 150-200 egyed fejős állatot gondoznak, melyhez kialakították a megfelelő fejőházat, és megteremtették a sajtgártáshoz szükséges, EU engedéllyel rendelkező kecskesajt-gyártó üzemet. Az állatok takarmányozásához 20 hektár földterületet bérelnak a Vízügyi Igazgatóságtól, ezen túl a korábban elhanyagolt kertet lucernával vetették be.

2020-ban 5 fő közfoglalkoztatott bevonásával Szociális Szövetkezetet hoztak létre, és a tej feldolgozását, valamint a sajtgártást elkülönítették. Többek között korszerű eszközöket – 1200 liter/óra kapacitású pillanatpasztörözőt, 2000 literes tejhűtőt, nagy teljesítményű mélyhűző vákuumcsomagolót, CIP mosórendszert, formamosogató gépet, sajtprészt, 1500 liter tej szállítására alkalmas

teherautót, 700 kg sajt szállítására alkalmas kisteherautót – adott át haszonkölcsön szerződésben az önkormányzat a Szövetkezet részére.

A pandémia előtti időszakban már elérték az évi 160 000 liter tej feldolgozását és 16 tonna sajt értékesítését. A tejfeldolgozó üzemben 2023-ban 11 tonna sajtot gyártottak, a piaci igényeknek megfelelően natúr, fokhagymás, paprikás és medvehagymás ízekben.

A szövetkezet üzletpolitikája a HORECA szektort célozta meg, szerencsére legnagyobb felvásárlói, a Matusz-Vad Zrt. és a Táltos Ker. Kft., valamint az Eleven Farm Kft. megrendelése nem csökkent, melyek Budapest több szállodájának értékesítenek.

A 2023. évben az Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. által kiírt komplex energetikai program keretében 17 millió forintos fejlesztést hajtottak végre, melyből teljes világítás-korszerűsítést végeztek, és 1500 liter forró víz előállítására alkalmas napkollektort szereltek fel, melynek köszönhetően a korábban megépített napelemekkel az elektromos áramfogyasztás nullára csökkent, a gáz felhasználása is minimálisra redukálódott.

■ TISZADOB NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

Jelentős a településen a mezőgazdasági program, amely programon belül a mintafarmon elsősorban baromfitenyésztéssel- és tartással, sertéstartással, szarvasmarhatenyésztéssel- és tartással, tej és tejtermékek előállításával, zöldség- és gyümölcstermesztéssel foglalkoznak, továbbá takarmánynövényeket is termesztnek. Zöldségnövényeket 1,5 hektár területen termesztnek. A termények szűkített önköltségi áron kerülnek konyhai feldolgozásra alapanyagként. Zöldségféléből a konyha igényeinek

megfelelően, nyersfogyasztásra és tartósításra gyakorlatilag mindent megtermeltek a téli zöldsáru igény kivételével. Továbbra is bíznak a fekete berkenye bőséges termésében, melyből lekvárt, illetve szörpöt készítenek.

Baromfitenyésztés keretében Tetra SI hibrid tojótyúkokat tartanak. Foglalkoznak brojler csirke neveléssel is. A csibéket négy hétig előnevelik, s csak ezután kerülnek le a farmra, továbbtartásra. Vágott egész csirkék kerülnek a konyhára, a vágást a saját vágóhídjukon végeztetik, a darabolás és mélyhűtés konyhai körülmények között történik. A farmon termelt tojás nagyobb hányadát szintén a konyhájukon használják fel.

A sertésállomány élelmezéséhez szükséges takarmányokat saját és vásárolt alapanyagok felhasználásával maguk keverik táppá. A sertések bérvágatását a tiszadobi vágóhídon végeztetik.

Szarvasmarha-tenyésztéssel 2015 márciusától foglalkozik az önkormányzat. A tehenek koncentrált tejet termelnek (tejzsír 5-6,5%, tejfehérje 4,1-4,9%). A tej nagyobb részét a konyhájukon dolgozzák fel, de oda kerül a szeparáláskor kiválasztott tejszín is megmunkálásra. A termelt tejből ivótejet (kakaó, karamellás tej, ízesített tej), tejszínt, túrót, sajtot, füstölt sajtot, gomolyát, ízesített gomolyát (kapros, lilahagymás), vaját, tejfölt, valamint joghurtokat készítenek. A tejből 20 800 litert adnak szociális támogatásként. A bikaborjakat bérvágatják, és húsát a konyhán hasznosítják. A tehenek szaporulatából a későbbiekben felnevelt üszöket vemhes üszökként fogják értékesíteni, a bikaborjakat növendékként vágva, a konyhán használják fel.

A közfoglalkoztatási program keretében 19,5 hektáron termelnek takarmányokat (tritikálé, silókukorica, lucerna), berkenyét 0,4 hektáron.

■ TISZASZENTIMRE KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (Jász-Nagykun-Szolnok vármegye)

A programban fűszerpaprika, takarmánynövény és gyümölcs termesztése folyik több mint 71 hektár területen. A megtermelt takarmányt a sertésenyésztésben és a baromfitartás során használják fel. A sertés- és tyúktartásból származó húst és tojást a közétkeztetésben (300 adagos konyhán), valamint a tésztagyártásban hasznosítják. A mezőgazdaságban több mint 2,7 hektáron termesztett fűszerpaprika a 2017-ben megvalósult paprikaörlő manufaktúra alapanyagához járul hozzá. A megtermelt fűszerpaprika őrlés utáni csomagolását is elvégzik.

Az állattartó telepen 126 sertés hizlalása biztosítja a közétkeztetés sertéshús igényét egész évben, ahol a szaporításról is gondoskodnak. A sertések mellett fő tevékenységként tojótyúkok tartásával (1500 egyed) is foglalkoznak. A tojás felhasználása részben saját és más települések közétkeztetésében, részben a Tiszaörsi Barázda Szociális Szövetkezetben, illetve saját tésztáüzemükben történik. A 6-10 tojásos tésztát teljesen hagyományosan,

kézzel készítik. Szárítás és csomagolás után szállítják a konyhára és az önkormányzat által működtetett boltba. A település nagy hangsúlyt fektet az együttműködésre. Kezdeményezték, hogy a más közfoglalkoztatók által megtermelt fűszerpaprikát felvásárolja a manufaktúra, illetve bérőrlést is vállalnak.

■ **URA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA**

(Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

Ura Község Önkormányzata a járási startmunka minta- és ráépülő programokban a 2011. évtől folyamatosan, évről-évre bővülő program tevékenységekkel vesz részt, mindhárom programelemben.

A mezőgazdasági programot a 2013. évtől indította el az önkormányzat 4,9 hektár területen, melyen saját konyhájára termeli meg a szükséges és nélkülözhetetlen kertészeti kultúrákban fellelhető zöldségféléket. A zöldségek előállításával jelentősen csökkentek a település azon kiadásai, amelyek nagyban meghatározzák a konyha gazdaságos működését, illetve fenntartását. A 2023. évben összesen 5,5 hektár területen folyt a gazdálkodás, ebből 0,5 hektáron a korábbi évben ültetett energiafűz ápolása történt, ezen túl intenzív uborkatermesztést, különböző zöldségfélék, valamint burgonya termesztését végezték szabadföldön, illetve fóliasátorban.

A termést a korábbi években felújított 40 m²-es zöldségtárolóban raktározzák el a téli hónapokban. Itt végzik a megtermelt zöldségfélék csíráztatását és válogatását.

Ugyancsak ebben az időszakban történik a fóliasátorban a termőföld megmunkálása, az uborka termesztéséhez használt eszközök karbantartása, a háló, a drót, az elszáradt uborkainda leszedése, a terület szárazítása, a gyomok összeszedése, továbbá a szántási munkálatok elvégzése.

■ **VÁGÁSHUTA KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT**

(Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye)

A település 2017-től vesz részt a járási startmunka mintaprogramok mezőgazdasági programjában. A projekt indulása óta termelésbe vont területek nagysága folyamatosan nőtt, jelenleg 1,33 hektár gyümölcsös művelésével, fóliasátorban paradicsom, valamint 0,5 hektár szabadföldön levendula termesztéssel foglalkozik az önkormányzat. A településen minden évben megrendezésre kerülnek a levendula hetek, ahol az érdeklődők „SZEDD MAGAD” mozgalom keretében arató táskákba szedhetik a levendulát. Ez a kezdeményezés fokozatosan erősíti a település idegenforgalmát. 2023-ban az önkormányzat a megtermelt levendula felhasználásá-

val dísz tárgyak, koszorúk, a település címerével ellátott levendula zsákok, valamint levendula felhasználásával készült szappan előállításába kezdett.

B) A helyi sajátosságokra épülő programelem

A településeken meglévő hagyományokra, szakmakultúrára építve indított programok célja, hogy ne vesszen el az a helyi tudásból táplálkozó innováció és tenni akarás, mely az elmúlt évek programjaiban realizálódott. A tevékenységek széles spektrumot ölelnek fel, a programok több helyen képzéssel is kiegészülnek.

Készülnek kézműves termékek, szőnyegek és lakás textíliák, horgolt dísz tárgyak, virágkötészeti cikkek, hagyományos kézi eszközökkel végzik a seprűkötést. A varrodákban kötényeket, terítőket, falvédőket, ágyneműhuzatokat, táskákat, valamint óvodai játszószőnyeget, babatakarót és munkaruházatot is gyártanak, kézi festéssel a helyi nevezetességeket bemutató ajándéktárgyakat, mosott gyapjúból párnákat és kisebb gyapjú termékeket készítenek, az ősi kosárfonó tevékenység felelevenítésének köszönhetően a kosarak mellett tálcák, üvegfonások, bútorok, különféle használati- és dísz tárgyak készülnek.

Az egészséges életmódra is figyelmet fordítanak a hagyományos kovászos pék áruk készítésekor, van, ahol a tökmagból saját üzemükben olajat, tökmaglisztet állítanak elő.

Megújulnak a települések közterületei, középületei, a játszóterek játéakai, az óvodai homokozók, épülnek járdák, parkolók, vízelvezető árkok, közösségi terek. Értékes és hasznos térbútorok, óvodai bútorok készülnek, kerékpártárolók, pavilonok, padok kerülnek a parkokba. Egy településen a helyi szabadidőparkban kültéri házasságkötő teret is építettek, másutt bárki számára ingyen látogatható erdei arborétum jellegű tematikus tanösvényt hoztak létre egy meglévő erdőterület megújításával, de van, ahol évek óta sikeresen működtetik a gyepmesteri telepet, ahol a kóbor kutyákat befogadják, gondoskodnak az állatokról, és új gazdához adják őket.

■ **ABAÚJALPÁR KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA**

(Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye)

Abaújalpár törpefalu, az ott élő lakosság nagy része elöregedett, nehezen mozdítható, a tömegközlekedés nem megoldott, ezért is fontos a település számára a közfoglalkoztatás.

A településen a járási startmunka mintaprogram több mint 10 éves hagyományt ölel fel. A helyi sajátosságokra épülő programjuknak két pillére van. Az egyik a beton-elem gyártás, a település közterületeit és az intézmények udvarait a legyártott térkövekből burkolják le. A burkolás mellett folyamatosan rendben tartják a közterületeket, szépítik környezetüket. A kreatív dolgozóknak köszönhetően minden évszaknak és ünnepnek megfelelően díszbe öltözik a település. Ősszel például betonból készült narancssárga tököket helyeznek el a falu több pontján.

Programjuk másik fontos eleme a brikettgyártás, melyhez minden alapanyagot újrahasznosítással, hulladékból nyernek (pl.: papír, fűrészpor, faapríték). Dolgozóik összeszedik a településen található, felhasználható hulladékot, ezzel is vigyázva a tisztaságra, a falu összképére. Minden évben 10 000 db brikettet sikerül kézi erővel legyártani, amelyet a szociális tűzifa kiegészítéseként szétosztanak a rászorulóknak között.

■ **BALÁSTYA KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT**

(Csongrád-Csanád vármegye)

A helyi sajátosságokra épülő program részeként 2020-ban erdei iskola mintájára erdei arborétum jellegű tematikus tanösvényt hoztak létre egy meglévő erdőterület felújításával, az iskola és óvoda közvetlen szomszédságában.

Ez a Pihenőpark azzal a céllal létesült, hogy óvodai, iskolai csoportok kihelyezett tanórákat tarthassanak ott, illetve az idelátogató családok szabadidejének minőségi eltöltésére legyen alkalmas, és bárki számára ingyen látogathatóvá tegyék. A mintaprogram keretében hirdetőtáblát, kerékpártárolót, faszervezetű pavilonokat, valamint kültéri asztalokat és padokat helyeztek el a parkban, új játszótéri elemeket, fűszernövény parcellát és őshonos fákat telepítettek öntözési rendszerrel, 2022-ben új játszóelemeket vásároltak, napvitorlát szereltek fel. Az erdő állatvilágának közelebből történő megismeréséhez fából készült erődöt, tornyot és csúszdás elemet, valamint madárlest vásároltak. Dísfákkal kellett pótolni a Pihenőpark elöregedett, veszélyessé vált, kivágásra ítélt példányaikat.

2023-ban kültéri fitness eszközöket és pingpong-asztalokat vásároltak, a Pihenőpark szomszédságában lévő vendéglátó egységhez kapcsolódóan fedett-nyitott közösségi teret alakítottak ki, mely alkalmas családi, baráti összejövetelek, szakmai előadások megtartására.

■ BOGÁCS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye)

Bogács gyógyfürdője országosan ismert, a hazai vendégeken kívül jelentős számú lengyel, szlovák és német turista fordul meg náluk.

Kiemelt szerepe van a helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási programnak, hiszen a település adottságai, a jelentős idegenforgalom megkövetelik a tiszta, rendezett településképet, a gondozott közterületeket, s fokozottan jelenik meg a bogácsi ajándéktermékekre vonatkozó kereslet is.

2017-ben új tevékenységet indítottak ügyes kezű asszonyok bevonásával, akik helyi ajándéktárgyakat alkotnak varrással, hímzéssel, szövésel, valamint kézi festéssel. Saját, kézi szövésű szőttesekből varrott táskákat, hátizsákokat, többféle alapanyagból szőnyeget, varrógépen konyhai kiegészítőket, terítőket, edényfogó kesztyűket, kendőket, pénztárcákat, neszesszereket, díspárnákat, fali dekorációkat, filcből kézzel varrott gyermekjátékokat, mesefigurás párnákat és kis hátizsákokat is készítenek.

A díszítésük legtöbb esetben gépi hímzéssel történik, az egyes ajándéktárgyakat pedig a hímzőgéppel felvarrott bogácsi logóval teszik jellegzetesen bogácsivá.

Az ajándéktárgyak egy részéhez felhasználják a mezőgazdasági programban helyben megtermelt levendula virágát, a belőle készült levendulaolajat és levendulavizet. Kézi festéssel is készülnek ajándéktárgyak, pl. Bogács nevezetességeit bemutató hűtőmágnesek és faliképek. Fontos területe ennek a munkának a helyi lakosság és vállalkozások számára nyújtott szolgáltatás, amely kisebb ruházati javításokban (zipzárcsere, felhajtás, méretre igazítás) nyilvánul meg. Ezen kívül függönyöket, ágyneműket, törölközőket szabnak-varrnak, gépi hímzéssel logóznak a helyi szállásadók és vendéglátók igényei szerint.

Az elkészült ajándékokat kezdetben a helyi gyógyfürdőben, saját pavilonban árusították, később pedig a strand bejáratával szemben sikerült pályázati támogatásból egy kisboltot kialakítani, ahol jelenleg is értékesítik a termékeiket. A bevételt a közfoglalkoztatási program keretei között használják fel újra.

■ CSOBAJ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye)

Céljuk, hogy Csobaj a Taktaköz gyöngyszeme lehessen, ezért minden erejükkel azon is dolgoznak, hogy megújuljanak, szépüljenek épületeik, utcáik, melyhez a közfoglalkoztatási programok jelentős mértékben tudtak hozzájárulni. Eleinte a fő út menti szakaszon lévő árkok burkolását kezdték meg saját gyártású betonelemekből, majd az önkormányzat tulajdonában lévő bolt épületének felújítását és bővítését sikerült megvalósítaniuk. 2020-ban létrehoztak egy mini varrodát, hogy a közfoglalkoztatottak számára saját maguk készítsék el a mun-

kavédelmi ruházatot, valamint a kialakult vírushelyzetre tekintettel sikerült 800 db szájmaszkot elkészíteniük a lakosság számára. 2020 óta a varrodai tevékenység folyamatosan működik a közfoglalkoztatás keretén belül. A továbbiakban is szeretnék a lakosság igényeit kielégíteni ruha, vászon, függöny és egyéb textil termékek szabása, varrása tekintetében, valamint a rendezvényeikhez szükséges terítők és dekorációs kellékek elkészítését is maguk tervezik végezni.

A településen a mezőgazdasági programban megtermelt zöldségek és gyümölcsök tárolására egy raktár épületet alakítottak ki, a Községi Ház és gyógyszertár parkolójának kiépítésére is sor került, emellett a meglévő, részben felújított vendégház felső emeletének kialakítását is sikerült megvalósítaniuk (5 szoba és fürdőszoba), és a vendégház körül 165 m² területen térkövezéssel készítették burkolatot.

Az egyéb építési munkák mellett felvásárolják az elhagyott ingatlanokat, amelyeket a közfoglalkoztatottakkal részben felújítják, majd fiatal párok számára kedvezményes áron eladják azokat, segítve ezzel helyben maradásukat és családalapításukat.

Az eddig említetteken túl különböző gépekkel és eszközökkel (árokásó, bálázó, rakodó stb.) segítik a szomszédos települések munkáját.

■ GÖMÖRSZŐLŐS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye)

Évek óta helyi sajátosság, hogy közfoglalkoztatási programok segítségével a település karbantartása mellett őrzik hagyományait, népszerűsítik településüket. Az elmúlt években a falu népszerűsége nőtt, fellendült az idegenforgalom, ezáltal növekedett az igény a helyi ételekre,

kézműves termékekre. Közfoglalkoztatás révén a turisztikai fejlesztés folyamatos. Különösen a nyári hónapokra jellemző a megnövekedett idegenforgalom, ebben az időszakban nagyon népszerű a helyi ételek kóstoltatása.

A hidegebb téli-tavaszi-őszi hónapokban a textilműhelyben készített, elsősorban hímzett helyi termékeket vásárolják leginkább a látogatók. A textiláru készítése a fő feladatuk, mely termékek között szerepelnek hímzett vászonszatyrok új és újrahasznosított alapanyagból, hímzett csipkével díszített borzsákok, ajándékszákok, abroszok helyi motívumokkal hímzett rátétes középpel, hímzett feliratos falvédők, vászon anyagból varrt hímzett zsebes kötének, hímzett kisebb ajándéktárgyak, mint kulcstartók, könyvjelzők és hűtőmágnesek stb.

Közfoglalkoztatás keretében fából népi játékokat, egyéb eszközöket is készítenek: teke, fa kirakó, fényképező paravánok stb.

Nyári időszakban kis léptékben újrarendíthetik a gyapjú kártolást-feldolgozást, a mosott gyapjúból párnákat és kisebb gyapjú termékeket készítenek. Termékeiket főleg helyben értékesítik, mely egyrészt a múzeumkertben lévő árusító és bemutató faházban, másrészt a helyi termékeket is árusító, ökológiai szemléletű Gömri Termékboltban történik, ahol főleg textiláru termékekre mutatkozik kereslet, de különböző vásárokon is részt vesznek.

■ HARTA NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Bács-Kiskun vármegye)

A közfoglalkoztatási program segítségével sikerült a Dunapart természeti adottságait kihasználni, konyharésszel, sütőgető helyekkel is rendelkező kempinget alakítottak ki. A vizesblokk és a vízpartra vezető lépcső is fel lett újítva, a vizesblokk mellett murvával borított parkoló került kialakításra, ahol a világítást igényes kandeláberekkel varázsolták szebbé. Egy játszóteret is kialakítottak, mert fontos, hogy minden korosztály megtalálja a számára megfelelő szórakozást.

A közfoglalkoztatási program által jelentősen megváltozott a Dunapart, turisztikai szempontból is nagy segítség a községnek.

■ ILK KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

A helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási program keretében a 2015-ben létesített asztalos üzemben fa eszközöket, utcabútorokat és egyéb tárgyakat készítettek az évek során.

Bevételük növelési szándékával létrehoztak egy „jó kis Hely” szabadidő parkot halastóval, palánkos focipályával, filagóriákkal, tűzrakó-helyekkel, virágórával és fitness eszközökkel, amit cégeknek csapatépítő programokra bérbe tudnak adni. Egy kültéri házasságkötő teret is építettek, ide vonzva a környékről a házasulandó párokat. A helyi anyakönyvvezetővel, a helyi önkormányzati konyhával, a közösségi házukkal és egy vendégházzal kiegészülve komplex szolgáltatást tudnak nyújtani az ide érkezőknek.

Több közterületi játszóteret is kialakítottak, állítottak székykapukat, közparkjaik, intézményeik kerítéseit is lecserélték, így a közterületek ízléses, szemet gyönyör-

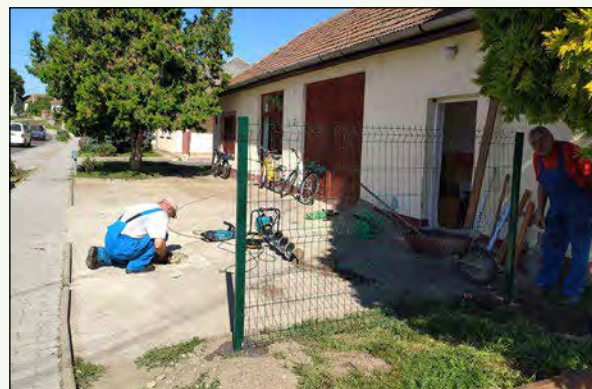

ködtető látványt nyújtanak. Számtalan utcabútorral és virágládával színesítették a településüket, és a fentiekkel kiegészülve a községben a helyiek, az átutazók és az idelátogatók kapcsolódását is támogatják.

■ KARANCSKESZI KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Nógrád vármegye)

A helyi sajátosságra épülő program dolgozói elsősorban a mezőgazdasági programelem technikai feltételeit biztosítják, mint a támrendszerek gyártása, javítása, felszerelése, locsoló berendezések összeszerelése, kiépítése, karban-

tartása, mezőgazdasági gépek, berendezések karbantartása, palántanevelő fűtési rendszerének üzembiztosítása. A „startcentrum” elé biztonsági okokból kerítést építettek. Az eszközök karbantartása elsődleges szempont a munkavégzés során. Különösen fontos a közúti közlekedésben résztvevő eszközök üzembiztonsága. Ezen szempont alapján újították fel hidraulikus pótkocsijukat is.

A program során elvégezték az óvoda és egészségcentrum, valamint a kultúrház területén előforduló meghibásodások javítását.

Karancseszi közkedvelt nevezetessége a „Kiskút” forrás, mely évszázados múlttal rendelkezik. A bővizű forrás vizét sokan használják, még a szomszédos Szlovákiából is felkeresik. A forrás környezetét megtisztították, tetőt építettek, illetve csatornát is szereltek a víznyerő hely fölé.

■ KEVERMES NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Békés vármegye)

Kevermes 2015-ben a járási startmunka mintaprogram megvalósításának elismeréseként Start Plusz Díjban részesült, a támogatást egy új pékség kialakítására fordították. A projekt célja a korábban méltán elismert minőségű „kevermesi kenyér” elkészítésének felelevenítése volt.

A 8 órás kovászos technológiával előállított, házi jellegű, kézműves pékáruk készítésére épülő projekt során az önkormányzat mottója és célja a településen nagy hagyományokkal rendelkező kézműves pék kultúra viszhazozása, megmentése, a települési értékek megtartása és továbbvitele, valamint – nem mellékesen – munkahelyek teremtése volt.

További céljuk a kézműves, hagyományos kovászos pékáruk piaci szegmensének szélesítése, valamint a megváltozott fogyasztói szokásoknak történő megfe-

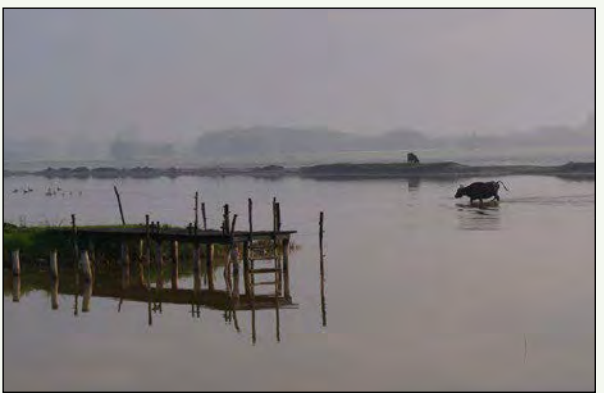
asztalos üzemben gyártott termékek a Kondorosi Csárda kerthelyiségében is használatban vannak. Kondoros Város Önkormányzata – fejlesztve az asztalosipari termékek kínálatát – faházak gyártását is elkezdte. A városi rendezvényeken egyre nagyobb az igény a helyi termékek értékesítését kiszolgáló mobil, fa standokra is. Az elkészült faházak folyamatosan használatban vannak a város rendezvényein, egyebek mellett a Betyár napon a „civil utcában” vagy a városi piacon, ahol a helyi őstermelők kézműves termékeit értékesítik.

A városban már hagyomány, hogy az újszülött babákat ajándékkal köszöntik, a „köszöntődobozok” pedig szintén az asztalos üzemben készülnek.

■ MÓRAHALOM VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT

(Ssongrád-Csanád vármegye)

A dél-alföldi régió első bivalyrezervátumát 2008-ban hozták létre Mórahalom határában, az egyedülálló szépségű Nagyszéksós-tavon. 2012-ben a Bivalyrezervátum fejlesztéseként a tájba illeszkedő, náddal fedett bivalybeálló épült a tó közelében, kialakítottak egy bemuta-

elés is. Külön figyelmet kívánnak szentelni az egészséges életmód szempontjából preferált teljes kiőrlésű, illetve magvas pékáruknak is.

2016-ban megkezdtek a pékség épületének felújítását, átalakítását. A pékség épületének bővítését célozták meg a 2018. évi egyéb közfoglalkoztatási mintaprogramjuk indításával, tekintettel arra, hogy az ülemszerű működés megkezdését követően a termelés és értékesítés volumene jelentősen meghaladta az önkormányzat által éves szinten prognosztizált mértéket. A pékség termékei a bővítést követően a helyi és lakossági felhasználáson túl a szomszédos települések önkormányzatai számára, valamint a kiskereskedői üzletekben is elérhetővé váltak. Az épület bővítését követően a pékséget immár teljes egészében piaci alapon működteti az önkormányzat.

■ KÉK KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

A helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás keretében építik, szépítik településüket. A közfoglalkoztatottak munkáját dicséri az idősek otthonánál megépített parkoló, a település utcáin felújított, összesen 3 km hosszúságú járda, az intézmények elé kihelyezett, fából kialakított esztétikus hulladékgyűjtő edények, padok, buszmegálló és filagóriák. Az önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanokon álló épületek felújítása is megtörtént, az idősek otthonába ágyneműt, asztalterítőt készítettek, és a meglévő textilákat folyamatosan javították. A programban évek óta térkövet, mederlapot, szegélykövet, kültéri illemhelyet, továbbá betonoszlopot gyártanak a dolgozók, amelyeket a szociális programban építenek be.

■ KOMORÓ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

2018-ban született meg az ötlet egy varroda kialakítására, még ebben az évben 15 fő helybeli munkanélküli aszszony szerzett szabó-varró végzettséget. Az eltelt időszak tapasztalatai alapján tervezték meg és hajtották végre a 2023. évi helyi sajátosságokra épülő programelemet. A kis varrodában kézműves termékek készültek a keresztesemes hímzés továbbörökítésével, de készülnek koma kendők, házi áldások, kötények, munkaruházati köpenyek, szájmaszkok, párnák, táskák, terítők, ajándék dísz tárgyak, karácsonyi manók, húsvéti hímzett tojások és tojástartó tyúkocskák is. Ezekkel a kézműves remekekkel már több környéki rendezvényen, Luca napi, Mikulás napi vásárokon és piacokon is bemutatkoztak, a varrodában készült ajándéktárgyaik már külföldre (Japánba, New Yorkba, Ausztráliába) is eljutottak.

■ KONDOROS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

(Békés vármegye)

Kondoros Város Önkormányzata a helyi sajátosságokra épülő programját 2023-ban két programelemben – asztalosipar és varroda – valósította meg. A város fontosnak tartja a hagyományok őrzését, a Betyár napon az egységes megjelenés elvart a résztvevő segítőkötől.

A nagy népszerűségnek örvendő helyi rendezvényen, a Betyár napon használt népviseleti ruhákat női, férfi és gyermek méretben is a varroda készíti. A népviseletet a segítők viselik, de a felvonulás idejére a résztvevők is kölcsönözhetik. A megrendezett versenyek díjazására, a fellépők ajándékozására is a varrodában készülnek az apróbb ajándékok. A Kondorosi Csárda múzeumban a tárlatvezetők is ezeket a népviseleti ruhákat használják munkaruházatként. A helyi óvoda és iskola egyedi ballagási tarisznyái, valamint a délutáni iskolai szakkörök védőruházatai (kötényké) is itt készülnek. Az önkormányzat az időseket is köszönti apróbb ajándékkal, számukra párnákat varrnak.

A varroda 2016 óta minden évben a közfoglalkoztatási program keretében készíti a közfoglalkoztatott dolgozók részére a munkaruházatot. A strapabíró anyagból készült, mérethelyes ruhákat egyénre szabottan, egyedi munkaruházatként biztosítják a dolgozóknak, ezzel egységes megjelenést biztosítva valamennyi programban résztvevő számára.

Az önkormányzat 2017-ben kezdte el kültéri asztalok és padok gyártását. A masszív, szétszedhető fapadok és asztalok jól terhelhetők, szétszerelhetőségük miatt tárolásuk és szállításuk gazdaságos. Felhasználásuk fontos szerepet kapott a Betyár napon a vendéglátás során. Az

tó- és oktatóházat, egy eszköztároló színt, valamint egy mérőközpontot, ahol a bivalyok szakszerű tenyésztéséhez szükséges vizsgálatokat végezhetik el. A Nagyszéksósi Bivalyrezervátumban a betelepítés óta az egyedek száma folyamatosan növekszik, jelenleg 143 bivaly él ezen a területen, melyek az eredeti természeti környezet fenntartásában és alakításában fontos szerepet töltenek be. A bivalyok egész évben felügyeletet igényelnek, az állatok szállítása egyik telephelyről a másikra, valamint ellátásuk egész évben fontos és megterhelő feladat a Mórahalom Városi Önkormányzat számára.

A bivalyrezervátumot mind a helyiek, mind a környéken élők és a turisták is rendszeresen és szívesen látogatják. Területe körbejárható, gyakran a kerítéshez közel legelésző állatok egészen közről is megfigyelhetők, illetve a terület mellett elhelyezett magaslesről az egész táj átlátható. A rezervátumot körülvevő pusztai képe és hangulata, a határtalanság érzete, az élő táj folyamatosan változó képe lenyűgözi az ide látogatókat, átélhetővé teszi az Alföld hamisíthatatlan hangulátát.

A bivalyrezervátum 2014 óta a Csongrád-Csanád Vármegyei Értéktár eleme.

■ **RUDABÁNYA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA**

(Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye)

Rudabányán található Magyarország legmélyebb tava, a misztikus hangulatú hely egyre több kirándulót vonz évente. A vörös sziklával körülvett tavat körbeöleli a Rudabányai Látványtár, amely páratlan földtani érdekesség és kiemelt fontosságú régészeti lelőhely is egyben.

A 2016. évben a helyi sajátosságra épülő program keretén belül a közfoglalkoztatottak betonelemek gyártását kezdték meg, a településen saját kezű gyártás során

készítik el a gépkocsiparkolókat, járdákat és vízelvezetőket betontermékeikből. A felhasznált termékek anyagukban színezett és nem utólag festett téglák, ezért nagyon tartósak, magas a kopásállóságuk és esztétikusak.

A környező települések a helyben készített betontermékekből szoktak vásárolni. Ezek a betontermékek különböző formában, színben és méretben megtalálhatóak telephelyük bemutató részén. Természetesen egyedi megrendeléseket is elkészítenek, amihez fából és vasanyagból saját méretezés alapján öntőformát készítenek dolgozóik.

A termékek előállítása során elsősorban az volt a célja a kisvárosnak, hogy esztétikailag és technikailag emelje településük megjelenését. Az elképzelésük megvalósulni látszik, az eredmények magukért beszélnek.

■ **TÁPIÓSÁG KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA**

(Pest vármegye)

Tápióság község hagyományai és az állásukra törekvésük miatt a település vezetése

a munkaruha gyártással foglalkozó varroda létesítése mellett döntött. Az önkormányzat 2017. március 1-jén indította el a Tápióság Varrodát. Alig fél évvel az indulás után a Nemzeti Hulladékgazdálkodási Szolgáltató Kft. több leányvállalata már a Tápióság Varrodát választotta kizárólagos beszállítójának.

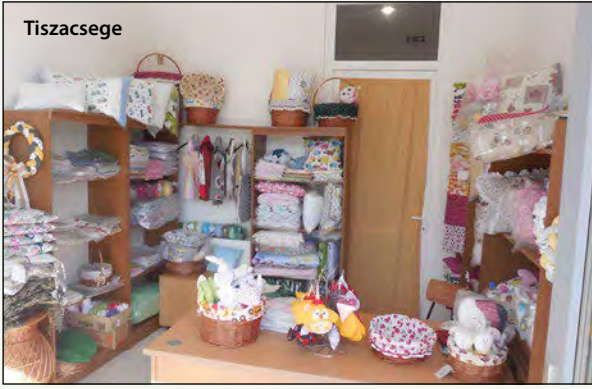
A varrodának otthont adó önkormányzati épületet 2019-ben korszerűsítették. A nyílászárók cseréje, valamint a homlokzati és mennyezeti hőszigetelés mellett napelem-rendszert is üzembe helyeztek az épületen. Ebben az évben haszongépjárművet vásároltak, amely az alapanyag vásárlást és a megrendelések szállítását is könnyebbé teszi.

2019 végén létrejött a Tápióság Termelő és Szolgáltató Kft. A 2021-ben induló közfoglalkoztatási programban formaruhákkal (egészségügy, oktatás, szállítmányozás, kozmetika, stb.), valamint lakástextil és dekorációs termékekkel bővítették a termékcsoportokat. Megnyílt a település központjában a mintabolt, valamint 2022-ben megnyílt a webshop is.

■ **TISZACSEGE VÁROS ÖNKORMÁNYZATA**

(Hajdú-Bihar vármegye)

Tiszacsege Város Önkormányzata helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási programjában jellemzően kosárfonó, illetve varrodai termékek szerepelnek. A kosárfonók által készített kézműves termékeket (bevásárlókosár, kenyérszeker) az önkormányzat, valamint annak intézményei tárolásra és díszítésre használják, továbbá a városi rendezvényeken és az önkormányzat üzlethelyiségében értékesítik. A fonott kosarak jelentős része a varrodában készített termékekkel (bélés, szivacsos) egészül ki, vonzóbbá, eladhatóbbá téve azokat.

A varrodában egyrészt az önkormányzat intézményei részére készítenek különböző textilákat, másrészt a vásárlói igényekre és piaci szükségletekre reagálva folyamatosan bővítik termékpalettájukat. Legkeresettebb és legkedveltebb textilák közé a töltött párnák, az ágyneműk, az asztalterítők, a textil figurák, a konyhai kötények, az edényfogó kesztyűk és a függönyök tartoznak.

A termékek értékesítése az önkormányzat tulajdonában lévő Szolgáltató Csarnok egyik üzlethelyiségében történik. A település népszerű turistacélpont, évente három nagy fesztivál kerül megrendezésre, ilyenkor a termékek iránt is nagy a kereslet, rendszeresen visszatérő vásárlók is megjelennek a rendezvényeken.

■ **TISZAESZLÁR KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA**

(Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye)

Tiszaeszlár Község Önkormányzata 2022-ben a támogatás segítségével sikeresen vásárolt egy rázóasztalt, illetve öntözőformákat, amelyekkel a közfoglalkoztatottak maguk gyártják a térkövet, szegélykövet, illetve járdalapot.

A gyártás az önkormányzat udvarában történik. A legyártott 40x40 cm-es járdalapokat a már meglévő belvizelevéző árok felújításához és bővítéséhez használták fel. Fentiekén túl a meglévő régi, de még használható járdát is korszerűsítették a programban dolgozók, valamint a tönkrement járdát is felbontották, a járda helyét kiszélesítették, majd új betonburkolatot kapott.

■ TISZAKÉCSKE VÁROS ÖNKORMÁNYZATA (Bács-Kiskun vármegye)

Az értékteremtő, helyi sajátosságokra épülő program keretében 2023-ban az utcai járda egyes szakaszainak rekonstrukciója valósult meg, 1600 m² térkő burkolattal ellátva, ezen felül új járda, valamint egy 80 m² és egy 200 m² alapterületű parkoló elkészítése is megvalósult.

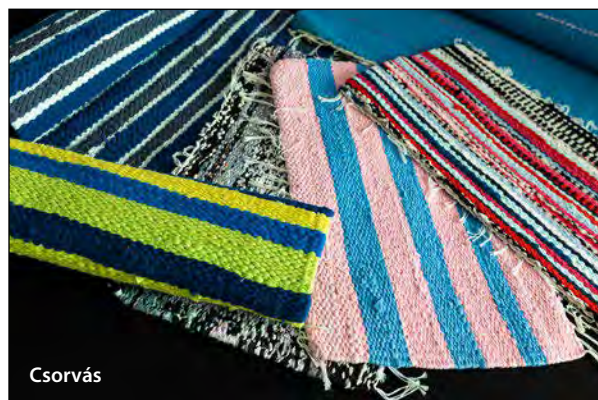
A program során a közfoglalkoztatottak folyamatosan végezték a cserjeirtást és gazmentesítést is.

A projekt megvalósulása során Tiszaekcske Város Önkormányzatának Városgondnoksága biztosította a munkálatok elvégzéséhez szükséges, a projektben nem szereplő építő és szállító gépeket, továbbá a munka szakszerű elvégzéséhez szükséges szakmunkásokat és a tevékenységirányítót.

A felújítás biztosítja a balesetmentes gyalogos közlekedés lehetőségét, emellett turisztikai jelentőséggel is bír, továbbá a munkahelyek és szolgáltatások hozzáférhetőségét javítja a tiszaekcskei lakosok és az odalátogatók számára.

VII.2. Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási program

■ CSORVÁS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA (Békés vármegye)

Csorvás Város Önkormányzata fontosnak tartja, hogy a tradicionális, hagyományos szakmák, valamint a mezőgazdasági munkálatok a kulturális értékek megőrzése mellett jövedelmezők is legyenek.

A legsikeresebb tevékenységeik a cirokseprű készítés, a hagyományos szövessel készülő rongyszőnyegszövés és a drótfonatkészítés.

Az önkormányzat közfoglalkoztatási programjaiban 2013 óta hagyományos kézi eszközökkel végzi a seprűkötést. Az előállításához szükséges cirok alapanyagot maguk termesztik, majd a feldolgozás keretein belül vágják és fésülik a cirokkalászt. Termékkínálatuk 4 különböző méretű seprűből áll, melyek a hagyományos nagy és közepes méretű szőnyegseprű, a 70 cm nyéllel

készült kisseprű, valamint a hagyományos vagy temetői kisseprű. A kézzel, gondosan készített termékek tartósak, hosszú ideig szolgálják használójukat. Kiváló minőségük miatt – a saját felhasználásuk mellett – több környező településen működő vállalkozás számára is beszállítanak, továbbá lakossági igényekre is szép számmal értékesítenek. Minőségi kézi kötésüknek köszönhetően népszerű és időtálló termékeket állítanak elő.

A településen működtetett közfoglalkoztatási programban – hagyományos szövőszékeken – három különböző szélességben és egyedi hosszúságban készítenek textil szőnyeget, immár tíz éve. A változatos és egyedi színvilágú, egyedi megrendelői igények alapján kialakított mintákkal elkészített szőnyegek tartós és maradandó értéket képviselnek. Minden vásárlói igényt kielégítően futószőnyeget, középszőnyeget, lábtörlőt, fürdőszobai kilépőt, valamint limitált darabszámban tarisznyákat is készítenek. Szőnyegek elsősorban lakossági értékesítésre készülnek, de közintézmények és egyéb szervezetek is szívesen vásárolják őket.

Szintén a közfoglalkoztatás keretében különböző méretekben készítenek kerítés drótfonatot, melyet nemcsak lakossági igényekre, hanem a partner önkormányzatok számára is értékesítenek. Egyes termékeiket már megrendelésre is gyártják, nemcsak a helyi piacra, hanem az ország különböző pontjain működő vállalkozások számára is. A termelés folyamatos, tekintettel arra, hogy a termékek iránti igény is állandónak mondható.

■ ENDREFALVA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA (Nógrád vármegye)

Endrefalva Község Önkormányzata a településen élő nagyszámú munkanélküli lakosság miatt mindig fontos feladatként kezelte a közfoglalkoztatást.

Az évek során nemcsak a hagyományos hosszabb időtartamú programban elvégzendő feladatokat látták el, hanem nagyon sok értékteremtő tevékenységet is végeztek, melynek köszönhetően településkéjük sokkal

sebb lett. Felújított épületek, kialakított pihenőparkok, levendula szigetek, virágszigetek, főlíasátor, cserje- és faiskola, valamint szép kézműves termékek mind-mind a közfoglalkoztatottak munkájának eredménye.

A morzsolt és szárított levendula hasznosítása érdekében kezdték el készíteni a levendula manókat, melyet kiegészítettek a papírfonással készített ajándéktárgyakkal. Legnagyobb büszkeségük az Október 23-i tér kialakítása, valamint az önkormányzat hivatalának udvarán felújított garázsok és raktárak.

A hosszabb időtartamú programban fontos cél volt az előző években kialakított parkok és zöldterületek gondozása az illegális hulladéklerakók megtisztítása, a megtermelt növények csomagolása, levendula feldolgozása, kézműves termékek készítése, továbbá a település díszítése.

„Több évre visszatekintve elmondható, hogy településünk sokkal szegényebb lenne a közfoglalkoztatási programok nélkül, és a tapasztalatunk is azt mutatja,

hogy az értékteremtő munkában az emberek is jobban érzik magukat, és közülük többen helyezkednek el a munkaerőpiacon.” - foglalta össze a közfoglalkoztatás jelentőségét Csóriné Botyánszki Ágnes polgármester asszony.

■ KÉTEGYHÁZA NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

(Békés vármegye)

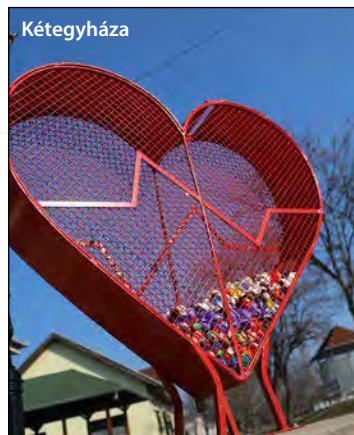
A közfoglalkoztatási program indulásakor kiválasztott telephely új funkciónak való megfeleltetése folyamatos volt az elmúlt években, amely azzal is kiegészült, hogy itt kapott helyet az asztalosműhely is. Ennek működéséhez folyamatosan kerültek beszerzésre a különböző gépek, melyek a professzionális tevékenység műveléséhez elengedhetetlenül szükségesek voltak. A projektben megvalósult a munkavállalók asztalos szakképzettségre való átképzése. A település asztalos műhelyében az ott dolgozók ötletei alapján, szeletelt rönkfából térdíszítő elemek készültek az ünnepek hangulatának emelése céljából. Az első garnitúra a húsvét ünnepéhez kötődött, ekkor nyulakat és tojásokat készítettek, melyeket a tartósság fokozása érdekében az ügyes kezű kollégánők festettek és színezték.

A közfoglalkoztatási programok egymásra épülésének jó példája az asztalosműhely, ahol értékes és hasznos térbútorok, mobil árusító standok, óvodai bútorok készülnek, közelebb hozva a település fejlesztési céljainak megvalósulását is. Legyártásra került egy mobil árusító stand, amely a varrodai részleggel közös munka eredményeként jött létre, hiszen vízálló vászonú fedése ott készült el.

A településen működtetett közfoglalkoztatási program keretében 2020-ban elvégezték a 11 autóbuszváró szükséges felújítási munkálatait: megjavították a padokat, lecsiszolták és lefestették azokat, de a tartóváz szerkezete is kezelésre került, továbbá azok újrafestését is a közfoglalkoztatottak végezték el.

A településen a közfoglalkoztatás keretében a kezdetektől jelen volt a varrodai tevékenység, de fellendülése 2015-re tehető, amikor a település tagja lett egy nyolc – köztük két további Békés megyei – települést és egy nonprofit kft-t is magába foglaló, varrodai termékeket előállító konzorciumnak, amely a Belügyminisztérium támogatásával munkaruházati termékeket állított elő. A konzorciumi feltételeknek való megfeleléshez anyagi segítséget is kapott Kétegyháza, az épület felújításán és korszerűsítésén túl professzionális varrógépek kerültek beszerzésre, illetve a szükséges humán erőforrás biztosítása érdekében az akkori közfoglalkoztatottak közül többen átképzésben vettek részt, így szereztve varrónői végzettséget. Ennek a programnak köszönhetően Kétegyháza is részt vehetett a közfoglalkoztatási programokat kiszolgáló munkaruházat elkészítésében. Ezen túl különféle konyhai textíliákat is készítenek ott, illetve egyebek mellett – a település sajátosságának is mondható – kenyérkosárra helyezhető „tyúkanyó”-t, valamint a minden évben megtartott helyi gasztro-nómiai rendezvény, a Pogácsafesztivál emblémájával ellátott kötényeket, terítőket és ágyneműhuzatokat is gyártanak. ■

VIII.1. A VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár

A Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási és Vízügyi Helyettes Államtitkársága (2024. augusztus 1-jétől Közfoglalkoztatási Helyettes Államtitkárság) – a Covid-válság miatt négyévnyi kihagyás után – 2023-ban újra megrendezte a közfoglalkoztatási tevékenységét népszerűsítő rendezvényét, az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásárt.

A kiállításnak ez évben is a Vajdahunyd vára és környéke adott otthont 2023. szeptember 8-án és 9-én. A kiállítást Pintér Sándor Belügyminiszter úr képviselőjében Dr. Rétvári Bence államtitkár úr nyitotta meg.

A Vidéki ízek és hagyományok kiállítása és vására - Közfoglalkoztatási EXPO 2023 elnevezésű rendezvény által célunk a közfoglalkoztatás alapjain létrejött értékek széles körben történő megismertetése, a kiállítók közötti kapcsolatteremtés, a közfoglalkoztatásban érintett településeken létrehozott termelő kapacitások piacra jutásának elősegítése volt. Az esemény ismét kiváló alkalmat biztosított a helyi gasztronómia, évszázados magyar értékek bemutatására, a hagyományok képviselésére.

2023-ban a kifejezetten minőségi termékeket előállító, illetve szolgáltatást nyújtó közfoglalkoztató önkormányzatok, szociális szervezetek, gazdaságélénkítő programban létrejött beruházásokat működtető nonprofit gazdasági társaságok kaptak meghívást kiállítóként. Már

a szervezés időszakában kitűnt, hogy négy év kihagyás után a kiállítók oldaláról is nagyon várt rendezvénynek nézhetünk elébe, a meghívásra került önkormányzatok és szociális szervezetek egyöntetűen elhivatottan fogadták a felkérésünket az országos kiállításon való részvétellel.

A közfoglalkoztatás vagy a gazdaságélénkítő program keretében létrejött kapacitások, a közfoglalkoztatás alapjain létrejött szociális szervezetek jellemzően az ország hátrányos helyzetű térségeiben koncentrálódnak. A fővárosi kiállítás jó alkalom volt arra, hogy a kiállítók jelentős bevételt realizáljanak, megismertessék termékeiket, szolgáltatásaikat az ország legjelentősebb piacával, a legnagyobb vásárlóerővel rendelkező helyen.

A 2023. évben tematikus szerkezet szerinti tagolással kerültek kialakításra a kiállítói standok. A vásári forgatagba bevezető részen önálló helyet kapott a „Szövetkezetek utcája”, ahol azok a szociális szervezetek jelentek meg egyedi termékkínálattal, amelyek már képesek a szélesebb vevőkör, akár a kereskedelmi megjelenés irányába is nyitni. A szociális szervezetekben előállított termékek, szolgáltatások többségéről elmondható, hogy azok a környezetükben innovatívnak és újszerűnek számítanak, a legtöbb szociális szervezet folyamatos termékfejlesztést végez. A közfoglalkoztatás bevezetése óta eltelt tizenkét év bebizonyította, hogy az így előállított termékek

közül egyre több kerül be a legmagasabb minőségűek körébe, amelyek már kiérdemelték a Magyar termék-, illetve a Hazai termék-minősítést, és sorra juthatnak el az élelmiszerláncok polcain történő megjelenésig is.

A kiállításon bemutatott jellemző termékek: száraztészta, kecske- illetve tehéntejből készült tejtermékek, füstölt termék (száraz kolbász, füstölt szalonna, zsír, stb.), szörp, lekvár, méz, desszert, egyedi kialakítású termékcsaládok zöldség- és gyümölcskészítményei, 100%-os gyümölcsle cukor- és tartósítószermentes előállítással, őrölt fűszerpaprika, fokhagymakrém, levendula olaj és víz, levendula virág, tökmagolaj, savanyúság, homoktövis termékek, pálinka és párlat, faipari és ruhaipari termékek, horgászcsikkek.

A rendezvényre kilátogatók ízelítőt kaptak és vásárolhattak továbbá a közfoglalkoztató önkormányzatok, valamint a GÉP programban támogatott települések által megtermelt zöldség- és gyümölcsféléből készített legkülönbébb árú széles kínálatából és az előállított használati cikkekből. Megismerkedhettek különlegességekkel is, mint az újságpapír újrahasznosításával készült ajándék-, dísz- és használati tárgyak, faragott használati fatermékek, asztalos tárgyak (óvodai és teraszbútorok, mini játszótér), vesszőből font, valamint kovácsoltvas termékek, festmények, csipkék, újrahasznosított szabászati hulladékból

készült fejlesztő játékok, felzárkózó településeken készült csomagolt, üveges/dobozos élelmiszer, egyéb kézműves portékák, fogyatékkal élők által készített gravírozott és kézzel előállított egyedi fa ajándéktermékek.

A gasztronómia iránt érdeklődők megkóstolhatták a hagyományos népi ízeket és a tájjellegű ételkülönlegességeket. A kiállítóktól ízelítőt kaphattak többek között slambucból, molnárkalácsból, helyben sült pogácsából, lángosból.

Ez évben először meghívást kaptak a kereskedelmi láncok és szakmai kamarák, szervezetek képviselői is annak érdekében, hogy a közfoglalkoztatásban és a start szövetkezetekben megtermelt termékek nagyobb volumenben megjelenhessenek a kiskereskedelmi üzletek polcain is. A megjelent szakemberek elismerően nyilatkoztak, várakozásukon felül nagyon színvonalasnak ítélték meg a rendezvényt. A meghívottak közül a Lidl kereskedelmi lánc és a Suppli Kft. digitális termékelosztó start-up képviselői lehetőséget láttak további egyeztetésekre.

A vásáron külön kiállítói pavilonrészben kaptak lehetőséget a Gazdaságélénkítő programban kedvezményezett önkormányzatok eredményeik bemutatására, szóróanyagok, prospektusok kihelyezésére, amelyek fel kívánták hívni az expo közönségének figyelmét a településükre, a kialakított fejlesztéseik igénybevételére, szolgáltatásaik szélesebb körű megismertetésére. Itt a megvalósult projekteket helyi szinten ismerő és a fenntartást, működtetést rendszeresen nyomon követő Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság projektkoordinatorai nyújtottak információt a jelentős számú érdeklődő részére.

A rendezvény a kisgyermekes családok részére is számos kapcsolódási lehetőséget biztosított. A gyermekek bemutató keretében ismerhették meg a rendőrség és a tűzoltóság munkáját, kézműves foglalkozásokon próbálhatták ki többek között a faragást, a kosárfonást, a csipkekészítést, nemezelést és korongozást. Mindkét napon ugrálóvár, csillámtetoválás, gyermekkoncertek várták a kisebbeket, népzenei fellépők, valamint ismert könnyűzenei előadók fellépése szórakoztatta a nagybakat. A kiállítás két napján fellépett többek között a Bon-Bon Együttes, az Alma Együttes, Pál Dénes, valamint

Farkasházi Réka és a Tintanyúl zenekar is. További színpadi fellépőink voltak: Langallik Néptáncgyűttes, Ördöngös Táncgyűttes, Csobolyó Néptáncgyűttes, Sárpilis Gerlice Madár Hagyományőrző Néptánc Egyesület, Készenléti Rendőrség zenekara, Younity Dance Company, továbbá a Tulipános Táncműhely, a Tűzoltózenekar és a Népház Show Formációs Tánc Egyesület.

A programok közt ismét nagy népszerűséggel szerepeltek a Budapesti Rendőr-főkapitányság kutyás bemutatói. Izgalmas műsoraik kiemelten nagy sikert arattak mind a gyermekek, mind a felnőttek körében, még színesebbé tették a kiállítást.

Köszönjük a résztvevők színvonalas munkáját!

Valamennyi kiállító emléklapot kapott a rendezvényen való részvételről, illetve idén is három település részesült elismerésben a legjobb stand díjazottjaként, valamint első alkalommal került átadásra a legnépszerűbb termék díj.

A kiállításon díjaztuk a szakmai zsűri alapján kiválasztott legszebb standokat:

- I. helyezett: **Kelevíz Község Önkormányzata**
(Somogy vármegye)
- II. helyezett: **Nagyrábé Község Önkormányzata**
(Hajdú-Bihar vármegye)
- III. helyezett: **Biharnagybajomi Település-üzemeltetési és Vagyongazdálkodási Nonprofit Kft**
(Hajdú-Bihar vármegye)

Az idei évben első alkalommal a legnépszerűbb termék díjat Zsurk település (Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye) kiállítói vehették át.

A rendezvény elsősorban a hazai látogatókat vonzotta, emellett a helyszínre látogató külföldi turistaforgalom érdeklődése is jelentősebben megmutatkozott. A látogatóktól egyöntetűen pozitív visszajelzések érkeztek a kiállítás lebonyolítása kapcsán.

A kiállítás idén is sajtónyilvános esemény volt, amelyről 2023. szeptember 7-én Réthy Pál helyettes államtitkár úr sajtótájékoztatót tartott a média megjelent képviselői számára.

Összességében a 2023. évi közfoglalkoztatási kiállítások esetében is megállapítható a rendezvények várakozások szerinti sikeressége, szakmai hasznossága. Ezek az események jó fórumnak bizonyulnak arra, hogy a megmérettetést vállalni tudó települések bemutakozzanak, nehézségeik, a közfoglalkoztatás gyakorlata során fellépő problémáik, építő jellegű javaslataik, gondolataik is meghallgatásra találjanak. A települések számára elismerést jelent a részvétel, további motivációt nyújt a közfoglalkoztatásban végzett tevékenységükhöz, illetve további reális terveik kialakításához.

VIII.2. A VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár kiállítóinak bemutatása

KATÁDFA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Szabó Miklósné polgármester

Katádfa a Dél-Dunántúli régióban, Baranya vármegyében, Szigetvártól dél-keletre 15 km-re fekszik. Területe 439 ha, népessége 157 fő. Jó adottságú szántóföldek és erdők veszik körül.

Az önkormányzat 2013 óta vesz részt a járási startmunka mintaprogramokban. A mezőgazdasági programban a közfoglalkoztatottak háztáji növénytermesztő és tartósító OKJ végzettséget is szereztek. Saját tulajdonú földjeiken vegyszermentes technológiával, 3000 m²-ren fóliás kertészetben termelnek zöldségféléket, fél hektáron gyümölcsöket. A támogatásból hűtőházat és fűthető fóliaházat is létesítettek, majd 2021-től savanyító-tartósító üzemükben dolgozzák fel a megtermelt konyhakerti növényeket, kiegészítve a környező települések felesleges termékeinek felvásárlásával. A feldolgozó üzemben szakmai vezetéssel készülnek a „Katádai Finomságok”, részben hagyományos receptúrák alapján, részben újszerű, eddig szokatlan ízvilágú savanyúságok, krémek, lekvárok, befőttek, ételízesítők, fűszerek. A termékek nem tartalmaznak mesterséges adalékanyagokat, hőkezeléssel, szárítással, fermentálással készülnek.

Helyi piacokon értékesítik konyhakerti növényeiket, 2020-ban pedig saját üzletet nyitottak a Szigetvári Piacteren, „Katádai Finomságok” boltja néven, ahol konzervipari termékeiket is forgalmazzák. 22 féle savanyúság, 5 féle lekvár, 4 féle befőtt, lecsó, paradicsomlé, fermentált savanyú káposzta, paprika- és pizza krémek képezik jelenleg a termékpalettát.

Szlogenjük: „Hazai ízek a földtől az asztalig”

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár lehetőséget biztosított számukra is, hogy bemutathatták, kóstoltathatták a friss zöldségféléket és konzervipari kézműves termékeiket. Örömmel tapasztalták, hogy a látogatók nagyra értékelték, hogy a termékek vegyszermentesek és tartósítószer nélküliek, érdeklődtek, kíváncsiak voltak termékeikre és a leginkább tetszőket meg is vásárolták.

NAGYPALL KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Grátz Erika polgármester

kat, horgolt dísz tárgyakat és játékokat, mesefigurákat, valamint virágkötészeti termékeket. Termékeiket helyben, illetve a környező települések üzleteiben, rendezvényein bizományban tudják értékesíteni. Kézműves műhelyük helyi üzletében visszatérő vásárlók megrendeléseinek köszönhetően termékeiket egyre többen ismerik és vásárolják, amely a program folytatását ösztönzi.

A község alig 400 fős kis település Baranya vármegyében, a Zengő hegy lábánál, Pécsvárad város szomszédságában. A kis faluban jelenleg is működik német nemzetiségi óvoda és alsó tagozatos iskola. A civil élet aktív, szervezik a kulturális programokat, valamint ápolják a régi kézműves mesterségeket. A község népi értékeit a Falumúzeumban őrzik, míg a kézművességet a Csuhegykény és sás múzeumban.

Az önkormányzat a 2012. évben csatlakozott a járási startmunka mintaprogramokhoz, az első években mezőgazdasági programokat valósítottak meg. 2014-ben a program keretein belül Kézműves házat alakítottak ki.

Az épületet a Régi Mesterségeket Felelevenítő Egyesülettel közösen üzemelteti Nagypall Község Önkormányzata. A kézműves műhelyükben a szövés-fonás sajátosságait, valamint népi iparművészeti termékek előállítását ismerő 5 fő foglalkoztatásával már kilencedik éve készítenek szőnyeget, lakástextíliákat, textil táská-

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon rongyszőnyegekkel, vászon táskáikkal, lakástextíliával, horgolt dísz tárgyakkal és mesefigurákkal, virágkötészeti termékekkel és levendulával töltött dísz tárgyakkal mutatkoztak be.

A rendezvény mindkét napján helyben sült friss pogácsákkal várták a látogatókat, melyet a Nagypalli Magyar – Német Barátság Klub asszonyai készítettek el. Standjuk igen látogatott volt, amelyhez a hívogató termékínálat mellett a friss pogácsa illata és egyik dolgozójuk sárközi népviseletbe öltözött látványa is hozzájárult.

VÉMÉND KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Szalonna Zoltán polgármester

A község egy kis település Baranya vármegyében a Duna közelében, elérhető közelségben találhatóak a környék megyeszékhelyei, mint Pécs, Szekszárd, Baja és kisebb-nagyobb városok is. Lakossága a 2022-es népszámlálási adatok szerint 1195 fő. A település és környezete festői, domborzata változatos, turisztikai értékük is jelentős.

A település történelme során különböző nemzetiségek találtak otthonra Véménden, a svábság a mai napig meghatározó szerepet játszik a falu kultúrájában és annak fennmaradásában.

A település önkormányzata is él az éghajlat és táj adta lehetőségekkel. A 2015-től működő mezőgazdasági program keretében sertéshizlalás, szántóföldi- és konyhakerti növénytermesztés folyik.

A projekt részeként új állattenyésztő ágazatként elindult a fürjtenyésztés is a településen. A tojófürj tartás produktumaként a fürjtojás jelenleg nagykereskedelmi értékesítésre kerül nagytételben, de emellett a tesztüzemben is felhasználásra kerülhet, ahol magas hozzáadott értékű fürjtojásos tészta készül „Véméendi Fürjes” márkanév alatt.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon standjukon a program keretében előállított zöldségfélék, vöröshagyma, burgonya és fűszerpaprika került kiállításra a fürjtojás és tésztafélék mellett, továbbá a településen működő

kistermelők és kézművesek termékeit, a hagyományos, kézműves mézes puszedlit, kistermelői mézfésleségeket, a véméendi levendulát, illetve egyéb kézműves portékákat is megismerhettek az érdeklődők.

A rendezvény hangulata a vásárlókon kívül a vásárlókat is magával ragadta, gazdag élményekkel, új ismeretségekkel és sok hasznos információval tértek haza.

B) BÁCS-KISKUN VÁRMEGYE

BÁCSSZENTGYÖRGY KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

Illi Ferenc polgármester

tervezik és gyártják termékeiket. Fából ügyességi, logikai, kreatív és fejlesztő játékokat, textil részlegükön meseképeket, párnahuzatokat, óvodai kellékeket, dekorációkat gyártanak. Az előző évekhez képest folyamatosan bővítik a választékot, esetenként a megrendelők igényeit is figyelembe véve állítják elő a kívánt terméket. Játékaikat nem csak a helyi, hanem a környékbeli rendezvényeken is rendszeresen bemutatják, népszerűsítik. Ezen alkalmak során a játékok nem csak megtekinthetők, hanem ki is próbálhatók és meg is vásárolhatóak.

Termékeik a <https://jatekgyarto.hu> weboldalon keresztül is elérhetőek.

Bács-Szentgyörgy Bajától 25 km-re délre fekvő parányi település a szerb határ mentén.

A Bács-Szentgyörgyi Játékgár és Népi Iskola 2013. októberétől elsősorban a járási startmunka mintaprogram keretében nyújt munkalehetőséget. A program fontos szerepet játszik a falu életében, hiszen ezen az apró zsák-településen nemigen akad más munkalehetőség.

A Játékgárban természetes anyagok használatával környezettudatosságra törekednek, a hagyományokat, népi motívumokat megőrizve, modernebb kivitelben is

Az VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon legkedveltebb népi játékaikkal vettek részt, mint például logikai, készségfejlesztő játékok, összerakható kisszékek, textiltől készült kellékek, párnahuzatok, meseképek, egyéb dekorációk.

KUNADACS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Farkas Ildikó polgármester

Kunadacs a Kiskunságban, a Duna-Tisza közén Bács-Kiskun vármegye északi részén található, Kecskeméttől 40, Budapesttől 80 km-re, külterületén 1620 hektár a Kiskunsági Nemzeti Park kezelésében lévő természetvédelmi terület.

Kunadacs település alapvető gazdasági ágazata évszázadok óta a mezőgazdaság, ez határozza meg a foglalkoztatási viszonyokat is. A sokrétű mezőgazdasági tevékenység mellett fűszerpaprika termesztés is folyik a községben.

A Bács-Kiskun vármegyei értéktár részét képező Kunadacsi Különleges Fűszerpaprika-örlemény a páratlan, kellemes fűszeres édes aromáját és élénkpiros színét az itt található sajátos mikroklimájú szántóföldeken termelt kiváló minőségű nyers fűszerpaprikának köszönheti. A feldolgozás céljából 2013-ban jött létre a 100%-ban önkormányzati tulajdonú Kunadacsi Paprika Szárító és Őrlő Nonprofit Kft.

A fűszerpaprika mellett a helyi adottságokat kihasználva, többféle zöldség termesztése és feldolgozása is megvalósul a közfoglalkoztatási programokban, melyek egy része a településen működő konyhán jelenik meg

minőségi alapanyagként, továbbá a helyi kisboltban kerül értékesítésre. A közfoglalkoztatási programokban résztvevők munkája a község és lakossága számára is nagy segítséget jelent.

A VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon bemutatták és árusították is a különböző szárított termékeiket (almaszirom, cékla, petrezselyem gyökér), paprika és szeder lekvárokat, ízletes kápia csalamádéjukat, cukkini krémjüket, illetve almás céklapüréjüket. Mindemellett különleges fűszerpaprika örleményük is megtalálható volt a rendezvényen. Termékkínálatukat a vásárlói igényeknek megfelelően évről évre bővítik. A kiállításon a látogatók érdeklődését és a vásárlók számát tekintve is pozitív tapasztalatokkal gazdagodtak.

A 3662 fő lakosú nagyközség a Bács-Kiskun vármegye Bajai járásban található. A nagyközség egy része természetvédelmi terület, vadban gazdag erdők és kitűnő horgásztavak várják az idelátogatókat. A település vezetői fontos feladatnak tartják a fejlődést, a közösen elért eredmények és a szülőktől, nagyszülőktől kapott értékek megőrzését, továbbadását a fiatalabb generációnak.

Kedvező mezőgazdasági adottságaikra építve sikeresen termesztik a nagy múltra visszatekintő fűszerpaprikát, amely feldolgozást követően a helyi konyhán kerül felhasználásra, a többlet pedig értékesítésre kerül.

SÜKÖSD NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Tamás Márta polgármester

Az önkormányzat a GÉP program keretében megvásárolta a régi péküzemet. Az épület teljes körű felújítása, modern eszközpark kialakítása és egy gépjármű vásárlása által egy korszerű egység teremtmődött meg, 2 fő részére helyben történő munkahelyteremtéssel együttesen.

A Süködsi Pékség 2022. október 1-jén kezdte meg működését. Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon az üzem 80 terméket bemutató terméklistájából elsősorban a hagyományos süködsi receptek alapján készült termékek kerültek bemutatásra: kovászos búzakenyér, teljes kiőrlésű, rozs, illetve négy magvas kenyerek, sajtos kifli, pogácsa, különböző töltelékes kalácsok. Ezen kívül a vásárlók igényeihez igazodva, a reform termékek is megtalálhatóak voltak a kínálatukban. A látogatók körében a legkelendőbb a túrós, mákos és meggyes rétesek, kakaós csiga, bukta, percc diós és mákos töltelékes leves tészták voltak.

ALMÁSKAMARÁS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Mazán Attila polgármester

A település Békés vármegye Mezőkovácsházai járásában helyezkedik el.

Napjainkban 840 lakos él a községben.

A településen a mezőgazdasági programon belül egyaránt foglalkoznak zöldség-, növénytermesztéssel, valamint állattenyésztéssel is. A kertészetben főként fóliasátras sárgadinnye, a szántóföldön pedig gabona-termesztés folyik. A sertéstelepen évente 60 hízót nevelnek fel, a lakatosműhelyben ablak- és ajtórácsok, kültéri padok lábazata, asztalok, hulladéktárolók készülnek, de egyedi felújítást is végeznek. Az asztalosműhelyben a funkcionális termékeken (pl. kerítéselemek) kívül óvodai gyermekbútorokat, oktatási célból óvodai kisméretű méhkaptárt, ajándéktárgyakat készítenek. A betonelem gyártó részleg kerítésoszlopokat, járdalapokat, szegélyköveket, gyeprácsokat állít elő. A település revitalizációjának elősegítése érdekében a lakatlanná, illetve veszélyessé vált ingatlanok helyreállítása, a területek újra művelhető-

vé tétele és mezőgazdasági termelésbe történő bevonása zajlik. A varrodában munkavédelmi kesztyűket állítanak elő az Ipoly cipőgyár részére, a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási program keretében pedig munkaruha, ajándéktárgyak, függönyök, drapériák, terítők varrását végzik a közfoglalkoztatott munkavállalók.

A programelemek tevékenységei egymásra épülnek, tematikusan biztosítják a község mindennapjaihoz az élhető környezetet, a rászoruló álláskereső számára a munkával szerzett biztos jövedelmet.

Battonya Békés vármegye délkeleti, román határszéli részén fekszik. A település a kőkor óta lakott hely, több-nemzetiségű település, több száz éve él együtt a magyar, szerb és román nemzetiség.

BATTONYA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Boros Csaba polgármester

A közfoglalkoztatás igen jelentős szerepet játszik a város életében. Nagyszámú álláskereső részére nyújt segítséget ahhoz, hogy ne szakadjanak le teljesen, megtalálják a munkában azt a lehetőséget, hogy ők is értéket teremtenek és fontos részei a helyi társadalomnak. A település sokat profitál a közfoglalkoztatási programok megvalósításából. Az elmúlt években több közterületen álló parkot, játszóteret és buszvárót sikerült rehabilitálni, megújítani a városban, járdákat, parkolókat, utakat tartanak karban, illegális hulladéktárolókat számolnak fel. Ezeknek köszönhetően jelentősen javult a településkép.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásárt nagyszerű lehetőségnek ítélik arra, hogy eredményeiket az önkormányzat megmutathassa, előtérbe helyezve a közfoglalkoztatási forma létjogosultságát, szerepét a társadalom életében. A látogatók körében nagy sikert arattak a battonyai közfoglalkoztatási program keretében megtermelt kiváló minőségű zöldségek feldolgozásával előállított paprikalekvár, paprikakrém, fokhagymakrém és padlizsánkrém.

CSANÁDAPÁCA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Oláh Kálmán polgármester

GÉP program keretében a közfoglalkoztatási előirányzat finanszírozásával megépült az önkormányzat komplex prés- és sajtoló üze, ahol hidegen sajtolt napraforgó, repceolaj és 100%-os gyümölcslégyártás folyik, főként a közfoglalkoztatottak által megtermelt alapanyagokból.

A község Békés vármegye déli részén fekszik az Orosházi járásban. Lakosságszáma közel 2500 fő.

A közfoglalkoztatás keretében a közfoglalkoztatottak munkája által az alábbi értékekkel gazdagodott a település:

- Hármashatár-halom történelmi emlékhelyen 16 fő befogadására alkalmas filagória és egy impozáns kilátó készült.
- Új padokat, szeméttárolókat, virágládákat készítettek a közterekre.
- Felújították a buszmegállókat, beköszöntő táblákat, utcanév táblákat.
- Minden évben a község járdáin, közútjain állagmegóvást, javítást végeznek.
- Rendszeresen rendben tartják a község parkjait, tereit.
- A mezőgazdasági program folyamatosan friss zöldségekkel, gyümölccsel látja el a helyi napközis konyhát, valamint a lakosságnak is lehetősége van megvásárolni e termékeket a helyi piacon.
- A 2016. év márciusától folyik a hidegen sajtolt napraforgó, ill. repce étkezési olaj előállítása, valamint 2018 novemberétől a 100%-os gyümölcslé készítése. 2021-ben a

GYOMAENDRŐD VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Toldi Balázs polgármester

A város nem csak a horgászok és a vízi sportok kedvelőinek paradicsoma, hanem híres gyógyvizének köszönhetően a gyógyulást keresők kedvelt úti célja is.

Az Önkormányzat a 2023. évi járási startmunka mintaprogram mezőgazdasági programelemében 10 hektáron homoktövis termesztésével foglalkozik. Egy jól termő, ökológiai minősítésű ültetvényről történt a betakarítás, melynek eredményeként 5600 kg tisztított bogyótermést sikerült realizálni. Az előállított homoktövis termékek értékesítése jelentős bevételt eredményez a közfoglalkoztatás számára. Folyamatosan bővülő termékpalettájuk mind szélesebb vásárlói kör igényeinek kielégítését szolgálja. A gyártás során a bogyó teljes egészét feldolgozzák, melylyel melléktermék nélküli technológiát valósítanak meg.

A homoktövisből készült termékek előállítása mellett asztalosműhelyt működtet az önkormányzat, ahol virágládák, padok, kiülők, faházak, kültéri szemetesek készülnek, illetve javításuk is történik. A kültéri bútorok a város játszóterein, közterületein, intézményeiben, valamint a túraútvonalon kerülnek elhelyezésre.

A település 16 holtággal rendelkezik, ezek környezetében jelentős számú üdülő található. A városban és a különleges rendeltetésű külterületeken a vízelvezető

árkok folyamatos karbantartását, az illegális hulladéklerakók felszámolását végzik a közfoglalkoztatottak, mely hasznos a város és lakói számára.

A település évről-évre fejlődik a közfoglalkoztatottak hasznos, eredményes munkájának köszönhetően is.

Gyomaendrőd Város Önkormányzata a VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron homoktövis termékeinek teljes kínálatával (gyümölcslé, homoktövis tartalmú zselé, szárított homoktövis készítmények, teák, szörp, tiszta, adalékanyag-mentes homoktövis velő), valamint asztalosipari portékákkal jelent meg. Termékeik iránti kereslet évről-évre növekvő tendenciát mutat.

KASZAPER KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Kun László polgármester

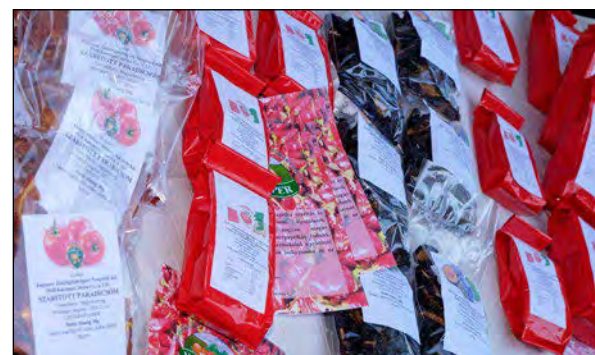
A Békés vármegye déli részén fekvő nagyközség múltja az írott emlékek alapján a tatárjárás előtti időkre visszamenőleg igazolható, lélekszáma a 2022-es adatok alapján 1768 fő.

A korábbi években a járási startmunka mintaprogram magas hozzáadott értékű beruházási támogatása keretében a község önkormányzata zöldség- és gyümölcs-szárító, aszaló üzem létrehozására kapott támogatást. Ezáltal lehetőség nyílt a saját és a környező településeken közfoglalkoztatásban megtermelt zöldségekből és gyümölcsökből keletkező és azonnal fel nem használt mennyiségek feldolgozására. A nagy kapacitású őrlő,

szárító, illetve aszaló berendezéssel ellátott üzem létrehozásával cél volt a helyi élelmiszeralapanyag-előállítás, a természetis ösztönzése. Napjainkban a zöldségszárító üzemben fűszerpaprika feldolgozása (szárítása, őrlése, csomagolása) történik. A helyi és a környék napközi otthonos konyháinak az ellátása így megoldott a garantáltan kiváló minőséggel.

A VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron a szárító üzemükben előállított őrölt fűszerpaprikát, szárított gombát és paradicsomot, aszalt szilvát, valamint mézet kínáltak a látogatóknak.

Vésztő város történelmi emlékhelye idegenforgalmi szempontból kiemelkedő jelentőségű. Itt található az ország egyetlen, a népi irodalomhoz kötődő személyek szoborparkja.

A kétnapos országos kiállításon bemutatásra kerültek az egyes programelemekben előállított javak a termeléstől egészen a felhasználásig. A mai modern kor médiaeszközeivel illusztrálták az állattenyésztést, állattartást (baromfi, juh, szürke marha), a növénytermesztést és annak folyamatait (fóliaház, csemetekert, gyümölcsöskert, gyógynövénytermesztés, stb.). Éléskamrát alakítottak ki a Savanyító Üzem, valamint a Sajtmanufaktúra termékeiből. Több tucat, egyedi ízvilágú és összeállítású savanyúság és ivólé díszítette a stélázi polcait, valamint bemutatták

VÉSZTŐ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Karakas Anikó polgármester

a különféle ízesítésű kézműves sajtok mindegyikét. Az utóbbi késztermékek bizonyultak a legérdekesebbnek látogatóik számára, így – erre számítva – kiemelten kezelték a Vésztői Sajtmanufaktúra ismertetését. A kiállítás alatt folyamatos szakmai prezentációt tartottak az önkormányzat munkatársai a természetstől a betakarításig, a feldolgozástól a végtermékig és a piacig. A folyamatra reflektálva kiemelten kezelték az új termékbrand, termékmarketing stratégia kialakítását, saját értékesítési színtereik bemutatását (Vésztői Ízek Boltja), valamint a Monostor Étterem megismertetését.

A kiállítás adta lehetőségeket kihasználva vitték ezeket a tevékenységeket egy nagyobb, lényegében más közönség elé. Tapasztalataik egy ilyen kiállítás fontosságát tekintve mindenképpen pozitívnak mondhatók. A szakmai érdeklődőkön túl (éttermek, egyéb vendéglátással kapcsolatos szolgáltatók) megcélózhatták a civil érdeklődést is. Számos előnye mutatkozik meg a részvételnek az azóta eltelt idő alatt is. Más megyéből, valamint a Dunántúlról keresték föl a vésztői feldolgozóüzemeket a kiállításra hivatkozva, több települési önkormányzat jelezte magas szintű érdeklődését Vésztő Város Önkormányzatának programjai iránt.

BOLDVA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Szabóné Tóth Julianna Judit polgármester

A Község 2300 fős település, a „Bódva völgye kapuja”, Miskolctól 15 kilométerre északra. A terület már az őskorban lakott volt, neolitik, bronz- és vaskori településeket is tártak fel a területen. A legnagyobb nevezetessége az 1175 és 1180 között épült bencés apátsági templom.

Az önkormányzat 2012-ben kapcsolódott be a közfoglalkoztatásba, ekkor a mezőgazdasági programban 6,5 hektáron kezdődött meg a növénytermesztés, 2019-et követően a község már 12 hektáron gazdálkodik.

Belterületi kertészetben fóliaházas termesztéssel és palántaneveléssel foglalkoznak, szántóföldön napraforgót, burgonyát, fokhagymát, hagymát és 3 hektáron olajtököt termelnek, amelyet helyben az olajüzemben dolgoznak fel. 2018-ban az olajüzem gépállománya egy magtisztító kalmárrosta beszerzésével egészült ki, ami a tökmagfeldolgozásban már minőségi lépést jelentett. A zöldségek mellett gyógynövényeket (borsmenta, orvosi zsálya, kakukkfű), 2 hektáron citromfűvet, valamint egynyári virágokat termesztenek.

A 2023. évben a hidegen préselt napraforgó olajjal bővült a termékkör, továbbá az őszi káposzta termesztése és értékesítése is egy új, sikeres iránynak bizonyul. A járási startmunka mintaprogramnak köszönhetően

sikerült olyan csomagolástechnikai eszközt beszerezni, amelynek segítségével tetszetős, korszerű megjelenést kap a pirított fűszeres tökmag termék.

A közfoglalkoztatásnak köszönhetően az évek alatt megújultak a frekvenciált helyszínek, például a sok látogatót fogadó Monostor tér. A folyamatos ároktisztítás, a záportározó területének, illetve az Ördög-patak medrének karbantartása hozzájárult a belvízelvezetés helyzetének rendezéséhez.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár során az idei burgonya és vöröshagymatermés eredményét mutatták be, a gyógynövényekből készített teakeverékeket, fűszerkínálatot, az olajtöktermesztés során előállított prémium minőségű olajat és annak származékait / tökmagliszt, krém/, s a nagy népszerűségnek örvendő pirított sós és fűszeres tökmagot kóstolhatták meg, illetve vásárolhatták az érdeklődők. Első alkalommal jelent meg a kínálatban a hidegen sajtolt napraforgóolaj. A kiállítás során nagy érdeklődés mutatkozott a termékek iránt, sok vásárlás történt és számos pozitív visszajelzést kapott a település.

A település néphagyománya a molnárkalács ostya sütése. Az édesség a római katolikus liturgiában használt szentelt ostyából alakult ki. A süteményt kerek tányérú, ollószerűen nyitható sütővassal állítják elő. A helyi lemezgyár létrejötté után a helyiek az üzemben a vasak készítéséhez szükséges alapanyaghoz, szakértelemhez, gépekhez jutottak. A több száz borsodnádasi sütővas között nincs két egyforma, mindegyik más-más egyedi motívumot, szöveget hordoz. Az önkormányzat felelevenítve a hagyományt, bemutató sütéseket, fesztiválokat szervezett a molnárkalács köré, az édesség 2012-ben bekerült a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Jegyzékére.

A hagyományra épülve a 2015. évben megnyílt a településen a „Molnárkalács-ház”, ahol a közfoglalkoztatási program keretében már gépesített formában készült a termék. 2020-ban pedig a GÉP program keretében a molnárkalácsgyártás tevékenység technológiai és kapa-

BORSODNÁDASD VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Kormos Krisztián polgármester

citásfejlesztéséhez nyert el támogatást az önkormányzat. A forrásból egy leromlott állapotú, ám központi helyen lévő épület (korábbi gyári Tiszti Kaszinó) került részlegesen felújításra a kor színvonalához méltó módon, amelyben helyet kapott egy tészta- és molnárkalács-sütő üzem, biztosítva az üzemeltetéshez szükséges technológiai feltételeket. A termelés 2021 decemberében indult meg az üzemben, a borsodnádasi molnárkalács ostya sütése mellett jelenleg 7 fajta száraztésztát gyártanak, 4 és/vagy 8 tojásos összetétellel. A gyártáson kívül itt is csomagolják az elkészült termékeket, amelyek Borsodnádásdon, illetve különböző fesztiválokon, alkalmi rendezvényeken megvásárolhatók. A Nádasi Molnárkalács kapható számos észak-magyarországi üzletben, és az ország távolabbi pontjain is (pl. Eger, Budapest, Győr).

A VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron a település különféle száraztészta termékeivel és molnárkalács árusításával, valamint a kalács elkészítését bemutató látványsütéssel mutatkozott be, igen nagy látogatottság mellett.

CIGÁND VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Oláh Krisztián polgármester

Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye északkeleti szegletében Sátoraljaújhelytől 35, Sárospataktól 30 kilométerre található a közel 3000 fős település, amely a Bodrogköz egyetlen városa és egyben legnagyobb települése. A térség elsősorban mezőgazdasági hagyományokkal rendelkezik, a közfoglalkoztatás is ezen a területen a legkiterjedtebb.

74 hektáron gazdálkodik a település, saját fóliás termesztő berendezésekben állítják elő a zöldségfélék palántáit. A megtermelt zöldségek egy részét alapanyagként értékesítik, valamint a zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzemekben hasznosítják. Ugyancsak itt kerül feldolgozásra a korábbi időszakban telepített gyümölcsösök termése (málna, ribizli, szilva, meggy) is. A primőr zöldség és gyümölcs eltarthatóságát hűtőkamra biztosítja. A fóliasátrakban gyógy- és fűszernövényeket, valamint az ünnepi időszakokhoz kapcsolódóan virágokat is termesztenek.

A takarmánynövény termesztés (kukorica, kalászosok, takarmányborsó) fedezi az állatállomány szükségleteit. Állattartó telepeken sertés- és juhtartás történik. Saját vágópontot is üzemeltet az önkormányzat, illetve az állományok egy részét élőállatként értékesítik.

A település a közfoglalkoztatási támogatás segítségével 2012-ben asztalosműhelyt, majd a műhely alapanyagigényének fedezésére 2015-ben fűrészüzemet létesített. Kezdetben a közterületek utcabútorai készültek, majd 2017-től már bútörüzemként működnek, a termékek a piaci megrendelések alapján formálódnak. A 2021. évtől varrodai részleggel bővült a város, belföldi és export megrendelésekre ünnepi, népviseleti és fellépő ruhák alkotják a termékpalettát. 2023 nyarán itt készültek az I. Bodrogközi Vadászfesztivál és Vadászkiállítás formaruhái is.

A modellek nagy sikert arattak az országos és a vármegyei közfoglalkoztatási kiállítás látogatói között is. Az öltözetek mellett a mezőgazdasági program terményeivel és a savanyítóüzem termékeivel (lekvárok, zöldségkrémek, szörpök) volt jelen a kiállításokon a település, emellett a bútorgyártás és a textilipar termékei is megjelentek.

GELEJ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Demeterné Nyeste Erzsébet polgármester

nő előállításával javul a lakossági és intézményi ellátás színvonala is. Az üzemben készült termékek receptúrái sikeresek, a savanyúságokat és lekvárokat a környező városokban is, állandó, bérelt üzlethelyiségekben értékesíti az önkormányzat, és folyamatosan képviselteti magát az egyes kiemelt termelői vásárokon is.

Gelej község, mint Árpád-kori település, 2023-ban ünnepelte fennállásának 700. évfordulóját.

Az önkormányzat a kezdetektől, 2011-től bekapcsolódott a közfoglalkoztatásba, mezőgazdasági jellegéből és adottságaiból kifolyólag minden évben indított mezőgazdasági programot, jelenleg 14 hektáron gazdálkodik.

2016-ban egyedi közfoglalkoztatási beruházási mintaprogram keretében zöldségfeldolgozó és savanyító üzem épült. Az üzem megvalósításával céljuk a magyar vidék jellegzetes ízeinek újjáélesztése, az előállított termékek újra-beépítése a magyar családok étkezési kultúrájába, a hagyományos magyar konyha ízvilága és tradíciójának továbbvitele, az ebben rejlő értékek megőrzése. A magasabb feldolgozottságú készítmények helyben törté-

Részen saját termékeik, részben a hasonló kis üzemek, helyi gazdák és kézművesek kiváló minőségű termékei értékesítésének elősegítése érdekében az M3-as autópálya Geleji pihenőjének két oldalán egy-egy 500 m² alapterületű Vásárcsarnok épül 650 millió forint állami támogatásból. A fejlesztés a helyi foglalkoztatottság mellett a helyi termelők bevételi forrásait is növelni fogja. A M3GÁLLÓ fantázia nevet viselő áruzsarnok-beruházás a 2023. évben befejeződött. A projekt megvalósításával közvetlenül legalább 24 munkahely létesül, és tervezetten legalább 60 térségi vállalkozó piacra jutását segíti az új épületegyüttes.

Gelej Község Önkormányzata az országos kiállításon a savanyító üzemben előállított savanyúságokkal, lekvárokkal mutatkozott be.

HÁROMHUTA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Verbovski Károly polgármester

A kistelepülést 1698-ban alapította meg II. Rákóczi Ferenc fejedelem, amikor a mai Óhuta területén üveggyárat létesített. A gyár fejlődése, illetve költözése során kialakult a mai Középhuta és Újhuta területe is, amely települések 1904-ben egyesültek Háromhuta néven.

A turisztikai lehetőségek fejlesztése céljából Háromhuta kiemelten használta ki a közfoglalkoztatás keretében elnyerhető támogatásokat. A rendezett településkép folyamatos fenntartása mellett, nagyobb beruházások is támogatásra kerültek. Ezek közé tartozik a középhutai vegyesbolt teljes felújítása, az óhutai vegyesbolt turisztikai központtá történt alakítása, az erdei iskola építése és a 2022-ben átadott rendezvénycsűr létrehozása. Az utóbbi évek fejlesztései közé tartozik Középhután a tanóvny, Újhután pedig egy helyi termékeket árusító bolt és egyben turisztikai, közösségi épület kialakítása. A jövőre nézve pedig tervben van egy helytörténeti gyűjtemény megvalósítása és a Pálos kolostorrom környezetének kiépítése.

Az országos rendezvényen a település pavilonjánál a közfoglalkoztatás keretében megvalósult turisztikai

fejlesztések, szálláshelyek, szabadidős tevékenységek szórólap, katalógus, molinó által váltak megismerhetővé az érdeklődők számára. A település kiállításához a Mézes Huta helyi családi vállalkozás is csatlakozott, így a standnál repce-, akác- és napraforgómézet, valamint erdei, galagonya- és vegyes virágmézetek és mézes termékeket is kóstolhattak, illetve vásárolhattak a látogatók.

HOLLÓHÁZA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Fűzériné Odrobina Gabriella polgármester

termékek szezonális gyártására is sor kerül. A kézműves műhely a környező települések részére félkész termékeket is előállít bémunkában.

Az országos közfoglalkoztatási kiállítás alkalmával is kézműves textil termékekkel, különböző dekoratív párnákkal, táskákkal, gyermekjátékokkal mutatkozott be.

Hollóházát a porcelángyártás tette ismertté. A hegyközi település adottságai miatt a helyi sajátosságokra épülő program keretében a kézműipari tevékenységek fejlesztésére helyezte a hangsúlyt az önkormányzat. Asztalos, valamint kézműves műhelyt alakítottak ki. Az asztalos műhely a település utcabútorainak gyártását végzi, ezek mellett egyedi, faragott temető kapu, kilátópont és kerékpáros pihenő, továbbá egy-egy egyedi tervezésű filagória is szerepel.

A kézműves műhely termékei kezdetben egyszerű kialakítású bevásárló táskák és lakáskiegészítők voltak. A közfoglalkoztatott dolgozók jártasságának növekedésével bonyolultabb kivitelű női táskákra állt át a műhely, a termékkör lakástextil termékekkel, az ünnepkörökhöz kapcsolódó dísz tárgyakkal, gyermekjátékokkal bővült.

A 2020. évben Hollóháza Önkormányzata a GÉP program keretében „Hegyi Élmény és Szolgáltató Központ” kialakítását kezdte meg. A fő irányt a környék turisztikai szolgáltatásaira alapozó mosoda, illetve a meglévő kerékpárutakra épülő kerékpárkölcsonzó jelentette. Az épületegyüttesben helyet kapott egy kézműves bolt is, amely a műhelyben előállított termékek állandó bemutatását és értékesítését biztosítja.

A település megjelenik termékeivel a térség rendezvényein, vásárain. A folyamatos piaci visszajelzések szerint kifejezetten a húsvéthoz és karácsonyhoz idomuló

SAJÓGALGÓC KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Jaskó Péter polgármester

Sajógalgóc neve szláv eredetre utal, „galagonyával benőtt” helyet jelent, a község első említése 1283-ból származik.

A közösségi élet egyik mozgatórugója a Sajógalgócért Egyesület, amelynek működése szorosan kapcsolódik az önkormányzat tevékenységéhez. Első ízben ők szereztek be fafaragó eszközöket és indítottak kézműves képzéseket, amelyek segítették a hagyomány ápolását. Mivel az önkormányzat nem rendelkezik elegendő mezőgazdasági művelésre alkalmas területtel, a településen egy nagy múlttal rendelkező hagyományos mesterség újragondolását, a fafaragást látták kiugrási lehetőségnek.

A település 2013 óta résztvevője a közfoglalkoztatási programoknak.

A mezőgazdasági program fő eleme a galagonya ültetvény gondozása, amelyet zömében női dolgozók végeznek. Emellett szociális konyhakert is működik, hozzájárulva a rászorulóknak az ellátásához. A megtermelt friss zöldséget a település közösségi rendezvényein, táborokban használják fel, illetve szociális alapon osztják szét.

A helyi sajátosságra épülő program keretében 2017-től kezdve a fafaragás vált a fejlesztés fő irányává. A közfoglalkoztatási támogatásból ingatlant vásároltak, amelyet szerszámgép beszerzésekkel fafaragó műhellyé alakítottak át. 2019-ben a „Galgóci Faragda” három faragott terméke is Modern Míves Termék minősítést érdemelt. Sikeresen kapcsolódtak be a 2020. évi Vadászati Világkiállításba, a műhely készítette a rendezvény logójával ellátott mintegy 3500 db egyedi madárodút és 350 db madáretetőt, amelyek a rendezvényt népszerűsítve az ország minden szegletébe eljutottak. A madárodúk értékesítéséből származó bevételből rönkszállító darus pótkocsi beszerzési költsége került kiegészítésre, az alapanyagok biztosítása céljából.

Az évek során a támogatás adta lehetőséggel élve kombinált faipari gépek, kiegészítő alkatrészek, lézergravírozó gép és rönkhasító szalagfűrészgép beszerzéssel alapozták meg a tevékenység továbbfejlesztését. A géppark lehetővé teszi a kevésbé élőlímmunkaigényes bútorok, tárolóelemek sorozatgyártását is. A lézergravírozó segítségével egyénre szabott, beégetett felirattal, dekorációval ellátott ajándéktárgyak készíthetők, amelyekre folyamatos a piaci igény.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon a már megszokott faragott fatermékekkel jelent meg a „Galgóci Faragda” és természetesen nem maradhatott el a nagy érdeklődéssel kísért fafaragási bemutató sem. A rendezvény látogatói közül sokan vették a kezükbe a vésőt és a fabunkót, hogy megpróbálkozzanak a faragással.

A 3000 fős község Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében, közvetlenül Kazincbarcika mellett található, Miskolctól és Ózdtól egyaránt 27-27 km-re fekszik, északról a Kárpátok déli nyúlványa, délről a Bükk hegység lába és a Sajó folyó szegélyezik, az Aggteleki Nemzeti Park határa 18 km-re, a Bükk Nemzeti Park határa 7 km-re húzódik. A lakosság megközelítően egyharmada roma nemzetiségű. Az okiratokban a helység első említése 1231-re datálható, Kaza, Caza alakban szerepel.

SAJÓKAZA KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

Rusnyák István polgármester

A jelentős részben női munkaerőre támaszkodó mezőgazdasági programban 500 egyedből álló tojtyúktartás mellett gyógynövény termesztés, konyhakerti fóliasátras és üvegházás zöldség- és gombatermesztés folyik.

A szociális program a térkövezési, járdaépítési feladatokat és az illegális hulladék elhelyezés felszámolását öleli fel.

A helyi sajátosságra épülő program keretén belül kézműves jellegű, vesszőből font kosarak, használati tárgyak, bútorok, rongyszőnyegek készítése valósul meg. A tevékenység a 2020. évben indult, a bővülő termelés helyigénye szükségessé tette, hogy a kezdeti, 60 m² nagyságú épületből egy közel 300 m²-es üzembe helyeződjön át a termelés, ennek kialakítása is közfoglalkoztatás keretében történt. Az új helyszínen már külön bemutatóterem és bolti helyiség várja a vásárlókat, továbbá alapanyag- és készáru raktár, konyha és szociális blokk is helyet kapott.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon a község a kosárfonó műhely termékeivel jelent meg, a különböző tároló elemek, kosarak, bútorok mellett az üzemben készülő rongyszőnyegek, lábtörlők képezték a kínálatot.

TISZATARJÁN KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Csetnekiné Halász Erika polgármester

Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye 1300 fős községe a Mezőcsáti járásban, a Tisza menti síkságra települt. Nevét a Tarján törzsről kapta, első említése 1214. évi, akkor még Tarian formában.

A település a kezdetektől résztvevője az új típusú közfoglalkoztatás rendszerének, a mezőgazdasági programjában megtermelt zöldségekkel az önkormányzat saját konyháját tudja ellátni. A zöldségek feldolgozását saját savanyító kisüzemében végzi, ahol friss savanyúságokat, köztük uborkasalátát, savanyú káposztát készítenek.

2013-tól állattartással is foglalkoznak, a takarmány (kukorica, takarmánytökök) egy részét is helyben meg tudják termelni. Ehhez kapcsolódóan 2016-ban húsfeldolgozó üzem és mintabolt épülhetett meg. Beszerzésre került egy mozgó húsbolt, így a környéken levő településekre is rendszeresen eljutnak a termékeik.

Folyamatosan bővül a termékkör, az üzem fő irányelve a márkaépítésben, megjelenésben az „úgy, mint régen” nosztalgikus szlogen, ennek megfelelően a termékek

a hazai, magyaros ízvilágot biztosítják a vásárlóknak. A gyártó kapacitást egy mintabolt is kiegészíti, ahol a lakossági vevőknek közvetlenül is értékesítenek. Az üzem a helyi hagyományok figyelembevételével a „Tarján Kincse” elnevezésű saját márka kialakítását tűzte ki célul. Sertés és szarvasmarha hús előállítására kaptak uniós engedélyt, a tokehús és a késztermék gyártása folyamatos. A termékpalaletán szerepel parasztmájás, disznósajt, csípős és csemege füstölt kolbászok, fehérboros kolbász, parasztszonka, érlelt tarja, karaj, valamint különböző szalonnák és újdonságként chili-lime- és bivalykolbász. A sertés alapanyag egy része az önkormányzat közfoglalkoztatási programja által biztosított. 2021-ben két új márkabolt is nyílt Mezőkövesden és Mezőcsáton, valamint folyamatos a mozgóhúsbolt működése, amely rendszeresen bejárja a térséget, illetve nagyobb rendezvényeken is képviseli a márkát.

Az országos kiállításon mozgó boltjában a legújabb termékeket is beleértve a teljes kínálat felvonultatásra került. A rendezvény során a nagy létszámú vásárlói jelenlét mellett élelmiszerláncok képviselői is érdeklődést jeleztek a termékek kiterjesztett forgalmazási lehetősége tárgyában.

E) CSONGRÁD-CSANÁD VÁRMEGYE

ÁSOTTHALOM NAGYKÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

Papp Renáta polgármester

pozva kezdte meg az önkormányzat is a településen több mint 20 éve folytatott batáta, azaz édesburgonya termesztését a közfoglalkoztatási programban. Saját fajtával is rendelkezik a település, mely az Ásotthalmi 12-es elnevezéssel bír.

A nagyközség a Duna-Tisza közti hátságon fekszik, Szedtől mintegy 30 km-re nyugatra, a magyar-szerb határ közelében. A környék tanyavilágának központja, erdős, homokos területen fekszik, gazdaságát a mezőgazdaság, szőlészet és a vadászat jellemzi.

A település a 2012. évtől kezdődően működteti a mezőgazdasági programját, amelynek keretében a helyi lehetőségek és adottságok kihasználásával megtermelt zöldségek biztosítják az önkormányzati intézmények ellátását, a szociális célú terménykiosztást. Az elmúlt évek során a gépek, eszközök beszerzése hatékonyabbá tette a termelést.

A természeti adottságokra – magas napsütéses órák száma és egyre csökkenő csapadékmennyiség – ala-

Szintén közfoglalkoztatási támogatással, 2022-től kezdte meg működését a növényfeldolgozó manufaktúrájuk, a Pipas' Chips üzem, ahol közel húszféle termék kerül előállításra: zöldség snack-ek, alma szárítmányok, zöldség-gyümölcs pépek, lekvárok, zöldség liszt.

A 300 négyzetméteres gyárban teljesen természetes anyagokból, hozzáadott adalékanyagok nélkül készül a zöldség snack. Különlegessége, hogy a helyben megtermelt batáta és egyéb zöldségnövények kerülnek feldolgozásra szárítási eljárással, így az alapanyagok igazi esszenciája kerül a Pipas' Chips csomagokba. Az üzem manufaktúra jellegű, a termékek kézi formázással és csomagolással készülnek.

Az Ásotthalmi Nagyközségi Önkormányzat batáta feldolgozó üzeme által előállított Pipas' termékekkel jelent meg a VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron. Részvételük szakmailag eredményes volt.

BÁRÁND KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

Dr. Kovács Miklós polgármester

A község Hajdú-Bihar vármegye Püspökladányi járásában fekvő, mezőgazdasági jellegű település. Közlekedés-földrajzi helyzete kedvező, minden irányból könnyen megközelíthető.

A településen magas a munkanélküliségi ráta, a munkanélküliek alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek.

Mezőgazdasági programjukban több hektáron folytatnak takarmánynövény termesztést, valamint minőségi zöldségtermesztést. A fóliákban az idénynek és a helyi piac igényeinek megfelelő zöldségeket termesztnek. Állatállományukat évről évre növelik, szarvasmarha hizlalással, sertés tenyésztéssel, juh- és csirketartással is foglalkoznak.

A helyi sajátosságokra épülő program keretében varrodát, szövödét, betonelem gyártó és asztalos üzemet működtetnek. Fő profil a munkaruhagyártás, amelyeket a saját dolgozók ellátása mellett több önkormányzat és piaci megrendelő számára is gyártanak. Varrodájukban munkaruhát, derekas és kertész nadrágot, zubbonyt, bélelt mellényt, téli kabátot (többféle színben és fazonban), szövött szőnyeget, horgolt használati és díszítő termékeket, ajándéktárgyakat készítenek. A betonelem

gyártó részlegük által készített termékeket (térkö, járdalap, áteresz, betonoszlop) a szociális jellegű programban használják fel. Az asztalosműhelyben a munkavégzés során különböző faelemek, kerítéselemek, bútorok, helységnévtáblák, háztáblák, közterületi eszközök és kiegészítők készítése folyik.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás- és Vásáron először mutatkozott be a helyi sajátosságokra épülő program keretében indult tesztaüzem, amelynek működéséért az önkormányzati tulajdonú Bárándi Nonprofit Kft. felel. Az üzem által készített tésztafélék kiemelkednek a konkurens cégek tömeggyártásával létrehozott termékei közül, hiszen itt a foglalkoztatás és a minőség egyaránt fontos. A házi jellegű száraztészta, a helyben megtermelt gabonafélékből, az őstermelők által, természetes módon előállított tojással, adalékanyagok és mesterséges színezékek nélkül, csak a természetes alapanyagokat előtérbe helyezve készül. A száraztészták (csigatészta, cénametelt, kiskocka, nagykocka, szélesmetelt, fodros kocka, fodros lapka, szarvacska, kakastaréj, rövidcső, copfocska, csavartcső, kagyló, tarhonya, lebbencs, epercsík, valamint orsó-tészta és eperlevél) 4 és 8 tojásos változatban készülnek.

A kiállításon a bemutatott termékek között szerepeltek varrodai termékek, valamint az asztalosműhely által készített utcanévtáblák, háztáblák, házszámtáblák, információs táblák és faragott díszítőelemek is. A megtermelt zöldségféléket, valamint az állattartásban elért sikereiket képekben megjelenítve mutatták be, valamint a Non-profit Kft által készített tésztaféléket kínálták kóstolásra is.

BIHARNAGYBAJOMI TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI ÉS VAGYONGAZDÁLKODÁSI NONPROFIT KFT.

Sólyom Angelika ügyvezető

készítéséhez a tojást a saját, mélyalmos tartású tojótyúkjaik biztosítják. Termékeik forgalmazása piacokon, rendezvényeken történik, emellett webshopot is üzemeltetnek, termékeiket „Ez BAJOMI” márkanév alatt forgalmazzák.

A mezőgazdaság programelemében elsősorban egyényári konyhakerti növények termesztését végzik a közétkeztetésben szükséges alapanyagok biztosítása céljából, azonban fokozatosan telepítenek évelő növényeket (szamóca, málna, fekete berkenye, füge) is. Jövőbeni tervük között szerepel, a termékek helyi feldolgozása ivólé, szörp, lekvár, aszalvány formájában.

Az országos közfoglalkoztatási kiállításon a Kft. első alkalommal vehetett részt, így testközelből ismerhették meg az ország minden tájáról megjelent kiállítók termékeit, tapasztalatot cserélhettek, ötleteket kaphattak. A rendezvényen sok pozitív véleményt kaptak termékeikről, tapasztalataik megerősítették őket abban, hogy nem csak múltja, de jelene és jövője is van az általuk készített termékeknek. A Biharnagybajomi Nonprofit Kft. a „Legszebb stand díj” szavazáson III. helyezést ért el.

A Biharnagybajomi Nonprofit Kft. 2022. évtől vesz részt közfoglalkoztatási programban, az önkormányzat által 2011. óta elkezdett tevékenységeket folytatják.

A régi hagyományokból adódóan fő profiljukat a gyékénytermékek adják, mivel a nád mellett a „régii Sárrét világának” legfontosabb növénye az állóvízben, vizes-árokban tenyésző gyékény volt. Egykoron a legjellemzőbb foglalkozás volt a településen, azonban manapság kihalóban van a gyékénykötés tudománya, amelyet a mai kor igényeinek termékkínálatával, magas színvonalon, az értéktéremtést szem előtt tartva kívánja újra felvirágoztatni a foglalkoztató.

Műhelyükben az ügyeskező dolgozóik szinte mindent el tudnak készíteni gyékényből (szakajtó, tojástartó kupujkó, szatyor, méhkas, kaptárpárna, papucs, lábtörlő) és egyedi megrendeléseket is szívesen teljesítenek. A gyékény egyre kisebb területen, de még mindig a termeléshez elegendő mennyiségben és minőségben megtalálható a településen, amelynek betakarítása szintén közfoglalkoztatás keretein belül történik.

Száraztésztaüzemükben kizárólag tojás és liszt felhasználásával 10 tojásos kézműves tésztákat készítenek, amely

EGYEK NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Dr. Miluczky Attila polgármester

Hajdú-Bihar vármegye legnyugatibb településeként Jász-Nagykun-Szolnok, Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyékkel is határos, ez nagyban erősíti térségi szerepét, nagyközségi címet 1970. július 1-jén kapott.

Egyeken fontos szerepe van a mezőgazdaságnak, a termesztett növényeket tekintve a búza, a napraforgó és a kukorica dominál. A mezőgazdasági jellegből adódóan a településen élők jellemzően családi kisvállalkozásokban vagy östermelőként folytatják tevékenységeiket.

Az önkormányzat a 2023. évben a mezőgazdasági programban 9 hektáron végezte a zöldség- és növény-, valamint egynyári virágok termesztését. Az itt végzett tevékenységgel elsődlegesen az Egyeki Szőghatár Non-profit Kft. által üzemeltetett, gyermekétkeztetést is biztosító konyha igényeit szolgálják ki, a többletet pedig a helyi piacon értékesítik.

A helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási programjuk szerteágazó. A közfoglalkoztatás céljaira használt épületek felújításán túl megtalálható a csipkekészítés, festménykészítés, betonelem és drótfonat gyártás, a var-

rodai tevékenység, valamint az ebtelep üzemeltetése is. Egyek Nagyközség Önkormányzata az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon immár harmadik alkalommal vett részt a programjaiban előállított termékekkel, terményekkel. Kiállításra kerültek a munkaruhák, terítők, párnák, népviseletek, a csipkekészítők által készített csipketermékek, valamint a program keretében elkészült festmények. A mezőgazdasági programban megtermelt zöldségekkel színesítették a kiállított termékek palettáját. A kiállítás helyszínén a csipkekészítők az érdeklődők legnagyobb örömeére személyesen mutatták be hogyan is készül az a bizonyos „vert csipke”, az elhivatottabb látogatók saját maguk is kipróbálhatták a csipkekészítés tudományát.

A több mint 800 éves község Hajdú-Bihar vármegyében található. Az 1384 fős település Debrecentől 34, a román határtól 30 km távolságra fekszik. A mai település üde és különleges színfoltja a térségnek, ahová évről évre több ezren látogatnak el különböző rendezvények alkalmából.

A közfoglalkoztatási programok a település életében meghatározóak, hiszen ezeknek a foglalkoztatói szerep mellett közösségformáló ereje is van. A közfoglalkoztatási programban beszerzett eszközök, épületek, megtermelt javak mind gazdagítják, fejlesztik a települést, és kiemelt szerepet játszanak a településképp rendezetté válásában. A számtalan tevékenységet felölelő programok napjainkra letisztultak és csak a legsikeresebb tevékenységek maradtak fenn.

ESZTÁR KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Szécsi Tamás polgármester

A helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási program keretében a savanyítás, száraztészta készítés és téli fagyalt gyártása mellett a kerámia termékek és asztalosipari termékek széles kínálata készül.

A mezőgazdasági programban a szabadföldi növénytermesztés mellett a fóliasátrakban paprika, paradicsom, uborka és padlizsán növekszik, valamint az évek óta gondozott energiaakác kitermelése is folyamatos.

A közfoglalkoztatási programok sikerességét jelzi, hogy az önkormányzat az elért eredményeiért két alkalommal is miniszteri elismerésben részesült.

A támogatott foglalkoztatás által fő cél az értéktéremtés, az esztári termékek egyre ismertebbé váltak a piacon. A zöldség-gyümölcs termesztés, a fűtőanyag, valamint más termékek előállítása jelentős segítséget nyújt az önkormányzat gazdálkodásában, és emellett bevételre is sikerül szert tenni.

Az országos kiállításon a közfoglalkoztatásban előállított javak közül bemutatták és megvásárolhatóak voltak az asztalosipari és a kerámiaműhely termékei, a saját készítésű savanyított és főzött termékek. Megjelenésük minden tekintetben sikeres volt, a termékeket folyamatosan vásárolták. A kiállítás során kóstolásra is lehetőség nyílt, így közvetlen visszajelzést kaptak a termékekről.

HAJDÚBÖSZÖRMÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Kiss Attila polgármester

A város Debrecentől 15 km-re északra, az ország meghatározó regionális centrumának agglomerációjában, a Nyírség és a Hajdúság tájegységek találkozásánál fekszik.

A közfoglalkoztatásban megvalósuló mezőgazdasági program egyik célja a város tudatos fejlesztése, ezen belül is a mezőgazdasági munkát szerető helybeliek foglalkoztatása, értékteremtő tevékenységbe vonása. A több éve egymásra alapozottan felépülő programokban a gyümölcsfélék, illetve a takarmánynövények termesztését a Nemzeti Földalaptól vagyonkezelésbe kapott, valamint önkormányzati tulajdonú területeken valósítják meg.

A közfoglalkoztatási programok elérték munkaerőpiaci céljukat, az utóbbi években egyre többen tudtak elhelyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon, ezért az önkormányzat évről-évre csökkenő létszámot von a támogatott feladatvégzésbe. A város célja a jelenlegi városüzemeltetési és növénytermesztési programelemek folytatása.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon Hajdúböszörmény Város Önkormányzata, valamint a tulajdonában lévő „Hajdúkerületi-Hús” Állattenyésztő és Húsfeldol-

gozó Kft. képviselte a várost. A kiállításon a Kft. sertés, szarvasmarha és húsgalamb állatállományából feldolgozott termékeket (kenőmájas, böszörményi páros, turista felvágott, disznósajt) mutattak be és kóstoltattak a látogatókkal. A város standjához látogató vendégek számára ebéd is készült, hajdúsági töltött káposzta és galambragu orsótésztával.

A kilátogató vendégek szívesen fogadták a kóstolásra kínált termékeket, elismerően vélekedtek, és érdeklődtek a termékek megvásárlásának lehetőségéről.

KÖRÖSSZEGAPÁTI NAGYKÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

Tarsoly Attila polgármester

Az önkormányzat közfoglalkoztatási programjainak sikerességét bizonyítja, hogy a Belügyminisztérium miniszteri elismerő oklevéllel is díjazta a közfoglalkoztatási programok megvalósításában nyújtott kiemelkedő szakmai tevékenységét.

Az önkormányzat, valamint az Apáti Ízek Kereskedőház Nonprofit Kft. évek óta rendszeres résztvevője mind az országos, mind pedig a vármegyei szinten szervezett közfoglalkoztatási kiállításoknak.

A 2023. évi Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon a saját készítésű száraztésztát, édes süteményeket, varrda termékeket, lekvárokat, savanyúságokat, valamint a kereskedőházban forgalmazott termékeket állították ki.

Hajdú-Bihar vármegye dél-keleti részén, Berettyóújfalutól 25 kilométerre, a Sebes-Körös és a román határ közelében helyezkedik el a kis falu. Az elmúlt időszakban a számos beruházásnak köszönhetően Körösszegapáti megújult. Felújították a Községi teret, a Teleházat, a járdákat, a faluközpontot, új játszótér építettek, sok-sok év után a Hivatalt is sikerült rendbe tenniük.

A településen 11 éve sikeresen működnek a közfoglalkoztatási programok, amelyek az évek során már nem csak a helyi, hanem a környéken lakók igényeit is kiszolgálták. Az önkormányzat sikeresen pályázott a GÉP programban is. A lehetőséggel élve az önkormányzat egy kereskedőház kialakítását tervezte, az ennek helyet adó épület egy 1800-as évek végén épült kúria volt, amelynek felújítása 99 millió forintos támogatással valósult meg.

A nagyközségi önkormányzat létrehozta a 100%-os tulajdonú Apáti Ízek Kereskedőház Nonprofit Kft-t, amely az intézmény üzemeltetéséért felelős. A beruházással 3 új piaci munkahelyet is sikerült teremteni. A kereskedőházban nemcsak a közfoglalkoztatottak által készített Apáti Ízek, hanem a környező települések közfoglalkoztatói, illetve őstermelői által elkészített, előállított termékek is megvásárolhatók.

NAGYRÁBÉ NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Tiszai Károly polgármester

Az önkormányzat mezőgazdasági, szociális jellegű és a helyi sajátosságokra épülő programokban foglalkoztatja az álláskeresőket.

Külön siker, hogy a helyi sajátosságokra épülő programban a Nagyrábéi Papírfonók már országos hírnévre is szert tettek, egyedülálló tudásukkal. Nagyüzemmé nőtt ki magát a papírfonás. Több mint százféle használati és dísz tárgyat fonnak az asszonyok az önkormányzat udvarán álló épületben. Egy évtizeddel ezelőtt kezdődött a papírfonás a polgármester és egy helyi képzőművész ötlete nyomán. Az első termékek között volt a kerek- és szögletes fedeles doboz, bortartó, pogácsás kosár. Ezek annyira népszerűek lettek, hogy öt ember már nem tudta kielégíteni a vevői szükségleteket, egyre több közfoglalkoztatottat vettek fel a papírfonóba.

Minden évben előrukkolnak új termékekkel is, természetesen a megrendelők elképzelései alapján egyedi munkákat is készítenek. Az ország szinte minden pontjára szállítottak már, a különböző kiállításokon és vásárokon pedig rendszerint felvonultatják a rábái termékeket. A támogatott közfoglalkoztatási program bevételt is hoz az önkormányzatnak, amelyet visszaforgatnak projektjeikbe.

Az önkormányzat udvarán található papírfonó műhelyben készült termékekkel mutatkozott be a nagyközség az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon is. Az itt készült termékek egytől-egyig újságpapír felhasználásával, az országban egyedülálló módon készülnek. Az újságpapír felcsavarása után minőségi festékek felhasználásával színezik a kívánt színre, majd a fonást követően kezelik az elkészített termékeket. A fedeles dobozok szalvéta-dekupázs technikával készülnek.

A termékek mellett, hogy igen mutatósak és praktikusak, rendkívül strapabírók, és bizonyos mértékig vízállóak is, hisz a tisztításuk száraz vagy enyhén nedves ruhával történik. Az önkormányzat 2023-ban a második helyet megszerezve állhatott dobogóra a „Legszebb stand” díjért folytatott kiállítói verseny eredményhirdetésekor.

A nagyközség Hajdú-Bihar vármegyében a román határ mellett fekszik. Az önkormányzat a kezdetektől, 2011. óta részt vesz a közfoglalkoztatási programokban.

A támogatott programoknak köszönhetően az évek során az önkormányzat rengeteg olyan kis és nagy értékű tárgyi eszközt tudott beszerezni, amelyek hozzájárulnak a közfoglalkoztatás keretében vállalt feladatok megvalósításához. A megtermelt és előállított termékek jelentős szerepet töltenek be a település közétkeztetésében, a többlet értékesítésre kerül, és jelentős bevételt képez, felhasználása a programok továbbfejlesztésére történik. A bevételekből sikerült többek között valamennyi üzem klimatizálni, videó megfigyelő rendszert kiépíteni, homlokrakodós traktort vásárolni, valamint a napi működéshez szükséges alapanyagok, javítási és szerelési kellékek beszerzését finanszírozni.

Az évek során sokféle tevékenységet valósítottak meg a közfoglalkoztatási programokban, mára jellemzően

POCSAJ NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Szőllősi Roland polgármester

a szántóföldi, kertészeti és fóliás növénytermesztés, gombatermesztés, valamint az állattartás (juh, sertés és tojótyúk) maradt. A helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási programban száraztészta készítés, olajsajtolás, drótfonat és betonelem készítés, a kovácsműhelyben különféle kovácsoltvas termékek és kültéri padok készítése, a savanyító üzemben mintegy 50 féle termék, többek között savanyúságok, paprikakrémek, szószok, szörpök, befőttek előállítását tartják.

Az önkormányzat a közfoglalkoztatási programok megvalósításában nyújtott kiemelkedő szakmai tevékenységének elismeréseként már két alkalommal kapott miniszteri elismerő oklevelet, az elismeréssel járó pénzjutalmat a közfoglalkoztatásra fordították.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron az önkormányzat a száraztészta termékeit és a zöldséggyümölcs feldolgozó üzemben készült savanyúságokat, szörpöket, zöldségkrémeket, szószokat, befőtteket állította ki. A programot sikeresnek tekintik, a látogatóknak és vásárlóknak köszönhetően a termékek értékesítése is jelentős volt.

PÜSPÖKLADÁNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Tóth Lajos polgármester

Az Alföld szívében, a Sárrét, a Nagykunság és a Hortobágy találkozásánál fekvő város járási székhely. A településen a mezőgazdasági programban a növénytermesztés és az állattartás is jelen van, négy nagyméretű fóliasátorban zöldségeket, 1 hektár területen gyümölcsöket, 9 hektáron pedig kukoricát, napraforgót és búzát termesztnek tojtyúkjaik és fürjeik takarmányozására. A hagyományos szabadtartású tyúk- és ketrecben tartott fürjek tojása-it a helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási program keretében létrehozott szárzészta- és süteményüzemükben használják fel. A hagyományos receptúra alapján készített levestészták (cérnametélt, eperlevél, lebbencs), a pörkölttészta (kis- és nagykocka, széles metélt), az édes sütemények (linzer, néró, hókifli és mandula), valamint a sós sütemények (sajtos percc és tallér) egyaránt nagyon kelendők.

Egy háztartásban az élelmiszer mellett varrodai termékekre is szükség lehet, ez inspirálta a vezetőket a varrodai program megvalósításakor. Számtalan és folyamatosan bővülő konyhai és szobai textil termékkel büszkélkedhetnek, közöttük megtalálható asztalterítő, edényfogó kesztyű, konyharuha, székpárna, de újdonságként meg-

jelentek a babzsák fotelek, gyermekjátékok, „nyunyókák” és bábok, valamint a babasziget is.

A projektekben keletkezett termékek közintézményi-, adomány- és önkormányzati célú felhasználás mellett a „Sárréti termékek” mintaboltban a lakosság számára is elérhetőek.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron a közfoglalkoztatási mintaprogramokban megtermelt, illetve előállított termékekkel, terményekkel mutatkoztak be. A kiállított zöldségek (paprika, paradicsom, cukkini, vöröshagyma), szárzészta és sütemények mellett a varrodai termékek ötletes megvalósítása váltott ki nagy érdeklődést a látogatók körében.

A község Hajdú-Bihar vármegyében, a Püspökladányi járásban található. Lakosainak száma 2023. január 1-jén 1344 fő volt. A településen a helyi sajátosságokra épülő program keretében nagyon sokrétű tevékenységeket folytatnak, működtetnek varrodát, asztalos-üzemet, rongyszőnyeg, valamint szárzészta készítő és sütődei részleget. Valamennyi tevékenység keretében a helyi igények mellett piaci értékesítésre is dolgoznak.

Tevékenységeik közül a mezőgazdasági programjuk a leginkább fejlődő, sok értéket állítanak elő és egyre nagyobb területet fednek le. A minőségi termelés mellett fontos számukra a piacképesség és a stabilitás. A növénytermesztés keretében foglalkoznak takarmány-,

TETÉTLÉN KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

Borbélyné Fülöp Hajnalka polgármester

gyógynövény- és zöldségtermesztéssel, illetve palánta-neveléssel. Rendkívül sikeres a homoktövis termesztés, folyamatosan bővítik az ültetvényeiket. A 2023. évben átadásra került a Homoktövis Feldolgozó Üzem is, amely 6 fő munkavállalót foglalkoztat.

Az állattenyésztési tevékenységeik között megtalálható, a strucc-, a sertés-, valamint a juhtenyésztés is.

Az önkormányzat fontosnak tartja a programok során előállított termékek megismertetését. Ennek érdekében évente több nagy vásáron és fesztiválon is jelen vannak, valamint a homoktövis termesztés és fogyasztás népszerűsítése érdekében 2016-tól minden év augusztusában megrendezik a Homoktövis Fesztivált, ahol különböző gasztronómiai rekordokat is megkísérelnek felállítani, ezzel kívánják reklámozni a másik meghatározó termékük, a strucchús fogyasztását.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon az önkormányzat a varrodai portékái (puffok, dísz-, nyereg- és üllőpárnák, edényfogók, edénylátétek, kenyértartók, női divattáskák, hátizsákok, terítők, tartók stb.) mellett rongyszőnyeg, szárzészta és homoktövis termékekkel jelent meg.

TISZAGYULAHÁZA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Mikó Zoltán polgármester

A község Hajdú-Bihar vármegye észak-nyugati szegletében, a Tisza bal partján, szemben a Sajó torkolatával és három vármegye határának találkozásánál helyezkedik el. A település tagja a Hortobágyi Tiszamente térségnek, rendkívüli hagyományokat őriz mind történelmi, mind természeti téren, ezekre méltán büszkék a település lakosai.

Az önkormányzat 2023-ban mezőgazdasági és helyi sajátosságra épülő közfoglalkoztatási programokat indított a településen.

A mezőgazdasági programban tevékenységük jellemzően főlías palánta és virágnevelés volt. Jelenleg öt fűthető főlíasátorral és három virágnevelő filagóriával rendelkeznek. A virágnevelés fejlődését mutatja, hogy míg 2012-ben 4-5000 darab, addig 2023-ban már 180 ezer tő virágot neveltek. A virágpalántákkal díszítik, szépítik a település közterületeit, intézményeit, a többletet pedig partnerönkormányzatoknak adják tovább, árut cserélnek árura. Barter kapcsolataik már négy vármegyére átnyúlóan működnek, a településektől virágért cserébe burgonyát, hagymát, savanyú káposztát és almát kapnak.

A helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási program fő pillére a chiliszósz készítés. Hús méter hosszú és hat méter széles főlíasátorban 17 fajta chilit termesztnek. A chiliszósz ebből a saját maguk által termelt paprikából

készül, majd formatervezett üvegekben kerül értékesítésre. A szószok országosan ismertek, jelenleg 10 változatban (különböző erősségben és ízesítésben) kaphatók.

A program másik pillérében, a varrodában táskák, terítők, hátizsákok, babafészek, óvodai szettek készítése történik.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon a chiliszószokkal és a varroda termékeivel mutatkozott be a település. A kiállított termékek iránt nagy volt az érdeklődés, sokan megfordultak a standnál. A kilátogatók megkóstolhatták a chiliszószokat, a chilipaprikát és az ezekkel ízesített vargányagombás, szarvashúsos, mákos és füstöltsajtos pogácsát is.

G) HEVES VÁRMEGYE

CSÁNY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT

Medve István polgármester

A község az Alföld északi és a Mátra déli szélén, Heves vármegyében a Gyöngyösi-síkon helyezkedik el, a települést kettészeli az Ágói-patak. Legkorábbi régészeti leletek a kőkor középső szakaszából valók, Csány közepén halad keresztül a Csörsz-árok, az egykori szarmata sánc-árok rendszer.

Az Önkormányzat 2013-tól vesz részt közfoglalkoztatási programban.

Jelenleg komplex állattartó és növénytermesztő mezőgazdasági közfoglalkoztatási programot valósítanak meg. A közel 30 hektáron zajló növénytermesztő program keretei között napraforgót, kukoricát és árpat termesztnek vetésforgó alkalmazásával, továbbá lucernát és rétet kaszálnak. Emellett mogyoró- és almaültetvényt művelnek.

A mintegy 300 egyedes kecskegazdaságukban folyamatos állatgondozás, legeltetés, takarmányozás, almozás, ill. laktációs időszakban fejés zajlik. A minőségi tejelőállítást zárt rendszerű fejéstechnológia, egyedi állatazonosítás, egyedi tejmérés és felhő alapú központi telepírányító rendszer biztosítja.

A kecskegazdaságban előállított tejet részben értékesítik, részben az önkormányzati tejüzemben dolgozzák fel. A kecsketejből az üzemben pasztörözött kecsketej, kecskejoghurt, kecskekefir, kecsketúró, kecskesajt és natúr, valamint ízesített kecskegomolya készül. Az üzemben nem csak kecske-, hanem tehéntejet is feldolgoznak. Tehéntejből pasztörözött tejet, túrót, tejszínt, tejfölt, joghurtot, görög joghurtot, kefir és sajtot állítanak elő. A termékek értékesítéséhez már kialakult értékesítési csatornákkal és biztos felvevő piaccal rendelkeznek. Évek óta részt vesz az önkormányzat az Iskolatej Programban is, melynek keretében a Hatvani és Gyöngyösi Járás, valamint a Dél-Pesti Tankerület 51 általános iskolájának közel 10 000 tanulója számára gyártanak és szállítanak poharas iskolatejet.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon a tejüzem termékeivel vettek részt. Kecse- és tehéntejből készült termékeik nagy sikert arattak a látogatók és a vásárlók körében. Különösen sikeresnek bizonyult a 2022-es Etyeki Sajtustrán aranyérmet nyert Kecse-raclette sajt, a régi idők ízvilágát idéző, adalékanyag mentes 20%-os tejfölük, továbbá a speciális receptúra alapján készülő Tatziki Salátaöntet.

HEVES VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Sveiczler Sándor polgármester

Heves a vármegye negyedik legnépesebb települése, egy 40 000 fős járás központja. A mezőgazdasági program fő irányvonala a szántóföldi, a konyhakerti, a hidegföldi és az üvegházi növénytermesztésben megvalósuló gazdálkodás. 46 hektár szántó területen gabonafélék termesztése folyik, a közfoglalkoztatási támogatásból és saját forrásból megépült üvegházban a magvetésből előállított palánták a fólia sátrakban és a szabadföldön kerülnek kiültetésre. Az így elért eredmények jól tükrözik az egymásra épülő termelési folyamatokat, amelyekkel megvalósul a konyhakerti kultúrák termesztésének sokszínűsége. A város közparkjainak, intézményeinek virágosítása, valamint a lakosság körében kiosztott és már hagyománnyá vált muskátli nevelés is az üvegházban történik. A zöldségpalánták és a virágok a városnak jelentős megtakarítást eredményeznek.

A helyi sajátosságra épülő projekt keretében működő varrodai munkacsoport foglalkoztatásával a fő cél a környezettudatosság, a szabászati hulladék feldolgozásával kedvező árfekvésű termékek előállítása. A felnőttek által használt konyhai- és divatkiegészítők mellett a gyermekek részére is számtalan fejlesztő termék készül. Az itt

készülő tornazsákok, babzsákok, takarók, párnák, puffok elsősorban az óvodások és kisiskolások komfortérzésének javítását célozzák. A babaáruházak, internetes áruházak sokkal magasabb áron kínálják a hasonló termékeket. A varrodában előállított termékek előnye, hogy újrahasznosított anyagokból készülnek, és a gyártótól közvetlenül a vásárlóhoz kerülnek, így lerövidül az értékesítési út. Minden termék mosható, tisztítható, többször használható, 100% pamutból készül. A gyermekek számára előállított termékek között minden környezetbarát, és nem tartalmaz olyan anyagot, amely veszélyeztetné egészségüket, testi épségüket, biztonságukat.

A közfoglalkoztatási kiállításon a varrodai csoport munkáival vettek részt. A megjelenés kiváló lehetőséget biztosított arra, hogy még szélesebb körben megismertessék a hevesi közfoglalkoztatottak értékteremtő, kreatív, újszerű alkotásait, termékeik nagy népszerűsége tette szert.

A Heves vármegyében elhelyezkedő kis település területe 4061 hektár, lakosainak száma 1614 fő. Az önkormányzat a tartós munkanélküliek nagy létszáma miatt a kezdetektől bekapcsolódott a közfoglalkoztatási programokba. Többféle üzemet alakítottak ki annak érdekében, hogy a munka nélkül maradt szakmunkásoknak, segédmunkásoknak értékteremtő munkalehetőséget biztosítsanak. A közfoglalkoztatottak többsége az évek során sikeresen elhelyezkedett a versenyszférában. Jelenleg már csak szőnyegszövő, drótfonatkészítő üzem és varroda működik a helyi sajátosságra épülő mintaprogram keretein belül. Az elkészült termékeket főként a helyi kézműves bolt-

MEZŐTÁRKÁNY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Tóthné Szabó Anita polgármester

ban értékesítik, továbbá vásárokon és rendezvényeken jelennek meg.

A helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási program az egyik legsikeresebb, az ezen belül működő varroda és szőnyegszövő műhely dolgozói minőségi alapanyagokból igényes kivitelezéssel előállított termékeket készítenek. Ezeket hozták el bemutatni és árusítani az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításra is. Finom falatok is csalogatták az érdeklődőket a standjukhoz, az önkormányzat képviselő-testülete a kiállítás mindkét napján dísznótoros falatkákkal, krumplis lepénnyel, bagdulyással és pincepörkölttel várta a látogatókat.

A változatos programokkal kísért, értékes termékek bemutató kiállításon a településről résztvevők új kapcsolatokat építettek ki, sok kellemes élményt és hasznos tapasztalatokat szereztek.

BEREKFÜRDŐ KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

Molnár János polgármester

A Hortobágy délnyugati szélén, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében helyezkedik el a település. 1925-ben hőforrás-kutatásokat kezdtek a területen, a fúrás sikerrel járt. 1929. tavaszán a karcagiak és a környékbeliek tömege kereste fel a gyógyító erejű „csodaforrást”. A harmincas évek végére a gyógyvíz már országos hírnévnek örvendett, ennek köszönhetően a strand és környéke gyors fejlődésnek indult. A település gazdasága elsősorban az idegenforgalomra épül.

A mezőgazdasági program keretein belül zöldséget, gyümölcsöt termesztenek fóliasátrakban és szabadföldön. A megtermelt termények egy részét közvetlenül értékesítik a helyi lakosoknak és a településre látogató turistáknak, más részét az önkormányzat által működtetett zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzem veszi át alapanyagként.

A korszerű feldolgozó üzemük is magas hozzáadott értékű közfoglalkoztatási program keretében épült, legfontosabb alapanyagforrása a mezőgazdasági program, ezen kívül bérfeldolgozást is végeznek. Az üzemben ivóleveket, befőtteket, dzsemeket, valamint irányított fermentálással készült termékeket állítanak elő.

A helyi sajátosságokra épülő programelem keretében térköveket és szegélyköveket készítenek. Az előállított termékeket a község közterületein, valamint a fürdő területén hasznosítják a járdák, terek burkolatainak folyamatos megújítására.

Az önkormányzat a közfoglalkoztatásban elért eredményeiért korábban Start Plusz díjban is részesült.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon a zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzem termékeit mutatták be. Tapasztalataik kedvezőek, nagy érdeklődés mutatkozott a látogatók részéről a termékeik iránt, ezen kívül a kiállítás elősegítette a piaci partnerség építését, a kapcsolatteremtést, és az információcserét is a kiállítók között.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében, a Zagyva folyó partján, a vármegyeszékhelytől 30 km távolságra lévő település lakosainak száma mintegy 2500 fő. Legnagyobb gondot a foglalkoztatás jelenti a településen, ezen belül is a hátrányos helyzetű, alacsony iskolai végzettségű személyek foglalkoztatása, akik nem minden esetben tudnak élni a versenyszféra által kínált munkalehetőségekkel. 2013 szeptemberében indult el a nagyobb létszámot foglalkoztató értékeremtő közfoglalkoztatás Jánoshidán.

Az önkormányzat által megvalósított közfoglalkoztatási programokban kiemelkedő jelentőségűek a mezőgazdasági és a helyi sajátosságra épülő projektek. A helyi sajátosságra épülő program keretében egy malom üzemeltetése, karbantartása valósul meg. A malom többféle liszt előállítására alkalmas. Legnagyobb vásárlói a környéken működő kisebb pékségek, cukrászdák, pizzériák, de a település lakossága számára is lehetőség van egy kis üzlethelyiségben a termékek megvásárlására.

JÁNOSHIDA KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

Eszes Béla polgármester

Az önkormányzat saját földterületein (35 ha) igyekszik megtermelni a búza jelentős részét, a többi alapanyag felvásárlása helyi és környékbeli gazdáktól történik.

Az állattenyésztési részlegben a 2023. évi programban 42 anyajuhból álló törzsszállományt gondoztak, melynek bárányait folyamatosan értékesítik. Korábban kialakításra került egy vadfarm, ahol vaddisznó állomány tenyésztésével foglalkoznak.

Az önkormányzat a közfoglalkoztatásban elért eredményeiért 2021. évben Start Plusz díjban részesült.

A település rendszeresen részt vesz a vármegyei és országos közfoglalkoztatási kiállításokon. A helyi sajátosságra épülő program keretében üzemelő START malom termékeinek széles választékát vitte magával az önkormányzat a 2023. évi Országos Közfoglalkoztatási Kiállításra: BL 55, BLTK 160 típusú, teljes kiőrlésű búzalisztet, világos és teljes kiőrlésű rozslisztet, fogós lisztet, kenyér- és réteslisztet.

MÁLTAI MANUFAKTÚRA NONPROFIT KFT.

Tiszabő és Tiszabura települések halmozottan hátrányos helyzetűek és az ország legszegényebb települései közé tartoznak. A hátrányos helyzet legfőbb oka a lakosság alacsony iskolai végzettsége, a szegénység és a munkanélküliség.

Tiszaburán nincsenek jelentős vállalkozások, a lakosság zöme állandó munka hiányában jellemzően szociális juttatásokból, aktív korúak ellátásából, családtámogatási ellátásokból él.

Tiszabő elhelyezkedését tekintve a többi településtől távol, szegregált környezetben található. A községből más településekre való beutazás nehézségekbe ütközik. A településen a fenntartó önkormányzat intézményein és a közfoglalkoztatáson kívül más munkalehetőség szinte nincs.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület 2016 óta van jelen Tiszabura és Tiszabő települések életében, és működteti oktatási, foglalkoztatási és szociális elemekből épülő Jelenlét programját.

A foglalkoztatási elemhez kapcsolódóan a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület a két községben 2016 óta valósít meg közfoglalkoztatási programokat.

Az Egyesület 2020-ban alapította meg a Máltai Manufaktúra Nonprofit Kft-t, amely üzemelteti Tiszabőn a közfoglalkoztatási támogatásból létrejött növénytartósító-üzemet és a kőzhonyhát, Tiszaburán pedig az asztalos üzemet, a varrodát, valamint a gyógy- és fűszernövény feldolgozó üzemet. Ezek az üzemek műszaki tartalmukban megfelelnek a piaci követelményeknek, lehetővé teszik a piacképes termelést, ugyanakkor tanműhelyként is képesek funkcionálni.

A Máltai Manufaktúra Nonprofit Kft. a kisüzemekben előállított termékeivel jelent meg az országos, valamint a vármegyei kiállításon: csomagolt, üveges és dobozos élelmiszerek, textil és egyéb kézműves portékákkal. Emellett kóstoltatás és street food értékesítés is zajlott.

MEZŐTÚRI INTÉZMÉNYELLÁTÓ ÉS INGATLANKEZELŐ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT.

Pappné Juhász Emília ügyvezető

Mezőtúr város Jász-Nagykun-Szolnok vármegye délkeleti területén található járásközpont. Lakónépessége 15 816 fő, a 2023. szeptember havi adatok alapján munkavállalási korú népessége 9 459 fő, a regisztrált álláskereső létszáma ekkor 538 fő. Mezőtúr számtalan értékkel rendelkező, gazdag történelmi múltú, barátságos mezőváros, tradicionális vásár- és rendezvény helyszín, amely nyaranta

fesztiválhangulattal csalogatja vendégeit. Félte őrzött védjegyűk, az évszázados gyökerekkel rendelkező Turi fazekasság felkerült a Szellemi Kulturális Örökség Nemzeti Listájára.

A városban a 2012. év óta folyik közfoglalkoztatási tevékenység, egyre jelentősebb eredményeket elérve az Önkormányzat az elmúlt években két ízben is elismerésben részesült.

Rendszeres résztvevői mind az országos, mind pedig a vármegyei közfoglalkoztatási kiállításoknak. Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon cserepes bazsalikom,

rozsmaring, aloe vera és chili paprika, valamint fűrtőjás és őrölt fűszerpaprika értékesítésével jelent meg.

A termékkínálatot képezték továbbá a sütőde apró süteményei, a Turi percek (édes percek), sós percek, néró és linzer. Dekorációs céllal látható volt a standon az utcabútorai közül madáretető, virágláda, virágtartó kistalicska, malom társasjáték fából.

ÖRMÉNYES KÖZSÉGI ÖNKORMÁNYZAT

Török Tamás polgármester

A község Jász-Nagykun-Szolnok vármegye közepén, Szolnoktól 38 km-re, a Nagykunsági-főcsatorna partján fekszik. A településen a munkavállalási korú népesség száma 578 fő, a nyilvántartott álláskeresők száma 2023. szeptemberében 26 fő volt.

Az önkormányzat 2012 óta vesz részt a közfoglalkoztatási programok megvalósításában, három fő területen, mezőgazdasági, helyi sajátosságokra épülő, valamint szociális jellegű programokat valósít meg.

Rendszeres résztvevői az országos és a vármegyei kiállításoknak. A 2023. évi Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon a kreatív műhely által készített termékekkel jelentek meg: hűtőmágnesek, kerámia dísz tárgyak, táskák, neszesszerek, terítők és szőnyegek voltak láthatók a standjukon.

I) NÓGRÁD VÁRMEGYE

BÁRNA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Oravecz Roland polgármester

Bárna Nógrád vármegye északkeleti részén, néhány kilométerre a szlovák határtól található zsáktelepülés. A lakosság száma a salgótarjáni iparmedence fejlődésével párhuzamosan ugrásszerűen megnőtt, majd a szénbányászat visszafejlesztése és a közeli megyeszékhely ipari üzemének leépítése után visszaesett.

A község vezetése a közfoglalkoztatás 2010 óta működő rendszerében jól megtalálta mindazon lehetőségeket, melyekkel hatékonyan fejlesztette a települést. Ennek egyik állomása a Kedvezményezett Települések

Gazdaságélénkítő Programja támogatásával megvásárolt ingatlan funkcionális és energetikai átalakításával kialakított szolgáltatóegység. Ebben kaptak telephelyet különböző vállalkozások, valamint az önkormányzat által üzemeltetett asztalosműhely, ahol lehetőség nyílt két fő állandó foglalkoztatására is. A pályázati keretből beszerzett gépek és asztalosipari eszközök birtokában „VERANDA” néven, modulós teraszbútor család gyártása kezdődött meg. Az asztalos üzem működtetése hosszabb távon is perspektívát biztosít a községben.

Alapvetően terasz, illetve kerti bútorokat gyártanak, melyekből egy csokornyit sikerült kiállítani a rendezvényen. A vásár látogatói körében nagy sikert aratott a stand, ahol ki is próbálhatták a termékeket. Az erre az alkalomra kibővített játszótér elemekhez hasonlóan több termékük már a helyszínen megvásárlásra került.

BUJÁK KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Borbély Gábor polgármester

A Nógrád megyében található zárt község a Cserhát legnagyobb települése, lakóinak száma 2026 fő. A falu megközelítése szilárd burkolatú úton csak Kisbágyon felől lehetséges.

Talán a község zártságának is köszönhető, hogy megmaradt a falu híres népviselete. A földrajzi táj szépsége és az egyedi népviselet okán is a község látnivalókban gazdag település, sok turista keresi fel. Az önkormányzatnak több állandó és időszaki rendezvénye van, civil szervezetek és néptáncsoportok színesítik a község közösségi életét.

A község önkormányzata a kezdetektől részt vesz a közfoglalkoztatási programban, amelyhez kapcsolódóan a GÉP program keretei között megvalósult a „tartósító üzem” kapacitásbővítése is. A program segítségével beszerzett modern gépsoron cukormentes, hőkezeléssel tartósított termékek előállítását, valamint a lé jellegű áruk homogenizátorral történő kezelése zajlik. A termékek között a savanyúság, befőtt, zöldség- és gyümölcsle, dzsem, lekvár és sűrítmény egyaránt megtalálható. Az üzem a Bujáki „Bözi éléskamrája” Önkormányzati Konyha keretein belül működik két alkalmazottal.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron cukorral és cukor nélkül készített dzsemekkel, lekvárokkal, savanyúsággal mutatkoztak be, amelyeknek nagy sikere volt.

GALGAGUTA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Agócs Gábor polgármester

tekkel már rendelkezett a program kezdetekor. A Varróműhely képes a hétköznapi használatú bevásárlószatyrok, ülőpárnák, díspárnák, ágyneműk, dekorációs kellékek mellett népviseleti ruhadarabokat is legyártani.

A szortimentből kiemelkedik a vásárlók kedvence, a különféle községi rendezvényekre készített főzőkötények, edényfogó kesztyűk, melyek akár egyedi logólenyomattal is elkészíthetők. Valamennyi termékük az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron is elérhető volt az érdeklődő rendezvénylátogatók számára.

A Cserhát lábánál lévő közel 630 fős Galga-menti település Nógrád vármegye délnyugati részén, Pest vármegye határán helyezkedik el.

A község már a rézkorban lakott volt, azonban az első írásos emlék 1274-ből származik. A történelem során a török pusztítást követően a vidék elnéptelenedett. A településre két alkalommal is szlovák ajkú evangélikus lakosság települt, melynek nyelvét, hagyományait Galgaguta ma is büszkén őrzi és ápolja a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzaton keresztül.

A községben a munkavállalási korú népesség 393 fő. Az álláskereső munkavállalási korú lakossághoz viszonyított aránya 4,01%, az országos átlagtól némileg magasabb.

Az önkormányzat által megvalósított közfoglalkoztatási programok közül a 2017-ben indult Gutai Varróműhely projekt emelkedik ki, melyet textiltermék-összeállító OKJ képzés előzött meg, így minden közfoglalkoztatásban munkát vállaló személy a szükséges szakmai alapismeret

RIMÓC KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Szabó Vilmos polgármester

A Cserhát északi nyúlványai alatt fekvő zsákfalú Nógrád vármegye északi régiójában található.

A kistérség egyik folyamatosan fejlődő települése, ahol nagy hangsúlyt fektetnek a hagyományokra is. Messze földön híres népviselete a legdíszesebb a palóc falvak viseletei közül, készítésével még ma is foglalkoznak helyi lányok és asszonyok. A település büszke népzenejére illetve néptáncára is, melyet folklór egyesületük táncosai népszerűsítenek a világban.

A községben hosszú évek óta példaértékű közfoglalkoztatási program folyik, amit a Belügyminisztérium már két ízben is elismeréssel díjazott. Az utóbbi időszak legkomolyabb eredményei egy pékség, valamint az önkormányzat kezelésében lévő területeken keletkezett zöldhulladék befogadására alkalmas telephely kialakítása volt.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon Rimóc község a pékségében készített termékekkel, továbbá szárított szőlővel, savanyított termékekkel, lekvárral, befőttel, mézzel, zöldséggel, gyümölccsel, a települést népszerűsítő kiadványokkal, valamint a korábban – szintén a közfoglalkoztatás keretében – beindított ételökemencében előállított porcelán dísz tárgyakkal mutatkozott be.

VARSÁNY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Kanyó Judit Erzsébet polgármester

számtalan értékteremtő beruházást tudott lebonyolítani, ami jelenleg is és még sok éven keresztül biztosít megélhetést több varsányi családnak. Varsányi portéka néven váltak ismertté a varróműhelyben készülő szebbnél szebb használati és ajándéktárgyak. Palóc motívumokkal díszített táskák, női blúzok, asztalterítők, párnák, valamint kiváló minőségű méteráruból további szép termékek készülnek, melyekre egyre nagyobb a kereslet.

2020-ban a GÉP program támogatásával megépült a Rozmaring Étterem. A kezdeti nehézségeket követően mára kiválóan prosperáló egységet működtet egy 100%-ban önkormányzati tulajdonú Kft. Az elmúlt 3 évben számtalan rendezvénynek, üzleti találkozóknak, családi és baráti programnak volt a helyszíne, már nem csak a helyiek vagy a környékeliek körében ismert, határon túlról és az ország különböző távolabbi településeiről is voltak vendégeik.

A település valamennyi országos és Nógrád vármegyei közfoglalkoztatási kiállításon részt vett. Örömmel mutatja be azokat az értékeket, melyeket megteremtett: a feldolgozó üzemből készült lekvárokat, szörpöket, savanyúságokat, téstákat és a varróműhely szép termékeit.

ABOKOM KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT. (ABONY)

Gáspár Csaba ügyvezető igazgató

Abony város Pest vármegye délkeleti részén, a Duna-Tisza közében fekszik, területének egy része a Tisza egykori árterületére esik. A város és környéke ősidők óta lakott hely, legrégebb írásos emlék 1238-ból maradt fenn. A település nagy kiterjedésű, csaknem 13 ezer hektár. A népesség száma jelenleg mintegy 15 ezer fő.

A város önkormányzatának képviselő-testülete közhasznú társaság létrehozásával határozta el a városüzemeltetési feladatok ellátását az ABOKOM Közhasznú Nonprofit Kft. által, amely az önkormányzat 100%-os tulajdonú cége. Fő tevékenysége a városüzemeltetési feladatok ellátása (köztisztasági, közterület fenntartási feladatok, helyi utak fenntartása, belvíz elleni védekezési tevékenységek, parkondozás), majd a tevékenységi kör 2015-től a helyi közfoglalkoztatás feladatának megvalósítását is magában foglalja.

Az ABOKOM Kft. résztvevője az országos közfoglalkoztatási kiállításoknak, ahol a Kft. megmutathatja a települé-

lésen megvalósított programokat. 2023-ban a mezőgazdasági programelem keretében előállított terményeket és levendula dísz tárgyakat láthatták és vásárolhatták az eseményre kilátogatók. A portékák elnyerték a látogatók tetszését, s a kóstoltatásra készített szilvás gombócuknak is nagy sikere volt.

JÁSZKARAJENŐ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Palya István Kálmán polgármester

A közép-magyarországi régióban, Pest vármegye déli csücskében helyezkedik el a község. Egyike azon jáász településeknek, amelyek nem a Jászságban találhatók. A település 6,5 hektáron terül el, állandó lakosainak száma közel 2800 fő. A Duna-Tisza közti síkvidék jellemzően agrártáj, az itt élő lakosság meghatározó többsége mezőgazdaságból és állattenyésztésből tartja fenn magát.

A közfoglalkoztatás a település életében fontos szerepet játszik, a nyilvántartott állás keresők relatív mutatója a községben magasabb, mint a járási szintű, illetve az országosan összesített mutatószám, a lakosság egy része hátrányos helyzetű.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron fűszerpaprika örleményük bemutatása és árusítása történt, az elért eredményeik sikeres bemutatására is kihasználták a lehetőséget. Emellett sok új tapasztalattal és ötlettel is gazdagabbak lettek, melyeket a közfoglalkoztatási programok tervezésében és megvalósításában tudnak kamatoztatni a jövőben. A részvétel hozadéka továbbá, hogy kapcsolatrendszerüket is tudták bővíteni, sok új ismeretség született.

ÚJSZILVÁS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Dr. Petrányi Csaba polgármester

A Duna-Tisza közí síkságon, Pest vármegyében, Budapesttől 90 km-re fekvő község erdővel, mezőgazdasági földekkel körülvett település, lakosságának száma megközelíti a 2800 főt. A község 1950-ben alakult, nevét az akkori területén bőségesen termő szilvafáiról kapta.

A község önkormányzata 2012 óta vesz részt a közfoglalkoztatási programokban. Számos fejlesztés, új mezőgazdasági gépek vásárlása, járműtárolók, fóliasátor, paprikacsomagoló építése, gyümölcsfák telepítése valósult meg, valamint egy hűtőház is megépült a megtermelt zöldségek, gyümölcsök tárolására.

A GÉP Program támogatásával gyümölcscsurgató üzem beruházás is történt. Az önkormányzat intézményeinek ellátására zöldség- és gyümölcsleveket készítenek cukor és tartósítószer hozzáadása nélkül, az alapanyagot az önkormányzati szilva-, alma-, kajszibarack- és meggyfaültetvény, valamint a fóliaház gyümölcsei és a megtermelt zöldségek biztosítják. A projekt keretében

egy öntözőrendszerrel ellátott, 500 m² területű fóliaházat is kialakítottak, amely az ivóvíz előállítás arculathoz illeszkedően szamóca, illetve cékla, sárgarépa, sütőtök termesztésére szolgál.

A VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron bemutatták a település közfoglalkoztatottjai által termelt zöldségeket, gyümölcsöket, fűszerpaprikát, valamint a térkő gyártásból is került kiállításra minta, mindemellett kóstoltatták és értékesítették Újszilvás Kincse néven már kereskedelmi forgalomba is került gyümölcslevüket, továbbá képekkel illusztrálták elért eredményeiket.

Tápiószőlős 1947 óta önálló település, ezt megelőzően Halesz néven Tápiószéle külterületéhez tartozott. Nevét a falu határában lévő Tápió patakról és a helyi homokon is megtermő szőlőről kapta. Területe 31,79 négyzetkilométer, lakóinak száma 3007 fő.

A településen 2012 óta van jelen a közfoglalkoztatás. A GÉP program keretében a község Önkormányzata támogatásban részesült a fóliakertészet bővítésére. A fejlesztés eredményeként egy 2500 m²-es fóliás növényházat alakítottak ki, komplex, korszerű technológiával, gazdaságosan működő növénytermesztési rendszerrel. A fóliasátrak fűtése termásvíz hasznosításával történik.

TÁPIÓSZŐLŐS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

dr. Szoboszlai Árpád Károly polgármester

A korszerű létesítmény egész évben lehetőséget biztosít a megtermelt zöldségek piaci értékesítésére, a helyi és környező konyhák friss áruval történő ellátására.

A VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron főként a fóliában termesztett paradicsom került kiállításra és árusításra, az érdeklődőket friss paradicsommal, paradicsomlével, zsíros kenyérral és a feldolgozó üzem által előállított hústermékek felhasználásával készült falatokkal kínálták.

HÁCS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Kiss-Csökli Orsolya polgármester

Somogy vármegyében, Balatonboglártól 18 km-re, festői környezetben található a nyugodt, rendezett csendes kis falu. A zsáktelepülés lakóinak száma 402 fő, szívesen választják otthonuknak külföldről letelepedni vágyó családok is.

Az önkormányzat minden pályázati lehetőséget megragad, hogy fejlessze települése összképét. 2011 óta kapcsolódnak a közfoglalkoztatás rendszeréhez.

A közfoglalkoztatás keretein belül került kialakításra az a gazdasági egység, ahol megtalálható az asztalos és térkőgyártó üzem, továbbá egy kreatív műhely, ahol a női dolgozók a fából készült használati tárgyakat festik és dekupázsolják.

A Község Önkormányzata szakmai elismerésben is részesült már a közfoglalkoztatási programok megvalósításában nyújtott kiemelkedő eredményeiért.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron izgalommal teli, lázas készülődést követően vettek részt. Vármegyéjüket kisebb asztalosipari használati termékekkel, ajándéktárgyakkal képviselték. A vásári eseményen történő részvételt mintegy szakmai napként kezelve az önkormányzat minden közfoglalkoztatott dolgozója számára biztosította, mely számukra is maradandó emlék és ötlettár lett, élményekkel gazdagodtak. A kiállítás új élményt, ötletet és lelkesedést adott.

A község Somogy vármegye egyik legkisebb önkormányzattal rendelkező települése. A gyönyörű természeti környezetben megbújó aprócska erdőszéli falu csupán egyetlen utcával és egy külterületi tanyával rendelkezik. Nem messze húzódik az Országos Kéktúra útvonal egyik csodálatos szakasza, a Balaton is mindössze 25 kilométerre található.

A községnek napjainkban alig félszáz lakosa van. Egyre felkapottabb a városból vidékre vágyók körében.

Hosszúvízen a közfoglalkoztatásba a kezdetektől bekapcsolódott az önkormányzat. A közfoglalkoztatási program keretében rongyszőnyeg szövésével közel hét éve foglalkoztatják állásukeresőiket. A közfoglalkoztatás-

HOSSZÚVÍZ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Máté-Botos Ivett polgármester

ból a korábbi években többen el tudtak helyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon, viszont mára már a helyi állásukeresők olyan élethelyzetekből jöttek, akik számára a munkaerőpiacon való megfelelés komoly gondot jelent. A szövőműhely biztonságos munkakörnyezetet és ezáltal megélhetést teremt számukra, ezért nagyon szeretnek itt dolgozni. Eredményként könyvelhetik el azt az értékmentő munkát, mely során a régi, hagyományos munkaeszközöket rendbe tették, megóvják, valamint hogy a tudást így tovább adva őrizhetik meg hagyományait.

Nagy öröm volt számukra az országos rendezvényen történő részvétel lehetősége. A munkatársak nagy gondossággal válogatták ki a legszebb szőnyeget, amelyek a rendezvényen kiállításra kerültek. A rongyszőnyegek mellett a gyermekeknek az Iciri Piciri Meseházak játékaiból is került felhozatal, amelyek mellett minden kis és nagy gyermek megállt, játszott, miközben a szülők elmesélték nekik Frakk vagy Mazsola és Tádé történetét. A rendezvény gyönyörű környezetéhez méltóan került berendezésre a standjuk is, s ez alkalommal is büszkén mutatták be a közfoglalkoztatás keretében végzett értékteremtő munkájuk produktumait.

KELEVÍZ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Vargáné Balatincz Krisztina polgármester

A 361 fős lélekszámú kis település Somogy vármegyében, a Balatontól 20 km távolságra, Marcali város szomszédságában található, az érintetlen természeti kincseiről híres Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet határolja. A környékbeli erdőkben védett növények, mesterséges halastó, gazdag madárvilág és vadállomány található. A falu külterületi településrészén felújításra került egy régi kastélyépület, a grófi vendégház eredeti pompájában várja az érdeklődőket. A rendezett kis faluban az utóbbi években több család is foglalkozik falusi turizmussal.

A foglalkoztatás elősegítése, illetve értékmentés céljából kezdték el 2016-ban a helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási mintaprogram keretein belül a kosárfonást. A régi, kihalt félben lévő szakma újjáélesztésével helyben biztosítanak egész évben végezhető értékteremtő tevékenységet az itt élő álláskeresők számára. A program kezdete óta két OKJ-s képzést szerveztek, összesen 27 fő végezte el sikeresen a kosárfonó tanfolyamot.

A közfoglalkoztatási programokban végzett kiemelkedő szakmai munkája okán többször elismerésben részesült az önkormányzat.

Hatalmas fejlődésen ment keresztül a program az évek alatt, a kezdeti nehézségek után mára az igényes és minőségi termékek bárhol megállják a helyüket. Hazai és külföldi vásárokon, rendezvényeken, kiállításokon igazolódik vissza, hogy igény van a termékekre, nagy kereslet mutatkozik irántuk.

A Budapesten megrendezésre került Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron bevásárló-, illetve kenyeres kosarak, vesszőkosarak és egyéb, vesszőfonással készült termékek repertoárja került bemutatásra. Egy falusi udvart is bemutattak a nagyközönségnek, vesszőből font élethű ló, disznó, kacsák tették még színvonalasabbá a standot.

L) SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYE

KÁLLÓSEMJÉN NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Belicza László polgármester

beruházást valósítottak meg a Kállay-kúria turisztikai célú hasznosítására, az épülethez tartozó közel öthektáros parkban pedig az elkészített asztalosipari termékek is elhelyezésre kerültek.

A 2023. évben a helyi sajátosságokra épülő startmunka programban többféle tevékenységet végeztek, kézzel készített ajándék- és dísz tárgyakat varrtak, készítettek táskákat, párnákat, kötényeket, neszesszereket, asztalterítőket, kis varrott állatfigurákat, hűtőmágneseket. Ebben a programban a település területén található összes buszmegálló teljeskörű felújítása is megvalósult.

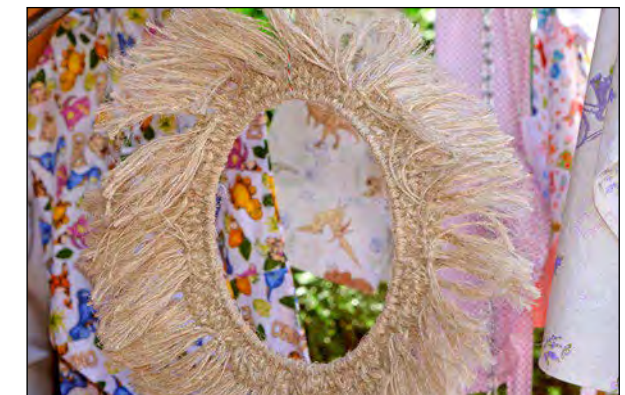
A fővárosban tartott országos kiállításon a helyi sajátosságokra épülő programmal képviselték magukat, natúr fa termékeket és kézműves árukat (dekupázs technikával készített ajándék és használati tárgyak, konyhai dobozok, tárolók, fa termékek, asztalok, székek, sámlik) mutattak be. Varrott termékek közül a vásáron szerepelt kötény (felölt, gyermek, félkötő), kesztyű, alátét, fedőfogó, zöldecsés tároló, kenyeres zsák, uzsonnakendő, textiltáska, gyerek nyári kendő, surda sapka, neszesszer és tolltartó. Bemutató jelleggel állítottak ki a Kállay-kúria logójával ellátott bögrét, tányért.

A Nyírség szívében elhelyezkedő község távolsága a vármegyeszékhely Nyíregyházától 23 km, elérhető közúton és vasúton egyaránt.

A nyilvántartott álláskereső relatív mutatója a községben 7,6%, amely az országos átlag kétszerese, de Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye átlagánál is magasabb szintet jelez.

Az önkormányzat 2012. óta folyamatosan részt vesz közfoglalkoztatási programokban, azok illeszkednek a település adottságaihoz.

Kézműves termékek gyártását 2013-ban kezdték meg, a közfoglalkoztatottak kerámia tárgyakat, kötött, horgolt, varrott termékeket készítenek. A 2015. évben sikeres

NAGYHALÁSZ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Orosz Károly polgármester

Nagyhalász a Rétköz egyik legnagyobb kiterjedésű városa, régi idők óta lakott hely. A városban nyilvántartott állás-keresők relatív mutatószáma a 2023. évben meghaladta a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei mutatót, és több mint kétszerese volt az országos átlagnak.

A közfoglalkoztatási programban megtermelt alma és cékla alapanyagot biztosít a Natúr gyümölcslé-előállító üzemben folyó gyümölcslé előállításához. Az önkormányzat kedvezményezette a GÉP programnak, melynek keretében gyümölcslé-előállító üzem kialakítására került sor, ezzel két fő számára nyílt piaci munkahelyet is teremtett a hátrányos helyzetű térség településén. A szintén a GÉP programban résztvevő ramocsaházi és szamoszegi önkormányzatokkal együtt Nyírség Aranya elnevezéssel közös brandet alakítottak ki a sikeres piacszerezés érdekében.

Az országos kiállításon a közfoglalkoztatottakkal megtermelt almát és az abból előállított gyümölcslevet mu-

NYÍRJÁKÓ KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Sipos Miklós polgármester

A község az Északkelet-Nyírségben, Nyíregyházától mintegy 35 km távolságra található, lélekszáma alig 900 fő. Nyírbákó is a hátrányosabb helyzetű települések egyike a vármegyében, ahol a 2023. évben a nyilvántartott állás-keresők relatív mutatója 10,6% volt (a vármegyei adat 6,9%, az országos mutató 3,7%).

Hagyományörző tevékenységüket a helyi sajátosságokra épülő programon belül idén is folytatták. A női dolgozók keze közül szőttesek, futószőnyegek, lábtörölők kerülnek ki. Óvodásai és bölcsődései részére öltözőzsák, törölköző, a mosdóba elválasztó függöny, a sporteszközök tárolására fali zsák, ebédlő asztalterítők és ünnepi

asztalterítők készülnek és persze az elmaradhatatlan ballagási batyu. A programon belül a Napközi Otthonos Konyhára a téli hónapokra felkészülve a mezőgazdaságban megtermelt zöldségek és gyümölcsök savanyítását, befőzését is végzik. Készítenek édes befőtteket, lekvárt, paradicsomlevet, vegyes vágottat, savanyú uborkát.

Az országos seregszemlére a hagyományörző programjukban készített termékekből kerültek kiállításra és értékesítésre termékeik, bemutatva tevékenységeik sokszínűségét és azt, hogy dolgozóik valóban hasznos, értékteremtő munkát végeznek.

PENYIGE KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Juhász Gyula polgármester

A település Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye keleti részén helyezkedő, a megyeszékhelytől 80 km-re található 900 fős lakosságú zsinórtelepülés. Penyigén a 2023. évi nyilvántartott álláskereső relatív mutatója az országos regiszter mértékének közel háromszorosa volt.

A helyi sajátosságokra épülő programban asztalos üzemet alakítottak ki, és fóliasátras növénytermesztést folytatnak. Szakképzett asztalos vezetésével a műhelyben különböző fatermékeket gyártanak (metsző és festőlétrát, viráglát, kültéri WC-t, kerítéselemet, szemetest készítenek). Varrodát is működtetnek, itt használati- és dísz tárgyak készültek (vászon táskák, díszes üveg, terítő, rongyszőnyeg). Az elkészített tárgyak egy része az önkormányzati intézményeikben kerül használatba vételre, emellett értékesítésük is történt.

200 kg szilvalekvár befőzésére is sor került a közfoglalkoztatottak munkája által.

Az országos rendezvényen a közfoglalkoztatottak által megtermelt zöldségeket, valamint a kézműves, illetve asztalos műhelyükben elkészített termékeket állították ki. Kiállításuk fő terméke a tartósítószer és cukor hozzáadása nélkül készült „penyigei” szilvalekvár volt, amely nagy sikert aratott mind a hazai, mind a külföldi látogatók körében.

RAMOCSAHÁZA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Ragányi Róbert polgármester

A község önkormányzata a kezdetektől működteti mezőgazdasági mintaprogramját, a gazdálkodás több mint 40 ha-on történik: paprikát (tv, alma, cseresznye és chili), paradicsomot, sárgarépat, petrezselymet, vörshagymát, céklát, burgonyát, uborkát és csemegekukoricát termesztnek.

Az almaültetvény termésének nagyobb részét értéksítik, másik hányada pedig a szintén közfoglalkoztatási támogatásból korábban beszerzett gyümölcslé készítő-csomagoló géppel került feldolgozásra. A közfoglalkoztatottak készítenek paradicsomlevet, lecsót, vegyes gyümölcsleveket is.

A budapesti kiállításra 100%-os gyümölcstartalmú gyümölcsleveket, valamint savanyúságokat vonultatott fel az önkormányzat, amelyek iránt a látogató közönség részéről nagy érdeklődés mutatkozott.

SZAMOSSZEG KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Dr. Gergely Lajos polgármester

A község a Szatmári-síkság keleti csücskében fekszik, a megyeszékhely Nyíregyházától mintegy 72 km távolságra. Nevét a folyószabályozás előtti Szamos egyik hatalmas kanyarulatáról, szegéről kapta, első említése 1290-ből ismert. A község lakónépessége 1700 fő, csökkenő tendenciát mutat. Az árvizek hatására kialakult tömeges elvándorlás napjainkra sem fordult át, sok az időskorú.

Szamosszeg a vármegye hátrányos helyzetű településeinek egyike, a közfoglalkoztatásban résztvevők létszáma a munkavállalási korú népességhez viszonyítva 7,4 % volt a 2023. évben.

Az önkormányzat az indulástól résztvevője a közfoglalkoztatásnak. 2012 óta valósít meg mezőgazdasági programokat, jelentős az uborka, almapaprika és paradicsom termesztésük, emellett hagymát és egyéb zöldségféléket termesztnek.

A GÉP program keretében elkészült savanyító üzemi beruházásuk 2022-ben került átadásra, ahol a kistérség

gi együttműködésnek köszönhetően a környező települések által megtermelt zöldségeket is feldolgozzák. Az előállított termékek között egyaránt megtalálható a savanyított szálas káposzta, a csemegeuborka, a kovászos uborka, a savanyított paprikafélék (alma, TV, kápia, vágott vegyes savanyúság) és a töltött almapaprika. Az üzemeltetést a 100%-os önkormányzati tulajdonú Szegi-Édenkert Nonprofit Kft. végzi. A fejlesztés eredményeként 3 fő részére biztosítanak munkalehetőséget.

A kiállításon a közfoglalkoztatási programban megtermelt zöldségekkel és az azokból előállított savanyított termékekkel jelentek meg. Standjuk díszítése a tavasztól szeptemberig tartó folyamatos munkavégzésről árulkodott, a különböző fajta paprikák (cseresznye, alma, kápia, fehérzönn) és a paradicsom színekavalkádja szemet gyönyörködtető látványt nyújtott, odacsalogatva a kiállításra ellátogató érklődőket.

A község Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye nyugati széle közelében fekszik, a Tisza bal partján, a Tiszavasvári járásban. A területén talált régészeti leletek azt bizonyítják, hogy már a Kr.e. IV. évezredben, a neolitikorban is megélhetést nyújtott őseinknek. Tiszadada a 21. században igyekszik fejlődni, miközben megőrzi hagyományait is, üdülőfalujellegét.

Munkaerőpiaci helyzetét tekintve hátrányos helyzetű a település. Kétezer fős lakosságán belül a nyilvántartott álláskereső aránya a munkavállaló korú népességszámra vetítve 10,2% volt a 2023. évben, amely meghaladta a járási és a vármegyei szintű mutatószámokat egyaránt.

TISZADADA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Mizser Zsolt polgármester

A helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatás programban száraztészta üzemeltetést alakítottak ki. Az üzemből kézi csiga, orsó, cénametelt, széles metelt, kis és nagy kagyló, eperlevél, kiskocka, rövid cső, reszelt tészta, lebbencs, tarhonya és keskeny metelt tészták készülnek, átlagos napi száraztészta gyártásuk 425 kg volt. 8 és 4 tojásos tésztáik egy korábbi közfoglalkoztatási mintaprogram keretében kialakított saját tojtyúk farmjukról származó friss tojásból készülnek.

A fővárosi országos kiállításra kiváló minőségű száraztésztáikat hozták el, melyeket különböző kiserelésben tudnak csomagolni a vevők egyedi igényeinek kielégítése érdekében. Termékeik igen keresettek voltak a vásáron, továbbá a vásárlók találkozhatnak a SPAR RÉGIÓK KINCSE termékek között is a Dada Tésztával.

ZSURK KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Pócsikné Vakula Ágnes polgármester

A települést először egy 1067 táján keletkezett oklevél említi. A jelenleg 700 lakosú község Magyarország észak-keleti csücskében, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében, a magyar-ukrán határ mellett, Nyíregyházától 77 km távolságra található. Északi határa a Tisza, ami egyben az országhatárt is jelenti.

A település 7,6%-os közfoglalkoztatási mutatója meghaladta a járási, a vármegyei és országos arányszámokat is. Az önkormányzat folyamatosan részt vesz a startmunka mintaprogramokban, elsősorban a település helyi adottságaihoz igazodva mezőgazdasági programot, valamint

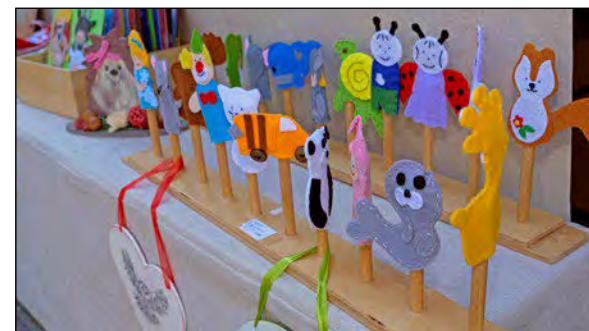
kézműipari tevékenységeket (horgolás, keresztes hímzés, dekupázs technikával készült ajándéktárgyak, PET palackból készített dísz tárgyak készítése) valósítanak meg.

Az országos kiállításon textilajándékokat, papírfonatok, papír ajándéktárgyakat állítottak ki, amelyek közül különösen a hosszú sapkás manóik iránt mutatkozott nagy érdeklődés, ezekből nagy mennyiségben tudtak értékesíteni is a vásáron.

FOGYATÉKKAL ÉLŐKET ÉS HAJLÉKTALANOKAT ELLÁTÓ KÖZHASZNÚ NONPROFIT KFT. (SZOMBATHELY)

Németh Klára ügyvezető igazgató

munkaképességű, fogyatékos emberek segítségét és a hátrányos helyzetű, hajléktalan emberek ellátását, foglalkoztatását biztosítja, a város lakossága számára értékes, értéket teremtő feladatok megvalósításával.

A 2018-ban indított ajándékkészítő műhelyükben egyedi termékeket gyártanak. A kreatív műhely dolgozói fa ajándéktárgyakat készítenek, melyeket saját Kézműves Kuckó Ajándékbolt nevű üzletükben és helyi, térségi vásárokon, viszonteladói hálózaton keresztül, valamint online felületeken értékesítik. Idei évtől saját webshoppal (<https://fehekucko.hu>) is bővült az értékesítési csatorna, ahol leginkább a gravírozott termékinálattal találkozhat a látogató. A fejlesztésnek köszönhetően a termékek az egész országban elérhetőek.

Harmadik alkalommal vettek részt az Országos Köz-foglalkoztatási Kiállítás és Vásáron. Árukínálatukban megjelent sok új termék is, például fogtündérdoboz, elegáns bortartók, illetve dinoszauruszos kivágott betűk. A nagyszámú külföldi turistára tekintettel, Budapesttel kapcsolatos szuveníreket is készítettek műhelyükben az alkalomra, nagy sikerrel, nagyon sok vásárló és érdeklődő volt kíváncsi a termékeikre.

Szombathely az ország nyugati részén fekvő Vas vármegye székhelye, 75 ezer lakossal. Szombathelyt a nyugat királynőjének és a parkok városának is nevezik. A város mint a segítség városa, kiemelt figyelmet fordít az elesett és hátrányos helyzetű lakosaira. A város és környéke részben a nyugati határ közelsége miatt kedvező munkaerőpiaci helyzetű térségnek mondható.

A Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft. 100%-os önkormányzati tulajdonú társaságként alakult Szombathely város két szociális ellátókat biztosító szervezetének egyesítésével. A megváltozott

KOMLÓI TÉSZTAGYÁRTÓ START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Feuerstahler Terézia, elnök

A Komlói Tésztaüzem 2015-ben közfoglalkoztatási program keretén belül jött létre, majd a 2017. évben alakult át Komlói Tésztagyártó Start Szociális Szövetkezetté, fő tevékenysége a száraztésztagyártás.

Egy értéktéremtő állami programból átalakulva a 2023. évben már önfenntartó szövetkezetként, több gazdasági tevékenység összefogásával, Komló városában elsődleges munkaerőpiaci bérrel, helybelieket foglalkoztatva, magyar alapanyagokból és környékbeli őstermelők friss tojásaiból, kiváló minőségű, házas jellegű tészta készül.

A COVID válság még jobban felértékelte a helyi vállalkozások szerepét, a friss tojásból készült tésztákra egyre nagyobb a kereslet. Emellett ez az időszak lehetőséget adott arra, hogy többféle ízesítésű tészta próbagyártását elvégezzék, és új, prémium kategóriás tészták gyártását kezdjék el nagy mennyiségben, amelyeket lakossági célra és gourmet éttermek számára értékesítenek. Tésztáik ízesítései: vargánya gombás, fokhagymás, spenótos, chilis, feketeborsos, medvehagymás, petrezselymes, és bazsalikom.

A VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron való részvétel a szövetkezet számára rendkívüli fontos-

sággal bírt, mivel kiválóan alkalmas volt arra, hogy a többi start szociális szövetkezet jelenleg gyártott termékeit megismerhessék és a jövőben személyes kapcsolatokat ápolhassanak velük.

A szövetkezet bemutatkozása a vásáron rendkívül eredményes volt, jelentős árbevétel is keletkezett. A vásáron kapott visszajelzések megerősítést adtak számukra, hogy a szövetkezet jó úton jár a prémium kategóriás és ízesített tészták gyártásával.

SAJTFALU SZOLGÁLTATÓ START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET (MAGYARDOMBEGYHÁZ)

Vezetője: Dinnyés Ildikó polgármester

nem, vagy csak nagy nehézségek árán tudnak eljárni dolgozni más településekre.

A közfoglalkoztatás keretében mezőgazdasági termeléssel, takarmánynövények termesztésével, kecsketartással foglalkozik az önkormányzat, a helyi sajátosságokra épülő programban pedig varrodai termékek készítése, rongyszőnyeg szövés, valamint ajándéktárgykészítés a fő profil.

A mezőgazdasági programban megtermelt kecsketejfeldolgozás saját tejfeldolgozó üzemben történik. Az üzemet a Sajtfalu Szolgáltató Start Szociális Szövetkezet működteti. Az üzemben kecsketejből és tehéntejből is készülnek ízesített sajtok, ízesített joghurtok, túró.

Magyardombegyház egy zsáktelepülés Békés vármegye mezőkovácsházai járásában, 765 hektáros kiterjedésével a vármegye legkisebb közigazgatási területű települése.

A Maros folyó sok-sok évezred alatt lerakódott hordalékából alakult ki ez a sík vidék. Igen jó termőadottságai miatt már nagyon régóta kisebb-nagyobb megszakításokkal, de lakott terület volt.

A közfoglalkoztatás központi szerepet tölt be az itt lakók életében, mivel a nem megfelelő tömegközlekedés miatt

A VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár ideje alatt a sajtokból egész napos kóstolási lehetőséget biztosítottak, valamint vásárlásra is volt lehetőségük a kilátogatóknak, továbbá mindkét napon kecskepörköltet főztek bográcsban, ami nagy sikert aratott a látogatók körében. A rendezvényen szórólapokkal is népszerűsítették a Sajtfalu Vendégházat és a Kecskés Vendégházat, emellett lehetőség adódott a tapasztalatcserére is más településekkel.

LONGI-KÉZMŰVES START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET (SZEZILONG)

Vezetője: Talárovics László polgármester

Szezilong Község egy 208 lelkes község a Tokaji járásban, a Tokaj-hegyalja tájegység legkisebb települése. Már a 15. században a tokaji várhoz tartozott.

2012-ben nyílt meg a lehetőség az önkormányzat előtt a közfoglalkoztatási mintaprogramokban történő részvételre, amelynek keretében egy manufaktúrális tézstaüzemet hoztak létre, ahol 8 tojásos tézsta gyártása folyik jelenleg is. A tézsta prémium minőségű, nem tartalmaz semmiféle adalékanyagot, ételszínezéket. Az üzem jelenleg 22 fajta száraztészta gyárt.

A 2015. évben történt meg a sertéstelep kialakítása, ennek kiegészítéseként megvásárlásra és felújításra került Tokajban egy sertésvágóhid. A felszereltség lehetővé teszi a húsvizsgálat helyben történő lefolytatását, az erre szolgáló trichinella labor kialakítása szintén Belügyminisztériumi támogatással valósult meg. A vágóhid termeléséhez kapcsolódóan vásároltak egy mobil húsboltot, ezzel a feldolgozott sertések árusítása folyik Tokaj, Tarcál és Szezilong településeken. Tokajban a vágóhídtól 1 km-re közfoglalkoztatási pilot program támogatással

egy látvány kézműves húsfeldolgozó, értékesítőhely és kóstoló kialakítása is megtörtént.

A közfoglalkoztatási kiállításokon kedvező visszajelzéseket kaptak a vevőktől, illetve nagy forgalmat sikerült bonyolítani. Újdonságként frissensült hurka, kolbász is került értékesítésre, ebből az előzetesen tervezettnél jóval nagyobb mennyiségre lett volna igény, a továbbiakban ezek árusítására nagyobb hangsúlyt fog helyezni a szövetkezet.

TRIZSI ÍZEK START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Vezetője: Mácsi Istvánné polgármester

prémium minőségű termékek készülnek: gyümölcs- és gyógynövényes szörpök, lekvárok és desszertek. Termékeiket saját üzleteikben, Trizsben, Aggteleken, Jósvafőn értékesítik (Trizsi Ízek Mintabolt, Trizsben Mozdó bolt, Aggteleken Baradla barlang parkolója, Jósvafőn a Levendula Bistro és Kávézó), de partnerei révén szerte az országban jelen van a márka és webshopon keresztül is elérhető (www.trizsi.hu).

A lekvárok közül a hagyományos ízeken (szilva, barack, meggy, málna) túl az igazán különleges íz-élményekre vágyók is találhatnak kedvükre valót: som, csipkebogyó, levendulás barack, fehér csokis körte, rumos csokis szilva-kökeny összetételű variációk is készülnek. A szörpök közül a legkedveltebb a málna és a bodzavirág szörp, elérhető a különleges fenyőgyökéből és kakukkfűből készített gyógynövényes szörp is.

A kiállításon bemutatkoztak a szövetkezet legújabb kézműves desszertjei, a golyóBirs desszert és a Trizsi Trió bonbonsalád, mindkét termék nagy népszerűségnek örvendett. A szövetkezet együttműködő partnere a Zsoldos Fruit Start Szociális Szövetkezet és a Homokhátság Szíve Start Szociális Szövetkezet, ezek termékeivel együtt közös ajándécsomag kerül forgalomba.

Trizs 170 fős kistelepülés a vármegye északnyugati szélén, az Aggteleki Nemzeti Park szomszédságában. Első írásos említése 1275-ben történt, a község határában koraközépkori vasolvasztó telepeket tartak föl a régészeti kutatások, amelyek közül az egyik eredeti állapotában kiemelt "bucakemence" ma a rudabányai múzeumban található. Vasolvasztó telepek hagyományos faszénégető telepekhez kapcsolódtak, de a közeli mészkő előfordulásai miatt a mészégetés is jelen volt.

A település önkormányzata a mezőgazdasági közfoglalkoztatási program fejlesztésére helyezett hangsúlyt. A helyi női munkaerő bevonásával az Aggteleki Nemzeti Park térségében termelt és begyűjtött gyümölcsökből és gyógynövényekből, illetve térségi termelőktől vásárolt alapanyagokból állítanak elő lekvár és szörp készítményeket tradicionális eljárással. A tevékenység több mint 10 éve kezdődött, és a településen élők boldogulását tűzte ki célul. A sikeres mezőgazdasági startmunka programnak köszönhetően a közfoglalkoztatási támogatásból gyümölcsfeldolgozó kisüzem épült a településen.

A 2015. évben jött létre a közfoglalkoztatás alapjain szerveződő Trizsi Ízek Start Szociális Szövetkezet, melynek tevékenysége zöldség- és gyümölcsfeldolgozás, értékesítés és vendéglátás. Üzemükben kézműves jelleggel,

HOMOKHÁTSÁG SZÍVE START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET (BORDÁNY)

Vezetője: Tanács Gábor polgármester

A Homokhátság Szíve Start Szociális Szövetkezet Bordány Nagyközségben zöldség- és gyümölcsfeldolgozó üzemet hozott létre 2016-ban, 8 új munkahely megteremtésével a Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek támogatási program keretében. A szövetkezet célja egy olyan vállalkozás működtetése, amely helyi adottságokra reagálva, helyi alapanyagokból képes minőségi terméket előállítani és értékesíteni, és ezzel a helyi értékeket képviselve vinni Bordány nagyközség jó hírét. Így jött létre a LEGJAVA termékcsalád, melynek szlogenje: Helyiből a Legjava.

A helyiek büszkéek, és a sajátjuknak érzik a helyben előállított prémium termékeket. A faluközösség életében aktívan részt vesz a szövetkezet, ezzel is erősítve az összetartozás érzését. Az alapanyagokat elsősorban Bordányban és a környező településekről szerzik be, kis üzemükben olyan helyben megtermelt zöldségeket és gyümölcsöket dolgoznak fel, amelyek Magyarország déli, napsütötte vidékén teremtek, és a homokháti gazdák gondossága tette őket ízletessé. A kézzel válogatott zöldségekből

és gyümölcsökből egyedi ízvilágú szószokat, krémeket, lekvárokat és chutneyket készítenek (pl.: fűszeres paradicsomszósz, padlizsánkrém, hétfűszeres paprikaszósz, sárgabarack mustár, zserbó lekvár, fehér csokis eperlekvár, mandulás szilva chutney, grill szószok, fűszerek). Termékeik a piaci palettán a tartalmukon kívül megjelenésükkel is kiemelkednek, csomagolásukról visszatükröződik az egyediség, a kézművesség. A Legjava termékekbe nem kerülnek mesterséges adalékanyagok, színezékek, és a tartósítást pasztörizálással végézik. Gyártás során a környezetterhelést igyekeznek a minimálisra csökkenteni, fontos számukra a helyi alapanyagok beszerzése, üvegbe történő csomagolás, szelektív hulladékgyűjtés, valamint a komposztálás. Ennek a szemléletnek köszönhetően a tudatos vásárlók körében is népszerűek termékeik.

A VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron való részvétel nagyon fontos volt számukra, kiváló lehetőség, hogy ismét megmutathassák termékeiket a nagyközönségnek, és bemutatthassák fejlődésüket a szakmai és hivatalos látogatóknak. A kiállítás szakmai fontossága mellett számottevő bevételt is realizáltak.

ALAPI MUNKA GYÜMÖLCSE START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Takács Józsefné, elnök

Alap község Fejér vármegyében, a Mezőföld déli részén elhelyezkedő, 1950 fős település. Társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból az elmaradott, hátrányos helyzetű települések közé tartozik.

A 2011-ben megkezdett járási startmunka mintaprogramban a saját, 12 hektáros földterületükön zöldségtermesztést, homoktövis, szamóca és levendula, valamint málna telepítést valósítottak meg, melyek mára már termőre fordultak. A termények a saját konyhájukon kerülnek felhasználásra. Továbblépést jelentett a megtermelt zöldségfélék és a gyümölcsök feldolgozása, amely egyúttal újabb munkalehetőséget is teremtett.

A gyümölcs- és zöldségfeldolgozó üzemet 2017. szeptember 1-jétől az Alapi Munka Gyümölcse Szociális Szövetkezet működteti hat fővel, akik a közfoglalkoztatásból kerültek át. Az üzem tartósítószer-mentes, hőkezelt gyümölcs és zöldséglevet állít elő. A különböző fajtájú gyümölcsök és zöldségek feldolgozásánál elsődleges szempont az egészséges, rothadásmentes termés kiválasztása. Gyakran érvényesül, hogy a kisebb, esztétikailag alacsonyabb minőségű gyümölcsökből finomabb ízű lé készíthető.

Termékpalettájuk: alma, homoktövis, alma-cékla, alma-homoktövis, alma-sárgarépa, valamint alma-barack, alma-körte és alma-sütőtök lé. A választék egyre inkább bővül. Vállalják kisebb-nagyobb tételben a megtermelt gyümölcsök feldolgozását, valamint a bérnyújtást is.

Mára már több mint 220 fő partnerrel van kapcsolatuk, akik igénybe veszik a feldolgozó üzem szolgáltatásait. Céljuk a szövetkezet teljes önfenntartóságának megvalósítása, gazdasági megerősödése.

2023-ban ismételtelen részt vett a szövetkezet az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron, ahol ismét igen nagy népszerűségnek örvendtek 100%-os gyümölcstartalmú, cukor- és tartósítószermentes gyümölcslé termékeik.

NAGYLÓKI START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Vörös Lászlóné, elnök

Nagylók község a Dunántúlon, a Mezőföld területén elhelyezkedő település, amely a hátrányos helyzetű Sárbogárdi járáshoz tartozik. Székesfehérvártól délre, mintegy 38 km távolságra fekszik.

A község neve Lok alakban 1258-ban bukkan fel először, eredete bizonytalan, valószínűsíthető, hogy egy régi szláv „loky”, azaz „tőcsa” főnév a forrása. 1872 óta Nagylók formájában használt, de az Öreglók változat is előfordul a 18. század végén. A terület a különböző korok ideje alatt végig lakott volt.

A község önkormányzata – felismerve a munkanélküliség enyhítésére, felszámolására biztosított közfoglalkoztatási programokban rejlő lehetőségeket – aktív részvétellel szervezte a település álláskeresői számára ezeket a programokat. Az értékteremtő közfoglalkoztatási programok keretében betonelemek gyártása valósult meg, valamint azok felhasználásával több km hosszan járdák kerültek felújításra, illetve csapadékvíz-elvezető árkok burkolásra. A mezőgazdasági programban a sertéstartásból származó hús felhasználása a közétkeztetési konyhán történt. Megvalósul dísznövények nevelése, zöldségpalánták termesztése is, jelentős volumenben kerül termesztésre és feldolgozásra fűszerpaprika. A program keretében létrehozott Gazdasági Portán megépített szárító, feldolgozó

üzemben évi közel 50 tonna utóérlelt fűszerpaprika kerül feldolgozásra egy szezon alatt, ami magába foglalja a környékbeli termelők bérfeldolgozását is.

A közfoglalkoztatási program folyamánként jött létre a Nagylóki Szociális Szövetkezet, amelyben 2017 óta 5 fő közfoglalkoztatott elsődleges munkaerőpiaci munkavállalóként került foglalkoztatásra. A szövetkezet azóta piaci alapon ellátja a településüzemeltetés egyes feladatait, miközben a közfoglalkoztatásból átvett egyéb tevékenységeket folytat. Továbbra is megmaradt fő terméként az őrölt fűszerpaprika előállítás, a virágpalánták nevelése.

A Nagylóki Start Szociális Szövetkezet számára több alkalommal nyílt lehetősége bemutatni a tevékenységéből származó termékeket, szolgáltatásokat. Ilyen rendezvény volt a 2023. évben az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár is, amelyen a bemutatott csomagolt, őrölt fűszerpaprika termékekre alapozott stand nagy népszerűségnek örvendett. A rendezvényt mind szakmai fejlődés céljából, mind pedig hasznos tapasztalatok szerzésére nagyon alkalmasnak minősítik.

SÁRKERESZTÚRI HANGYÁK START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Vezetője: Csutiné Turi Ibolya polgármester

A termékek mellett a zöldterületkezelés és levendula bérleparlás szolgáltatásuk is jelentős. Néhány évvel az indulás után már aratógép és saját lepárlóberendezés is segíti a hatékony termelést. A virágzás idején a „Szedd magad!” nap keretében a turizmusra is igyekeznek hangsúlyt fektetni, ezzel erősítve a település pozitív megítélését. Az aratás idején lehetőség van minden folyamatot megtekinteni, ami nagyon érdekes látványosság.

Mindezekről örömmel adtak számot az Országos Közfoglalkoztatási Kiállításon. A két napon lehetőségük volt a személyes kapcsolatok elmélyítésére. A rendezvényen több olyan kiállítóval is egyeztettek, akikkel a jövőben hosszútávú partneri együttműködésre számíthatnak. Számukra is fontos szempont volt a termékek értékesítése is, ezen a területen is sikeresnek könyvelhették el a rendezvényt. A legnagyobb érdeklődés ezúttal levendulás termékeiket övezte, standjuknál egy kisfilmet is megtekinthettek a látogatók, ahol a teljes gyártási folyamatot végigkövethették.

Pozitív élményekkel, eredményesen zárták a résztvételt.

Szövetkezetük a Fejér vármegyei Mezőföld szívében, Sárkeresztúron működik, huszonöt kilométerre a megyeszékhelytől. Huszonöt kilométer ma már látszólag nem távolság – a különbségek mégis óriásiak: Sárkeresztúr mind elhelyezkedését, mind az itt élők lehetőségeit tekintve komoly hátrányokkal szállt versenybe a gazdasági és társadalmi sikerekhez vezető úton.

A településen manapság nagyjából 2500 lakos él. Legnagyobb erőssége, hogy lakóinak elszántsága miatt mindig képes a megújulásra, a pozitív változásokra, mindezt úgy, hogy közben tisztelettel őrzi múltja hagyományait.

2016 júniusában megalakult a Sárkeresztúri Hangyák Termelő és Értékesítő Szociális Szövetkezet, elsősorban azzal a céllal, hogy hátrányos helyzetben lévő tagjai számára munkalehetőséget teremtsen. A szövetkezet számára nagyon fontosak a hagyományok: a természetközeli, fenntartható módszerek, gyártási technológiák és persze a hagyományos, mégis egyedi, minőségi termékek.

Jelenlegi kínálatuk: a zöldségek, egynyári virágok, fűszerpaprika, tökmag és tökmagolaj, tökmagliszt, különféle ajándéktárgyak és ajándécsomagok és a levendula, ami gyakorlatilag minden lehetséges formában megtalálható.

RÁBASZENTMIHÁLY ÍZEI START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Vezetője: Horváth Gábor

Rábaszentmihály Győr-Moson-Sopron vármegyei település. Győrtől 30 km-re található a Rába folyó jobb partján, másik oldalról a Marcal öleli. A lakosságszám egyre csökken, ma mindössze 501 lelket számlál. Mint az már az 1708-as pecsétnyomaton is látszik, a kis település nagyon régtől földműveléssel foglalkozik. A Rábaszentmihály címerében megjelenő jelképek (ekevas, nádvádog, búzakalász, és a két folyó) is ezt tükrözik, a mai napig meghatározó tevékenység sokuk életében.

A község önkormányzata 11 éve foglalkozik közfoglalkoztatás keretében mezőgazdasági tevékenységgel. A jelentős állami segítség lehetővé tette, hogy a program önfenntartóvá váljék.

Első lépésként 2015-ben a kilenc alapító tag lefektette a szociális szövetkezet alapjait. Egyik alapító tagja az önkormányzat, a természetes személy alapító tagok közül négy fő közfoglalkoztatásban vett részt az önkormányzatnál. Győr-Moson-Sopron vármegyében elsőként szerveződött a közfoglalkoztatásra épülő, önkormányzati tagsággal rendelkező társaság, a Rábaszentmihály Szociális Szövetkezet.

Elsőként átvételre került a száraztésztagyártás, a sertés-hizlalda, majd a húsbolt, végül a savanyító manufaktúra és a gluténmentes tésztaüzem. Fő tevékenységük a szá-

raztésztagyártás volt, azonban igazodva a megváltozott körülményekhez, ez mára a hús- és húsrú kiskereskedelem lett, természetesen a száraztészta gyártási tevékenység változatlan megtartása mellett.

Kezdetektől fogva „Rábaszentmihály Ízei” logóval látják el termékeiket, hisz a régi idők receptjei alapján – melyeket a településen élő idős asszonyoktól, férfiaktól gyűjtöttek össze – készítik savanyúságaikat, a közkedvelt lecsókat, füstölt árukat. 2021-ben 8 féle (mácsik, reszelt tarhonya, cércnametél, szélesmetél, fodros kocka, orsó, spagetti, gyufa), 8 tojásos prémium minőségű tésztajuk és 3 féle (cércnametél, szélesmetél, orsó) gluténmentes tésztajuk elnyerte a Magyar Termék Védelem használati jogát, melyre nagyon büszkék, és vásárlóik bizalmát is megerősíthetik a védjegy használatával.

Füstölt áruik nagyon kelendőek, mivel hagyományos, sóban történő érlelés után, akácfával füstölt termékeket kínálnak vásárlóiknak.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron kezdetektől jelen vannak a Rábaszentmihály Ízei logóval ellátott termékek. A 2023. évi kiállítás és vásár során termékeik kóstoltatásakor a fogyasztóktól érkező visszajelzések megerősítették a szövetkezetet abban, hogy termékeik hagyományos eljárással készül, kiváló minőségű a továbbiakban is meg kell őrizniük. Kiemelten közkedvelt volt három típusban (csemege, csípős és tüzes) készült füstölt kolbászuk.

BALMAZ TÉSZTAGYÁRTÓ START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Vezetője: Salánki Ágnes, igazgatósági elnök

Balmazújváros az Alföld sajátos, mezővárosi jellegű települése Hajdú-Bihar vármegyében. A nagy kiterjedésű város két jellegzetes alföldi táj, a Hortobágy és a Hajdúság határán fekszik.

A város önkormányzata 2014-ben betanított száraztészta készítő tanfolyamot indított. A tanfolyamot sikeresen elvégzőkkel 2015-ben kezdték el a száraztészta készítését a helyi sajátosságokra épülő közfoglalkoztatási program keretében. Pályázati forrásból egy nagy teljesítményű tésztagyártó gépet és szárító kamrát szereztek be, és vállalták, hogy a támogatás fejében szociális szövetkezeti formában végzik tevékenységüket. A fejlesztés eredményeként növelték a termékvalasztékot, homogénebb lett a minőség, nőtt a mennyiség és a csomagolás is új külsőt kapott.

A Balmaz Tésztagyártó Szociális Szövetkezet 2016-ban alakult meg 8 fővel és önkormányzati tagsággal, jelenleg 4 fő dolgozik az üzemben.

Kis üzem révén a tojást egyesével, kézzel törlik, kis gépekkel dolgoznak, melyek darabonként egyszerre 8 kg lisztet tudnak összekeverni. Termékpalettájukban első sorban a 8 tojásos száraztészta szerepel, de készítenek durum búzalisztből tojással és tojás nélküli tésztaikat is. A tészta sokszínűségét jellemzi, hogy azok között megtalálható a chilis csípős, a petrezselyemzölddel készített, illetve a paradicsompürével színezett köret tészta egyaránt.

A budapesti kiállításon saját lebbencs tésztából főztek slambucot, amelyből az első nap 5, míg a második nap 4 bográccsal készült. Több mint ezerötszáz fő kóstolhatta meg a slambucot, valamint hallgathatta meg a hortobágyi pásztorétel elkészítésének módját.

HAJDÚNÁNÁSI TARTÓSÍTÓ ÉS ÉPÍTŐ START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Vezetője: Nagyné Legény Ildikó

Hajdúnánás Hajdú-Bihar vármegyében, az ország keleti régiójában található. A város elhelyezkedése gazdasági és logisztikai szempontból is kiváló, Debrecentől, a vármegyeszékhelytől észak-nyugatra 40 km-re, a szomszédos Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye székhelyétől, Nyíregyházától 25 km-re, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye székhelyétől, Miskolctól 65 km-re fekszik.

A városban több mint tíz éve van jelen a közfoglalkoztatás, szerepe kiemelt a település életében.

A Hajdúnánási Tartósító és Építő Start Szociális Szövetkezet a helyi gazdaság fejlesztése érdekében jött létre, megteremtve a lehetőségét annak, hogy a közfoglalkoztatásból fokozatos átmenetet biztosítson a nyílt munkaerőpiacra. A szövetkezet által végzett tevékenységek elsődleges célja, hogy a közfoglalkoztatottak számára esélyt adjon az újrakezdéshez és egyben fenntartható munkahelyeket teremtsen.

A szövetkezet által működtetett üzletágak a kezdetektől lehetőséget teremtettek a tenni akaró munkakeresőknek

arra, hogy új képességeket sajátítsanak el, és erősítsék révén kiszámítható, stabil jövedelemre tegyenek szert. Másrészt a szociális szövetkezet missziója a helyi értékmegővítés és új értékek teremtése azáltal, hogy a közfoglalkoztatási programban megtermelt alapanyagokat oly módon dolgozzák fel, hogy azok megállják a helyüket piaci viszonyok között is.

A szövetkezet 15 fő foglalkoztatásával gyümölcs-, zöldségfeldolgozást, -tartósítást, gyümölcs- és zöldséglé, valamint készétel gyártást, lakó- és nem lakóépület építést, továbbá hús-, húsfeldolgozó kiskereskedelmi tevékenységet folytat.

A szövetkezet által előállított termékeket elsősorban helyi termelők piacokon, valamint helyi üzletekben értékesítik, azonban ezek a termékek fellelhetők a székhelytől számított 40 km-es körzetben, a vármegyével határos települések és Budapest termelők piacain és kiskereskedelmi egységeiben is.

A VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron a szövetkezet magas minőségű húspari termékeivel jelent meg, nagymértékű látogatói érdeklődés övezte.

JÁSZSZENTANDRÁSI GYÜMÖLCSFELDOLGOZÓ START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Vezetője: Kolláth Bálint polgármester

Jászszerentandrás község az Alföld és a vármegye északi részén, Heves és Jász-Nagykun-Szolnok vármegye határán, Szolnoktól 50 km-re fekszik. A települést 1399-ben említették először egy oklevélben „Szentandrás” névvel, mint az egri káptalan birtokát. Korábban, már a 13. században létezett itt település Endrefalva névvel, mely a tatárjárás idején elpusztult. 1962-ben termálfvizet találtak 600 méter mélyen, és strandfürdőt létesítettek, mely azóta a település fő turisztikai vonzereje.

A település lakosságának száma 2580 fő. Sajátossága a kiterjedt tanyavilágban élő jelentős létszámú lakosság.

Jászszerentandrás településen a munkavállalási korú népesség 1582 fő, a nyilvántartott álláskereső száma

2023. szeptember havi adatok alapján 72 fő. A relatív mutató 4,6%.

A Jászszerentandrás Gyümölcsfeldolgozó Szociális Szövetkezet 2015. december 7-én alakult 7 fővel. Az üzem 2017-ben kezdte meg működését, együttműködve a helyi önkormányzattal. Jászszerentandrás Község Önkormányzata immár 8,13 ha területen termeszt homoktövis, amit a szövetkezet üzemében dolgoz fel. Kezdetben az üzemben kétféle ízben készültek gyümölcslevek, mára már 5 féle ízben érhetőek el a 100%-os gyümölcslevek: homoktövis, alma, sütőtök, cékla és ribizli. A gyümölcslevek tartósítószermentes, színezékmentes és hozzáadott cukormentesek. A kínálatukban szerepel ezen felül homoktövis szörp, 100% homoktövis velőből készült koncentrátum, homoktövis mag-, héj őrlemény, dzsem és tea is.

Az VI. Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron nagy volt az érdeklődés a termékek iránt. Igyekeztek a helyszínen minél több látogatóval megköszönteni a termékeiket. Már hetekkel korábban megkezdtek a tervezést, hogy a rendezvény színvonalához méltó installációval tudjanak megjelenni, amely mindemellett kompatibilis a termékeikkel. A közelmúltban változtattak szinte minden termékük csomagolásán, amely szintén nagy sikert aratott.

TISZAÖRSI BARÁZDA ÉLELMISZER-ELŐÁLLÍTÓ START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Vezetője: Bodonné Gyöngy Erika polgármester

Tiszaörs 1356 főt számláló település, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye északi részén, a Tisza-tó területén. A Hortobágy és a Nagykunság szomszédságában található, Tiszafüred és Karcag között félúton. Először 1292-ben említik a települést, de a magyarok már honfoglaláskor tartósan letelepedtek a környéken. 1933-ban szénhidrogén-kutatás alkalmával 54°C-os gyógyvizet találtak Tiszaörs határában, melyre közfürdőt, majd üdülőttelepet építettek.

Tiszaörs településen a munkavállalási korú népesség 844 fő, a nyilvántartott álláskereső száma 2023. szeptember havi adatok alapján 89 fő. A relatív mutató 10,5 %.

Tiszaörs 2011. novembere óta vesz részt a közfoglalkoztatási programok szervezésében. A korábban közfoglalkoztatási programokban dolgozók közül 7 főnek Mt. szerint biztosít munkaviszonyt a közfoglalkoztató és a közfoglalkoztatás alapjain szerveződött szociális szövetkezet. A szociális szövetkezetben 4 fő készíti és

viszi piacra a szárasztészta, a sajtüzemben 3 fő készíti kecske- és tehéntejből a sajtokat.

Az önkormányzat a 2016. évben beruházási pilot program megvalósításához támogatást nyert a Belügyminisztériumtól, melyből egy sajtüzemet hozott létre. Az üzemben elsősorban a közfoglalkoztatásban előállított kecsketejet dolgozzák fel. A helyi sajátosságra épülő program keretében készülnek a kecsketej termékek, az utca bútorok, a betonelemek, és működik egy varroda is.

2013-ban alakult meg a Tiszaörsi Barázdá Élelmiszer-előállító Start Szociális Szövetkezet nyolc fő alapító taggal. Fő profilja szárasztészta előállítás, levesbetétek és körettészta készítése.

Budapesten az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásáron meg lehetett kóstolni és vásárolni a méltán híres „Örsi tészta” és „Örsi sajtot”, ezek a termékek kézen fogva járnak a termelői piacokra országszerte. Nagyon sokan meglátogatták a standjukat, rengeteg dicsőretet kaptak a kiváló minőségű termékek kóstolása után.

ZSOLDOS FRUIT GYÜMÖLCSFELDOLGOZÓ START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Vezetője: Kovács Gábor

Tiszaföldvár Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében, a Közép-Tisza-vidékhez tartozó Nagykunság Szolnok-Túrisík kistérségében, Szolnoktól délre, a Tisza folyó középső szakaszának bal partján, a Tiszazug északi részén fekszik. A város területén már az újkőkortól kezdve kimutathatók az ember megtelepedésének nyomai. Az első írásos adat a településről 1467-ből származik.

Tiszaföldvár településen a munkavállalási korú népesség 6576 fő, a nyilvántartott álláskereső száma 2023. szeptember havi adatok alapján 361 fő. A relatív mutató 5,5%.

A szociális szövetkezet 2017. március 1-jén alakult, akkor még CIBAGOLD Gyümölcs- és Zöldségfeldolgozó Szociális Szövetkezet néven. A szövetkezet célja volt, hogy a térségben található gyümölcs-zöldség kertészetek, szántóföldi gazdálkodás munkaerő- és feldolgozási igényeire reagálva egy jól gépesített mezőgazdasági brigádot és egy zöldség-gyümölcs feldolgozó üzemet hozzon létre, és akár bér munkával, akár bérfeldolgozással vagy a szövetkezet által előállított saját termékekkel jelenjenek meg a kunszentmártoni térségben.

Cibakháza Nagyközség Önkormányzata az eredeti tevékenységek kisebb átdolgozását kezdte meg, a gyümölcslégyártáson- és feldolgozáson túl

szeszital gyártás és gyümölcs bérfeldolgozás irányába indult el a szövetkezet, amelyhez Tiszaföldváron találtak megfelelő telephelyet. Az önkormányzati tagságot megtartva a korábbi tagok részbeni cseréjére került sor, névváltoztatás révén ZSOLDOS FRUIT Gyümölcsfeldolgozó Start Szociális Szövetkezet néven működnek tovább.

A szövetkezet a kezdeti útkeresést követően mára stabil piaci jelenlétet alakított ki és saját minőségi termékínáttal rendelkezik. Vendéglátóegységek és kiskereskedelmi partnerek is állandó megrendelői. Az eredeti célnak megfelelően a térségi gazdák is értékesíteni tudják megtermelt gyümölcsüket a szövetkezet részére, illetve gyümölcs-feldolgozási szolgáltatást vesznek igénybe.

Az Országos Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár több szempontból is eredményes volt a szövetkezetnek. A Trizsi Ízek Start Szociális Szövetkezettel és a bordányi Homokhátság Szíve Start Szociális Szövetkezettel együttműködve a kínálatukat bemutató közös szórólap készült, melynek eredményeképpen értékesítésre, illetve megrendelés rögzítésére is sor került.

További pozitívum volt a csomagokra adott látogatói visszajelzések és a beszerzői látogatások. A szövetkezet standját az Aldi, a Lidl és a Suppli beszerzői is megkeresték.

SOMOSKŐÚJFALUI START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Vezetője: Molnár Béla

Somoskőújfalu község Nógrád vármegye északkeleti részén, a Salgótarjáni járásban, Salgótarjántól északra található, lakosainak száma: 2199 fő. A 21. számú főútvonal mentén fekvő település belterületén határos Szlovákiával. Hivatalosan 2006. október 1-jétől létezik újra önálló községként Somoskőújfalu.

A Somoskőújfalui Szociális Szövetkezet az önkormányzat értékteremtő közfoglalkoztatási programjának keretében végzett faipari tevékenységre építve jött létre a Belügyminisztériumtól kapott jelentős mértékű szakmai és pénzügyi támogatás segítségével. A 2016 augusztusában történt alapításban összesen tizenegy alapító tag – köztük Somoskőújfalu Község Önkormányzata – vett részt.

2019-ben az asztalosüzem gépekkel, alapanyagokkal, késztermékekkel együtt gyakorlatilag megsemmisült a szomszédos ingatlanulajdonos gondatlan gazégetése következtében. A Belügyminisztérium ebben a rendkívüli helyzetben segítséget nyújtott egy új, 300 m² alapterű-

letű üzemcsarnok felépítéséhez, mely 2021 szeptemberére készült el. Az azóta eltelt két esztendőben egyedi megrendelésre minőségi fa termékek – többek között nyílászárók, kerti építmények, lépcsők, konyhabútorok – gyártását végzik, de két pályázati forrásból megvalósult templomfelújításhoz számos templomi pad és ajtó is készült már az új üzemépületben.

A Szövetkezet varrodájában a kezdetek óta ismert divatmárkák termékeit varrják bémunkában, és az eddig megszerzett tapasztalatokat felhasználva saját tervezésű ruhákat is készítenek, melyekből néhány mintadarabot az idei kiállításon is bemutatnak.

Somoskőújfalu mind a hat országos kiállításon képviseltette magát. Mivel a Szövetkezet két főtevékenysége az asztalosipari és varrodai tevékenység, így ebben az évben is ilyen termékekkel készültek a kiállításra. A bemutatott termékek: nagyméretű rönkág, tömörfából készült gyermek étkezőgarnitúra, falépcső, szekrények, virágládák, dohányzóasztal és fából készült gyermek logikai játék. A varroda az idén is egyedi készítésű ruhadarabokkal – szoknyákkal, blézerekkel, nadrágokkal, blúzokkal –, valamint különféle díszpárnákkal mutatkozott be a kiállításon.

WORMY HORGÁSZRENDSZER GYÁRTÓ ÉS KERESKEDELMİ START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET (POMÁZ)

Kalmár Katalin elnök

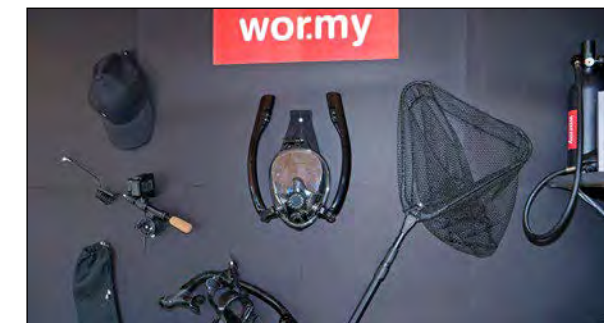
A Wormy Horgászrendszer Gyártó és Kereskedelmi Start Szociális Szövetkezet Pomázon működik, amely Pest vármegyében található, Budapest határától 2,4 km-re, a Szentendrei járásban, budapesti agglomerációban.

A település első írásos említése 1138-ból származik. Mára 18 és fél ezer fő lakja. 5 nemzetiség él a városban békességben, magyarokon kívül romák, németek, szerbek, svábok, akik a 17. századtól telepedtek be Pomázra. Indulásukkor az Önkormányzattól vettek át 2 személyt, akik közül az egyik most is náluk dolgozik.

Sajnos az elmúlt évek gazdasági mutatói, a világjárvány, az ukrán háború mellett privát negatív események okán jelenleg stagnál a szövetkezet fejlődése, tartós anyagi gondokkal küzdenek, reményeik szerint szárnyra kaphatnak hamarosan.

A közfoglalkoztatási kiállításon való részvételük egyedi esemény volt az életükben, mivel nem szerepeltek

még a horgászrendszerrel semmilyen kiállításon vagy bemutatón, sem vásáron. Termékük „kilógott” a többi kiállító terméke közül, hiszen egy komoly szabadalmakkal rendelkező design horgászbotról van szó, nem pedig kézműves termékről. A közönség ehhez mérten fogadta a látványt, meglepődve, de elismeréssel csodálkoztak rá, határozott érdeklődés övezte standjukat.

TISZA-PARTI ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET (DOMBRÁD)

Vezetője: Vajda Zoltán László

A szociális szövetkezet a Dombrád Város Önkormányzata által a közfoglalkoztatásban előállított mezőgazdasági termékek feldolgozására alakult a 2013. évben.

A Szociális Szövetkezet a termékeit (fokhagymakrém, darált nyers paprika) főleg a környék önkormányzatai által működtetett konyhák, és a büntetés-végrehajtás konyháira értékesíti. Az utóbbi időben a lakossági értékesítés is jelentős volument képvisel. A helyi és környékbeli lakosság ismeri, szereti és keresi is az általuk előállított termékeket.

A kiállításon való részvétel kitűnő alkalmat biztosított részükre, hogy az általuk gyártott termékeket szélesebb körben megismertessék a fogyasztókkal. Sok hazai és külföldi érdeklődő, kóstoló és vásárló révén nem csak

termékeik, de ezáltal a településük is sok ember számára felkerült a térképre. Videós anyagot készítettek, amellyel a vásáron próbálták megismertetni a település nevezetességeit, a Tisza strandjuk egyedülálló adottságait is.

TISZAADONYI START KECSKESAJTGYÁRTÓ START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Vezetője: Lakatos József polgármester

A Tiszaadonyi Start Kecskésajtgártó Szociális Szövetkezet 2018-ban kezdte meg működését. A szövetkezet alapításakor küldetesként fogalmazták meg a helyi hátrányos helyzetű emberek számára a munkahely biztosítását, a helyi gazdaságfejlesztést.

A szövetkezet tevékenységét jelentősen megalapozta Tiszaadony Község Önkormányzatának korábbi közfoglalkoztatási programja, melynek keretében az Önkormányzat kecskéket tartott és tart a mai napig, illetve kecskésajtot készített a tejből. Az Önkormányzat ezt a már közel 20 éve sikeresen működő üzemet, a beszerzett gépeket és a tapasztalatokat (gyártási technológia átadása, tapasztalattal rendelkező munkaerő biztosítása) adta át a szövetkezetnek 2018-ban, melyekkel megkezdtek a kecskésajt előállítását.

A GINOP-5.1.7 pályázat keretében beszerzése került a még hiányzó, legfontosabb ipari gépek, és jelentős értékesítési sikereket elérve folyik a gyártás az üzemben 3 fő munkavállaló részvételével. Az üzemnek helyt adó ingatlan a több év alatt megvalósuló folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően mára egy modern, infrastrukturálisan jól felszerelt helyszínt biztosít a termelésnek.

Termékeik több budapesti vásárcsarnokban és Matusz-Vad Zrt. hazai értékesítési áruházlánc polcain megtalálhatók mára.

Szövetkezetük már indulásakor egyik fő céljaként fogalmazta meg a helyi foglalkoztatási helyzet javítását, elsősorban munkahelyek biztosítása révén. Munkavállalóik kivétel nélkül a korábbi közfoglalkoztatási programból kerültek ki, ahol megfelelő tapasztalatot szereztek a sajtgyártás terén, így ezt már magasabb fizetésért, megbecsült munkahelyen és munkakörben tudják tovább végezni. A szövetkezetnél foglalkoztatottak száma sokszor annak függvényében változott, hogy milyen támogatási forrást tudtak bevonni a munkabérek finanszírozására.

A termelés alapanyagaként szolgáló kecsketejet nem csak Tiszaadony önkormányzatától vásárolják meg, hanem az önkormányzat kecskéket helyezett ki családokhoz, akik önfoglalkoztatás keretében végzik a kecskék tartását, és ezáltal bevételhez jut családjuk. Bár ezek a számok abszolút értékben kicsinek tűnhetnek, egy kis település életében 6 fő foglalkoztatása és több 10 család plusz jövedelemhez juttatása komoly javulást eredményez a foglalkoztatásban.

A termelés alapanyagaként szolgáló kecsketejet nem csak Tiszaadony önkormányzatától vásárolják meg, hanem az önkormányzat kecskéket helyezett ki családokhoz, akik önfoglalkoztatás keretében végzik a kecskék tartását, és ezáltal bevételhez jut családjuk. Bár ezek a számok abszolút értékben kicsinek tűnhetnek, egy kis település életében 6 fő foglalkoztatása és több 10 család plusz jövedelemhez juttatása komoly javulást eredményez a foglalkoztatásban.

LOVÁSZPATONAI FELDOLGOZÓ ÉS KERESKEDELMİ START SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET

Vezetője: Pintér Imre igazgató-elnök

Lovászpátóna a Bakony és a Kisalföld találkozásánál Veszprém és Győr-Moson-Sopron vármegyék határán, a Pápai járás keleti régiójában, mintegy 5000 hektáron elterülő 1257 fő lakosú település.

Az itt feltárt leletek bizonyossága szerint ez a terület már a római korban is lakott volt. A jó mezőgazdasági adottságokkal rendelkező település korábban két alkalommal is mezővárosi rangot kapott, és országos vásározó hely volt. Építészeti öröksége az Árpád-kori erődtemplom, amely egyben az ország legrégebbi evangélikus temploma, és a Somogyi-kastély, amely az 1700-as évek végén barokk stílusban épült.

Lovászpátóna 2011-ig a hátrányos helyzetű települések sorába tartozott, és az átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliség jellemezte.

A szociális szövetkezet fő tevékenységi köre gyümölcs- és zöldségfélék bérfeldolgozása, valamint egyéb élelmiszerek készítése: savanyúságok, befőttek, ételízesítők, aszalt gyümölcsök, szárított zöldségek, szörpök. Ezen túlmenően mezőgazdasági ültetvényeken végzett metszést, áglehordást, zöldterület-kezelési, gyümölcsszedési és konyhai kisegítő munkákat is vállalnak.

A szövetkezet fő célja a helyi munkanélküliség mérséklése, jelenleg 3 főt foglalkoztatnak főállásban. A szövetkezet a helyi kiskertek műveléséhez is segédkezet nyújt, többek között talajművelési munkák vállalásával.

Az idei évben beüzemelésre került egy új mosó-daráló-prés gépsor, amelyet haszonkölcsön szerződés keretében kaptak használatra Lovászpátóna Község Önkormányzatától. Az új gépsor csökkenti az élömunikaigényt, a kézi mosást gépi mosás váltotta fel, illetve az új szalagprés lehetővé teszi a hatékonyabb, gyorsabb feldolgozást.

Honlap: <https://lovaszpatonaifinomsagok.hu>

NATÚR ÍZEK KERESKEDELMİ, GYÁRTÓ ÉS SZOLGÁLTATÓ SZOCIÁLIS SZÖVETKEZET (ZALASZENTGRÓT)

Vezetője: Fatér Balázs szakmai vezető

Zalaszentgrót 6000 fős település Zala vármegye északi részén, dombok ölelésében a Zala folyó partjain fekvő kisváros, gazdag történelmi múlttal.

A Szociális Szövetkezet létrehozásának kiindulási alapja az a körülmény volt, hogy a gyógynövény-szirup előállítással foglalkozó tag kinőtte a kistermelői kereteket, és a Fókusz pályázat segítségével lehetőségük volt nagyobb volumenre fejlődni.

Örvendek, hogy főként helyi dolgozók vannak, már számítanak rájuk a környékiek is, akik részére bérfeldolgozást végeznek, továbbá sok iskolába is hívják őket környezetvédelmi témájú előadásokat tartani, szemléle-

tet formálni, rendszeresen visznek óvodás gyerekeknek saját készítésű gyümölcsleveket is. Részt vesznek a helyi termelők megmozdulásaiban a Nyitott Porták Hálózaton keresztül is.

15-féle különböző szirupot gyártanak adalékmentesen, jellemzően vendéglátó egységek részére, de nyitottak a lakossági értékesítés felé is. Kialakítás alatt van a gyümölcsbor és a gyümölcspezsgő készítése is.

Hulladékmentesen termelnek, a növényi maradékokat élelemként hasznosítják saját kecskéik, birkáik vagy vadásztársaságoknak történő átadással a vadállomány etetésére, a felesleg komposztálásra kerül.

Presztízs értékű számukra a közfoglalkoztatási kiállításon történő megjelenés, termékeik minél szélesebb körű megismertetése és a személyes visszajelzések miatt egyaránt, továbbá a rendezvény által kínált igen fontos lehetőség volt a megjelent üzletlancok felé történő bemutatkozás is.

Közel a teljes termékpaletta megjelenítésre került szirupok, lekvárok és illóolajok formájában, emellett készültek kommunikációs kiadványokkal is. A látogatók örömmel fogadták a kóstolási lehetőségeket, a mentás-eperlekvárból a teljes hozott készlet az első nap gazdára talált.

VIII.3. Vármegyei Közfoglalkoztatási Kiállítások

A korábbi fejezetben bemutatott országos közfoglalkoztatási kiállítás és vásár megrendezésén túl a 2023. évben a Belügyminisztérium támogatásával 10 vármegyében is sor került a közfoglalkoztatást népszerűsítő közfoglalkoztatási kiállítás és vásár lebonyolítására, ahol a közfoglalkoztatás kézzel fogható eredményeit és szebbnél szebb kézműves termékeket tekinthettek és vásárolhattak meg az érdeklődők, valamint a közfoglalkoztatottak által készített számtalan finomságot kóstolhattak a látogatók.

A 2023. évben Fejér vármegye első alkalommal rendezte meg a közfoglalkoztatás eredményeit, értékeit bemutató rendezvényét, melynek házigazdája Cece Nagyközség Önkormányzata volt. Ezzel Somogy, Tolna és Zala vármegye után újabb dunántúli vármegye csatlakozott a kiállítást szervezők közé. A vármegyei kiállításokon összesen 306 kiállító élt a bemutatkozási lehetőséggel.

A települések egységes arculatot mutató kiállítóhelyein nagyobb részben a közfoglalkoztatási mintaprogramok mezőgazdasági programelemeiben előállított termékek, valamint a helyi sajátosságokra épülő programelem gasztronómiai és kézműves remekeit tekinthették, kóstolhatták és vásárolhatták meg a látogatók.

A gazdag kulturális és egyéb programokkal kísért rendezvények visszaigazolják céljukat, alkalmasak megismertetni a szélesebb közönséggel a közfoglalkoztatási programok 13 éves múltja alatt folyamatosan alakult értékteremtő, közösségformáló hatását. A rendezvények

a kisgyermekes családok részére is számos kikapcsolódási lehetőséget biztosítottak. A gyermekek bemutató keretében több helyszínen is megismerhették a rendőrség és honvédség munkáját, kézműves foglalkozásokon próbálhattak ki számos mesterséget. Népzenei fellépők és könnyűzenei előadók, táncművészek fellépése is szórakoztatta a közönséget.

A kiállítók számára a bemutatkozáson túl a rendezvények minden egyes alkalommal biztosították a foglalkoztatók közötti nélkülözhetetlen eszmecsere, a tevékenységek egyre magasabb színvonalon történő megvalósításához szükséges jó gyakorlatok megismerésének lehetőségét. A kiállítás szervezésére vállalkozó vármegyék a rendezvényekkel nem pusztán a közfoglalkoztatási programjaik eredményeit, kiváló minőségű, helyi alapanyagból készített termékeket ismertettek meg a látogatókkal, egyben ápolták hagyományaikat is, és évről-évre egy-egy új elem megjelentetésével igyekeznek változatosabbá, innovatívá is tenni seregszemléiket.

A) SOMOGY VÁRMEGYE

III. SOMOGY VÁRMEGYEI KÖZFOGLALKOZTATÁSI KIÁLLÍTÁS
Igal, 2023. szeptember 2.

A Somogy Vármegyei Kormányhivatal harmadik alkalommal rendezte meg a közfoglalkoztatást népszerűsítő rendezvényét, a Somogy Vármegyei Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásárt, melyre 2023. szeptember 2-án került

sor. A rendezvénynek az Igali Gyógyfürdő területe biztosított helyszínt.

A rendezvényen Somogy vármegye járásaiból tizenkét önkormányzat, Zala vármegyéből kettő, Baranya vármegyéből egy közfoglalkoztató, a Somogy Vármegyei Rendőr-főkapitányság, a Somogy Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, a Kormányablakbusz, a Nemzeti Népegészségügyi Központ (szűrőbusz), a Kaposvári Mentőállomás, valamint toborzási célból a Magyar Honvédség, továbbá a Somogy Vármegyei Kormányhivatal is színesítette a kiállítók körét.

A rendezvény harmadik alkalommal kínált lehetőséget a közfoglalkoztatók értékteremtő programokban előállított termékeinek, elért eredményeinek bemutatására. Sokszínű termékeik széles kínálata várta az érdeklődőket, amelyek között főként mezőgazdasági termények (uborka, burgonya, hagyma, zöldségfélék, paprika, paradicsom, alma, körte, szilva, tökmagolaj, befőttek, lekvárok, szörpök) és a programban előállított termékek (betonelemek,

térkö, ajándéktárgyak, rongyszőnyegek, textiltermékek, levendulaolaj, levendulapárna) szerepeltek. Az országos közfoglalkoztatók kiállító táblákon, szóróanyagokon, szemléltető eszközökön mutatták be közfoglalkoztatási tevékenységeiket.

A közfoglalkoztatottak által előállított kézműves termékek is bemutatásra kerültek. Újvárfalva levendula termékeivel, Hosszúvíz rongyszőnyegeivel, Kelevíz kosaraival, Hács asztalosipari termékeivel, dekupázs technikával előállított használati tárgyaival, valamint a kiállítók többsége a programok keretében termelt zöldségekből, gyümölcsökből készült ételek kóstoltatásával tette még vonzóbbá a rendezvényt.

B) BÉKÉS VÁRMEGYE

X. BÉKÉS VÁRMEGYEI KÖZFOGLALKOZTATÁSI KIÁLLÍTÁS
Békéscsaba, 2023. szeptember 6.

A Békés Vármegyei Kormányhivatal kifejezett célja a Békés vármegyében 2011-ben elindított és új keretek között működő közfoglalkoztatási rendszer eredményeinek bemutatása, ezért 2023-ban immár tizedik alkalommal rendezte meg a Közfoglalkoztatási Kiállítást, mely nagyszabású rendezvényen Békés vármegye önkormányzatai látványos keretek között mutatták be a közfoglalkoztatási programjaik eredményeit.

A kiállításnak ez évben is Békéscsabán az impozáns Szent István tér adott otthont, ahol 3600 m²-en kerültek kialakításra a települések – járási szerkezetbe tagolt – kiállítóstandjai. Idén összesen 55 Békés vármegyei település közfoglalkoztatási programja mutatkozott be. A standokon kiállított termékek jól példázzák a közfoglalkoztatásban megvalósuló tevékenységek valóban új értékeket előállító sajátosságait.

A járásonként kialakított települési kiállítóhelyeken többnyire a mezőgazdasági programelem keretében készített különböző zöldség és gyümölcs kompozíciók, valamint a helyi sajátosságokra épülő programelem termékei voltak megtekinthetők. A kiállító önkormányzatok mellett helyet kaptak az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szervezetek is, bemutatva azon gazdálkodásukat, melyek példaként szolgálhatnak azoknak, akik a helyi értékeket és innovatív ötleteket kihasználva képesek és mernek újat teremteni a közfoglalkoztatás alapjain. A kiállítások rendszeres résztvevője Magyar-dombegyház a kecsketejből készült termékeinek széles

palettájával, Vésztő a tehéntejből készült sajt kínálatával, valamint savanyított termékeivel, ivólevekkel és egyéb italokkal. Kaszaper a szárítóüzemben előállított különböző aszalt gyümölcs és szárított zöldség, illetve őrölt paprika kínálatával fogadta a rendezvényre kilátogatókat.

A késztermékeken kívül az érdeklődők az idei évben is interaktív módon ismerhették meg a seprűkötés, a szőnyegszövés, a gépi hímzés, a tésztakészítés és a lekvárfőzés munkafolyamatait, melyeket a vármegyében közfoglalkoztatás keretében foglalkoztatott munkavállalók mutattak be. A kiállítók látványfőzésekkel és kóstoltatással népszerűsítették a helyi gasztronómiai különlegességeket, több helyszínen bográcsban vagy tárcsán készültek a finomabbnál finomabb ételek.

A kiállítás megnyitóján negyedik alkalommal kerültek átadásra a „Békés vármegye értékkeremtő közfoglalkoztatásáért” díjak.

A 2023. évben „Békés vármegye értékkeremtő közfoglalkoztatásáért” díjban részesült 7 települési önkormányzat (Békés, Szarvas, Mezőhegyes, Almáskamarás, Méhkerék, Biharugra, Kétsoprony) munkatársa, az Orosházi és a Mezőkovácsházai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályának, valamint a Kormányhivatal Foglalkoztatási, Foglalkoztatási-felügyeleti és Munkavédelmi Főosztálya Közfoglalkoztatási Osztályának egy-egy szakügyintézője.

A 10 éves jubileumi kiállítás tartalmazott néhány új programelemet is, ugyanis a Békés Vármegyei Kormányhivatal – együttműködése keretében – a Nemzeti Művelődési Intézet tájegységi jellegzetes ételeket kínáló Gasztrobuszát is felkérte a kiállításon történő megjelenésre.

Szintén újdonság volt, hogy a kormányhivatal székelyföldi kapcsolatainak további erősítésével célként fogal-

mazta meg, hogy a magyar hungarikumok – melyekbe beleértjük a székelyföldi értékeket is a határon innen és túl – bemutatásra kerüljenek a célközönség számára, a kilátogatók megismerhessék Hargita és Kovászna megye településeit, betekintést kapjanak a székelyföldi hagyományokba és a települések életébe. A meghívott települések, Maksa, Csernáton és Korond, értékeik, hagyományörző tevékenységük, látványosságaik, kézműves és helyi sajátosságokra épülő tevékenységeik, valamint gasztronómiai termékeik kínálatával mutatkoztak be az idei évben első alkalommal a Békés Vármegyei Közfoglalkoztatási Kiállításon.

A Kiállítás keretében került sor továbbá a Békés Vármegyei Kormányhivatal és a Magyar Nemzeti Értékek és Hungarikumok Szövetsége közötti együttműködési megállapodás aláírására is. Az együttműködési megállapodás aláírásával a jövőben is közös cél a magyar nemzeti értékek felkutatása, dokumentálása, továbbá a magyar nemzeti értéként vagy hungarikumként elismert termékek népszerűsítése, hagyományaink megőrzése, ezeken keresztül a magyarságtudat erősítése.

C) TOLNA VÁRMEGYE

IX. TOLNA VÁRMEGYEI KÖZFOGLALKOZTATÁSI KIÁLLÍTÁS

Tamási, 2023. szeptember 14.

Immár kilencedik alkalommal került megrendezésre 2023. szeptember 14-én, Tamásiban a Tolna Vármegyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Foglalkoztatás-felügyeleti és Munkavédelmi Főosztálya és Tamási Város Önkormányzata közös szervezésében a Tolna Vármegyei

Közfoglalkoztatási Kiállítás, közismert nevén Termékbörze. A rendezvény helyszíne Tamási város központjában, a Városi Művelődési Központ és Könyvtár előtt található Túrmezei Erzsébet tér volt, amely 2014-ben egy közfoglalkoztatási program keretében került kialakításra. A kiállítás alapterülete közel 400 m² volt,

ahol két járásból 17 önkormányzat mutatta be a közfoglalkoztatásban elért eredményeit, előállított termékeit. A Magyar Honvédség toborzótevékenységgel várta az érdeklődőket.

Tamási járásból 14 önkormányzat és Dombóvár járásból 3 önkormányzat képviseltette magát a rendezvényen. Mezőgazdasági profilú vármegye lévén a közfoglalkoztatók a kiállításra elsősorban különböző zöldségeket, gyümölcsöket, valamint az ezekből készített savanyúságokat, lekvárokat, ivóleveket, szószoikat hoztak. Nagyszokolyi lekvárt, szörpöt, savanyúságot, puszedlit, száraztésztákat kínált. Gyulaj céklás és levendulás muffinnal, cukkinikrémes kenyérral várta a látogatókat. Kocsola a levendula manufaktúra termékeit mutatta be, volt ott kis üvegben levendulaolaj, cica, nyuszi és egyéb kedves figurába bújtatott, levendulával töltött textilből készült kézműves termék. Tolnanémedi buktával, kalács-csal kínálta a látogatókat. Ozora burgonyás lángosával, paprikás pogácsájával csábította kóstolásra az arra lá-

togatókat. Szinte valamennyi faháznál lehetőség nyílt a kiállított termékek, a belőlük készült ételek kóstolására, így ehettek az érdeklődők sárgarépával töltött rétest és pogácsát, tepertőkrémet, mindezt leőblíthették különféle ivólevekekkel, szörpökkel, pl. levendula- és bodzaszörppel. Felsőnyék település a legfiatalabb korosztályra is gondolt: horgászhattak ajándékért, és a faháznál fából faragott nyúl mellett szarvas, hóember és Téliapó is várta őket.

D) BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN VÁRMEGYE

VII. BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN VÁRMEGYEI KÖZFOGLALKOZTATÁSI KIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR

Miskolc, 2023. szeptember 14-15.

2023. szeptember 14-15. napokon Miskolc belvárosában, az Erzsébet téren került megrendezésre a VII. Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár. A kiállításnak korábban már hat alkalommal adott otthont Miskolc belvárosa, utoljára a 2019. évben.

A kiállításon 16 járásból 44 önkormányzat, 4 település-üzemeltető szervezet, 3 szociális szövetkezet és egy civil szervezet (Dél-borsodi Romák Integrációját Elősegítő Egyesület) vett részt. A meghívott kiállítók mellett egy közös standon a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal Európai Felnőttkori Tanulás Elektronikus Platformja elnevezésű platform munkacsoportja és a vármegyei kormányhivatal munkatársai népszerűsítették a hivatalok álláskereséshez kapcsolódó szolgáltatásait.

A rendezvényre kilátogatókat a standok többségénél szörpökkel, lekvárokkal, savanyúságokkal és különböző húsárukkal kínálták. Sikere volt a programokban előállított térszaféléknek, varrodai, valamint a matyó kézműves termékeknek, szőttéseknek és egyéb ajándéktárgyaknak is. A résztvevők termékek széles skálájával jelentek meg, a kiállításon megtalálhatóak voltak többek között táskák, szőnyegek, hímzett háztartási textilek, matyó ruházat, matyó dísz tárgyak, levendula ajándéktárgyak, kültéri dekorációk, nemez termékek, kovácsoltvas termékek, járólapok, betonelemek, utcabútorok, fa játékok, lekvárok,

szörpök, desszertek, zöldségek, gyümölcsök, virágok, tojás, füstölt árú, valamint méz.

A közfoglalkoztatók egyénileg látták el gazdag, színvonalas dekorációval a kiállítóteret. A rendezvény arculatát a kiállított friss zöldségek, feldolgozott mezőgazdasági termékek, textíliák tarka sokasága uralta. A vizuális ingerek mellett a helyszínen a lekvárfőzés, a készülő népi ételek, illetve frissensült húskészítmények illatfelhője is hírt adott a vásárról.

A színpadi programok (népszerű zenés összeállítások, táncsoportok bemutatói, népi együttesek) színesítették a rendezvényt. A friss vidéki áruk, a kedves kiszolgálás, illetve a kedvező árak nagy keresletet generáltak, a vásári jelleg lehetőséget adott, hogy személyesebb beszélgetéseken keresztül is ismereteket szerezzenek az érdeklődők a közfoglalkoztatás tartalmáról. Több kiállító a teljes rendezvényre tervezett árukészletből (tojás, fonott dísz tárgyak) már az első napon részlegesen kifogyott, melyet napközben pótoltak.

E) HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYE

VI. „HELYI ÉRTÉKEK STARTJA” KÖZFOGLALKOZTATÁSI KIÁLLÍTÁS

Nyíradony, 2023. szeptember 15.

Hajdú-Bihar vármegyében 2023. szeptember 15-én immár hatodik alkalommal került megrendezésre a közfoglalkoztatási kiállítás. A Nyíradony Város Önkormányzata és a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal által szervezett „Helyi értékek Startja” közfoglalkoztatási kiállításon a vármegye önkormányzatai, az önkormányzatok nonprofit gazdasági társaságai és szociális szövetkezetei mutathatták be közfoglalkoztatási programjaik értékteremtő eredményeit.

A kiállításon Hajdú-Bihar vármegye 8 járásának 29 önkormányzata, három közfoglalkoztatáson alapuló szociális szövetkezete, valamint két önkormányzati tulajdonú nonprofit gazdasági társasága mutatta be termékeit. A kiállításnak az Erdei Harmónia Látogatóközpont adott otthont, ahol a résztvevőket a Gúthi erdő növény és vad-

világát bemutató tárlat, mozi- és interaktív terem is várta. A kiállítók a Tépe Község Önkormányzata által készített fa pavilonokban mutathatták be a kilátogatók számára a közfoglalkoztatás eredményeit.

Több pavilonban is kiállításra kerültek a szárasztészta termékek, savanyúságok, szörpök, lekvárok, méz, szűrt és préselt gyümölcs-, zöldséglevelek, húskészítmények, szószok, valamint a mezőgazdasági programban meg-

termelt zöldségek, gyümölcsök. Megtekinthetők voltak az Egyek Nagyközség Önkormányzata által megvalósított programban készített csipke és hímzett termékek, Furta Község Önkormányzatának pavilonjánál a furta hímzés motívumaival ellátott ingek, ruhák, terítők, párnák, Görbeháza Község Önkormányzata gyermekjátékokat, dísz tárgyakat, munkaruhát, valamint további varrodai termékeket mutatott be.

Tépe Község Önkormányzata a kiállítóknak helyet adó pavilonokat állította ki. Több településen készítenek kézműves termékeket (táskákat, párnákat, kötényeket, rongyszőnyeget, kerámia dísz- és használati tárgyakat, bőr-, szalmaipari-, valamint vesszőből font, illetve nemez termékeket). Nagyrábé Nagyközség Önkormányzata újrahasznosított papírból kézzel készített termékeket, tárolókat, ajándéktárgyakat állított ki.

Hajdúhadház Város Önkormányzata a standhoz látogatókat friss gyümölcsökkel várta, szőlőpréselést mutattak be és mustot kóstoltattak.

F) FEJÉR VÁRMEGYE

I. FEJÉR VÁRMEGYEI KÖZFOGLALKOZTATÁSI KIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR

Cece, 2023. szeptember 19.

A Fejér Vármegyei Kormányhivatal első alkalommal rendezte meg a Fejér Vármegyei Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásárt Cecén, melynek a nagyközség piactere szolgált helyszínül. A rendezvényen a 2 járásból összesen 8 közfoglalkoztató és 3 szociális szövetkezet standján lehetett megismerkedni a közfoglalkoztatási tevékenység sokszínűségével.

A rendezvényen részt vett a Fejér Vármegyei Rendőr-főkapitányság, a Fejér Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság és a Székesfehérvári Szakképzési Centrum is. A kiállítás sokszínűségét a Fejér vármegye közigazgatási területén termelt vagy gyűjtött alapanyagokból készült „Fejér termékek” kézműves standjai biztosították, valamint lehetőség volt a GÉP program támogatásával megépült Cecei Savanyító Manufaktúra Üzem bejárására is.

A kiállítás családbarát hangulatban és hagyományosan, vásárjelleggel került megrendezésre Cecén, amely település élen jár a helyben megtermelt és a környékről vásárolt zöldségfélék feldolgozásában, valamint a megtermelt javak értékesítésében is, köszönhetően többek között a savanyító manufaktúrának, amely 2021-ben került átadásra.

A rendezvényre kilátogatók megtekinthették a kiállító közfoglalkoztatók standjainál a Dél-Fejér települések munkájának gyümölcsét, számos térségünkre jellemző kultúrnövényt, mint paprikaféléket, paradicsomot, karalábét, káposztát, hagymaféléket. A közfoglalkoztatáson alapuló szociális szövetkezeteknél lehetőség volt beszerezni magyar termék díjas őrölt paprikát és levendulaolajat, valamint egyéb jó minőségű feldolgozott termékeket.

A Fejér Vármegyei Rendőr-főkapitányság toborzó csapata a kilátogató rendvédelmi pálya iránt érdeklődő fiatalokat játékos bűnmegelőzési és áldozatvédelmi feladatokkal, a korosztályoknak megfelelő tesztekkel, puzzle kocka kirakóval, valamint „részeg” szemüveggel és fegyverbemutatóval várta.

A Fejér Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság tűzoltóautóval, füstátorral és puttynyfecskendős célba lövéssel készült az érdeklődők szórakoztatására.

A Kormányhivatal standján a vásárra kilátogatók álláskezesi technikákat sajátíthattak el. Igény szerint a hivatal munkatársai segítettek elkészíteni az érdeklődők szakmai önéletrajzát, amit nyomtatott formában oda is tudtak adni. Lehetőség nyílt az állásinterjúval kapcsolatos legfontosabb tudnivalók megbeszélésére is. A 7-8. osztályos diákok tanácsadói beszélgetés során ismerkedhettek meg a pályaválasztási folyamat legfontosabb elemeivel, pályaeorientációs, pályaválasztást segítő honlapok tartalmával és elérhetőségével.

Az Europe Direct Iroda standján az Európai Unió szakpolitikáival, programjaival és prioritásaival kapcsolatos kérdésekre kaphattak választ az érdeklődők. Az iroda munkatársai folyamatosan együttműködnek annak érdekében, hogy a polgárok és más érdekeltek sajátjuknak érezzék az európai projektet, közelebb hozzák Európát a helyi emberekhez.

A Székesfehérvári Szakképzési Centrum a rendezvényen a szakképzési lehetőségeket mutatta be, kiemelt figyelemmel a rugalmas tanulási utakra.

G) JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYE

VIII. JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYEI KÖZFOGLALKOZTATÁSI KIÁLLÍTÁS

Szolnok, 2023. szeptember 19.

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Kormányhivatal az előző évek visszajelzéseinek és pozitív tapasztalatainak figyelembevételével a 2023. évben, immár nyolcadik

alkalommal is megrendezte a Vármegyei Közfoglalkoztatási Kiállítást a vármegyeszékhelyen, Szolnokon. A rendezvényen idén a vármegye 7 járásából 18 település 18 kiállítója vállalta a részvételt. Valamennyien kiemelkedő részletességgel, látványosan mutatták be az általuk végzett értékteremtő munkák eredményeit.

A kiállítás a korábbi évekhez hasonlóan a Hild téren került megrendezésre. A tér a város központjában, jól megközelíthető helyen található és nagyszámú kiállító elhelyezésére ad lehetőséget.

A közfoglalkoztatási kiállításon 13 települési önkormányzat, egy szociális szövetkezet és két nonprofit kft., valamint egy intézményellátó és egy városgondnokság mutatta be a közfoglalkoztatási programokban előállított és megtermelt értékeket, terményeket, termékeket.

A vármegyében megvalósuló programok változatosságát, a helyi sajátosságokhoz való igazodását mutatja, hogy Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében a közfoglalkoztatók településük adottságaihoz illeszkedő programokat valósítanak meg.

A közfoglalkoztatási kiállításon az érdeklődők megismerkedhettek valamennyi startmunka programelemmel. Ízelítőt kaphattak a mezőgazdasági program keretében megtermelt és előállított termésekből, terményekből, a helyi sajátosságra épülő programokban gyártott árucikkek közül, a hagyományokat követő használati tárgyakból és a szociális jellegű programok megvalósítását elősegítő, a közfoglalkoztatók által gyártott termékekből.

A mezőgazdasági programokat megvalósító közfoglalkoztatók szebbnél szebb primőr termékeket mutattak be. Igényesen, kreatívan állították ki az általuk megtermelt paradicsomot, paprikát, sütőtököt, napraforgót, kukoricát, burgonyát.

A 2015. évtől kezdődően hagyománnyá vált, hogy a kiállítók nem csak bemutatják, hanem meg is kóstoltatják termékeiket. Lehetőség volt sajt, kenyér, sütemény, tepertőkrém, szörp és gyümölcsle kóstolására, ami nagy sikert aratott a rendezvény látogatói között. A nagy közönség szívesen vásárolta az élelmiszereken kívül a fonott kosarakat, szőnyeget, varrott és hímzett használati és dísz tárgyakat, valamint a virágpalántákat is. A visszatérő vásárlók célirányosan keresték és szívesen fogadták Járnoshida lisztjét, Tiszaörs kecskesajtját, Mezőtúr édes és sós aprósüteményeit, Berekfürdő savanyúságait, vegán termékeit és Tiszaszentimre őrölt paprikáját. A kiállítás érdekessége volt a mezőtúri fűrjtozás és a tiszaderzsi levendulás bonbon.

A látogatók megkóstolhatták a mezőtúri apró süteményeket, a tiszaoersi sajtot és „panniká”-t, a tiszaszentimrei tepertőkrémeket, a tiszaderzsi levendulás csokit, süteményt, szörpöt, a berekfürdői cukkini- és hagymakrémet, vegán pörccöt és a máltai gyümölcsleveket.

A közfoglalkoztatottak bemutatták az általuk készített fából faragott szabadtéri bútorokat (virágládát, szemetezeket), melyekkel saját településüket, közvetlen környezetüket szépítik. Az utcai bútorokon kívül bemutatásra kerültek egyéb fából készült használati tárgyak is, például kutyaházak, madáretetők. Láthattunk vesszőből font kosarakat, seprűket, varrott kötényeket, manókat, terítőket, ágyneműket, kerámiákat, szőnyeget.

H) SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG VÁRMEGYE

VI. KÖZFOGLALKOZTATÁSI KIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR

Nyíregyháza, 2023. szeptember 21.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal az előző évek visszajelzéseinek és pozitív tapasztalatainak figyelembevételével, hagyományosan a 2023. évben is megrendezte a vármegyei Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár rendezvényt, melyre 2023. szeptember 21-én már hatodik alkalommal, a vármegyeszékhelyen került sor. A szabadtéri rendezvénynek Nyíregyházán a Kossuth tér adott otthont. A rendezvényen a vármegye 13 járásából 70 település vett részt.

A közfoglalkoztatási kiállítás egységes arculatban történő megvalósítását a Nyíregyháza Megyei Jogú Város kezelésében és fenntartásában álló NYÍRVV Nonprofit Kft. által rendelkezésre bocsátott faházakkal érték el. A faházak legyártására az országos közfoglalkoztatási hajléktalan mintaprogramban került sor.

A kiállító települési önkormányzatok termékeikkel a közfoglalkoztatók és közfoglalkoztatottak kreativitását, gyakorlatiasságát, sokoldalúságát, ezen keresztül az értékteremtő közfoglalkoztatási programok változatosságát, sokszínűségét mutatták be. A települési önkormányzatok bemutatott termékei jól adták vissza, hogy a közfoglalkoztatás, mint értékteremtő tevékenység keretében mennyire sokféle tevékenységet végeznek, emellett mennyi sajátosságot építettek be tudatosan a saját településük történelméből, múltjából, kultúrájából, hagyományaiból, mindennapi életéből, illetve a környezetükből, erőforrásaikból adódó lehetőségeiket hogyan tudták programjaikba beépíteni, kihasználva azokat.

A járásonként kialakított települési kiállítóhelyeken többnyire a mezőgazdasági programelem keretében készített különböző zöldség és gyümölcs kompozíciókat, valamint a helyi sajátosságokra épülő programelem termékeit (pl. padokat, virágládákat, kézműves termékeket)

tekinthették meg a látogatók. Az árusított termékek közül számos település saját, egyedi névvel ellátott termékkel rendelkezik. A közfoglalkoztatás keretében végzett tevékenységek interaktív módon kerültek bemutatásra, így a látványos standok mellett a látogatók megismerkedhettek egyebek mellett a szövés, horgolás, varrás, hímzés alkalmazásával, de bepillantást nyerhettek a fafaragás, rongyszőnyeg készítés munkafolyamataiba is.

A látogatóknak lehetőségük nyílt szabolcsi töltött káposzta, meggy-lekváros palacsinta, lapcsánka, kenyérlángos, szilvás és diós aprósütemények, sajt, lecsó, hurka, kolbász, sertéssült, tepertő, tepertőkrém, szörp és gyümölcsle kóstolására, ami nagy sikert aratott a rendezvény látogatói között.

A rendszeres látogatók vásárlási céllal tudatosan keresték Tiszaadony Önkormányzat és szociális szövetkezetének natúr és többféle ízesítésű kecskesajtját, Tiszadada 8 és 4 tojásos tésztáit (kézi csiga, orsó, spagetti, céname-télt, széles metélt, kis és nagy kagyló, eperlevél, kiskocka, rövid cső, reszelt tészta, lebbencs, tarhonya és keskeny metélt, nokedli, gombóta és szarvacska), Ramocsaháza

és Nagyhálsz almaleveit, Porcsalma tökmagolaját, a sonkádi, gégényi rongyszőnyegeket, a zsuzri és fehér-gyarmati varrott textiltermékeket, a penyigei szilvalekvárt és a kéki őrlött paprikát.

I) ZALA VÁRMEGYE

II. VÁRMEGYEI KÖZFOGLALKOZTATÁSI KIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR Zalakaros, 2023. október 30.

A második Zala Vármegyei Közfoglalkoztatási Kiállítás és Vásár 2023. október 30-án, Zalakaroson, a város őszi „Tök jó” elnevezésű programsorozatába illeszkedően, a Karos Korzón került megszervezésre „Értéket Teremtünk” címmel. A kiállításon a 15 zalai mellett 3 somogyi, és egy-egy vasi (közhasznú nonprofit szervezet) és veszprémi (egy szociális szövetkezet) közfoglalkoztató mutatkozott be. A Karos Korzón megrendezett eseményen a zalai kiállítók elsősorban a mezőgazdasági programban termelt zöldségeket, gyümölcsöket, illetve azok feldolgozásából

keletkezett termékeiket (lekvárok, szörpök, savanyúságok, aszaltványok, paprika őrlemények stb.) mutatták be, de kiállításra kerültek varrodai termékek, betonelem minták, egyéb kézműves termékek, cirokseprűk és készítésüket bemutató fotó sorozat. Két település helyi jellegzetességű, speciális melegített kóstoltatott a rendezvényen megjelentekkel, de megtalálhatóak voltak a kínálatban pogácsa, sütemény, pirospaprikás zsíros kenyérfalatkák is. A vármegyén kívüli kiállítók helyi sajátosságok program keretében gyártott asztalosipari termékek, használati tárgyak, fonott termékek, kézzel készített és gravírozott fa ajándéktermékek, rongyszőnyegek bemutatásával színesítették a kiállítást.

A kiállítás kísérőrendezvényeként megszervezésre került egy kerekasztal beszélgetés, melynek bevezető előadását „A közfoglalkoztatás feltételei, új kihívásai” címmel Réthy Pál helyettes államtitkár úr tartotta. A beszélgetés helyszínén nagyképernyős kivetítőn időnként bemutatásra került a kiállítók által az eddigi tevékenységükről készített fotósorozat. A kivetítőn folyamatosan látható volt a zalai kiállítók tevékenységét bemutató, településenként egy-egy rövid, pár perces kisfilm.

A kerekasztal beszélgetés részeként rövid áttekintést kaptak a jelenlévők a 2024. évi induló programok tervezési feltételeiről, majd kérdések, vélemények, észrevételek, javaslatok megfogalmazására volt mód. A kerekasztal beszélgetés ideje alatt a szabadtéren zajlott a rendezvény a termékek árusításával, és utána a fellépők színvonalas műsoraival folytatódott.

J) CSONGRÁD-CSANÁD VÁRMEGYE

VIII. VÁRMEGYEI KÖZFOGLALKOZTATÁSI KIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR Szeged, 2023. november 29-30.

A rendezvény 2023. november 29-én került megrendezésre a Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal főépületének nagytermében. Elhelyezkedésének köszönhetően az ügyfelek ügyintézésük alkalmával betekintést nyerhettek a közfoglalkoztatás világába. A kiállítás idén helyt adott Csongrád-Csanád vármegye 6 járása összesen 14 kiállítójának. A kiállító települési önkormányzatok és szociális szövetkezetek a termékekkel a közfoglalkoztatók és közfoglalkoztatottak sokoldalúságát, kreativitását, ezen keresztül a közfoglalkoztatási programok változatosságát mutatták be.

A kiállításra azokat a közfoglalkoztatókat kérték fel, akik a közfoglalkoztatási programjukat példaértékű módon

Start Plusz díjban részesített közfoglalkoztatók

valósítják meg. A látogatók a kiállítás által Csongrád-Csanád vármegye azon oldalát ismerhették meg, amely összességében mutatta be a járásek közfoglalkoztatási programjain belül előállított termékeket, terményeket. Ez egy olyan lehetőség az önkormányzatok, szociális

szövetkezetek számára, ahol a kapcsolataikat építhetik, ápolhatják, segíthetik egymás fejlődését.

Az idei évben az érdeklődők többek között válogathattak a kézzel készített ajándéktárgyak közül, mint például rongyszőnyeg, kerámia tárgyak, házsámok, mézeskalács ajándéktárgyak, batáta snack, textil termékek közül. A közfoglalkoztatók kóstolásra kínálták termékeiket, mint például lekvárok, befőttek, savanyúságok, gyümölcslevek, szörpök, kolbász, füstölt szalonna, sonka, császárszalonna. Megtekinthetők voltak a közfoglalkoztatási programok keretében előállított növény- és virágpalánták is. ■

A Belügyminisztérium 2012 óta elismerésben részesíti azon közfoglalkoztatókat, akik a közfoglalkoztatási programok megvalósításában kiemelkedő szerepet töltek be. Azon foglalkoztatók kapnak elismerést, akik aktívan közreműködnek a közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiacra jutásában, a település önfenntartása érdekében átgondolt, komplex tevékenységeket valósítanak meg, a program működtetése példaértékű.

Belügyminiszter Úr a 2023. évben is Start Plusz díjazásban részesítette a közfoglalkoztatási programok innovatív megvalósítása során kiemelkedő szakmai munkát végzett településeket és példaértékű munkát végző közfoglalkoztatókat, valamint 2023-ban rendhagyó módon a közfoglalkoztatással kapcsolatos hatósági és koordinációs feladatokban résztvevő, kimagasló szakmai munkát végző kormányhivatali munkatársakat (31 fő) is elismerésben részesítette.

8. táblázat: Start Plusz díjazásban részesült települések és szociális szövetkezetek.

Ssz.	Vármegye	Közfoglalkoztató	Polgármester/Vezető neve	
1.	Bács-Kiskun	Tataháza Községi Önkormányzat	Vörös István	polgármester
2.	Békés	Battonya Város Önkormányzata	Boros Csaba	polgármester
3.	Békés	Medgyesegyháza Városi Önkormányzat	Kraller József	polgármester
4.	Borsod-Abaúj-Zemplén	Trizs Község Önkormányzata	Mácsi Istvánné	polgármester
5.	Borsod-Abaúj-Zemplén	Miskolci Városgazda Városgazdálkodási Közhasznú Nonprofit Kft.	Osváth Zoltán Zsolt	ügyvezető
6.	Borsod-Abaúj-Zemplén	Halmaj Községi Önkormányzat	Tóth József	polgármester
7.	Csongrád-Csanád	Bordány Nagyközség Önkormányzata	Tanács Gábor	polgármester
8.	Csongrád-Csanád	Derekegyház Község Önkormányzata	Szabó István	polgármester
9.	Fejér	Szabadhídvég Község Önkormányzata	Pap László	polgármester
10.	Győr-Moson-sopron	Hajléktalanokat Segítő Szolgálat Győr	Nemes Gábor	intézményvezető
11.	Hajdú-Bihar	Berekböszörmény Község Önkormányzata	Szücs Viktor	polgármester
12.	Hajdú-Bihar	Sárrétudvari Nagyközség Önkormányzata	Kiss Tibor	polgármester
13.	Nógrád	Galgaguta Község Önkormányzata	Agócs Gábor	polgármester
14.	Pest	Gödöllő-Vác Térségi Környezetvédelmi, Beruházó és Szolgáltató Vízgazdálkodási Társulat	Óvári László	ügyvezető igazgató
15.	Pest	ABOKOM Közhasznú Nonprofit Kft. (Abony)	Gáspár Csaba	ügyvezető
16.	Somogy	Somogyfajsz Község Önkormányzata	Sall István	polgármester
17.	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Oltalom Szeretetszolgálat	Laborczi Géza	intézményvezető, intézményi lelkész
18.	Szabolcs-Szatmár-Bereg	Kisnamény Község Önkormányzata	Tar Csaba	polgármester
19.	Vas	Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft.	Németh Klára	ügyvezető igazgató
20.	Veszprém	Nyárád Község Önkormányzata	Pajak Károly	polgármester

A Belügyminisztérium számára fontos, hogy azok a kormányhivatali munkatársak, akiknek munkája figyelemre méltó, pozitív visszajelzést kapjanak elvégzett feladatukról. Az elmúlt több mint tíz év sikereihez és a feladatok eredményes megvalósításához a vármegyei/fővárosi kormányhivatalok foglalkoztatási főosztályainak közfoglalkoztatásért felelős munkatársai is nagymértékben hozzájárultak, ezért a Belügyminisztérium a közfoglalkoztatási programok koordinálásában, végrehajtásában elvégzett kimagasló szakmai munkájáért közfoglalkoztatási szakügyintézők, illetve kormányhivatali vezetők számára miniszteri elismerő oklevél átadásával kívánt köszönetet mondani. A díjak és elismerések ünnepélyes keretek között történő átadására 2023. november 30-án került sor a Belügyminisztérium Márványaulájában.

A nagyszabású rendezvényen közel 150 fő vendég vett részt. A díjakat és elismerő okleveleket Réthy Pál közfoglalkoztatási és vízügyi helyettes államtitkár (2024. augusztus 1-jétől közfoglalkoztatási helyettes államtitkár) úr adta át az elismerésben részesült munkatársak részére [8. táblázat].

Nagy öröm számunkra, hogy e kiadványon keresztül az Olvasó elé tárhatjuk a közfoglalkoztatás 2023. évi eredményeit. A kiadványból megismerhetik a szakterület legfrissebb statisztikai mutatóit, a működő és megvalósult programok jellemzőit, azok társadalmi-gazdasági, kulturális következményeit, a településekre és a programokban résztvevőkre gyakorolt értékkeremtő hatásait. Betekintést nyerhetnek a települések színes tevékenységeibe, és megismerhetik a közfoglalkoztatottak által megalkotott kézműves termékeket, a lakosságot és a településeket támogató szolgáltatásokat, a piaci munkahelyeket létrehozó szociális szövetkezeteket, valamint azokat a jó települési gyakorlatokat, melyek mások számára is példaértékűek lehetnek, de színes fotóinkkal igyekeztünk szemléltetni látványos, szemet gyönyörködtető megjelenésű közfoglalkoztatási kiállításaink programjait is.

A COVID válságot követő munkaerőpiaci konszolidáció időszakában az elsődleges munkaerőpiacon elérhető bérek további növekedésével még erőteljesebben érvényesül az a korábbi években is már látványos tendencia, hogy a közfoglalkoztatásban a leghátrányosabb helyzetű rétegek maradnak benn (magasabb életkorúak, alacsony iskolázottságúak, hátrányos helyzetű lakóhelyen élők, szociális-mentális problémákkal küzdők).

Továbbra is a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás a legdominánsabb közfoglalkoztatási forma, bár e programtípus közfoglalkoztatáson belüli részesedése némileg csökkent az elmúlt években. Legkisebb mértékben a

járási mintaprogramokban dolgozók száma csökkent egy év alatt. Az országos programokban résztvevők létszáma csökkent a legnagyobb mértékben 2022-höz képest. A legnagyobb közfoglalkoztatók továbbra is az országos közfoglalkoztatásból kerülnek ki (Magyar Református Szeretetszolgálat, Felső-Tisza Vidéki Vízügyi Igazgatóság, Észak-Magyarországi Vízügyi Igazgatóság). 2023-ban a közfoglalkoztatás zászlóshajójának tekinthető járási startmunka mintaprogramokban foglalkoztatottak 35,5%-a dolgozott mezőgazdasági programban, de magas, 20,5%-os volt a helyi sajátosságokra épülő programok keretében dolgozók aránya is. Szociális jellegű programokban dolgoztak relatívan a legtöbben a mintaprogramokon belül (a közfoglalkoztatottak 43,5%-a).

A Belügyminisztérium közfoglalkoztatási szakterületének a szükséges forrásokat biztosítani kell a halmozottan hátrányos helyzetű, munkahelyhiányos térségekben élő lakosság felzárkóztatását elősegítő, a munka nélkül lévők jövedelemhez jutását biztosító közfoglalkoztatási programok megvalósításához.

A legfrissebb adatok szerint a közfoglalkoztatottak körében mért elhelyezkedési arányok (kilépést követő 180. napon az elsődleges munkaerőpiacon dolgozók arányai) csökkennek. A gyors munkaerő-piaci változások, a digitalizáció és a technológiai fejlődés következtében gyorsan változik az egyes munkakörök kompetencia-tartalma, ami szintén hátrányosabban érinti az ezekkel a kompetenciákkal gyengébben ellátott, a közfoglalkoztatás célcsoportját jelentő, ott hosszú idő óta egyfajta „védett” környezetben dolgozó személyeket.

Az elmúlt években a közfoglalkoztatásból történő kiáramlás lelassult, a bevont létszám 67-69 ezer fő körül állandósult. A foglalkoztathatóság szempontjából tovább romló összetételű közfoglalkoztatottak kijuttatása az elsődleges munkaerőpiacra hosszabb időt vesz igénybe, ráadásul a munkaerőpiaci változásokhoz való alkalmazkodás az esetükben még több felkészítést, komplex, egyénre szabott fejlesztést (szociális, egészségügyi szolgáltatásokkal kiegészített mentorálást) tesz szükségessé.

A közfoglalkoztatás különösen a kisebb településeken továbbra is jelentős szerepet játszik a települések fenntartásában, a közterületek karbantartásában és egyes speciális lokális problémák kezelésében (pl. illegális hulladék-problémák, alternatív fűtési alapanyagok biztosítása a fosszilis tüzelők kiváltására, lakosság szociális ételmezése stb). Nem hangsúlyozható eléggé a programokba bevont kistérségeken előállított mezőgazdasági termékek szerepe jó minőségű alapanyagként a helyi közétkeztetés/szociális étkeztetés számára. A közfoglalkoztatás fenntartása továbbá indokolt amiatt is, hogy ne vesszen el az a helyi tudásokból táplálkozó innováció és tenniakarás, mely az elmúlt évek programjaiban realizálódott.

Összeségében elmondható, hogy egy eredményes évtized áll mögöttünk, a közfoglalkoztatás messzemenőig elérte a célját, hiszen vissza tudta vezetni az embereket a nyílt munkaerőpiacra, a kormány pedig továbbra is elkötelezett abban, hogy munkát adjon minél több hátrányos helyzetű embernek és minél több egyént visszavezessen az elsődleges munkaerőpiacra.

